

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΞΔ' | ΤΕΥΧ. Α' | ΙΩΑΝ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308 | 1/15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1987 | ΑΡΙΘ. 13

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Σ

ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

τῆς 18ης — 19ης Αὐγούστου 1987

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος συνελθοῦσα εἰς ἕκτακτον συνεδρίαν τὴν 18ην καὶ 19ην Αὐγούστου 1987 ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν συνεδριῶν τοῦ Συνοδικοῦ Μεγάρου καὶ ἔχουσα ὡς μοναδικὸν θέμα ἡμερησίας διατάξεως τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Ζήτημα, ὡς τοῦτο διεμορφώθη ἀπὸ τοῦ μηνὸς Μαρτίου ἔ.ξ., ἐκ τῆς μονομεροῦς, αὐθαιρέτου, ἀντικανονικῆς καὶ ἀντισυνταγματικῆς ἐπεμβάσεως τῆς Πολιτείας εἰς τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἀπαραχάρακτα δικαιώματα, ἐξήτασεν ἰδιαιτάτα τὴν εἰς βάρος τῆς Ἐκκλησίας διαμορφουμένην κατάστασιν ἐκ τῆς σταδιακῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου 1700)87, ἡ ὁποία καταργεῖ πλέον καὶ εἰς τὴν πράξιν τὴν αὐτονομίαν καὶ τὴν αὐτοδιοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπικαλεσαμένη τὸν φωτισμὸν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, μετὰ ἐνδελεχῆ συζήτησιν ἐπὶ τοῦ ὁσημέραι ὄγκουμένου Ἐκκλησιαστικοῦ Ζητήματος, καὶ ἔχουσα ὁμόθυμον καὶ ὁμογνώμονα τὴν θύλησιν τοῦ ἱεροῦ κλήρου καὶ τοῦ πιστεύοντος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, μετὰ σειρὰν πολλῶν ἄλλων γραπτῶν καὶ προφορικῶν εἰρηνικῶν ἐνεργειῶν, προβαίνει ὁμοφώνως εἰς τὴν σύνταξιν τῆς παρούσης Συνοδικῆς Ἀποφάσεως, ἣτις ἔχει ὡς ἀκολούθως:

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς

Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀποτελοῦσα τὴν ἀνωτάτην διοικητικὴν ἀρχὴν αὐτῆς ("Ἄρθρον 3 § 1 τοῦ Συντάγματος).

1. Διακηρύσσει ἅπαξ ἔτι πρὸς τὸ πᾶν τὴν Ἐκκλησίαν τὴν ἀρραγῆ ἐνότητα ὅλων τῶν Ἱεραρχῶν, τὴν ἀκαμπτον ἀγωνιστικότητά των καὶ τὴν ἀνυποχώρητον καὶ ὁμόφωνον ἀπόφασίν των νὰ μὴ συμπράξουν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀντιευαγγελικοῦ, ἀντικανονικοῦ καὶ ἀντισυνταγματικοῦ ν. 1700)87, ἀλλὰ νὰ ἀγωνισθοῦν μέχρι πλήρους καταργήσεώς του δηλοῦντες ὅτι δὲν ἀφίστανται τῆς ἀρχικῆς ἀποφάσεώς των διὰ τὴν ἐπαναδιαπραγματεύσιν μετὰ τῆς Πολιτείας τοῦ περιουσιακοῦ θέματος ἀπὸ μηδενικῆς θέσεως.

2. Καθιστᾷ γνωστὸν πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τοῦ Νόμου 1700)87 εἶναι πάντῃ ἀνέφικτος ἄνευ τῆς συμπράξεως τῶν ἐκπροσώπων τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὀργανισμῶν καὶ τῶν ἱερῶν Μονῶν, ἐπειδὴ δὲ ἡ ἄρνησις τούτων εἶναι δεδομένη, ἡ ἐπιμονὴ τῆς Πολιτείας διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου θὰ ἔχη ὡς συνέπειαν νὰ ἐκτεθῆ τὸ κύρος τῶν δύο θεσμῶν, νὰ σημειωθοῦν δὲ καὶ ἀπρόβλεπτοι περιπλοκαὶ εἰς τὰς σχέσεις τῶν διοικητικῶν ὀργάνων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ἐπὶ ζημίᾳ τοῦ Ἑθνους.

3. Δηλώνει ὅτι δὲν διαφεύγει τῆς προσοχῆς τῆς, ὅτι ἡ παρελκυστικὴ τακτικὴ διὰ

τὴν ρύθμισιν τῶν δημιουργηθειῶν ἤδη, ὑπαιτιότητι τῆς Κυβερνήσεως, ἐκκρεμοτήτων εἰς τὰς σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας θὰ ἀπολήξῃ εἰς τὴν κατ' οὐσίαν δήμευσιν τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας. Ὁ Θεὸς σώζοι τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἀπὸ τοιαύτης κατὰ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἀρπαγῆς καὶ ἀδικίας. Δὲν τρέφει θεβαίως αὐταπάτας ἡ Ἐκκλησία ὡς πρὸς τὰς ἐναντίον της προθέσεις τῶν κρατούντων, πρῶτον δεῖγμα τῶν ὁποίων εἶναι ὁ ἤδη ἐπιβληθεὶς οἰκονομικὸς ἀποκλεισμός της ἀπὸ τὸ νέον Κεντρικὸν Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ κρατικοῦ ΟΔΕΠ, ἀποκλεισμός, ἕνεκα τοῦ ὁποῦ ἡ Ἐκκλησία ἀναγκάζεται νὰ δηλώσῃ ὅτι ἀναστέλλει δι' ὅσον χρόνον θὰ ἰσχύῃ ὁ ἀποκλεισμός αὐτός, πᾶσαν συμμετοχὴν ἐκπροσώπων της εἰς τοὺς Διεθνεῖς Ἐκκλησιαστικοὺς Ὄργανισμοὺς καὶ εἰς τὰ Συνέδρια, ἐπεξηγοῦσα πρὸς τοὺς παγκοσμίους αὐτοὺς φορεῖς καὶ τὸν λόγον τῆς τοιαύτης ἀποφάσεως. Πρὸς ἀντιμετώπισιν δὲ τῶν ἀμέσων καὶ ἀναγκαίων δαπανῶν τῆς κεντρικῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας ἡ Ἱεραρχία συνιστᾷ ἀπὸ σήμερον Συνοδικὴν Ἐκκλησιαστικὴν Λογίαν (ΣΕΛ), ἡ ὁποία θὰ δέχεται δωρεὰς πιστῶν, συλλόγων, Ν. Π. κ.λπ. Τὴν εὐθύνην τῆς διαχειρίσεως θὰ ἔχη 7μελὲς Συμβούλιον ἐκ 3 Ἱεραρχῶν, 2 ἱερέων καὶ 2 λαϊκῶν. Δύναται νὰ καυχᾶται πλέον τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος ὅτι τὴν Κιβωτὸν τοῦ Ἔθνους Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν καθιστᾷ πτωχὴν καὶ ἐπαίτιδα.

4. Ἐκτιμᾷ ὅτι τὸ ἰσχύον Σύνταγμα, καθιεροῖ τὸ αὐτοδιοίκητον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν συναλληλίαν εἰς τὰς σχέσεις της μετὰ τὴν Πολιτείαν, σύστημα παραδοσιακὸν καὶ ὄντως πατροπαράδοτον. Ὑποπεύουσα ὁμως ἡ Ἱεραρχία ὅτι ἡ μέχρις ἀσφυξίας καὶ πνιγμοῦ ἐπιβολὴ κρατικῶν θεσμῶν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἀποθλέπει εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ ἐξουθένωσιν αὐτῆς μετὰ τελικὸν στόχον τὸν χωρισμὸν της ἀπὸ τῆς Πολιτείας, καλεῖ τὴν Κυβέρνησιν τῆς Χώρας, ἐφ' ὅσον, ὡς φαίνεται, εἶναι τοῦτο εἰς τὰς προθέσεις της, νὰ θέσῃ εὐθαρσῶς τὸ ζήτημα τοῦ χωρισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας, ἐντὸς τῶν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος παρεχομένων προθεσμιῶν καὶ δυνατοτήτων, ἐρω-

τῶσα περὶ τούτου διὰ Δημοψηφίσματος τὸν Ἑλληνικὸν Λαόν, ἐπὶ δὲ τῇ ἐνάρξει μιᾶς τοιαύτης διαδικασίας νὰ ἀναστείλῃ πάραυτα τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου 1700)87.

5. Δηλώνει ὅτι ἐφ' ὅσον ἐντὸς εὐλόγου χρονικοῦ διαστήματος δὲν καταργηθῇ ὁ νόμος 1700)87, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐπιφυλάσσει εἰς ἑαυτὴν τὸ δικαίωμα, νὰ κηρύξῃ τὴν Ἐκκλησίαν ἐν διωγμῷ ἐπικαλούμενη τὸν Θεὸν βοηθὸν καὶ τὸν εὐσεβῆ λαὸν ἀρωγὸν εἰς τὴν δοκιμασίαν καὶ τὸν διωγμὸν αὐτῆς.

6. Λυπεῖται ὥστόσο ἡ Ἐκκλησία διὰ τὴν ἀχαρακτήριστον καὶ ἄστοργον συμπεριφορὰν τῶν 7 μελῶν τοῦ νέου Κ.Δ.Σ. τοῦ κρατικοῦ ΟΔΕΠ, τὰ ὁποῖα παρὰ πᾶσαν ἔνονοιαν δικαίου ἤδη συμμετέχουν εἰς τὴν ὑλοποίησιν ληστρικῶν καὶ ἱεροσύλων σχεδίων, διὰ τῶν ὁποίων πραγματώνονται ἄνομοι καὶ ἄθεσμοι στόχοι κατὰ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἱεραρχία ἀποστρέφει τὸ πρόσωπόν της μετὰ ὀδύνην ἀπὸ τῶν 7 μελῶν καὶ ἐπιβάλλει εἰς αὐτὰ ἀποχὴν ἀπὸ τῆς Θεῆς Εὐχαριστίας ἐπὶ 2 ἔτη, ἐλπίζουσα ὅτι τὸ παιδαγωγικὸν τοῦτο μέτρον θὰ ὀδηγήσῃ αὐτὰ εἰς συναίσθησιν καὶ μετάνοιαν.

7. Ὑπομιμνήσκει πρὸς τὸ πλήρωμα τοῦ πιστοῦ λαοῦ, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἐξηλθε νικῶσα ἐκ τῶν σκοτεινῶν κατακομβῶν τοῦ διωγμοῦ τῶν πρώτων αἰώνων, ἐξουδετέρωσε τὴν εἰδωλολατρίαν συντελέσασα εἰς τὸ θαῦμα τῆς χιλιετοῦς μεγαλουργίας τοῦ Ἑλληνοβυζαντινοῦ Πολιτισμοῦ, ἐκράτησεν ἀδούλωτον τὸ φρόνημα, γενναίαν τὴν πίστιν καὶ καθαρὰν τὴν γλῶσσαν τῶν ὑποδούλων Ἑλλήνων ὀδηγήσασα αὐτοὺς εἰς τὴν ἐλευθερίαν, διατηρεῖ ἀκόμη ἄσβεστον τὴν φλόγα τοῦ Φαναρίου εἰς τὴν «Πόλιν» καὶ κρατεῖ μόνη ἡ Ἐκκλησία καὶ κατὰ τὴν παρούσαν κρίσιμον ἐποχὴν τὴν βαρεῖαν εὐθύνην τῆς συνεκτικῆς καὶ συμφιλιοτικῆς δυνάμεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς οὐράνιον πολίτευμα, εἶναι ἀνάγκη νὰ παραμείνῃ ἐλευθέρη καὶ ἀνεπηρέαστος ἐκ τῶν πολιτικῶν σκοπιμοτήτων καὶ τῶν κομματικῶν ἀνταγωνισμῶν.

8. Ἐπικαλεῖται τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς τῆς Ὁρθοδοξίας Κανόνας, τὸ ἐν ἰσχύι Ἑλ-

ληνικὸν Σύνταγμα, τὴν ὁμόφωνον γνώμην συμπάσης τῆς Ὁρθοδοξίας, τὸν κοινῆς ἀποδοχῆς Καταστατικὸν Χάρτην τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ὁμόψηφον γνώμην τῶν 76 ἐν ἐνεργείᾳ Ἱεραρχῶν, μελῶν αὐτῆς, διὰ νὰ πεισθῆ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπερισχύσῃ πάντων τούτων ἢ πείσμων θούλησις τῆς μονομελοῦς ἡγεσίας τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας τῆς ἀποδεχομένης τὰς εἰσηγήσεις ὀλιγομελοῦς ὁμάδος προκατειλημμένων λαϊκῶν συμβούλων, οἱ ὅποιοι παντὶ σθένει ἐργάζονται διὰ τὴν συμφορὰν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τὸν ὄλεθρον τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἡ Ἱεραρχία εὐμενῶς ἀπεδέχθη εἰσήγησιν τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου τῆς περὶ ἀνταποκρίσεώς του εἰς ἐνδεχομένην πρόσκλησιν τοῦ Προέδρου τῆς Κυ-

βερνήσεως διὰ κοινὴν αὐτῶν συνάντησιν καὶ ἐξέτασιν τοῦ ὑφισταμένου πελωρίου προβλήματος ἐντὸς τῶν ὑπὸ τῆς παρούσης χαρασσομένων πλαισίων.

Οἱ Ἱεράρχαι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης» ἐπικαλοῦνται ἐπὶ πάντας τοὺς Χριστιανούς, τοὺς τε ἄρχοντας καὶ τοὺς ἀρχομένους «τὴν χάριν καὶ τὴν εἰρήνην ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ... ὅπως ἐξέλθῃται ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος τοῦ πονηροῦ».

Ἡ παροῦσα Συνοδικὴ Ἀπόφασις ἐπιδοθήτω εἰς τὸν Πρωθυπουργὸν τῆς Χώρας, τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, τὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων καὶ εἰς τοὺς ἀρχηγούς τῶν ἐν τῇ Βουλῇ Κομμάτων.

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

† Ὁ Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ, Πρόεδρος
 † Ὁ Νέας Ἰωνίας καὶ Νέας Φιλαδελφείας
 Τιμόθεος
 † Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης Διονύσιος
 † Ὁ Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου Ἀντώνιος
 † Ὁ Μεσσηνίας Χρυσόστομος
 † Ὁ Ἄρτης Ἰγνάτιος
 † Ὁ Ἀττικῆς Δωρόθεος
 † Ὁ Κορίνθου Παντελεήμων
 † Ὁ Φθιώτιδος Δαμασκηνός
 † Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Στέφανος
 † Ὁ Κασσανδρείας Συνέσιος
 † Ὁ Παροναξίας Ἐπιφάνιος
 † Ὁ Λήμων Παντελεήμων
 † Ὁ Νικαίας Γεώργιος
 † Ὁ Σύρου, Τήνου, Ἀνδρου, Κέας καὶ Μήλου
 Δωρόθεος
 † Ὁ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας Θεόκλητος
 † Ὁ Γυθείου καὶ Οἰτύλου Σωτήριος
 † Ὁ Θεσσαλονίκης Παντελεήμων
 † Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Θεόκλητος
 † Ὁ Δράμας Διονύσιος
 † Ὁ Πατρῶν Νικόδημος
 † Ὁ Σιδηροκάστρου Ἰωάννης
 † Ὁ Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτης
 Σεβαστιανός
 † Ὁ Φλωρίνης, Πρεσπῶν καὶ Ἑορδαίας
 Ἀγούστινος
 † Ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης Ἱερόθεος
 † Ὁ Λαγκαδᾶ Σπυρίδων
 † Ὁ Ἐλασσῶνος Σεβαστιανός
 † Ὁ Λευκάδος καὶ Ἰθάκης Νικηφόρος
 † Ὁ Καρυστίας καὶ Σκύρου Σεραφεῖμ
 † Ὁ Βερροίας καὶ Ναούσης Παῦλος
 † Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως Θεόφιλος
 † Ὁ Σισανίου καὶ Σιατίστης Ἀντώνιος
 † Ὁ Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου Προκόπιος
 † Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ
 Γεώργιος
 † Ὁ Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριάς Προκόπιος
 † Ὁ Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως Διονύσιος
 † Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς Ἀγαθόνικος
 † Ὁ Μεγάρων καὶ Σαλαμίνος Βαρθολομαῖος

† Ὁ Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου Σπυρίδων
 † Ὁ Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς Δαμασκηνός
 † Ὁ Ἀλεξανδρουπόλεως Ἀνθίμος
 † Ὁ Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ Χριστόδουλος
 † Ὁ Χαλκίδος Χρυσόστομος
 † Ὁ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων
 Κλέπας
 † Ὁ Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου Ἀμβρόσιος
 † Ὁ Νέας Σμύρνης Ἀγαθάγγελος
 † Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας Παντελεήμων
 † Ὁ Λαρίσης καὶ Τυρνάθου Σεραφεῖμ
 † Ὁ Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου Τίτος
 † Ὁ Πειραιῶς Καλλίνικος
 † Ὁ Ἰωαννίνων Θεόκλητος
 † Ὁ Περιστερίου Χρυσόστομος
 † Ὁ Γρεβενῶν Σέργιος
 † Ὁ Κεφαλληνίας Σπυρίδων
 † Ὁ Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας Ἀμβρόσιος
 † Ὁ Τρίκης καὶ Σταγῶν Ἀλέξιος
 † Ὁ Ζακύνθου Παντελεήμων
 † Ὁ Καρπησιῶν Νικόλαος
 † Ὁ Χίου, Ψαρρῶν καὶ Οἰνουσῶν Διονύσιος
 † Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Μελέτιος
 † Ὁ Κυθήρων Ἰάκωβος
 † Ὁ Μονεβασίας καὶ Σπάρτης Εὐστάθιος
 † Ὁ Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὄρους καὶ Ἀρδαμερίου
 Νικόδημος
 † Ὁ Ἡλείας Γερμανός
 † Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Ἱερόνυμος
 † Ὁ Σερρῶν καὶ Νιγρίτης Μάξιμος
 † Ὁ Κερκύρας καὶ Παξῶν Τιμόθεος
 † Ὁ Ναυπάκτου καὶ Ἀγ. Βλασίου Ἀλέξανδρος
 † Ὁ Μηθύμνης Χρυσόστομος
 † Ὁ Θήρας, Ἀμοργοῦ καὶ Νήσων Παντελεήμων
 † Ὁ Ἐλευθερουπόλεως Εὐδόκιμος
 † Ὁ Ἐδέσσης Χρυσόστομος
 † Ὁ Καστορίας Γρηγόριος
 † Ὁ Ἀργολίδος Ἰάκωβος
 † Ὁ Κίτρους Ἀγαθόνικος
 † Ὁ Φωκίδος Ἀθηναγόρας

Ὁ Ἀρχιεραγματεὺς

Ἀρχιμ. Ἰάκωβος Παπαθανασίου - Γκίνης

Η ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ κ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΡΟΣ ΤΟΝ κ. ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΝ

Πρός
τόν κ. Ανδρέαν Γ. Παπανδρέου
Πρωθυπουργόν τῆς Ἑλλάδος

Κύριε Πρωθυπουργέ,

Εἰς τὴν ἀπὸ 1ης Ἰουλίου 1987 πρὸς ἐμὲ ἐνημερωτικὴν ἐπιστολὴν, ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς κ. Ἰάκωβος γράφει:

«Ὁ Πρωθυπουργὸς ὑπῆρξε πολὺ σαφὴς εἰς τὴν ἐκδηλὸν ἐπιθυμίαν του νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς προσωπικὰς μετὰ τῆς Μακαριότητός σας ἐπαφάς. Θὰ τὸ πραγματοποιήσῃ...

»Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ ἐπαναλάβω τὴν ἄλλην κατηγορηματικὴν δήλωσίν του, ὅτι δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ "σύγκρουσιν" μεταξὺ Πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας ἀναγνωρίζων τὸ ἐθνικὸς ἀσύμφορον μιᾶς ἐνδεχομένης μετωπικῆς συγκρούσεως».

Δὲν ἀποκρύπτω ὅτι οἱ ἀνωτέρω σαφεῖς διαπιστώσεις τοῦ συνομιλητοῦ σας ἐπὶ θέματος, τὸ ὁποῖον, ὡς γράφει εἰς τὴν ἐπιστολὴν του, «...ἠγέρθη καὶ ἐξήγγειρε ἐν συνεχείᾳ τὸν Κλῆρον καὶ τὸν Λαὸν ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀπανταχοῦ» ἐνίσχυσαν τὰς ἐλπίδας μου διὰ μίαν σὺνθεσαν προσωπικὴν παρέμβασίν σας, τὴν ὁποῖαν καὶ ἀνέμενον.

Τοῦ περιεχομένου τῆς ἀνωτέρω ἐπιστολῆς κατέστησα κοινωνοῦς τὰ Μέλη τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἱεραρχίας καὶ ἐξήτησα νὰ συνανηθῶμεν.

Ἡ συνάντησις ὄρισθη διὰ τὴν 12ην ὥραν τῆς 3ης Ἰουλίου 1987. Αἱ ἀπασχολήσεις Σας καὶ τὸ ταξίδιον Σας εἰς τὸ Ἐξωτερικὸν δὲν ἐπέτρεψαν τὴν πραγματοποίησιν τῆς συναντήσεώς μας. Ἐκτοτε ἀνέμενα νὰ ὀρίσητε νέαν ἡμερομηνίαν συναντήσεώς μας, ἐλπίζων ὅτι «δὲν θὰ ἐπιτρέπατε» περαιτέρω ἐνεργείας τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας, συνετεία τῶν ὁποίων καθίσταται βεβαία —καὶ ὄχι ἀπλῶς ἐνδεχομένη— ἡ «μετωπικὴ σύγκρουσις μετὰ τὴν Πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας» τὴν ὁποῖαν, καὶ κατὰ τὸν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀμερικῆς, ἀναγνωρίζετε ὡς ἐθνικὸς ἀσύμφορον».

Ἀντιθέτως πρὸς τὰς Ὑμετέρας θέσεις, ὁ Ὑπουργός, ἀκολουθῶν πολιτικὴν διάφορον τῆς Πρωθυπουργικῆς, ἐπροχώρησε εἰς τὴν συγκρότησιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ΟΔΕΠ καὶ, διὰ τοῦ Προέδρου του, ἐγγράφως ἐξήτησε ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τὴν παράδοσιν τούτου, πράγμα τὸ ὁποῖον δικαίως ἢ, καὶ συνταγματικῶς αὐτοδιοικουμένη, Ἐκκλησία ἀρνεῖται.

Θὰ ἤθελα νὰ πιστεύσετε ὅτι, παρὰ τὰ γεγονότα,

ἡ Ἐκκλησία δὲν ἐπιθυμεῖ τὴν «μετωπικὴν» σύγκρουσιν μετὰ τὴν Κυβέρνησιν, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν κανένα καλὸν δὲν θὰ ἐπέλθει, ἀφοῦ ἐκτὸς ἄλλων καὶ ὁ Λαὸς θὰ διαχασθεῖ.

Ὁ ἀειμνήστος Γεώργιος Α. Παπανδρέου, παρέστη ὡς Ὑπουργὸς Θεσημαμάτων εἰς τὴν συνεδριάζουσαν Ἱεραρχίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κατ' Ὀκτώβριον τοῦ 1931 καὶ, μετὰ τὴν ἄλλων, ἐπιγραμματικῶς, καὶ ἀντιθέτως πρὸς τὰς ἐνεργείας καὶ τὰς δηλώσεις κατὰ τοῦ αὐτοδιοικητοῦ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ὑπουργοῦ Σας, εἶπεν: «Χαίρων καὶ αὖθις διότι παρευρέθη εἰς τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱεραρχίας,... ἐκφράζω τὴν πεποιθήσιν ὅτι ἡ ἀρχομένη ἐπίσημος συνεργασία Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας... θὰ ἀποβῇ πρόξενος μεγίστης ὠφελείας διὰ τὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν ἀναγέννησιν τοῦ λαοῦ».

Ἀκολουθῶν τὰς πεποιθήσεις τοῦ ἀειμνήστου Πατέρα Σας, ἔχετε κατὰ καιροὺς διακηρύξει ὅτι «οἱ σχέσεις τῆς Κυβερνήσεως μετὰ τὴν Ἐκκλησίαν θὰ πρέπει νὰ εἶναι θετικῆς» καὶ ὁ ἴδιος, εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον τῆς 16.9.1982 ὑπαγορεύσατε τὸ πρακτικόν, διὰ τοῦ ὁποίου διεγράψατε τὰ πλαίσια τῆς τακτικῆς, ἢ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ ἀκολουθεῖται, «γὰρ νὰ ἐξασφαλισθεῖ ἡ συνεργασία Κυβερνήσεως καὶ Ἐκκλησίας» ὅπως ἐπιγραμματικώτατα ἐξεφράσθητε καὶ ὑπαγορεύσατε.

Περιορίζομαι εἰς τὴν ὑπόμνησιν τῶν κυριωτέρων ἐνεργειῶν μου: «Ὅταν ἀπὸ τὸν σύμβουλόν μου ἐνημερώθητε ὅτι ὁ Ὑπουργός, εἰς τὴν συνάντησιν εἰς τὸ Καστρί, τῆς 2.10.86, ἐπέμενε εἰς τὸ «χρονοδιάγραμμα», συνεκάλεσα ἑκτακτον Ἱεραρχίαν διὰ τὴν 24.10.86 μετὰ τὰς δημοτικὰς ἐκλογάς, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Ἱεραρχία προσφάτως εἶχε συνέλθει.

Κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἑκτακτον σύνοδον ἡ Ἱεραρχία ἀπεφάσισε ἐπὶ τοῦ περιουσιακοῦ, καὶ ἀνέθεσε εἰς τὴν εἰδικῶς ἐκλεγμένην Συνοδικὴν Ἐπιτροπὴν νὰ ἐπιδιώξῃ συμφωνίαν μετὰ τῆς Κυβερνήσεως.

Εἰς τὰς 13.1.87 Σᾶς ἐπεσκέφθη εἰς τὴν κατοικίαν Σας καὶ Σᾶς παρέδωσα, ὅπως εἶχε ἀποφασισθεῖ ἀπὸ τὴν Ἱεραρχίαν, τὸ πρακτικὸν τῶν ἀποφάσεών Ἰης ἐπὶ τοῦ περιουσιακοῦ, τὸ ὁποῖον καὶ μόνον πάντοτε συνεζητεῖτο καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποῖου πάντοτε ἐπανελάμβανα ὅτι κυρίαρχος νὰ ἀποφασίσῃ ἦτο ἡ Ἱεραρχία.

Εἰς τὴν συνάντησίν μας παρίστατο καὶ ὁ Ὑπουργός καὶ μετὰ τὴν ἐκτίμησιν Σᾶς ἤκουσα, ὅτι αἱ τροποποιήσεις εἰς τὸ ἀρχικὸν σχέδιον, διὰ τὰς ὁποίας ἀορίστως ἐξεφράζετο ὁ Ὑπουργός, θὰ ἐτίθεντο ὑπ' ὄψιν τῆς Ἱεραρχίας καὶ ὑπ' ὄψιν Ὑμῶν.

Ἀντιθέτως πρὸς τὰ ἀνωτέρω ὁ Ὑπουργός διέκο-

ψε την επαφήν του με την Συνοδικήν Ἐπιτροπήν τῆς Ἱεραρχίας καί, ἐνῶ εἶχε τὸν χρόνον νὰ μεταβαίνει εἰς συνάξεις μαθητῶν, δὲν ἔβρουσε τὸν χρόνον οὐδὲ νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τηλεγράφημα, τὸ ὁποῖον τοῦ ἀπηύθυνε ὁ πρῶτος κατὰ τὰ προθεβία τῆς ἀρχιερωσύνης τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐζητεῖτο, ὅπως ἄλλωστε τὸ εἶχε ὑποσχεθεῖ, συνάντησις του μετὰ τὴν Ἐπιτροπήν.

Πληροφορηθεὶς ὅτι ὁ Ὑπουργός, στὰς 10.2.87 θὰ κατέθετε εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπήν τῆς Βουλῆς τὸ νέον σχέδιον νόμου, βρῆκα τὴν εὐκαιρίαν νὰ Σᾶς μεταδώσω συνομιώματα τὰς ἐντόνους ἀνησυχίας μου κατὰ τὴν συνάντησίν μας τὸ ἀπόγευμα τῆς 5.2.87 εἰς τὸ Προεδρικὸν Μέγαρον κατὰ τὴν ὀκωμοσιαν κλιμακίον Ὑπουργῶν.

Ἐμείνα μετὰ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι μετὰ κατανοήσατε καὶ προβληματίσθητε. Ἀπόδειξις ὅτι μοῦ εἶπατε: «νὰ ἔλθει αὐριο νὰ με συναντήσῃ ὁ κ. Αἰλαῖος».

Κατὰ τὴν ἐντολήν Σας ἐδέχθητε τὸν Σύμβουλό μου τὸ μεσημέρι τῆς 6.2.1987 εἰς τὸ Πρωθυπουργικὸν Γραφεῖον. Ἐνημερώθητε βάσει σημειώματος, τὸ ὁποῖον περιελάμβανε συνοπτικὰ τοὺς λόγους τῶν ἀνησυχῶν μου διὰ τὰς διαφαινόμενας ἐξελίξεις εἰς τὰς σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τὴν Πολιτεία καὶ εὐχαρίστως ἐπληροφορήθητε ὅτι δώσατε ἐντολή νὰ ἀνασταλῇ μέχρι 10 Μαρτίου '87 ἡ προώθησις τοῦ Νομοσχεδίου εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπήν καὶ ὁ Ὑπουργός νὰ συνηγάτο μετὰ τὴν Συνοδικὴν Ἐπιτροπήν, προκειμένου νὰ ἐπιτευχθεῖ συμφωνία.

Ἐνημέρωσα σχετικὰ τὴν Σύνοδον, ἡ ὁποία καὶ κατὰ τὸ Σύνταγμα διοικεῖ τὴν Ἐκκλησία.

Ἀντιθέτως πρὸς τὰς ἐντολάς Σας ὁ Ὑπουργός συνέχισε νὰ ἀγνοεῖ τὴν Ἱεραρχίαν καὶ μόλις τὴν 6ην ἀπογευματικὴν ὥραν τῆς 11ης Μαρτίου 1987, ἐκάλεσε τὸν Σεβ. Ἀλεξανδρουπόλεως εἰς τὸ Γραφεῖον του καὶ τοῦ παρέδωσε φάκελλον μετὰ τὸ σχέδιον Νόμου, ἐνῶ συγχρόνως (μετὰ 15 λεπτά) προσῆλθε εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπήν τῆς Βουλῆς, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ἤρχισεν ἡ ἐπεξεργασία τοῦ νέου σχεδίου Νόμου.

Δὲν σᾶς κρύβω ὅτι αἰφνιδιαστήκαμε ὅλοι, ὅταν διαπιστώσαμε, ὅτι τὸ νέον σχέδιον Νόμου δὲν εἶχε καμία σχέση, οὔτε μετὰ τὸ σχέδιον τὸ ὁποῖον Σεῖς ὁ ἴδιος κατέθεσατε εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, οὔτε μετὰ τὸ σχέδιον πὸν εἶχε συνταχθεῖ μετὰ ἐντολήν τοῦ Ὑπουργοῦ ἀπὸ τὸν Νομικὸ Σύμβουλο τοῦ Ὑπουργείου καὶ ἔχει χρονολογία 17.1.1987.

Ἐποχρεώθηκα ἀπὸ τὰ πράγματα νὰ δώσω ἐντολήν στὸ Σύμβουλό μου νὰ ἐκφράσῃ τις ἐντονες ἀνησυχίας μου καὶ τῆς Ἱεραρχίας ἂν τὸ σχέδιον τοῦ Νόμου ψηφίζοταν. Ὁ Σύμβουλό μου συναντήθητε στὶς 13.3.87 μετὰ τὸν Νομικὸ Σας Σύμβουλο καὶ διεμήνυσε τις ἀντιδράσεις τῆς Ἱεραρχίας καὶ στὸν Ὑπουργὸ καὶ πρὸς Ὑμᾶς.

Εἰς ἀπάντησιν ὁ Ὑπουργός, μετὰ δηλώσεις του, τόνισε ὅτι τὸ σχέδιον Νόμου δὲν πρόκειται νὰ μεταβληθῇ. Ἡ στάση αὐτὴ τοῦ Ὑπουργοῦ, σὲ συνδυασμό, ὅτι στὸ σχέδιον Νόμου εἶχαν περιληφθεῖ καὶ διατάξεις γιὰ

Ο.Δ.Ε.Π., Μητροπολιτικὰ καὶ Ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια, γιὰ τις ὁποῖες δὲν εἶχε γίνει ποτὲ καμία συζήτηση καὶ μετὰ τις ὁποῖες, χωρὶς τὴ γνώμη τῆς αὐτοδιοικουμένης Ἐκκλησίας, πραγματοποιεῖται σὲ βάθος τροποποίηση τοῦ νόμου περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔπεισε τὴν Ἱεραρχία ὅτι ὁ Ὑπουργός εἶχε σχέδιον κατὰ τοῦ αὐτοδιοικητοῦ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὅτι τὸ σχέδιον τοῦ νόμου του δὲν ἦταν παρὰ «τὸ πρῶτο βῆμα» ἐπεμβάσεων, ὅπως ἄλλωστε τὸ εἶχε ὁμολογήσει μετὰ τὴν δικαιολογίαν «ἐκδημοκρατισμοῦ» τῆς Ἐκκλησίας παραμεριζομένου τοῦ Αὐτοδιοικητοῦ Της. Ἐξακολούθησα νὰ ἔχω τις ἐλπίδες μου σὲ Σᾶς. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ἡ Ἱεραρχία διέκοψε τὴ συνεδρία τῆς καὶ ζήτησε νὰ δεχθῆτε Σεῖς τὴν Συνοδικὴ Ἐπιτροπή.

Ἡ συνάντησις αὐτὴ δὲν πραγματοποιήθη καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ συναντήθη μετὰ τὸν κ. Ἀντιπρόεδρο τῆς Κυβερνήσεως, ὁ ὁποῖος τὴν διαβεβαίωσε ὅτι θὰ Σᾶς μετέφερε τὰ ὅσα τοῦ ἀνεπύχθησαν καὶ θὰ Σᾶς ἐνεχείριζε, ἀγωνιώδη ἀπὸ 27.3.87, ἐπιστολή μου διὰ τὴν ἐπερχομένην ὀξύτητα ἐν ὅψει καὶ τῆς ἐπιδεινώσεως τῶν σχέσεων Ἑλλάδος - Τουρκίας. Δὲν ἐτύχουμεν οἰασδήποτε ἀπαντήσεως. Ἀντιθέτως ὁ Ὑπουργός, μετὰ νέες ἐντονώτερες δηλώσεις του, δήλωσε ὅτι ὁ νόμος θὰ ψηφισθεῖ, δείχνοντας ἔτσι ὅτι ἀδιαφοροῦσε γιὰ τὴν ἀντιπαράθεσιν τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τὴν Κυβέρνησιν. Τὸ χάσμα στὶς σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τὸν Ὑπουργὸ διευρύνθη, ἐπῆλθε ὀξύτης στὶς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Ὑπουργοῦ καὶ ἡ Ἱεραρχία συνειδητοποίησε ἕκκεινο τὸ ὁποῖον Σᾶς διεμήνυσα στὶς 6.2.87, ὅτι δηλαδὴ «οἱ χειρισμοὶ τοῦ Ὑπουργοῦ ἔθεταν σὲ κίνδυνον τις σχέσεις» καὶ ὅτι «ἐπεβάλλετο νὰ ξανασταίρνατε Σεῖς τὸ ζήτημα».

Δὲν θὰ προχωρήσω σὲ λεπτομέρειες καὶ ἔρχομαι εἰς τὴν διαπίστωση ὅτι, πρὸς βλάβην καὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως, ἔχουμε καταλήξει σὲ διακοπὴ τῶν σχέσεών μας καὶ ἔχει διχασθεῖ ὁ λαός.

Ἀπὸ τὴν ἐγκυμονοῦσα καὶ ἔθνικους καὶ κοινωνικοὺς κινδύνους τραγικὴ κατάστασις εἶναι ἄμεση ἀνάγκη νὰ ἐκφύγωμε. Πιστεύω ὅτι δὲν εἶναι ἀκατόρθωτο ἀφοῦ αὐτὸ ἐπιβάλλεται.

Δὲν χρειάζεται παρὰ παρέμβασή Σας νὰ θυγοῦμε ἀπὸ τὸ ἀδιέξοδο, στὸ ὁποῖον μοιραῖες ἐνέργειες καὶ παρασκήνιο, ἐκείνων πὸν δὲν εἶδαν μετὰ καλὸ μάτι τις θετικὲς σχέσεις Ἐκκλησίας μετὰ τὴν Κυβέρνησιν κατόρθωσαν, ἐκμεταλλεζόμενοι τοὺς κακοὺς χειρισμούς, νὰ φέρουν τὴν σημερινὴν κατάστασιν στὶς σχέσεις τῆς Κυβερνήσεως μετὰ τὴν Ἑλλαδικὴ Ἐκκλησία, τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κρήτης, τὰ Πατριαρχεῖα καὶ τὸν ἀπόδημο Ὀρθόδοξο Ἑλληνισμό.

Εἶναι νὰ ἀπορεῖ κανεὶς γιὰ τὴν παραμερίσθησιν ἡ Κανονικὴ Συνταγματικὴ καὶ νόμιμη διοίκησις τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀπετέλεσαν κακοὺς συμβούλους πρόσωπα πὸν βρῆκαν τὴν εὐκαιρίαν νὰ κτυπήσουν τὴν Ἐκκλησία.

Μετὰ γράμμα μου ἀπήντησα σὲ προσωπικὸ γράμμα τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν, ὁ ὁποῖος ἀναφέρθητε στὸ αὐτοκέφαλο τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν συγκρατήσεως τῶν πραγμάτων.

Με ειλικρίνεια τοῦ παρατήρησα ὅτι, ὡς μέλος τῆς Κυβερνήσεως, θὰ ἔπρεπε νὰ προβληματισθεῖ καὶ νὰ μεταφέρει τοὺς προβληματισμούς του εἰς τὸν Πρωθυπουργὸ καὶ κατέληγα: «ὁ τρώσας καὶ ἰάσεται».

Ἐν ὄψει περαιτέρω δξύνσεως τῆς καταστάσεως ἔκρινα, ὅτι εἶχα ὑποχρέωσιν νὰ Σᾶς ἐκθέσω, διὰ μίαν ἀκόμη φοράν τὴν προσωπικὴν ἀγωνίαν μου καὶ τὴν ἀγωνίαν τῆς Ἱεραρχίας καὶ νὰ ἐπικαλεσθῶ, τὴν ὑστάτην ὥραν, ἐν ὄψει καὶ τῶν περιβαλλόντων ἐθνικῶν περιστάσεων, τὴν πρὸς τὸν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀμερικῆς κ. Ἰάκωβον «κατηγορηματικὴν» δήλωσίν Σας ὅτι «δὲν θὰ ἐπιτρέψετε σύγκρουσιν μεταξὺ Πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας, ἀναγνωρίζων τὸ ἐθνικῶς ἀσύμφορον μιᾶς μεταπικῆς συγκρούσεως».

Νὰ μοῦ ἐπιτραπῆ ἐν τέλει νὰ ἐπανέλθω εἰς τὸν ἀείμνηστον Γεώργιον Α. Παπανδρέου, τοῦ ὁποίου ἡ παρουσία εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων ὑπῆρξε ἀσυγκρίτως ἱστορικὴ καὶ δὲν συγκρίνεται μὲ τὴν παρουσία ἄλλου Ὑπουργοῦ. Παριστάμενος, ὡπως προαναφέρεται, εἰς τὴν συνεδριάξουσιν Ἱε-

ραρχίαν τοῦ 1931, ἐκτὸς τῶν ὄσων προλέγονται εἶπεν: «Θὰ παρακολουθῶ τὸ ἔργον τῆς Ἱεραρχίας καὶ θὰ μελετήσω μετὰ προσοχῆς καὶ ἐνδιαφέροντος τὰ πορίσματα αὐτῆς, θὰ ἐφαρμόσω δὲ τὰ ἐξ αὐτῶν ἐφαρμοστέα. Ἐὰν δὲ ἐν τῷ νέῳ Καταστατικῷ Χάρτῃ παρατηρηθῶσι κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ σημεῖα διορθωτέα ἢ Κυβερνήσις θέλει προβεῖ εἰς τὴν διόρθωσιν τούτων».

Κύριε Πρωθυπουργέ,

Ἐκρίνα ὅτι εἶχα ὑποχρέωσιν νὰ Σᾶς ἀπευθύνω τὴν παρούσαν, ἰδίᾳ μετὰ τὰ ὅσα μὲ ἐνημέρωσε μὲ τὴν ἐπιστολὴν του ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς κ. Ἰάκωβος.

Τὴν ἐπιστολὴν μου αὐτὴν θὰ ἀνακοινώσω εἰς τὴν συνερχομένην Ἱεραρχίαν καὶ θὰ ἤθελα νὰ Σᾶς παρακαλέσω νὰ τύχω συντόμου Ὑμετέρας ἀπαντήσεως πρὸς ἐνημέρωσιν καὶ τῆς Ἱεραρχίας.

† Ὁ Ἀθηῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθμ. } Πρωτ. 2099
Διεκπ. 1047

Ἀθήνησι τῆ 24-8-1987

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὴν παράγρ. 1 τοῦ ἄρθρου 21 τοῦ Ν. 590) 1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ὡς καὶ τοὺς διὰ τῶν ὑπ' ἀριθμ. 181) 119) 27.1.1987 καὶ 524) 307) 6.3.1987 Συνοδικῶν ἐγγράφων δημοσιευθέντας (Προκαταρκτικὸν

καὶ Συμπληρωματικὸν Προκαταρκτικὸν) Πίνακα τῶν ὑποψηφίων πρὸς ἐγγραφήν εἰς τὸν Κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν ἐκλογίμων, δημοσιεύομεν κατωτέρω τὸν καταρτισθέντα ὑπὸ τῆς Ἱεραρ. Συνόδου ἐν τῇ Συνεδρίᾳ τῆς 20.7.1987 «πίνακα ὑποψηφίων» Κληρικῶν, ἐχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα τυπικὰ προσόντα πρὸς ἐγγραφήν αὐτῶν εἰς τὸν ὡς προεῖρηται Πίνακα τῶν δι' Ἀρχιερατείαν ἐκλογίμων.

Π Ι Ν Α Ε

ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΠΡΟΣ ΕΓΓΡΑΦΗΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΝ ΕΚΛΟΓΙΜΩΝ

α/α	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ	ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΕΙΣ ΗΝ ΑΝΗΚΕΙ
1.	Ἀρχιμ. ΙΩΣΗΦΕΛΛΠΣ Ραφαήλ	Κορίνθου
2.	» ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ Εἰρηναῖος	Φιλίππων
3.	» ΜΑΝΤΑΛΟΣ Διονύσιος	Χαλκίδος
4.	» ΜΠΕΚΟΣ Διονύσιος	Σπάρτης
5.	» ΝΕΟΦΥΤΙΔΗΣ Δαμασκηγός	Γρεβενῶν
6.	» ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ Κοσμᾶς	Αἰτωλοακαρνανίας
7.	» ΠΑΤΕΡΑΚΗΣ Θεοδόσιος	Νέας Σμύρνης
8.	» ΠΑΤΣΑΝΗΣ Διονύσιος	Τρίκκης

Ἐντολῇ τῆς Ἱεραρ. Συνόδου

Ὁ Ἀρχιερατάρχης

Ἀρχιμ. ΙΑΚΩΒΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ - ΓΚΙΝΗΣ

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ
Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ἀριθ. Πρωτ. 2001

Ἐν Ἀθήναις τῇ 4ῃ Σεπτεμβρίου 1987

Ε Γ Κ Υ Κ Λ Ι Ο Σ 582

Πρὸς τὸ πλήρωμα τῆς καθ' Ἡμᾶς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν

Ἀγαπητοί μου,

εἰς οὐδεμίαν ἄλλην ἐποχὴν δὲν κατωχυρώθησαν τὰ ἀτομικὰ δικαιώματα καὶ αἱ ἐλευθερίαι, παρὰ μόνον εἰς τὴν ἰδικήν μας. Ἀλλὰ καὶ εἰς οὐδεμίαν ἄλλην ἐποχὴν δὲν κατεπατήθησαν μὲ τὸσον βάνανσον τρόπον αὐτὰ τὰ ἀτομικὰ δικαιώματα, ὅσον καταπαντοῦνται εἰς τὴν ἐποχὴν μας. Μεγάλα διεθνῆ συμφέροντα εὐνοοῦν τὴν συνέχισιν τῶν πολέμων, τὴν διατήρησιν καταπιεστικῶν καθεστώτων, τὴν ἐπιβίωσιν πολιτικῶν συστημάτων τὰ ὅποια περιφρονοῦν ἀσυστόλως τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν θεωροῦν ἀντικείμενον ἀνευ γνώμης, δούλον ἀνευ ἀνθρωπίνης ἀξίας, ἀνδράποδον διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς κρατούσης ἰδεολογίας. Δὲν ὑπερβάλλομεν. Τούναντίον, λέγομεν πολὺ ὀλιγότερα ἀπὸ τὴν οἰκτρὰν πραγματικότητα ἢ ὅποια ὑφίσταται εἰς χώρας μακρὰν, ἀλλὰ καὶ ἐγγύς, τῆς πατρίδος μας, ὡς εἶναι ἡ γείτων Ἀλβανία.

Εἰς αὐτὴν τὴν χώραν, τὴν ὁποίαν ἐδημιούργησαν αἱ πολιτικαὶ σκοπιμότητες τῶν Μεγάλων, ἑκατοντάδες χιλιάδων Ὀρθόδοξοι, ἐξ αἵματος καὶ καταγωγῆς Ἕλληνες, ὑφίστανται κυρίως κατὰ τὰ τελευταῖα εἴκοσι χρόνια ἕναν ἀπηνῆ καὶ ἀπάνθρωπον διωγμὸν, διὰ νὰ παύσουν νὰ εἶναι Ἕλληνες, διὰ νὰ σταματήσουν νὰ πιστεύουν εἰς τὸν Χριστόν, διὰ νὰ σβήσουν ἀπὸ τὴν καρδίαν των τὴν Ἐκκλησίαν. Ὁ τελευταῖος Ἀρχιεπίσκοπος Τιράνων Χριστοφόρος ἐξέπνευσε τὸ 1958 ἐκ τῶν κακουχιῶν μετὰ ἀπὸ ἕνεαετῆ ἐξορίαν, ὁ Ὀρθόδοξος κλῆρος ἠφάνισθη, αἱ Ἐκκλησίαι ἐβεβηλώθησαν, εἰς δὲ τὸν βαθέως θρησκευόντα Βορειοηπειρωτικὸν λαὸν ἀπαγορεύεται νὰ κἀνῃ ἀκόμη καὶ τὸ σημεῖον τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ἢ νὰ ὀμιλῇ ἐλευθέρως τὴν μητρικὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἐπὶ ποιῆ πολυετοῦς φυλακίσεως καὶ ἐκτοπίσεως ὑπὸ ἐξοντωτικὰς συνθήκας. Ἀποφάσεις διεθνῶν Ὄργανισμῶν, ὅπως τοῦ Ο.Η.Ε., τῆς Ε.Ο.Κ., τῆς Διεθνοῦς Ἀμνηστίας, δικαιώνουν ἠθικῶς τὰς 400.000 τῶν καταπιεζομένων, καταγγέλλουν τὸ Καθεστῶς δι' ἐγκλήματα, ζητοῦν τὴν ἀπελευθέ-

ρωσιν δεκάδων χιλιάδων φυλακισμένων καὶ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐκτοπισμένων, ἀλλ' οὐδὲν ἀποτέλεσμα. Τὸ φρικτότερον ὅμως δι' αὐτοὺς εἶναι ὅτι ἡμεῖς, οἱ ἐλεύθεροι Ὀρθόδοξοι Ἕλληνες ἀδελφοί των, ἀρνούμεθα νὰ τοὺς συμπαρασταθῶμεν, νὰ ἀναγνωρίσωμεν τὸν ἀγῶνα των, νὰ ἐπιστρατεύσωμεν πᾶν νόμιμον μέσον ὑπὲρ αὐτῶν· ἐνῶ μιὰ τοιαύτη συνεχὴς ἀντίδρασις θὰ ἠνάγκαζε ὅπως-δήποτε τὴν Ἀλβανικὴν κυβέρνησιν νὰ ἐλαφρύνῃ τὸν βαρύτατον Σταυρὸν των. Ἄντ' αὐτοῦ ὅμως, ὑποστέλλομεν ἐσχάτως τὴν σημαίαν, καὶ τοὺς προδίδομεν ἀνευ οἴκτου, διὰ νὰ δύνανται οἱ σταυρωταί των νὰ τοὺς λέγουν, ὅτι, ἰδοῦ, ἡ Ἑλλάς εὐλογεῖ τὸ καθεστῶς τῶν φρικτῶν διώξεων καὶ δὲν σᾶς ἀναγνωρίζει.

Ἐναντι τοῦ τοιοῦτου κινδύνου, καλούμεθα ὅλοι, ὑπεράνω πολιτικῶν καὶ ἰδεολογικῶν κινήτρων, νὰ ἐνώσωμεν φωνὴν εἰρηνικῆς, ἀλλ' ἐντόνου διαμαρτυρίας. Ἐὰν εἶναι καταδικαστέα καὶ κολάσιμος οἰαδὴποτε ἐγκληματικὴ ἐνέργεια ἐναντίον ἐνὸς ἀτόμου, πόσον μᾶλλον ὅταν ἐξουθενώνεται ἀπανθρώπως εἰς ὀλόκληρος λαός; Ποία ἰδεολογία δύναται νὰ ἀμνηστεύῃ ἐγκλήματα; Ἀλλὰ καὶ ποία πολιτικὴ ἢ ἄλλη σκοπιμότης δικαιούται νὰ τὰ ὠραιοποιεῖ καὶ νὰ σιωπᾷ δι' αὐτά; Ὅλοι ἀνεξαιρέτως ὀφείλομεν νὰ δώσωμεν τὸ παρὼν τῆς θρησκευτικῆς καὶ τῆς ἐθνικῆς μας συνειδήσεως, τὴν Τετάρτην 9 Σεπτεμβρίου ἐ.ε. καὶ ὥραν 6ην ἀπογευματινὴν εἰς ἕν εἰρηνικὸν συλλαλητήριον εἰς τὰ Προπύλαια τοῦ Πανεπιστημίου. Οὐδεὶς δικαιούται νὰ κωφεύσῃ εἰς τὰς ἀπεγνωσμένας φωνὰς τῶν χιλιάδων ἀδελφῶν μας, οἱ ὅποιοι μᾶς καλοῦν ἐναγωνίως νὰ τοὺς βοηθήσωμεν.

Εὐχέτης ὄλων πρὸς Κύριον

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ἀρχηγὸς τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς
τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ Ἀγῶνος

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ*

Ε'

ιβ') Ἡ Θεολογία μὲ τὴν Ἀνθρωπολογία τῆς καὶ τὴν Χριστιανικὴ Κοινωνικὴ Ἠθικὴ τῆς θὰ ἔπρεπε νὰ ὑποδεικνύη στοὺς θεράποντες τῆς Κοινωνιολογίας τὶς χριστιανικὲς κοινωνιολογικὲς ἀρχές καὶ νὰ πείθῃ αὐτοὺς νὰ μὴ ἀπολυτοποιοῦν τὴ μελέτη τῶν κοινωνικῶν ομάδων μέσα στὶς ἐκάστοτε συγκεκριμένους ἱστορικοκοινωνικὲς δομές, ἀλλὰ νὰ ἀναζητοῦν τὴν κατανόησι τοῦ κοινωνικοῦ γίνεσθαι καὶ μέσα στὰ πλαίσια, πού δημιουργοῦν οἱ σταθερὲς τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνικότητος. Τὶς σταθερὲς αὐτὲς ἐπισημαίνει ἡ Κοινωνικὴ Φιλοσοφία, πού ὀπωσδήποτε πρέπει νὰ ἔχη ὑπ' ὄψει καὶ τὶς ἀρχές τῆς Χριστιανικῆς Ἀνθρωπολογίας, ἐφ' ὅσον ἀσχολεῖται μὲ τὸ εἶναι, τὴν οὐσία καὶ τὸ νόημα τοῦ κοινωνικοῦ ὄντος, τὸ ὁποῖο εἶναι πάντοτε συν-εἶναι, ἐν-εἶναι, σχέσις προσώπων, *esse unum in pluribus*, προσωπικὴ ὑπαρξίς διὰ τῶν ἄλλων καὶ διὰ τοὺς ἄλλους καὶ τὸ ὁποῖο ἐπομένως δὲν μπορεῖ νὰ προαχθῆ, ἐὰν παραγνωρίζωνται οἱ χριστιανικὲς ἀρχές τῆς ἀγάπης, τῆς ἀλληλεγγύης, τῆς ἐνότητος, τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἰσότητος, τῆς προσωπικῆς ἐπικοινωνίας καὶ ἀλληλοβοηθείας, τῆς παροχῆς ἐπικουρικῆς συνδρομῆς (*subsidiarität*), τῆς συνδέσεως σὲ ὀργανικὴ ὁλότητα τῆς τάξεως, τοῦ γενικοῦ καλοῦ καὶ τῆς κοινωνικῆς εὐημερίας καὶ προόδου.

Ἡ Θεολογία, ὅπως καὶ ἡ Φιλοσοφία, θὰ ὑποδείξῃ ἐπίσης ὅτι εἶναι ἐσφαλμένη ἢ ἄποψις τοῦ Α. Comte, κατὰ τὴν ὁποία τὸ τρίτο στάδιο τῆς πορείας τῆς ἀνθρωπότητος, πού εἶναι τὸ κοινωνιολογικόν, ξεπέρασε δῆθεν τὸ γνησίως θεολογικόν καὶ τὸ γνησίως μεταφυσικόν στάδιο. Ἡ Θεολογία ἐξ ἄλλου ὀδηγεῖ στὴν κατανόησι τῶν ὀλικῶν σχέσεων τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεόν, τὸν κόσμον, τοὺς συνανθρώπους καὶ τὸν ἑαυτὸν του καὶ συντελεῖ στὴν ὑπερνίκησι διαλεκτικῶν καὶ πολωτικῶν ἀντιθέσεων τοῦ τύπου ἀτομισμὸς-κολλεκτι-

βισμὸς, πρόσωπο-κοινωνία, φιλαυτία-ἀλτρουϊσμὸς, ἐλευθερία-αὐτοδέσμευσις, ἀυθεντία-αὐτοπροσδιορισμὸς, «μανιπουλάρισμα» - αὐτομόρφωσις, καταπίεσις - ἀπελευθέρωσις κ.λπ.³⁵

ιγ') Ὅσον ἀφορᾷ στὶς Ἐπιστήμες καὶ στὴ Φιλοσοφία τοῦ Δικαίου, ἡ Θεολογία ὑποβοηθεῖ τὴ συνειδητοποίησι τοῦ ὅτι τὸ δίκαιον, πού εἶναι πάντοτε κανόνες προσωπικῶν σχέσεων (*jus est ad alios* = τὸ δίκαιον εἶναι σχέσις πρὸς ἄλλους), πρέπει νὰ ἐξασφαλίξῃ τὴν κοινωνικὴ τάξι. Ἡ *ordo juridicus* πρέπει νὰ στηρίξῃ τὴν *ordo socialis*. Πρὸς τοῦτο τὸ δίκαιον πρέπει νὰ ὀδηγῆ στὴν ἀυθιπέρβασί του καὶ στὴ συμπλήρωσι τῆς *legalitas* μὲ τὴ *moralitas*³⁶. Ἡ *moralitas* ἀναφέρεται καὶ σὲ ὀρισμένους ἀναγκαῖες προσωπικὲς σχέσεις (λ.χ. στὴν ἀγάπη, στὴν εὐγνωμοσύνη, στὴν ἐμπιστοσύνη), πού δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιβληθοῦν μὲ δικαιονομικὲς διατάξεις.

Ἡ Χριστιανικὴ Θεολογία ὄχι μόνο μέσα στὴν Ἱστορία ἐπέδρασε θετικῶς στὴ διαμόρφωσι καὶ ποιοτικὴ ἀνύψωσι διαφορῶν κλάδων τοῦ δικαίου³⁷, ἀλλὰ καὶ σήμερα ἐπη-

35. Γιὰ τὶς συναρτήσεις τοῦ θεολογικοῦ στοχασμοῦ πρὸς τὴν Κοινωνιολογία καὶ τὴν Κοινωνικὴ Φιλοσοφία βλ. περισσότερα στὰ ἐξῆς: H. M. καὶ A. B. Blalock (ἐκδ.), *Methodology in Social Research*, New York 1968. J. B. Bouman, *Grundlagen der Soziologie*, Stuttgart 1968. G. Eiser mann (ἐκδ.), *Die gegenwärtige Situation der Soziologie*, Stuttgart 1967. Th. Geppert, *Teleologie der menschlichen Gemeinschaft*, München 1955. G. Gundlach, *Die Ordnung der menschlichen Gesellschaft*, Köln 1964. H.-E. Hengstenberg, *Grundlegungen zu einer Metaphysik der Gesellschaft*, Nürnberg 1949. R. C. Kwant, *Soziale und personale Existenz*, Wien 1967. K. R. Popper, *The Open Society and its Enemies*, London 1962.

36. «Τὸ δίκαιο, ἐφ' ὅσον εἶναι δίκαιο, ἀντλεῖ τὴ δύναμί του ἀπ' τὴν ἠθικὴ συνείδησι τοῦ ἀνθρώπου. Ζῆ ἀπ' τὸ ὅτι ἔχει μέρος στὸ βασίλειο τῶν ἠθικῶν ἀξιών»: H. Goings, *Die obersten Grundsätze des Rechts*, Heidelberg 1947, σ. 53. Johannes Hessen, *Ethik*, Leiden 1954, σ. 63.

37. Δειγματοληπτικῶς ἰδὲ στὰ ἐξῆς: Π. Ι. Ζ(έπου), Ἡ ἐπίδρασις τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐπὶ τοῦ ρωμαϊκοῦ καὶ βυζαντινοῦ δικαίου, *περιοδ. «Ἀκτίνες»*, ἔτος 1936, σ. 273-274. Γεωργίου Πετροπούλου, Ἱστορία καὶ Εἰσήγησις τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου, Ἀθήναι, 1944, σ. 188-189. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ὁρθοδοξία καὶ Εὐρώπη, Ἀθήνα, 1983, σ. 17-20. K. Hohenlohe, *Der Einfluss des Christentums auf das Corpus juris civilis*, Wien 1937.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 475 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 12 τεύχους.

ρεάζει. ἢ ἀξιολογεῖ κριτικῶς τὴν περαιτέρω ἐξέλιξί τους· ἐπὶ πλέον παρακινεῖ τὴ Φιλοσοφία τοῦ Δικαίου νὰ ἐξευγενίξῃ καὶ ἐξανθρωπίξῃ τὸ θετικὸ δίκαιο, θεμελιώνοντας αὐτὸ πάνω στὸ ὑγιὲς βᾶθρο του, δηλαδὴ στὸ ἐπὶ τοῦ ἐμφύτου ἠθικοῦ νόμου στηριζόμενο ὑπερθετικὸ δίκαιο, στὸ ὁποῖο συνενώνονται τὸ φυσικὸ καὶ τὸ ἐθιμικὸ δίκαιο, πού συμπληρώνονται μὲ τὴ Θεία Ἀποκάλυψι καὶ μὲ τὸ «Δίκαιο τῆς Χάριτος». Ἡ ὅλη νομοθεσία δὲν πρέπει νὰ ἀφορᾷ μόνον στὸ τι θὰ ἐφαρμόζῃ ὁ δικαστὴς σὲ ἀκραῖες περιπτώσεις κάποιας παρανομίας, ἀλλὰ πρέπει παραλλήλως νὰ ἔχῃ καὶ καθοδηγητικὸ χαρακτῆρα, νὰ ὑπενθυμίξῃ στὸ λαὸ τίς παραδόσεις καὶ τίς βαθεῖες ρίζες τοῦ Ἔθνους καὶ ποτὲ νὰ μὴ ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὸν μέγιστο κοινὸ παρονομαστῆ τοῦ ἑλληνορθόδοξου κοσμοθεωρητικοῦ καὶ βιοθεωρητικοῦ προσανατολισμοῦ τῆς πλειονοψηφίας τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Οἱ φωτισμένοι νομοθέτες ποτὲ δὲν δημιουργοῦν στοὺς πιστοὺς τὸ δίλημμα τῆς Ἀντιγόνης τοῦ Σοφοκλέους. Τὸ αἶτημα αὐτὸ πολὺ περισσότερο πρέπει ν' ἀναγνωρίζεται ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξῃ Ἑλληνικῇ Πολιτείᾳ, ἢ ὁποῖα ποτὲ δὲν πρέπει νὰ λησμονῇ τὸ τι ὀφείλει στὴν Ἐκκλησία, ἢ ὁποῖα εἶναι ἡ Μήτηρ καὶ Τροφὸς τοῦ Ἔθνους. Γενικῶς οἱ νεώτερες διατάξεις τοῦ Δικαίου, γιὰ νὰ σημαίνουν πραγματικὴ πρόοδο, πρέπει νὰ εἶναι ποιοτικῶς ἀνώτερες ἀπὸ τίς προηγούμενες. Διαφορετικὰ ἔχομε ὄχι πρόοδο, ἀλλὰ ἐκφυλισμὸ, ὀπισθοδρόμησι καὶ νερκοθέτησι τῶν πνευματικῶν θεμελιῶν τοῦ Ἔθνους³⁸.

Ἡ ἱεράρχησις τῶν ἀξιῶν, γιὰ τὴν ὁποῖα ἔχει πρωτεύοντα καθοδηγητικὸ λόγο ἡ Θεολογικὴ Ἀξιολογία³⁹, συνδέεται ἄμεσα μὲ τὴν προσπάθεια λύσεως προβλημάτων τῆς ἰσχύος τοῦ Δικαίου⁴⁰. Ἡ ἀξιολογικὴ κλιμαξ

ἢ μπορεῖ ἐπίσης νὰ διαμορφώῃ τόσον τὴν ἀντιμετώπισι τοῦ προβλήματος («τῆς ἀντισυνταγματικότητος συνταγματικῶν κανόνων»), ὅσον καὶ τὴν ὅλη λειτουργικὴ ἱκανότητα τοῦ Δικαίου. Ἡ διαμόρφωσις αὐτῆ ἐπιτυγχάνεται τόσον μὲ τὴν προβολὴ «προσυνταγματικῶν καὶ ὑπερσυνταγματικῶν ἀρχῶν δικαιοσύνης», οἱ ὁποῖες συνιστοῦν «ἐγγυήσεις ἀκαταλύτων ἀξιῶν εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ συνόλου»⁴¹, ὅσον καὶ μὲ τὴν διατύπωσι «προνομικῶν - ἢ πάντως προ-θετικῶν ἀξιολογικῶν κρίσεων»⁴², οἱ ὁποῖες ἔχουν τελολογικὴ ὑφή, ἐφ' ὅσον «τὸ ἀξιολογικὸν κριτήριον εἶναι σκοπός, εἶναι τὸ δέον ἐναντι τῶν κρινομένων πράξεων»⁴³. Μάλιστα «ἐκεῖ ὅπου παρουσιάζεται νομοθετικὸν κενόν, ὑπάρχει μείζων ἐλευθερία»⁴⁴ πρὸς χρησιμοποίησι τελολογικῶν καὶ ἀξιολογικῶν κριτηρίων.

Ἡ Θεολογία ἐπίσης πού ἀποκαλύπτει ἐσχάτους ἀξιολογικοὺς σκοποὺς, ἢ μπορεῖ νὰ καταστήσῃ συνειδητὸ, ὅτι ἡ ἐνωτικὴ ἀρχὴ «τοῦ συστήματος τῶν κανόνων τοῦ δικαίου» καὶ «ὁ ὑπατος σκοπός» τοῦ συστήματος αὐ-

στὰ ἐξῆς: Κωνσταντίνου Σπετσιέρη, Αἱ ἀξίαι τῆς ἀτομικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς, Ἀθήναι 1939, σελ. 38-39. Εὐαγγέλου Παπανοῦτσου, Ἡθική, Ἀθήναι 1949, σ. 294 ἐξ. Εὐαγγέλου Μουτσοπούλου, Φαινομενολογία τῶν ἀξιῶν, Ἀθήναι 1981. Edgar Brightman, The spiritual life, New York 1942: J. N. Findlay, Values and Intentions, A study in Value theory and philosophy of mind, London 1961. Wolfgang Köhler, The Place of Value in a World of Facts, New York 1938. R. P. Perry, Realms of Value, Cambridge, Massachusetts 1954. Max Scheler, Der Formalismus in der Ethik und die materiale Wertethik, Halle 1916. Donald Walhout, The Good and the Realm of Values, Notre Dame, Indiana 1978. Γιὰ τὴν Ἀξιολογία στὸ Δίκαιο βλ., ἐκτός τοῦ Πρωτανικοῦ Λόγου τοῦ Γ. Γ. Μητσοπούλου, τὰ ἐξῆς: Κωνσταντίνου Τσάτσου, Τὸ πρόβλημα τῆς ἐρμηνείας τοῦ Δικαίου, 1932, 1978. Κωνσταντίνου Δεσποτοπούλου, Φιλοσοφία τοῦ Δικαίου, τόμ. 1 (1953). Γ. Μιχαηλίδου-Νοῦάρου, Ἡ τριλογία τῶν ἀξιῶν (δικαιοσύνη-τάξις-πρόοδος) καὶ τὸ ἰδιωτικὸν δίκαιον, Ἀνάπτυξιν ἐκ Πρακτικῶν Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, 1975. Π. Γέμτσου, Ἡ προβληματικὴ τῶν ἀξιολογικῶν κρίσεων στὴς κοινωνικὰς ἐπιστῆμες, «Φιλοσοφία», 1974, σ. 130 ἐξ.

38. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Χριστιανισμὸς καὶ Πολιτικὴ, σ. 41-43.

39. Βλ. ὑποσημ. 28.

40. Γεωργίου Γ. Μητσοπούλου, Προβλήματα ἰσχύος τοῦ Δικαίου (Πρωτανικὸς Λόγος): «Ὁμιλίαι καὶ Εἰσηγήσεις κατὰ τὴν περίοδον τῆς Πρωτανείας του (1975-1976)», Ἀθήναι, 1978. Στὴ σελ. 25 σημειώνονται τὰ ἐξῆς: «Ἡ ἀξία, ἀποτελοῦσα δεοντολογικὴν ἀρχὴν ἀπευθυνομένην ὡς αἶτημα πρὸς τὴν συνείδησιν, ἀξιοῖ τὴν ἐαυτῆς πραγμάτωσιν... Ὅθεν ὑπέρεχεται ἡ ἀξία τῆς πράξεως, κατευθύνουσα τὴν βούλησιν τοῦ πράττοντος καὶ καθορίζουσα τὸν σκοπὸν ἐκείνης». Περισσότερα σχετικῶς βλ. τόσον στὸν Πρωτανικὸ τοῦτο Λόγο, ὅσον στὰ ἀναφερόμενα πιδ πάνω στὴν ὑποσημ. 28 ἔργα καὶ ἐπὶ πλέον

41. Γεωργίου Γ. Μητσοπούλου, ἐνθ' ἄνωτ., σ. 32-34.

42. Γεωργίου Γ. Μητσοπούλου, Τοπικὴ καὶ Ἐπιστήμη τοῦ Δικαίου, Ἀνάπτυξιν ἀπὸ τὸ Ἀφιέρωμα στὸν Κωνσταντῖνο Τσάτσο, Ἀθήναι, 1980, σ. 527.

43. Κωνσταντίνου Τσάτσου, Τὸ πρόβλημα τῆς ἐρμηνείας τοῦ Δικαίου, 1978, σ. 64, 66, 262. Γεωργίου Γ. Μητσοπούλου, ἐνθ' ἄνωτ., σ. 532.

44. Κωνσταντίνου Τσάτσου, ἐνθ' ἄνωτ., σ. 138. Γεωργίου Γ. Μητσοπούλου, ἐνθ' ἄνωτ., σ. 536.

τοῦ καὶ τῆς Πολιτείας⁴⁵ κατ' ἐξοχήν πρέπει νὰ ἀναζητηθοῦν στὶς δεοντολογικὲς καὶ κανονιστικὲς ἀρχὲς τῆς ἑλληνορθοδόξου παραδόσεως. Εἶναι περιττὸ νὰ τονίσουμε ἐπίσης, ὅτι ἡ Χριστιανικὴ βιοθεωρία εἶναι δυνατὸ νὰ δημιουργήσῃ στοὺς δικαστὲς «συνεχῆ συναγεμὸν πνευματικῆς προσπάθειας καὶ ψυχικῆς ἀνατάσεως», ἡ ὁποία εἶναι σ' αὐτοὺς ἀπολύτως ἀναγκαία «κατὰ τὴν μυσταγωγίαν τῆς διασκέψεως»⁴⁶.

Γενικῶς πρέπει νὰ σημειώσουμε. ὅτι ἡ προϋπόθεσις τοῦ a priori φιλοσοφικοῦ προσανατολισμοῦ εἶναι ἐκδηληστὰ διάφορα σημερινὰ ρεύματα τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Δικαίου, ἡ ὁποία λ.χ. ἄλλοτε εἶναι νεοκαντιανή, ἄλλοτε φαινομενολογική, ἄλλοτε ὑπαρξιστική, ἄλλοτε διαλεκτική κ.ο.κ. Τὸ γεγονὸς αὐτὸ πιστοποιεῖ «τὴν ὠραίαν ἔκφρασιν τοῦ Leibnitz: Ἡ Νομικὴ ἄνευ Φιλοσοφίας εἶναι λαβύρινθος ἄνευ ἐξόδου»⁴⁷. Ἡ ἔλλειψις ἐξόδου ἐκ τοῦ λαβυρίνθου αὐτοῦ γίνεται ἀκόμη πιὸ αἰσθητὴ στὴν περίπτωσι τῆς μορφῆς τοῦ νομικοῦ θετικισμοῦ, πού ἀγνοεῖ ἢ παραθεωρεῖ τὴ Θεολογικὴ Ἀνθρωπολογία καὶ Ἀξιολογία.

ιδ') Ὁ κριτικὸς λόγος τῆς Θεολογίας πρέπει ἐπίσης νὰ παῖξῃ σημαντικὸ ρόλο στὴν προώθησι καὶ διαμόρφωσι τοῦ νέου γενικοῦ ἐπιστημονικοῦ κλάδου, πού φέρει τὸν τίτλο «Ἀξιολόγησις (καταλογισμὸς) Τεχνολογίας» (Technology Assessment). Ὁ κλάδος αὐτὸς ἔχει ἀκριβῶς ὡς σκοπὸν τὴν — πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς των — μελέτη πρὸς ἐξακρίβωσι τοῦ ἐπιτρεπτοῦ τῶν ἐπιστημονικῶν ἐφαρμογῶν καὶ τῶν τεχνολογικῶν πρωτοβουλιῶν καὶ προγραμματισμῶν ἐν σχέσει πρὸς τὶς προβλεπόμενες συνέπειες γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸ περιβάλλον του. Ὅλοι σήμερα συμφωνοῦν, ὅτι πρὸς ἀπόκρουσι τῶν ἐπαπειλούντων τὸ ἀνθρώπινο γένος κινδύνων πρέπει νὰ αὐτοελέγχωνται καὶ αὐτοπεριορίζωνται οἱ ἐφαρμογὲς τῆς Πυρηνικῆς Φυσικῆς, τῆς Γενετικῆς, τῆς Βιο-

τεχνικῆς, τῆς Νευροχημείας, τῆς Βιοηθικῆς κ.τ.τ.⁴⁸.

ιε') Τέλος ἄς κλείσωμε τὴν — ὄχι ἐξαντλητικὴ ἢ συστηματικὴ, ἀλλὰ — δειγματοληπτικὴ σειρά τῶν παραδειγμάτων σχέσεως Θεολογίας καὶ ἄλλων ἐπιστημονικῶν κλάδων, ἐπισημαίνοντας ὅτι ἡ Θεολογία εἶναι δυνατὸν νὰ συντελέσῃ στὸν πνευματικὸ προσανατολισμὸ τοῦ νέου γενικοῦ κλάδου τῆς Ἐπιστήμης τοῦ Μέλλοντος ἢ τῆς Μελλοντολογίας (Futurologie, Wissenschaft der Zukunft, Science of the future), ἡ ὁποία σὲ συνεργασία μὲ τοὺς κλάδους τῆς Κυβερνητικῆς, τῆς Θεωρίας τῆς ἀναπτύξεως, τῆς Μικροοικονομικῆς καὶ τῆς Μακροοικονομικῆς, ἀναπτύσσει τὴ θεωρία τῆς προγνώσεως, τοῦ σχεδιασμοῦ καὶ τοῦ προγραμματισμοῦ καὶ προωθεῖ πρὸς ἐφαρμογὴ διάφορα ἀμοντέλα», λ.χ. γιὰ τὴν ἐξαφάνισι τῆς πείνας, τὴ δημοκρατικοποίησι τοῦ κράτους, τὴν κατάργησι τῆς ἐκμεταλλεύσεως, τὴν προστασία τοῦ οἰκολογικοῦ περιβάλλοντος, τοῦ βιοτόπου καὶ τῆς βιοσφαίρας, τὴν ἐξάλειψι τοῦ πολέμου, τὴν ἐπικράτησι τῆς εἰρήνης καὶ τὴ δημιουργία τοῦ ἀληθινοῦ Homo humanis⁴⁹.

*

Ὅσα εἶπαμε καθιστοῦν φανερό, ὅτι οἱ ἑορτασμοὶ τῆς 150ετηρίδος τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς δίδουν ἀφορμὴ στὰ διδάσκοντα καὶ διδασκόμενα μέλη τῆς πνευματικῆς οἰκογενείας τους πρὸς αὐτοκριτικὴν.

Ἡ αὐτοκριτικὴ αὐτὴ ὁδηγεῖ ἐν πρώτοις στὸ συμπέρασμα, ὅτι ὅλοι οἱ ἐπὶ μέρους ἐπιστημονικοὶ κλάδοι εἶναι ἰσότιμοι ἀπὸ τὴν ἀποψὶ ὅτι ὁ καθένας μέσα σὲ συγκεκριμένα πλαίσια ἐξετάζει ἓνα τμῆμα τῆς πραγματικότητος. Ἐπειτα ἡ διάκρισις τῶν ἐπιστημῶν σὲ ἀνθρωπιστικὲς καὶ μὴ ἀνθρωπιστικὲς εἶναι ἄστοχη. Ὅλες οἱ ἐπιστῆμες ἱκανοποιοῦν βαθειὰ ἀνθρωπίνην ἀνάγκην, τὴν τάσι πρὸς τὸ εἰδέναι· ὅλες συναρτῶνται πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην πρᾶξι, ἐξυπηρετοῦν θεωρητικὲς

45. Κωνσταντίνου Τσάτσου, ἐνθ. ἀνωτ., σ. 263. Πρβλ. τοῦ ἰδίου, Πολιτικὴ-Θεωρία Πολιτικῆς Δεοντολογίας, Δεύτερη ἐκδοσις βελτιωμένη, Ἀθήνα 1975, σ. 19 ἐξ., ὅπου γίνεται λόγος γιὰ τὸν «ὑπατο σκοπὸ τῆς πράξης».

46. Γεωργίου Γ. Μητσοπούλου, ἐνθ' ἀνωτ., σ. 554-555.

47. Γεωργίου Γ. Μητσοπούλου, Προβλήματα ἰσχύος τοῦ Δικαίου, σ. 36.

48. Πρβλ. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Τὰ ὅρια τῆς ἐπιστημονικῆς γνώσεως, σ. 20.

49. Αὐτόθι, σ. 12.

καὶ πρακτικὲς ἀνάγκες τοῦ ὑλικοπνευματικοῦ ἀνθρώπου. Γι' αὐτὸ οἱ διάφοροι ἐπὶ μέρους ἐπιστημονικοὶ κλάδοι εἶναι ἀλληλοτεμνόμενοι, ἀλληλοδιασταυρούμενοι καὶ ἀλληλοπεριχωρούμενοι. Ἐπομένως ἡ διακλαδικὴ ἀνταλλαγή καὶ συνεργασία εἶναι ἀναγκαῖα. Ἡ ἱστορία μαρτυρεῖ, ὅτι σὲ ὅποιονδῆποτε εἰδικὸ ἐπιστημονικὸ τομέα κατέχουν τὰ σκῆπτρα ἐκεῖνοι, ποὺ ἔχουν ἀποβάλλει τὶς παρωπίδες τῆς μονομερείας καὶ μὲ φιλοσοφικὴ διάθεσι ἐντάσσουν τὸ μέρος τῆς εἰδικότητός τους στὸ ὅλο τοῦ ἐπιστημονικοῦ καὶ φιλοσοφικοῦ στοχασμοῦ μὲ προσοικείωσι στὰ ὅρια τοῦ δυνατοῦ τῶν τελικῶν πορισμάτων τῶν ἄλλων ἐπὶ μέρους ἐπιστημῶν⁵⁰.

Ἡ αὐτοκριτικὴ τῶν μελῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς πρέπει νὰ ὀδηγήσῃ στὴν ἀναζωπύρῃσι τῆς πνευματικῆς αὐτοσυνειδησίας τους καὶ στὴν ἀνανέωσι τῆς ἀποφάσεώς τους νὰ ὑποβοηθήσουν τὴ Σχολὴ αὐτὴ νὰ ἀνανεώνεται μὲ τὴν ἐπίδρασι τῶν πνευματικῶν προκλήσεων καὶ ἐρεθισμάτων, ποὺ δέχεται ἀπὸ τὶς ἄλλες Πανεπιστημιακὲς Σχολὲς καὶ ἔτσι νὰ εἶναι ἐστία συγχρονισμένου θεολογικοῦ στοχασμοῦ καὶ προβληματισμοῦ, ποὺ θὰ συνεχίσῃ ἀφ' ἑνὸς νὰ ἀκτινοβολῇ σὲ ὀλόκληρη τὴν Ὀρθοδοξία καὶ τὴν Χριστιανικὴ Οἰκουμενὴ καὶ ἀφ' ἑτέρου ἢ ἰδίᾳ νὰ εἶναι συνεκτικὸς ἰσθὸς μέσα στὸν πανεπιστημιακὸ ὄργανισμὸ καὶ συνεχῆς ὑπόμνησις περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Ἀνωτάτης Παιδείας ὄχι μόνον ἀπὸ τὸν κομματισμὸ, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν δεσποτεία τοῦ νοησιαρχικοῦ μονισμοῦ καὶ σωβινισμοῦ καὶ τοῦ ἀκράτου ἐπιστημονισμοῦ. Ἡ Θεολογικὴ Σχολή, μακρὰν ἀπὸ κάθε ἀπομονωτισμὸ, πρέπει νὰ φιλοδοξῇ νὰ εἶναι ἡ ζωτικὴ ἐντελέχεια, ποὺ θὰ ἐμψυχώνῃ τὸ Πανεπιστήμιο, γιὰ νὰ εἶναι τοῦτο ὄχι μόνον διδασκτικὸ καὶ ἐρευνητικὸ κέντρο, ἀλλὰ καὶ φυτώριον πνευματικοῦ καὶ κοινωνικοῦ προβληματισμοῦ, ὑγιοῦς κοσμοθεωρητικοῦ καὶ βιοθεωρητικοῦ αὐτοπροσανατολισμοῦ καὶ πολιτιστικῆς προόδου ὑπὸ τὴν ἐνοπιὸν ἐπίδρασι τοῦ ἐλληνορθοδόξου πνεύματος, τὸ ὅποιο συμβολίζεται ἀπὸ τὰ δύο πανεπιστημιακὰ λάβαρα (τῆς Ἀθηνᾶς καὶ

τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν). Τὰ λάβαρα αὐτά, μεταφερθέντα προσωρινῶς στὸ Πανεπιστημιακὸ Μουσεῖο, πρέπει γρήγορα νὰ ξαναπάρουν τὴν παραδεδομένη θέσι τους στὴν ὠραία καὶ ἱστορικὴ αὐτὴ αἶθουσα (τῶν τελετῶν), γιὰ νὰ ἐξαγγέλλεται ἡ ταυτότης τῆς.

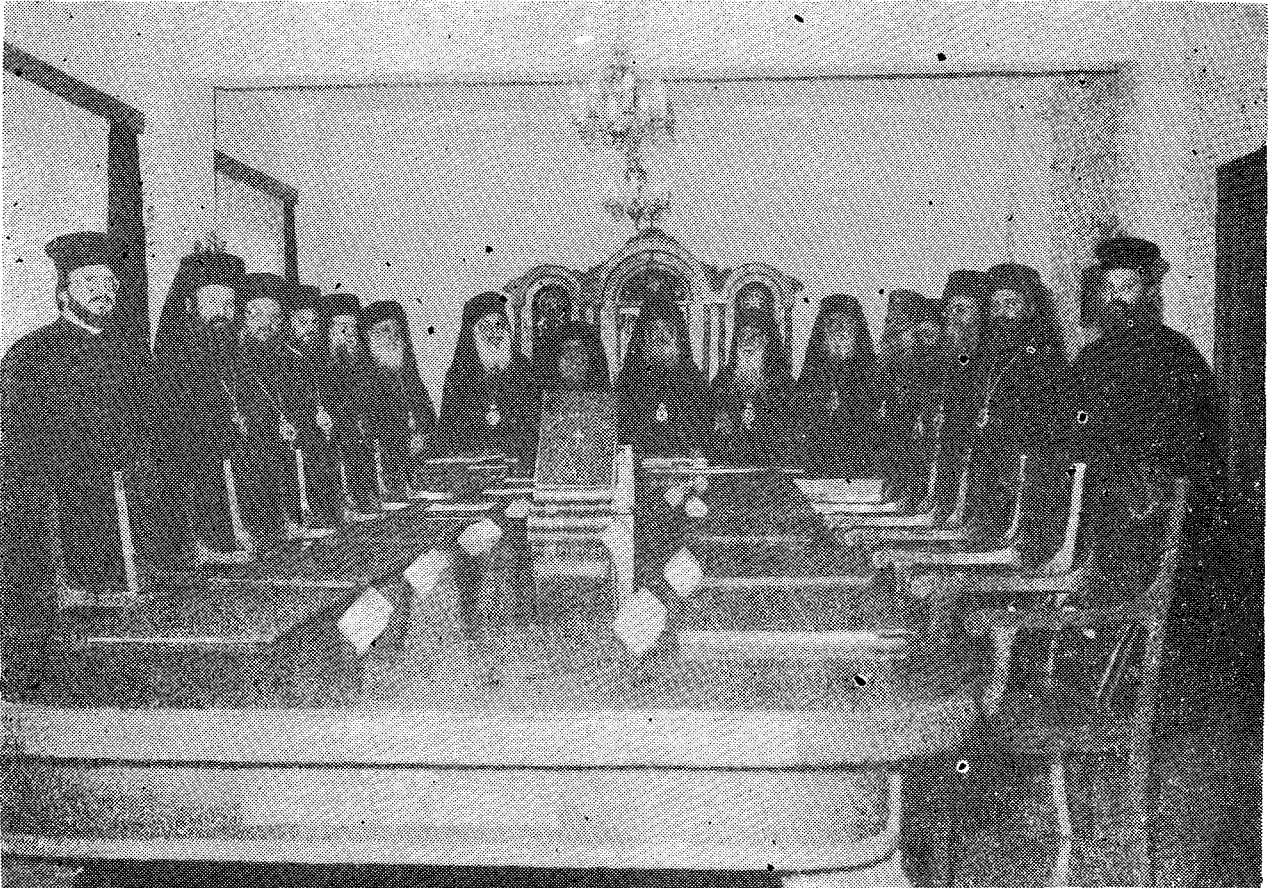
Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ πρέπει ἐπὶ πλεόν νὰ ὑπενθυμίζῃ τὴν ἀνάγκη νὰ καταβληθοῦν προσπάθειες πρὸς πραγματοποίησι τῶν παλαιότερων ὁραματισμῶν περὶ ἀνεγέρσεως μέσα στὸ χῶρο τῆς Πανεπιστημιοπόλεως μεγάλου Πανεπιστημιακοῦ Ναοῦ, ποὺ θὰ εἶναι κέντρο διαπανεπιστημιακῆς λατρείας μὲ ἐκλεκτοὺς ἱερεῖς, οἱ ὅποιοι — ὑπὸ τὴν συντονιστικὴ ἐποπτεία τῆς Σχολῆς — θὰ φροντίζουν γιὰ τὶς πνευματικὲς ἀνάγκες τῶν φοιτητῶν. Ὁ Ναὸς αὐτὸς ὡς πνευματικὸ ἐνοπιὸν κέντρο θὰ ἤμποροῦσε νὰ ἐμψύσῃ τὸ πνεῦμα τῆς ἐνότητος, τῆς ἀδελφικῆς ἀλληλεγγύης καὶ συνεργασίας τῶν μελῶν τῆς Πανεπιστημιακῆς οἰκογενείας καὶ νὰ προωθήσῃ τὸ ἔργο τῆς φοιτητικῆς προνοίας καὶ ἀλληλοβοηθείας καὶ ἔτσι νὰ πυροδοτῇ τὴ νοσταλγία νὰ ἐπανακτήσωμε τὴν πραγματικὴ *Universitas litterarum*, δηλαδὴ τὴν *Universitas* τῶν ἐπιστημονικῶν κλάδων, ἡ ὁποία θὰ ἤμποροῦσε κάποτε νὰ προαχθῇ μὲ διακλαδικὰ κοινὰ μαθήματα ἢ καὶ ἐξάμηνια γενικοῦ προσανατολισμοῦ, μὲ διασχολικὴ ὀργάνωσι διαλέξεων, μὲ κοινὰ ἐπιστημονικὰ περιοδικὰ κ.τ.τ. Ἀπὸ τὴν *Universitas litterarum* πρέπει νὰ φθάσωμε στὴν ἱστορικῶς προηγηθεῖσα αὐτῆς πρωταρχικὴ βυζαντινὴ καὶ μεσαιωνικὴ *Universitas magistrorum et scholarium* (studentium)⁵¹, ἡ ὁποία θὰ ἦταν καὶ ἡ μόνη ἐγγύησις, γιὰ νὰ λαμβάνωνται ὀρθὲς ἀποφάσεις σὲ ἀτμόσφαιρα «συμμετοχικῆς δημοκρατίας», ποὺ θὰ εἶναι ὄχι τηλεκατευθυνόμενες, ἀλλὰ ὄριμος καρπὸς πνευματικῆς ἐλευθερίας, ἀληθινῆς ἐνότητος καὶ ἀδελφικῆς ἀλληλογνωριμίας καὶ συνεργασίας. (Τέλος)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

50. Πρβλ. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Τὰ ὅρια τῆς ἐπιστημονικῆς γνώσεως, σ. 24.

51. Βλ. περισσότερα στὰ ἐξῆς: H. Grundmann, Vom Ursprung der Universität im Mittelalter, Darmstadt 1960. E. Landgraf-S. Stelling Michaud, L' Histoire des universités au moyen âge et à la Renaissance: XIe Congrès International des Sciences Historiques (Göteborg-Stochholm-Uppsala 1960), Rapports I, σ. 97-143 (μὲ πολὺ πλουσία βιβλιογραφία).

Η ΔΙΑΡΚΗΣ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ 131ης ΠΕΡΙΟΔΟΥ (1.9.1987 — 31.8.1988)

Τὰ Μέλη τῆς ὑπὸ τὴν νέαν σύνθεσιν Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου. Εἰς τὸ μέσον ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ καὶ ἑκατέρωθεν αὐτοῦ οἱ Σεβ. Μητροπολίται Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονύσιος (Ἀντιπρόεδρος), Ἐάνθης κ. Ἀντωνίος, Κασσανδρείας κ. Συνέσιος, Λήμνου κ. Παντελεήμων, Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμων, Δράμας κ. Διονύσιος, Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιος, Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Ἀλέξιος, Ζακύνθου κ. Παντελεήμων, Καρπενησίου κ. Νικόλαος, Κυθήρων κ. Ἰάκωβος, Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Εὐστάθιος. Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς πνευσ. ἀρχιμ. κ. Ἰάκωβος Παπαθανασίου - Γκλινῆς καὶ οἱ Α' καὶ Β' Γραμματεῖς πνευσ. ἀρχιμ. κ. Ἰγνάτιος Λάππας καὶ ἱερολ. Διάκονος κ. Δαμασκηνός Καραθαλάκης.

Ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος κατὰ τὴν α' συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 131ης Συνοδικῆς Περιόδου (1.9.87 ἕως 31.8.88) συνεκρότησε τὰ Συνοδικὰ Δικαστήρια, διώρισε τοὺς Σεβ. Συνέδρους ὡς Μέλη τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, συνεκρότησε τὰ Ὑπηρεσιακὰ καὶ τὰ Συμβούλια τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὁργανισμῶν κ.λπ., ὡς κατωθί:

Α. ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΝ διὰ Πρεσβυτέρους, Διάκονους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικῶν Δικαστήριον:

α) Πρόεδρος ὁ Σεβ. Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονύσιος.

β) Τακτικὰ Μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται: Ἐάνθης

κ. Ἀντώνιος, Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμων, Καρπενησίου κ. Νικόλαος καὶ Κυθήρων κ. Ἰάκωβος.

Β. ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΟΝ διὰ Πρεσβυτέρους, Διάκονους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικῶν Δικαστήριον:

α) Πρόεδρος ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ.

β) Τακτικὰ Μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται: Κασσανδρείας κ. Συνέσιος, Λήμνου κ. Παντελεήμων, Δράμας κ. Διονύσιος, Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιος, Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Ἀλέξιος καὶ Ζακύνθου κ. Παντελεήμων.

γ) Ἀναπληρωματικὸν Μέλος δι' ἀμφοτέρα τὰ Δι-

καστήρια όρίζεται κατά νόμον ό Σεβ. Μογεμβασίας και Σπάρτης κ. Εϋστάθιος.

ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΑΙ

Συνοδικά Μέλη εις τάς διά του άρθρου 10 του Ν. 590) 77 συσταθείσας Συνοδικάς Έπιτροπάς όρίζονται οι έξής Σεβ. Συνοδικοί Άρχιερείς:

1. Άρχιεραγματείας: Ό Σεβ. Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμων.

2. Έκκλησιαστικής Τέχνης και Μουσικής: Ό Σεβ. Καρπενησιού κ. Νικόλαος.

3. Θείας Λατρείας και Ποιμαντικού Έργου: Ό Σεβ. Σερβίων και Κοζάνης κ. Διονύσιος.

4. Δογματικών και Νομοκανονικών Ζητημάτων: Ό Σεβ. Κασσανδρείας κ. Συνέσιος.

5. Μοναχικού Βίου: Ό Σεβ. Μογεμβασίας και Σπάρτης κ. Εϋστάθιος.

6. Χριστιανικής Άγωγής και Νεότητος: Ό Σεβ. Κυθήρων κ. Ίακώδος.

7. Διορθόδοξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων: Ό Σεβ. Ζακύνθου κ. Παντελεήμων.

8. Έκκλησιαστικής Έκπαιδεύσεως και Έπιμορφώσεως του Κλήρου: Ό Σεβ. Ξάνθης κ. Άντώνιος.

9. Τύπου, Δημοσιών Σχέσεων και Διαφωτίσεως: Ό Σεβ. Τρίκκης και Σταγών κ. Άλέξιος.

10. Έπί των Αιρέσεων: Ό Σεβ. Καλαδρύτων και Αιγιαλείας κ. Άμβρόσιος.

11. Κοινωνικής Προνοίας και Εϋποιίας: Ό Σεβ. Τρίκκης και Σταγών κ. Άλέξιος.

12. Έπί των Οικονομικών: Ό Σεβ. Λήμνου κ. Παντελεήμων.

ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ

Α. Άνώτερον Υπηρεσιακόν Συμβούλιον της Έκκλησίας (Α.Υ.Σ.Ε.).

Πρόεδρος: Ό Σεβ. Σερβίων και Κοζάνης κ. Διονύσιος, αναπληρούμενος υπό του Σεβ. Ξάνθης κ. Άντωνίου.

Β. Τριμελές Υπηρεσιακόν Συμβούλιον (διά θέματα υπαλλήλων Έκκλησ. Όργανισμών).

Πρόεδρος: Ό Σεβ. Ξάνθης κ. Άντώνιος, αναπληρούμενος υπό του Σεβ. Ζακύνθου κ. Παντελεήμονος.

Γ. Τριμελές Υπηρεσιακόν Συμβούλιον (διά θέματα υπαλλήλων Άρχιεπισκοπής και Ί. Μητροπόλεων).

Πρόεδρος: Ό Σεβ. Τρίκκης και Σταγών κ. Άλέξιος, αναπληρούμενος υπό του Σεβ. Κυθήρων κ. Ίακώδου.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

1. Ο.Δ.Ε.Π.

α) Τακτικά Μέλη: 1) ό Σεβ. Ξάνθης κ. Άντώνιος. 2) Ό Σεβ. Μογεμβασίας και Σπάρτης κ. Εϋστάθιος.

β) Άναπληρωματικά Μέλη: 1) Ό Σεβ. Λήμνου κ. Παντελεήμων. 2) Ό Σεβ. Καρπενησιού κ. Νικόλαος.

2. ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

α) Τακτικά Μέλη: 1) Ό Σεβ. Δράμας κ. Διονύσιος. 2) Ό Σεβ. Ζακύνθου κ. Παντελεήμων.

β) Άναπληρωματικά Μέλη: 1) Ό Σεβ. Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμων. 2) Ό Σεβ. Μογεμβασίας και Σπάρτης κ. Εϋστάθιος.

3. Τ.Α.Κ.Ε.

Πρόεδρος ό Μακ. Άρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ. Άναπληρωτής αυτού ό Σεβ. Σερβίων και Κοζάνης κ. Διονύσιος.

Τακτικόν Μέλος ό Σεβ. Ζακύνθου κ. Παντελεήμων, με αναπληρωτήν τόν Σεβ. Μογεμβασίας και Σπάρτης κ. Εϋστάθιον.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Πρόεδρος: Ό Σεβ. Καρπενησιού κ. Νικόλαος.

ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

Πρόεδρος: Ό Σεβ. Σερβίων και Κοζάνης κ. Διονύσιος, αναπληρούμενος υπό του Σεβ. Καρπενησιού κ. Νικολάου.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

Έποπτεύουσα Έπιτροπή: 1) Ό Σεβ. Σερβίων και Κοζάνης κ. Διονύσιος. 2) Ό Σεβ. Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμων.

Η ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΝΙΚΑΝΟΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΕΙΜΗΛΙΟΦΥΛΑΚΕΙΟΝ ΑΥΤΗΣ(*)

Ἀντίγραφον Διαθήκης Ἀρχιμανδρίτου Θεοφίλου Ζαβορδίου «Ἴσον ἀπαράλλακτον τῆς Διαθήκης τοῦ Ἀρχιμ. Θεοφίλου, ἧς τὸ πρωτότυπον ἐστάλη εἰς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν».

(Τ.Μ.Σ.) Δόξα τῷ Παναγᾶθω καὶ Κτίστῃ Θεῷ, ἡγούμενος τῆς Ζάβορδας παπα - Στέφανος βεβαιώσω τὴν διαθήκην καὶ ἐπιτηρόνω τὸ γνήσιον, τὰς ἐπιγραφὰς τῶν πατέρων καὶ ἐπιτρόπων καὶ προεσιωτῶν τοῦ Καζᾶ Βέντζια.

Καθ' ἐκάστην διανοούμενοι ἐν νυκτὶ ἡμέρα τε καὶ ὥρα ἐγὼ τε ὁ Ἀρχιμανδρίτης Θεόφιλος καὶ ἡ θεία μου Χατζῆ Εὐφημία ἡγουμένη τῆς ἱερᾶς Μονῆς Ζάβορδας, ἐν ἧ ἐκουρεῦθη καὶ ἔλαβε τὸ οὐκ ἔστιν ἀνθρώπου θάνατον καὶ τὸ αἰφνίδιον αὐτοῦ κατὰ τὰ ρητὰ τῆς θείας Γραφῆς καὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου λέγοντά «οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος δὲ ζήσεται καὶ οὐκ ὄνεται θάνατον» καὶ τὸ «οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν, ἐν ἧ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται», ταῦτα τοίνυν πολλάκις καὶ ὁσημέραι συσκεπόμενοι καὶ εἰς ἐν ἀμφοτέρω ὁμοιοῦσαντες, ἀπεφασίσαμεν διὰ τῆς χάριτος τοῦ Παναγίου καὶ Τελεταρχικοῦ Πνεύματος νὰ συντάξωμεν τὴν παρούσαν διαθήκην καὶ διαθέσωμεν ἐν φόβῳ Θεοῦ, διὰ ψυχικὴν ἡμῶν σωτηρίαν καὶ ἀφειν τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν τὴν ἐνυπάρχουσαν ἡμῖν πατρικὴν ἡμῶν καὶ ἡμετέραν κινήτην περιουσίαν, ὅπως δεῖ καὶ ὅπου δεῖ συνισταμένην ἐκ 48.150 γρ. τεσσαράκοντα ὀκτώ χιλιάδων γροσίων, ἐκτὸς τῶν ἐπίπλων ἡμῶν, ἱερῶν σκευῶν, ἱερῶν ἀμφίων, ἀργυρῶν στανρῶν, ἀργυρῶν κουτίων κεκοσμημένων δι' ἁγίων Λειψάνων καὶ ἐτέρων κουτίων ἀπὸ τενεκὲν καὶ ξυλίνων ἐστολισμένων ἐνδοθεν δι' ἀργυρῶν πλακῶν μὲ ἅγια Λείψανα, ἀργυρῶν σκευῶν καὶ χρυσῶν καὶ ἀδαμαντίνων χρυσῶν δακτυλίων, κομβολογίων διαφόρων εἰδῶν καὶ στανρῶν διαφόρων ἐκ μονοκεράτων, ἐνδυμάτων, σιδηρῶν κραββάτων, σκευῶν σιδηρῶν, ἀγγείων χαλκίνων, πηλίνων, κασσιτέρων, μελισσίων καὶ λοιπῶν ἄλλων οἰκιακῶν σκευῶν καὶ πραγμάτων ἡμῶν, αἵτινα ὁμοθυμῶς καὶ ἐκ συμφώνου ἀμφοτέρω οἰκίᾳ ἡμῶν τῇ βουλῇ καὶ ἀπαραβιάστῳ γνώμῃ, ὡς ἔχοντες τὰς φρένας ἡμῶν καὶ ὑγιαίνοντες κατὰ τὰ σώματα ἡμῶν, ἀπεφασίσαμεν νὰ διαθέσωμεν, ἔτι ζῶντες τὴν ἀνωτέρω κινήτην ἡμῶν περιουσίαν ὡς κατωτέρω ρηθήσεται καὶ γραφήσεται καὶ ταῦτα θέλει διανεμηθῶσι παρὰ τῶν ἐπιτρόπων τῶν διορισθέντων παρ' ἡμῶν μετὰ τῶν ἀμφοτέρω θάνατον ἡμῶν. Καὶ πρῶτον ζητοῦμεν παρὰ πάντων καὶ πασῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν συγχώρησιν καὶ δεύτερον συγχωροῦμεν καὶ ἡμεῖς πᾶσι καὶ πάσαις εὐσεβέσι χριστιανοῖς ἐχθροῖς καὶ φίλοις. Ἐὰν ὅμως ἀποθάνῃ εἰς ἕξ ἡμῶν

νὰ διαδέχηται ὁ ζῶν καὶ νὰ κληρονομή ἄπασαν τὴν ρηθείσαν ἀνωτέρω περιουσίαν τοῦ ἀποβιώσαντος, οὐδεις τῶν πατέρων τῆς Ζάβορδας, οὐδεις τῶν συγγενῶν μας, οὐδεις τῶν λαϊκῶν ἔχει δικαίωμα ἀπαίτησεων.

α) Διαθέτομεν δὲ τὴν Διαθήκην ἡμῶν οὕτω πως καὶ ἀφιερῶμεν τὴν προαιρεικὴν ἡμῶν περιουσίαν, πρῶτον εἰς τὸ ἱερὸν Μοναστήριον Ζάβορδας εἰς τὸν ἅγιον Νικάνορα: δύο κουτία ἀργυρᾶ ἀγ. Λειψάνων ἀνά δραμ. τὸ καθ' ἐν τριακοσίω, ἐν ὅμοιον ἀπὸ τενεκὲν, ἐν ὅμοιον ξύλινον, τρεῖς στανρῶν μεγάλων ἀργυρῶν καὶ σερματερῶν μὲ μέρος Τιμίου Ξύλου, τρία ζεύγη περιζωνίων μεγάλα, τρία τακίμια ἱερῶν ἀμφίων καὶ ἐπιγονατίων, σκευὴ ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ, χάλκινα, πηλῖνα, σιδερένια ὅσα ἤθελαν εὐρεθῶσι μετὰ τῶν ἀμφοτέρω θάνατον ἡμῶν τὴν ὁμολογίαν τῆς Ζάβορδας, τὴν ὁμολογίαν τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου, τὴν ὁμολογίαν τῆς Πιπτάρας ἐν Ἀθήναις, αἵτινες συμποσύνται ὅλα ὁμοῦ ἐκ γροσίων τεσσαράκοντα ὀκτώ χιλιάδων καὶ ἑκατὸν πενήκοντα γροσίων (20.000) ἢ ὁμολογία τοῦ ἱεροῦ Μοναστηρίου Ζάβορδας. (18150) ἢ ὁμολογία τῆς Πιπτάρας εἰς Ἀθήνας. (100 Ναπολεόνια) ἢ ὁμολογία τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου Βερροίας, τὰς ὁποίας ὁμολογίας ἀν δὲν ἡμπορέσωμεν ἡμεῖς ζῶντες νὰ τὰς ἐξαργυρώσωμεν ἄς ἀγωνισθῶσιν οἱ Πατέρες τῆς Ζάβορδας ὁμοῦ μὲ τοὺς ἐπιτρόπους μας νὰ τὰς ἐξαργυρώσων αὐτοὶ διὰ τὸν ἅγιον Νικάνορα Ζάβορδας. Ὅσοι εὐρεθῶσι νὰ ἦναι ὅλα μετὰ θάνατον ἡμῶν ἀφιερῶμεν εἰς τὸ ἱερὸν Μοναστήριον Ζάβορδας τοῦ ἁγίου Νικάνορος τοῦ Θανατοῦ καὶ νὰ δίδουν οἱ ἅγιοι Πατέρες τῆς Ζάβορδας εἰς τὰ ἴδια καταισθήματα σχολεῖα, ἐκκλησίας, ἱερῆς καὶ ὅλα τὰ ἄτομα τῆς Διαθήκης ἡμῶν τὰ διπλάσια ἢ ἄλλα ἴσα ὅσα διαλαμβάνει ἢ παροῦσα Διαθήκη χορήματα, ἀπὸ ὅσα σήμερον διαλαμβάνῃ ἢ Διαθήκη μας, ἐπιχωρομένη παρ' ἡμῶν τῶν δύο ἀμαρτωλῶν Ἀρχιμανδρίτου Θεοφίλου καὶ τῆς θείας μου Χατζῆ Εὐφημίας ἡγουμένης τῆς Ζάβορδας, ἐσφραγισμένη μετὰ τὴν σφραγίδα τοῦ Μοναστηρίου καὶ τὰς ὑπογραφὰς τῶν προκρίτων πατέρων τῆς Ζάβορδας, ἐπιχωροῦντος τὸ γνήσιον τῶν ὑπογραφῶν τῶν Πατέρων, τὰς ὑπογραφὰς τῶν προεσιωτῶν Καζᾶ Βέντζια καὶ τὰς ὑπογραφὰς τῶν προκρίτων Σιαυσιωτῶν.

β) Ἀφίνομεν εἰς τοὺς ἱερεῖς Ζάβορδας διὰ τὰς μᾶς μνημονεύων γροσ. 100.

δ) ἀφ: εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Σαρακίνα καὶ Σχολεῖον Ἀντίης γρ. 100.

γ) ἀφ: εἰς τὸ Μοναστήριον διὰ τὰς μνημόσυνα μας καὶ ἀνακομοιδὴν μας γρ. 100.

ε) ἀφ: εἰς τὴν Τατιανὴν καλογραῖαν μετὰ τὸ κορύτζι Νύτζαν διὰ τὰς μᾶς συγχωροῦν γρ. 100.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 476 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 12 τεύχους.

στ) ἀφ: εἰς τὰ δύο ἀνεψίδια μας Γεώργιον Σκανδάλου καὶ ἀδελφὴν αὐτοῦ γρ. 50.

ζ) ἀφ: εἰς τὸν Νίκον Πασούναν μὲ τὰ παιδιὰ του γρ. 50.

η) ἀφ: εἰς τὴν ἐκκλησίαν Παλαιοχωρὶ διὰ τὰ μᾶς μνημονεύουν γρ. 50.

θ) ἀφ: εἰς τὰ δύο παιδιὰ τοῦ παπαιοκονόμου διὰ τὰ μᾶς συγχωροῦν γρ. 50.

ι) ἀφ: εἰς τὸν βαπτιστικὸν Ἀλέξανδρον ἔγκονον τοῦ παπα - ζήση γρ. 100.

ια) ἀφίνομεν εἰς τὸν ἀνεψιὸν μου Παραγιώτην Μακρογιάννην γρ. 50.

ιβ) ἀφ: εἰς τὴν ἐκκλησίαν Χολένισια διὰ τὰ μᾶς μνημονεύουν γρ. 50.

ιγ) εἰς τὴν ἐκκλησίαν Πυλωρὶ διὰ τὰ μᾶς μνημονεύουν γρ. 50.

ιδ) εἰς τὸν ἅγιον Κοζάνης πρὸς μνημόσυνον γρ. 100.

ιε) εἰς τοὺς ἱερεῖς Κοζάνης γρ. 100.

ιστ) εἰς ὅλας τὰς ἐκκλησίας Κοζάνης καὶ δύο Σχολεῖα γρ. 300.

ιζ) εἰς τὴν ἐκκλησίαν Καλιανὴν καὶ Σχολεῖον γρ. 100.

ιη) εἰς τὴν Συγκλητικὴν καλογραΐαν γρ. 100.

ιθ) εἰς τὸ Μοναστήρι Στιάνη καὶ Κολιαργιοῦ γρ. 50.

κ) εἰς τὸν ἅγιον Γρεβενῶν γρ. 100.

κα) εἰς τὸ Σχολεῖον Γρεβενῶν καὶ ἱερεῖς γρ. 100.

κβ) εἰς τὸν ἅγιον Σιοανίου γρ. 100.

κγ) ἐκκλησίας χώρας καὶ δύο Σχολεῖα γρ. 300.

κδ) εἰς τοὺς ἱερεῖς τῆς χώρας γρ. 100.

κε) εἰς τοὺς ἱερεῖς Γεράνιας καὶ τὸ Σχολεῖον γρ. 200.

κστ) εἰς ὅλους τοὺς ἱερεῖς Γεράνιας γρ. 100.

κζ) εἰς τοὺς πτωχοὺς ἐλεημοσύνην γρ. 500.

κη) εἰς τὴν Τασίαν Ντιλιαθέρι γρ. 100.

κθ) εἰς τὴν Βασιλικὴν Κοταγιαγκιναν γρ. 100.

λ) εἰς τὴν Ἀγγὴν Κοταλιάγκα γρ. 25.

λα) εἰς τὴν Ἑλένην Τζαλνίκα γρ. 50.

λβ) εἰς τοὺς ἀνεψιοὺς Κατῆγκον καὶ Γιάγκον Α Τζελιάτογλου γρ. 200.

λγ) εἰς τὴν Ἑλένην σύζυγον Α Καρπολά Ἀθήνας γρ. 200.

λδ) εἰς τὴν Τασούλαν μὲ τὸ Κορίτζη Κατῆγκον εἰς Ἀθήνας γρ. 200.

λε) Ἀφίνομεν εἰς τὴν Ζαφροῦλαν μὲ τὰ κορίτσα τῆς εἰς Ναύπλιον γρ. 200.

λστ) εἰς Ποιγιὸν εἰς Ἀθήνας γρ. 100.

λζ) εἰς τὸν ἅγιον Ταξιάρχην καὶ Ἀγ. Δημήτριον Ζάβορδας γρ. 50.

λη) εἰς τὸ Μοναστήριον Μπουνάσιας γρ. 100.

λθ) ἀφίνομεν εἰς τὸν ἅγιον Τάφον διὰ τὰ γραφῶσιν ὀνόματα Θεοφίλου ἱερομονάχου, Εὐφημίας προσκυνητῆς, Κωνσταντίνου ἱερομονάχου, Δημητρίου, Σουλτάνης, Ἀργυρίου, Αἰκατερίνης, Σταμούλης, Γιάγκος, Γιάννης, Περισιτέρας, Λαζάρου, Ἀσημίνας, Ἀντωνίου, Σπυρίδωνος, Κωνσταντίνου γονέων ἀδελφῶν καὶ ἀναδόχων αὐτῶν γρ. 500.

μ) εἰς τοὺς ἐπιτρόπους τῆς Διαθήκης ἡμῶν γρ. 200.

μα) εἰς τὴν Σουλτάνην γρ. 100.

* * *

5.175

τὰς ἀνωτέρω γεγραμμένας πέντε χιλιάδας καὶ ἑκατὸν ἑβδομήκοντα πέντε γρόσια διορίζομεν καὶ διατάσσομεν τὸν ἔτι ζῶντα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἐνὸς τὰ τὰ διανεῖμῃ ὁμοῦ μὲ τοὺς ἐπιτρόπους. Ἐπιτρόπους δὲ διορίζομεν τοὺς δύο ἀδελφούς Κ. Κοιτούλιαν καὶ Κ. Τιόμαν, Λουκά Λάγκα καθὼς ἀνωτέρω γέγραπται ἄνευ προσθέσεως καὶ ἀφαιρέσεως μὲ ἄλλον ἀφορισμὸν καὶ μὲ φόβον Θεοῦ διότι ἔχουσι, τὰ δώσουσι λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως καὶ ἀνταποδόσεως εἰς τὸ ἀδέκαστον κριτήριον τοῦ Θεοῦ τῆς δευτέρας αὐτοῦ παρουσίας καὶ ὑποφαινόμεθα, ἐν Σιατίσῃ Γεράνια αὐξοστ' ἐν μηνὶ Ἰανουαρίῳ α' - Ἀρχιμανδρίτης Θεόφιλος τῆς ἱερᾶς Μονῆς Ζάβορδας ἰδίᾳ μου χειρὶ θεβαιῶ τὰ ἄνωθεν. (ΤΣ)

Χαιτῆ Εὐφημία καὶ Ἠγουμένη τῆς ἱερᾶς Μονῆς Ζάβορδας, ὡς ἀγράμματος θεβαιῶ τὰ ἄνωθεν διὰ χειρὸς τοῦ ἐφημερίου μου παπα - Χριστοδούλου βάνουσα καὶ τὸν τύπον τοῦ δακτύλου μου (ΤΔ).

Χριστοδούλος ἱερεὺς ἐφημέριος τοῦ Μετοχίου Ζάβορδας ὁ ὑπογράψας αὐτὴν μάρτυς.

Κοιτούλας Λουκάς Λάγκα ἐπίτροπος ὑπόσχομαι τὰ ἄνωθεν.

Μετὰ τὸν ἀμφοτέρω θάνατον ἡμῶν καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς θανῆς ἡμῶν τὰ παραλαμβάνουσιν οἱ ὀπισθεν ἐπίτροποι ἡμῶν Κοιτούλιας καὶ Τιόμος ὅλα τὰ κλειδιά τοῦ Μετοχίου τῶν ὀσπιτίων τῶν κασελῶν τῶν τουλαπίων, τῶν σεντουκίων, τῶν ὀντάδων, τῶν κατωγίων τῶν μαγερείων καὶ τῶν λοιπῶν καὶ τὰ τὰ θουλώωνσιν ὅλα, ἔπειτα τὰ προσκαλῶσιν ἀπὸ τὸ Μοναστήριον Ζάβορδας τὸν Ἠγούμενον καὶ ἄλλους δύο Πατέρας καὶ ἀφοῦ συνέλθουν ὁμοῦ τότε τὰ ἀνοίγουν ἕνα, ἕνα τὰ σπῆτια καὶ κασέλες καὶ νουλάπια καὶ λοιπὰ καὶ τὰ κάμουν δύο καταλόγους εἰς τοὺς ὁποίους τὰ καταγράφουν μὲ φόβον Θεοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Νικάνορος ὅλα τὰ ἐναπολειφθέντα πράγματα μας καὶ χρήματα μας καὶ τὸν μὲν ἕνα κατάλογον τὸν βασιάζωσιν εἰς φύλαξιν οἱ ρηθέντες ἐπίτροποι, τὸν δὲ ἄλλον κατάλογον τὰ τὸν πέρρη ὁ Ἠγούμενος ὁμοῦ μὲ ὅλα τὰ πράγματα μας καὶ ἕνας ἐπίτροπος μαζὴ τὰ τὰ πηγαίνουν εἰς τὸ ἱερὸν Μοναστήριον Ζάβορδας

νά τὰ παρουσιάσουν εἰς ὄλους τοὺς Πατέρας καὶ νὰ τὰ μεταχειρισθῶσιν εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ Μοναστηρίου νὰ εἶναι ὑπόχρεοι ὅμως οἱ Πατέρες καὶ οἱ ἐπίτροποι μας νὰ μᾶς κάμουν τὰ μνημόσυνα μας μέχρι τριῶν εἰῶν μετὰ τὴν θανάμην μας, ἀπὸ τὰ χρήματα μας καὶ πράγματα μας νὰ μᾶς κάμουν καὶ τὴν ἀνακομιδὴν μας μὲ ἀρχιερατικὴν λειτουργίαν, ἀναγνώσκων ὁ ἀρχιερεὺς γονυκλιπῶς ἐπὶ τῶν λειψάνων μας τὰς συγχωρητικὰς εὐχὰς· ἐὰν ὅμως οἱ ἅγιοι Πατέρες τῆς ἱερᾶς Μονῆς Ζάπορδας καὶ οἱ ἐπίτροποι μας ἐπιτελέσωσι ἅπαντα τὰ ἄνω ἠρημένα τῆς διαθήκης μας νὰ ἦναι συγχωρημένοι ἐδλογημένοι παρὰ Πατρὸς Υἱοῦ καὶ Ἁγ. Πνεύματος Ἀμὴν. Εἴ δε κακίᾳ φερόμενοι καὶ ἐχθροπαθία νικώμενοι ἀφήσωσι ἐν μέρει ἀτελεῖ τὴν διαθήκην μας ἢ παραγράφωσιν ἐν αὐτῇ ἄρρητα ρήματα καὶ λέξεις νὰ ἦναι ὑποκείμενοι εἰς τὰς ἄνω εἰρημένας ἀρὰς καὶ ἐπιτίμια Ἀμὴν.

Ἐν Σιατίστῃ 1866 Ἰανουαρίου α'

Ἀρχιμανδρίτης Θεόφιλος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ζάπορδας ἰδίᾳ μου χειρὶ δεβαίῳ τὰ ἄνωθεν.

Χαιτῆ Εὐφροσύνη Μοναχὴ καὶ ἡγουμένη τῆς Ἱερᾶς Μ. Ζάπορδας ὡς ἀρχάμματος δεβαίῳ τὰ ἄνωθεν διὰ χειρὸς τοῦ ἐφημερίου μου παπαχριστοδούλου θάνουσα καὶ τὸν τύπον τοῦ δακτύλου μου, (ΤΔ).

Χριστόδουλος ἱερεὺς ἐφημέριος Μετοχίου Ζάπορδας ὁ ὑπογράφας αὐτὴν μάρτυς,

Κωτούλας Λάγκα δεβαίῳ τὰ ἄνωθεν

Γεώργιος Νικολάου μάρτυς

Καούμη Νικόλα μάρτυς

Βλαχομήτρος καὶ Βλαχοκότας μάρτυρες

Νικόλας Τζίκου Σαρακίνας μάρτυς

Βασίλης Μαχισίρης μάρτυς

Παπαγεράσιμος δεβαίῳ τὰ ἄνωθεν

Παπα - Ανατόλιος δεβαίῳ τὰ ἄνωθεν

Παπα - Καλλίνικος δεβαίῳ τὰ ἄνωθεν

Ἀνθίμος μαρτυρῶ

Ἀγάπιος μαρτυρῶ

Κωσιάντιος ντιόλη ἀπὸ Τορνίκι μαρτυρῶ (ΤΣ)

Παπα - Ζήση οἰκονόμος Παλαιοχωρὶ ὑπόσχομαι τὰ ἄνωθεν καὶ ἐπίτροποι τῆς Διαθήκης (ΤΣ).

Μαχισίρης Φώτιος Παλαιοχωρὶ (ΤΣ)

«Ὅτι ἀκριβὲς ἀντίγραφον τῆς Διαθήκης, ὑπογραφή † Ὁ Γρεβενῶν Γεννάδιος».

Πρὸ τοῦ καιμένου καὶ ἐπικεφαλῆς τοῦ παρόντος Συμφωνητικοῦ ὑπάρχουν αἱ δεβαιωτικαὶ ὑπογραφαὶ τῶν Μητροπολιτῶν Σισανίου καὶ Γρεβενῶν. Πρὸς τὸ ἀριστερὸν ὑπογράφει «† ὁ Γρεβενῶν Γεννάδιος, διὰ τὸ γνήσιον τῶν ὑπογραφῶν τῶν πατέρων», ἀκολουθεῖ ἡ σφραγὶς μὲ φέρουσα τὴν ἐπιγραφὴν «Ἱερὰ Μητρόπολις Γρεβενῶν 1866», εἰς τὸ κέντρον αὐτῆς ὑπάρχει σταυρὸς κοσμημένος δι' ἀστέρων. Πρὸς τὸ δεξιὸν ἄκρον τοῦ καιμένου ὑπογράφει: «† ὁ Σισανίου Ἀλέξανδρος, δεβαίῳ τὸ γνήσιον τῶν κάτωθι ὑπογραφῶν», τῆς ὑπογραφῆς προηγεῖται ἡ σφραγὶς: «ὁ ταπεινὸς Μητροπολίτης Σισανίου Ἀλέξανδρος 1864». Εἰς δὲ τὸ ἀρι-

στερὸν κάτω ἄκρον εὐρίσκεται ὁ τύπος τῆς σφραγίδος τῆς ἱερᾶς Μονῆς, εἰς τὸ κέντρον αὐτῆς εἰκονίζουσα τὴν Θεῖαν Μεταμόρφωσιν. Τοῦ παρόντος συμφωνητικοῦ σώζεται καὶ τὸ ἕτερον πρωτότυπον κείμενον ὀλίγον ἐφθαρμένον, ἀμφότερα δὲ εἶναι τοῦ αὐτοῦ γραφέως, ἐπὶ χάρτου διαστ. 0,38X0,57 μ., ἔχει δὲ ὡς κάτωθι:

«Ἐνώπιον τῆς ἡμῶν ταπεινότητος τῶν Μητροπολιτῶν Σισανίου καὶ Γρεβενῶν καὶ τῶν προσυπογραφομένων ἀξιοτίμων μαρτύρων, παρασιάντες ἀφ' ἐνὸς μὲν οἱ ἐκ τῶν πατέρων τῆς ἱερᾶς Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Ζάπορδας, τῆς ἐπ' ὀνόματι τοῦ δαίου πατρὸς ἡμῶν Νικάνωρος τοῦ Θαυματουργοῦ σεμννομένης ὅ τε Καθηγούμενος παπᾶ κὺρ Στέφανος καὶ παπᾶ κὺρ Γεράσιμος ἐκ προηγουμένης συνεννόσεως κανονικῆς μετὰ καὶ τῶν λοιπῶν πατέρων ἔχοντες τελείαν πληρεξουσιότητα, ἀφ' ἑτέρου δὲ αἱ ἐκ Σμύρνης ὁρμώμενοι, ἤδη δὲ ἐν Σιατίστῃ κατοικοῦσαι Διαμαντῶ καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτῆς Στυλιανῆ, ἀδελφὴ καὶ ἀνεψιὰ τοῦ Μακαρίου πρώην Σισανίου κυροῦ Μελετίου ἀνέφερον καὶ οἰκείοις χεῖλεσιν ἀνωμολόγησαν ὅτι σήμερον, τὴν δεκάτην ἑμπτην μηνὸς Μαΐου χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ἐξηκοστοῦ ὀγδόου ἔτους οἰκειοθελῶς καὶ ἀπαραδίστως συνεννοήσαν καὶ παρεδέχθησαν τὴν ἀκόλουθον συμφωνίαν:

Ἀρθ. Α'. Ἡ μὲν Διαμαντῶ καὶ Στυλιανῆ ἀφιερώνουσι εἰς τὴν διαληφθεῖσαν Ἱερὰν Μονὴν λίρας ὀθωμανικὰς κομμάτια ἑκατὸν, ἀριθ. 100 μετρητὰς, μετρηθείσας ἐνώπιον ἡμῶν εἰς χεῖρας τῶν εἰρημένων πληρεξουσίων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Καθηγουμένου παπᾶ κὺρ Στεφάνου καὶ παπᾶ κὺρ Γερασίμου.

Ἀρθ. Β'. Μετὰ τὸν θάνατον τῆς Διαμαντῶς καὶ τῆς θυγατρὸς τῆς Στυλιανῆς ἡ Ἱερὰ Μονὴ τῆς Ζάπορδας ἐκτὸς τῶν ἤδη, ὡς εἰρητε, ἀφιερωθειῶν ἑκατὸν λιρῶν θέλει κληρονομίσει ἐκ τῆς περιουσίας αὐτῶν, τῶν εἰρημένων Διαμαντῶς καὶ Στυλιανῆς, καὶ τὰ ἀκόλουθα κινητὰ πράγματα: δύο εἰκόνας ἁγίων, ἐν ζευγάρῳ θραχιόλια χρυσᾶ, ἐν ὥρολόγιον τοῦ κώλου ἀργυροῦν, ἐν κισιτέδι ὥρολόγιον χρυσοῦν δρ. 13½, δώδεκα ζάρφια τοῦ καφὲ ἀργυρᾶ δρ. ἑκατὸν, ἐπὶ ταυλαράκια τοῦ γλυκοῦ ἀργυρᾶ δρ. τριάντα τρία, ἐν παιτάκι τοῦ γλυκοῦ ἀργυροῦν δρ. εἴκοσι τρία, τρία δαυδλιδία ἀδαμάντινα ἐξ ὧν τὰ μὲν δύο ἔχουσι ἀνὰ μίαν πέτραν, τὸ δὲ ἕτερον ἔχει τρία, ἐν ζευγάρῳ οκουλαρίκια χρυσᾶ δρ. δύο ἡμισον, ἐν μαγγάλι χάλκινον μὲ τὸ τραπέζι του ὀκάδ. τέσσαρας ἡμισον, μίαν σόπαν Βιέννης μεγάλην, ἐν ὥρολόγιον τραπέζης μεγάλον μὲ ἐξ κωλόνας, πέντε τενζερέδες μὲ καπάκια τῆς Πόλεως, τέσσαρα σαχάνια μὲ τὰ καπάκια τῶν ὁμοίως τῆς Πόλεως, ἐν τρυπητόν, ἐν γιουβέντζι, ἐν σινιόν διὰ πῆτα, ἐν λαγανόπρικον, ἐν χαρανί, καὶ ἐν ταπί, ἐν γκιούμι, ἐν τηγάνι, καὶ δύο τάσσια τοῦ λουτροῦ. Τὰ ἀνωτέρω χάλκινα καθὼς ζυγίζουσιν ὅλα ὁμοῦ ὀκάδες (...) μίαν γάστραν τῆς πῆτας, ἐξ σανιάνια τὰ τέσσαρα ἄσπρα καὶ τὰ δύο κίτρινα, ἕξι δίσκουσ τοῦ γλυκοῦ, δύο σουπιέρας πηλίνας μεγάλας μὲ τὰ καπάκια τῶν, τρεῖς ἐτέρας ἀνευ καπακίων, πέντε μεγάλα πιάτα πῆλινα, τέσσαρας νιουζίνιας πιάτα πῆλινα, δύο μπότζας χιλιάρικας, ἕξι ταμπιζάνας εἴκοσι ὀκάδων, δύο βαρέλ-

λας, δεκαπέντε προσκέφαλα, και άλλα ἐπὶ ἕτερα μικρότερα, τρία μινιέρια και δύο σιρώματα τοῦ ὕπνου, ἅπαντα γεμισμένα με μαλλὶ τὸ ὄλον ὀκ. διακοσίων, δεκαπέντε κελύφια τῶν μαξιλαριῶν ἀπὸ μπασιμᾶ, τρία μακαιλίκια τοῦ σοφᾶ, ὡς και τρία πανία διὰ τὸν σοφᾶν, ἕξ μεριτέδες διὰ παράθυρα, τρία μαξιλαράκια τοῦ ὕπνου, μίαν καριόλαν τοῦ ὕπνου με ὄλον τὸ τακίμι της, τρία παπλώματα, ἐν κλίμῃ μεγάλῃ και δύο μικρά, ἐν σαλί διὰ τὴν ἄγίαν τράπεζαν ἀξίας γρ. [;] τέσσαρα φοριζέλια τῆς εὐρώτης, δέκα καθέκλας, δύο τραπέζια λουστράτα και δύο ἕτερα ἄνευ λούστρου.

Ἄρθ. Γ'. Ἐπειδὴ τὰ ἐν τῷ δευτέρῳ ἄρθρῳ τούτῳ συμφωνηθέντα δὲν θέλει λάβῃ ἡ Ἱερὰ Μονὴ ἢ μετὰ τὸν θάνατον τῆς Διαμαντιῶς και Στυλιανῆς διὰ τοῦτο αὐτὰ θέλουσι κάμῃ και Διαθήκην ἐπιτίμιον, δι' ἧς θέλουσι ἐκφράσαι τὴν διάθεσιν τῶν ταύτην πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ἀπὸ συγγενικῶν τυχόν ἀπαιτήσεων ἐπ' αὐτῶν λόγῳ κληρονομίας. Διὰ τῆς διαθήκης δὲ αὐτῶν ταύτης, δύνανται αὐταὶ νὰ διαθέσωσι ἐπίσης ὅπου θέλουσι και ὅσα ἄλλα πράγματα οἰουδήποτε εἶδους και ὕλης ἔχουσι, παρὰ τὰ ἐν τῷ παρόντι ἐγγράφῳ συμφωνηθέντα.

Ἄρθ. Δ'. Ἐάν μετὰ τὸν θάνατον τῶν τῆς Διαμαντιῶς και τῆς Στυλιανῆς λείψῃ κανὲν τῶν προσημειωμένων πραγμάτων ὅσα ἀφιερώθησαν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ, οἱ ὑπογεγραμμένοι ἐγγυηταὶ αὐτοῦ παπᾶ Παῦλος Πανλίδης και Ἀθράμιος Θεοχαρίδης ἐγγυῶνται νὰ πληρώσωσιν αὐτῶν τὴν ἀξίαν εἰς τὴν Ἱερὰν Μονήν. Ἀπέναντι δὲ τούτων οἱ Πατέρες τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ζάπορδας διὰ τοῦ ὡς εἴρητε πληροξουσίον τῶν Καθηγουμένου παπᾶ κὺρ Στεφάνου και παπᾶ κὺρ Γερασίμου ἀναλαμβάνουσι.

Ἄρθ. Α. (*) Ἡ Ἱερὰ Μονὴ Ζάπορδας θέλει παραχωρήσει εἰς αὐτὰς τὸ ἐνταῦθα ἐν [...] Σιατίστης κείμενον Μοναστηριακὸν Μετόχιον πρὸς κατοικίαν τῶν ἄνευ ἐνοικίου μέχρι τοῦ θανάτου αὐτῶν ἀμφοτέρων τῆς τε Διαμαντιῶς και τῆς Στυλιανῆς.

Ἄρθ. Β. Ἡ Ἱερὰ Μονὴ θέλει χορηγεῖ πρὸς αὐτὰς κατ' ἕτος εἰς δύο δόσεις και ἄνευ προσκόμματος τινὸς και ἀντιλογίας τὰ ἀκόλουθα πρὸς τροφήν ἐξοδα: πεντακοσίας ὀκάδας ἀλεύρι καλόν, δέκα ὀκάδας καφέν, δεκαοχτὼ ὀκάδας ζάχαριν, εἴκοσι ὀκάδας βούτυρον καλόν, τριάντα ὀκάδας τυρὶ εἰς τουλούμια, εἴκοσι ὀκάδας λάδι, ὀκτὼ ὀκάδες ὀξυγγοκερίον, ἑκατὸν πενήντα ὀκάδας κρέας καλόν, δέκα ὀκάδας ρύζι, δέκα ὀκάδας ἄλας, πέντε φοριζόμενα σαφύλια, ἕξ ὀκάδας σαπώνιον Κρατικόν, εἴκοσι ὀκάδας φασούλια, ὀκτὼ ὀκάδας ὄψαρια, πέντε ὀκάδας ἔλαις, δεκαπέντε ὀκάδας δαδί, πεντακόσια πράσα, χίλια προμύδια ὡς και ἄλλα ζαχαβατικά και λοιπὰ μικρὰ ἐξοδα πρὸς πενήντα γρόσια κατ' ἕτος, κάρβουνα διακοσίας ὀκάδας και τὰ καυσόξυλα χρονιαῖς.

Ἄρθ. Γ. Ἐν περιπτώσει ἀποδιώσεως τῆς μιᾶς ἢ Ἱερᾶ Μονῆς θέλει ἐκπέσει τῆς χορηγήσεως ταύτης τὸ ἐν τριτον.

Ἄρθ. Δ. Ἐπειδὴ ὡς ταῦν ἐν τῷ Μετοχίῳ οἰκοῦ-

σα καλογραία Ταϊανὴ θέλει και τοῦ λοιποῦ συνοικεῖ πρὸς διατροφήν αὐτῆς ἡ Ἱερὰ Μονὴ θέλει τῇ χορηγεῖ ἰδιαίτερος διακοσίας πενήντα ὀκάδας ἀλεύρου, τέσσαρας ὀκάδας καφέ, ἕξ ὀκάδας ζάχαρι, δέκα ὀκάδας βούτυρον, εἴκοσι ὀκάδας τυρὶ, δύο ὀκάδας ὀξυγγοκερία, πέντε ὀκάδας λάδι, πενήντα ὀκάδας ἄρν. 50 κρέας, τέσσαρας ὀκάδας ρύζι, δέκα ὀκάδας ἄλας, δύο ὀκάδας σαποῦνι, δέκα ὀκάδας φασούλια, δύο ὀκάδας ἔλαις, δύο ὀκάδας ὄψαρια, πέντε φοριζόμενα σαφύλια, τὰ εἴησια καυσόξυλα και οἱ κατὰ καιροὺς δι' ὑποθέσεις Μοναστηριακοὶ ἐπισκεπτόμενοι τὸ Μετόχιον Πατέρες τε και ὑπηρέται τῆς Μονῆς.

Ἄρθ. Ε. Ἐάν τυχόν ὑπέποτε οἱ Πατέρες τῆς Ἱερᾶς Μονῆς δὲν τηρήσωσιν ὅσα ὡς ἀνωτέρω, ὑποσχέθησαν, τότε ὑποχρεοῦνται νὰ ἐπιστρέψωσι εἰς τὴν Διαμαντιῶν και τὴν Στυλιανῆν τὰς ἀνωτέρω ἑκατὸν ὀθωμανικὰς λίρας ἀτόκως και χωρὶς νὰ δικαιῶνται νὰ ἀπαιτήσωσιν ἐξοδα τῆς τροφῆς τῶν με ὀβολόν. δροστροποῦντων δὲ τυχόν τῶν Πατέρων, τότε οἱ ὑποφαινόμενοι ἐγγυηταὶ θωμᾶς λάγγα και Κωιούλιας λάγγα ἐγγυῶνται νὰ τὰς ἐπιστρέψωσιν αὐτοί. Ἐπίσης και ὡς πρὸς τὰ τροφίμα ἐάν ποτὲ οἱ Πατέρες δὲν χορηγῶσι ταῦτα καλῆς ποιότητος ὡς συμφωνηθῆν νὰ τὰ δίδωσιν αὐτοί. Τόσον δὲ διὰ τὰς λίρας και διὰ τὰ τροφίμα οἱ ἐγγυηταὶ ἐγγυῶνται ἀλληλεγγύως.

Ἐπὶ τούτοις δὲ κατ' αἴτησιν και τῶν δύο μερῶν συνειτάχθη τὸ παρὸν ἐνυπόγραφον και ἐμμάκρυνον συμφωνητικὸν Γράμμα εἰς δύο πρωτότυπα ὅμοια και ἀπαράλλακτα και ἐπεδόθησαν τὸ μὲν εἰς τοὺς πληροξουσίου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, τὸ δὲ εἰς τὴν Διαμαντιῶν και Στυλιανῆν, ἀμφότερα ἐπιβεβαιωμένα παρὰ τῆς ἡμῶν ταπεινότητος και κατηφορισμένης διὰ τῆς Μοναστηριακῆς σφραγίδος και καταχωρημένα ἐν τοῖς κώδικεσι τῶν Μητροπόλεων Σιοανίου και Γρεβενῶν.

Ἐν Σιατίστη τῇ 15 Μαΐου 1868.

Υ.Γ. Τὰ ἀνωτέρω μνησθέντα χρυσὰ βραχιόλια ζυγίζουσι δράμια ἑβδομήκοντα τρία ἄρθ. 73.

» Καθηγουμένος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ζάβουρδας παπασιέφανος βεβίω τὰ ἄνωθεν.

» Γεράσιμος Ἱερομόναχος τῆς αὐτῆς Μονῆς βεβεῶ τὰ ἄνωθεν.

» Διαμαντιῶ ἀδελφῇ τοῦ πρώην Σιοανίου κυροῦ Μελετίου ἀγράμματος ὅσα διὰ χειρὸς τοῦ ἐνορίτου μου παπᾶ Χριστοδοῦλου βεβαιῶ τὰ ἄνωθεν.

» Στυλιανῆ θυγάτηρ τῆς Διαμαντιῶς και ἀντιπιά τοῦ πρώην Σιοανίου Κυροῦ Μελετίου βεβαιῶ τὰ ἄνωθεν ἰδιοχείρως.

» Παπᾶ Χριστοδούλου ὁ ὑπογράφας τὴν Διαμαντιῶν με λόγον της μαρτυρεῖ.

» Παπα Παῦλος ἐγγυητῆς (εἶναι ἐσβεσμένον).

» Ἀθράμιος Θεοχαρίδης Ἐγγυητῆς.

» Κονιούλας λουκᾶ μαρτυρῶ.

» Βασίλειος Μάρκον μαρτυρῶ.

» Παπαγεώργης πνευματικὸς χολένισια μαρτυρῶ.

» Οἱ πατέρες τῆς Μονῆς Ζάπορδας.

» Ἀνθίμος μοναχὸς μαρτυρῶ.

» λουκᾶς μοναχὸς

» παπασήλθεσιρος μαρτυρῶ.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Γρεβενῶν ΣΕΡΓΙΟΣ

(*) Ἄγνωστον διατὶ δὲν συνεχίζεται με Ε', ΣΤ' κ.λπ., ἀλλὰ ἐτέθη και πάλιν Α', Β'...

«Ούτε ὁ πιστεύων ἐστίν τι οὔτε ὁ ποτιζων ἀλλ' ὁ αὐξάνων Θεός»

ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΕΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1982 — 1986

(Σ υ ν ο π τ ι κ ὸ ς Ἀ π ο λ ο γ ι σ μ ὸ ς)

Με τὰ θέματα τῆς Ἀνατολικῆς Ἀφρικῆς, ἀς ἐπιτραπεῖ γιὰ πολλοὺς λόγους νὰ σημειωθεῖ ὅτι ὁ ὑπογράφων ἀσχολεῖται σχεδὸν ἐπὶ 28 χρόνια — ἀπὸ τὴν πρώτη ἔκδοση τοῦ ἱεραποστολικοῦ περιοδικοῦ «Πορευθέντες» (1959). Σ' αὐτὴ τὴν περισχὴ τέλεσε τὴν πρώτη θεία Λειτουργία (1964), τὶς πρώτες βαπτίσεις, τοὺς πρώτους γάμους. Σὲ προβλήματα τῆς ἀφρικανικῆς θρησκευτικότητος ἀναφέρονται πέντε ἐπιστημονικῆς μονογραφίαι του, τεκμήριο τοῦ εἰλικρινοῦς σεβασμοῦ ποὺ τρέφουμε ὡς ὀρθόδοξοι καὶ Ἑλληγες πρὸς τὴν πολιτιστικὴ καὶ θρησκευτικὴ κληρονομία τῶν ἀφρικανῶν ἀδελφῶν μας. Τὸ ἄμεσο ἐνδιαφέρον καὶ ἡ συμπαράσταση στὴν ἀφρικανικὴ Ὀρθοδοξία συνεχίσθηκε ὅλα τὰ χρόνια τῆς διακονίας του στὸ Πανεπιστήμιο καὶ τὴν «Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (1972 κ. ἐξ.). Γι' αὐτὸ καὶ δέχθηκε νὰ ἐμπλακεῖ σὲ μιὰ κρίσιμη περιπέτεια τῆς ἀφρικανικῆς Ὀρθοδοξίας καὶ γενικότερα τῆς Ὀρθόδοξης Ἱεραποστολῆς, ἀκριβέστερα στὴν πλήρη σύγχυση καὶ ἀναστάτωση ποὺ δημιουργήθηκε τὰ ἔτη 1980-81, μετὰ τὴν καθαίρεση τοῦ ἀφρικανοῦ Ἐπισκόπου Νιτρίας Γεωργίου Γαδούνα. Ἔτσι, μετὰ σύμφωνη ἀπόφαση τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀνέλαβε στὸ τέλος τοῦ 1981 «Τοποτηρητῆς» τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Εἰρηνοπούλεως (τίτλος ποὺ ἀγγλικά ἀποδόθηκε μετὰ τὴν ἔγκριση τοῦ Πατριάρχου: Acting Archbishop) τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας. Ἡ ιδιότυπη αὐτὴ «Μητρόπολη» ἐκτείνεται σὲ τρεῖς χῶρες (Κένυα, Οὐγκάντα, Τανζανία), μετὰ ἐνορίες καὶ μικρὰς ομάδες διαφόρων φυλῶν, διάσπαρτες σὲ μιὰ ἑκταστὴ 13 περίπου φορὲς μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.

* * *

Ὅταν τὰ Χριστούγεννα τοῦ 1981 ἔφθασα στὴν Κένυα, ἀντίκρισα μιὰ κατάσταση χαώδη ἐρείπια καίόμενα¹. Οἱ κενυατικὲς ἑφημερίδες κατὰ τὰ ἔτη

1980-81 ἦταν γεμάτες ἀπὸ περιγραφὰς τραγικῶν συγκρούσεων τῶν ἀντιμαχομένων μερίδων τῶν ὀρθόδοξων Ἀφρικανῶν². Ποικίλες ἱστορίες κυκλοφοροῦσαν γιὰ βεβήλωση ναῶν καὶ βίαιες ἀντιπαραθέσεις. Π.χ. γυναῖκες εἶχαν πετάξει τὰ ἄμφια ἱερέως ἀντιθέτου παρατάξεως στὶς ὑπαίθριες τουαλέτες· φανατικοὶ εἶχαν ρίξει στὸ χῶμα τὴν ὥρα τῆς θ. Λειτουργίας τὰ Τίμια Δῶρα· οἱ ὀρθόδοξοι κληρικοὶ ἀλληλοκατηγοροῦμενοι εὕρισκοντο στὰ δικαστήρια καὶ πολὺ συχνὰ ὀδηγοῦντο στὶς φυλακές. Ὁ Γαδούνα ἐπίμονα διακήρυττε σὲ συνεντεύξεις του ὅτι οὐδέποτε εἶχε σχέση μετὰ τὸ Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας καὶ ὅτι ἡ «African Orthodox Church of Kenya» («Ἀφρι-

εῖνα τίποτε ἄλλο ἐκτὸς ἀπὸ ἕνας τίτλος. Κανένα σημεῖον ζωῆς. Κανένα σημεῖον δράσεως δὲν παρατηρεῖται... διότι οἱ εἰς Κένυα ὑπάρχοντες ἱερεῖς εἶναι ἀκατάρτιστοι καὶ σχεδὸν ἀγράμματοι, μὴ δυνάμενοι νὰ διδάξουν εἰς τὸν λαὸν μηδ' αὐτὰ τὰ στοιχειώδη... Δυστυχῶς ὅμως, ὅπως ἔχουν μέχρι σήμερα τὰ πράγματα, ἡ παρουσία τῆς Ὀρθόδοξης Ἱεραποστολῆς δὲν εἶναι of benefit to Kenya». Ἀποδείξαμε ὅτι εἴμεθα ἀχρηστοὶ ἐδῶ στὴν Κένυα, καὶ τὸ μόνο ποὺ ἔχει νὰ παρουσιάσῃ τὸ ἱεραποστολικὸ μας ἔργον εἶναι ἕνας μεγάλος διασμός ἀνάμεσα στοὺς ὀρθόδοξους Κενυάτας...βρίσκεται ἡ ὀρθόδοξος ἱεραποστολή μας πολὺ χαμηλά, καὶ καθημερινὰ βουλιάζει, καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἴσως παύσῃ νὰ φαίνεται... Ἐὰν τώρα, ὕστερα ἀπὸ ὅσα ἀνέφερα ἀνωτέρω, συγκρίνομεν τὴν ἰδικὴν μας στρατηγικὴν μετὰ τὴν τῶν ἑτεροδόξων, δυνάμεθα νὰ διαπιστώσωμεν ὅτι εἴμεθα 500 χρόνια πίσω!... Καὶ εἴτε ὑπάρχομε στὴν Κένυα εἴτε δὲν ὑπάρχομε εἶναι ἐν καὶ τὸ αὐτό... Αἴτιον τῆς διαρροῆς τῶν Ὀρθόδοξων Ἰθαγενῶν εἶναι τὸ δημιουργηθὲν σχίσμα ἐξ αἰτίας τῆς ὑποθέσεως τοῦ καθαιρεθέντος Ἐπισκόπου Νιτρίας Γεωργίου Γαδούνα. Ἐπῆλθε πραγματικὰ μιὰ ἀναταραχὴ καὶ ἀναστάτωση. Πολλοὶ ἠκολούθησαν τὸν Γαδούνα, ὁ ὁποῖος ἐνεργεῖ νὰ ἀνακηρυχθῇ Ἀρχιεπίσκοπος ἀνεξαρτήτου Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας, καὶ ὄχι μόνον αὐτό, ἀλλὰ πολλοὶ ὕπαδοί του διενεργοῦν τακτικὰ ἐπιθέσεις ἐναντίον τῆς ἀντιθέτου παρατάξεως. Ὁ ἴδιος ὁ Γαδούνα ἐκλείσει πολλοὺς ἱερούς Ναοὺς, μετὰ ἀποτέλεσμα νὰ μὴ δύνανται οἱ πιστοὶ ἐκεῖνων τῶν ἐνοριῶν νὰ ἐκκλησιαζῶνται, γεγονός που ὠδήγησε πολλοὺς νὰ βαρεθοῦν καὶ νὰ ἀκολουθήσουν τοὺς ἑτεροδόξους». Αὐτὰ τὸ 1981.

2. Π.χ.: Daily Nation, 17.3.79: «Court warning to priests». — 10.2.80: «Women in Beating of Priests». — 22.9.80: (πρωτοσέλιδο) «Church row grows worse». — 3.9.81: «Bishop sues editor over court report». Sunday Nation, 31.8.80: «Church's leadership row takes new turn». Nairobi-Times, 2.8.81: «African Orthodox bishop jailed». The Standard, 12.11.80: «Church factions rapped». Sunday Standard, 16.1.80: «Rift between Churchmen» — 20.4.80: «Bishop locks up churches».

1. Ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ἐλευσίνος κ. Ἱερόθεος, Τοποτηρητῆς τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Εἰρηνοπούλεως ἀπὸ τὸ Μάτιο ἕως τὸ Δεκέμβριο 1981, ἀναλύοντας τὴν κατάσταση τῆς Μητροπόλεως στὴν Ἐκθεσὴ του (Ἰούλιος 1981), τονίζει χαρακτηριστικά: «Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐν Κένυα παραμονῆς μου, ὡς Τοποτηρητῆς, μετὰ λύπης διεπίστωσα ὅτι ἡ Ἱερά Μητρόπολις Εἰρηνοπούλεως, τὸ νεοραλικὸν αὐτὸ σημεῖον τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, ὅπως συνηθίζομε νὰ τὸ θεωροῦμε, τὸ ἱεραποστολικὸν αὐτὸ κέντρον, δὲν

κανική 'Ορθόδοξη 'Εκκλησία τῆς Κένυας») ἦταν ἀπὸ τὸ 1933 ἀνεξάρτητη 'Εκκλησία³.

Κατὰ τὸ πρῶτο μου ταξίδι στὴν Κένυα προσπάθησα νὰ διερευνήσω τὴ συγκεχυμένη ἐκείνη κατάσταση, τὴν ἔκταση τῆς πυρκαϊᾶς στὴν τοπικὴ 'Εκκλησία, καὶ ἐπιστρέφοντας ὑπέβαλα στὴν Α.Θ.Μ. τὸν Πατριάρχη καὶ Πάπα 'Αλεξανδρείας κυρὸ Νικόλαο ἐμπιστευτικὴ ἔκθεση (3.2.82). Σ' αὐτὴν ἐπεσημαίνοντο ἡ ιδιόμορφη νομικὴ ὑπόσταση τῆς 'Ορθόδοξης 'Εκκλησίας τῆς Κένυας, τὴν ὁποία ἡ Πατριαρχικὴ Σύνοδος ἀγνοοῦσε· ὅτι δηλαδὴ ἡ 'Εκκλησία αὐτὴ ἀναπτύχθηκε κατὰ τὴν τελευταία εἰκοσαετία μὲ βάση δύο τοπικὰ νομικὰ πρόσωπα· πρόεδρος τοῦ ἑνός, τῆς «African Orthodox Church of Kenya» ἦταν ὁ Γαδούνα καὶ τοῦ ἄλλου, τῆς «Holy Archbishopric of Irinoupolis» ὁ ἐκάστοτε μητροπολίτης Εἰρηνοπόλεως.

Ἡ «Ἱερὰ Μητρόπολις Εἰρηνοπόλεως», στὴν ὁποία ἐκκλησιαστικῶς ὑπάγονται ὅλοι οἱ ὀρθόδοξοι στὴν Κένυα, Οὐγκάντα καὶ Τανζανία, ἀναγνωρίστηκε μέσα στὸ νομικὸ πλαίσιο τῆς Κένυας ὑπὸ μορφήν ἑταιρείας μὲ τὸν τίτλο «Holy Archbishopric of Irinoupolis». Ἡ ρύθμιση ὅμως αὐτὴ, ποὺ ἔγινε τὸ 1968, δημιούργησε διάφορα ἐρωτηματικὰ καὶ προβλήματα στὰ χρόνια ποὺ πέρασαν. (Πρόκειται γιὰ μιὰ περιπέτεια στὴν ὁποία δὲν ἐνδείκνυται νὰ ἐπεκταθοῦμε, σ' αὐτὸ τουλάχιστο τὸ κείμενο). Ὑστερα ἀπὸ ἐπίπνο καὶ μακροχρόνιο ἀγῶνα, ποὺ ἔγινε μὲ τὴ συνεχή ἐνημέρωση τοῦ Μακαριστοῦ Πατριάρχου 'Αλεξανδρείας κυροῦ Νικολάου, κατορθώσαμε νὰ τακτοποιηθοῦν βασικὰ νομικὰ ζητήματα τῆς Μητροπόλεως στὴν ἐπικράτεια τῆς Κένυας.

Διαγραμματικά, οἱ βασικότερες προσπάθειες γιὰ τὴν ἀναστήλωση τῆς τοπικῆς 'Ορθόδοξης 'Εκκλησίας καὶ τὴν ἀναδιοργάνωση τῆς ὀρθόδοξου ἱεραποστολῆς στὴν Ἀνατολικὴ Ἀφρική, ὑπῆρξαν οἱ ἑξῆς:

1. Χρόνος καὶ κόπος πολὺς διατέθηκαν γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ σχίσματος ποὺ προκάλυψε ἡ καθάριση τοῦ Γαδούνα, γιὰ τὴν ἐπιστροφή του στὴν 'Εκκλησία, γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν ἀπιθάνων ἐπιθέσεων τῶν ὁπαδῶν του μὲ κατασυκοφαντήσεις ἐναντίον τοῦ Πατριαρχείου 'Αλεξανδρείας, τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Εἰρηνοπόλεως καὶ τοῦ Τοποτηρητοῦ. Γι' αὐτοὺς τοὺς ὀδυνηροὺς καὶ χρονοβόρους ἀγῶνες ἔχει δημοσιευθεῖ μιὰ σειρά ἀρθρῶν στὸ περιοδικὸ «Πάντα τὰ Ἑθνη»⁴. Συνοπτικὰ ἀναφέρω ἐδῶ ὅτι βασικὸ ἐπιχείρημα τοῦ Γαδούνα, καὶ ἀργότερα μιᾶς μικρῆς ομάδος ἱερέων στὴν προσπάθεια ἀνεξαρτητοποιήσεως ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο ἀποτελεῖ ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ἡ «Ἀφρικανικὴ 'Ορθόδοξη 'Εκκλησία τῆς Κένυας» εἶναι «ἔξωριστὴ 'Εκκλησία» ἀπὸ τὴν «Ἱερὰ Μητρόπολη Εἰρηνοπόλεως». Ἡ ὑπαρξὴ τῶν

δύο ἀνεξαρτήτων νομικῶν προσώπων ἰδιωτικοῦ δικαίου καὶ τὸ γεγονός ὅτι δὲν ἀναφέρεται τίποτε στὰ καταστατικά τους γιὰ ὁποιαδήποτε σχέση μεταξύ τους διευκόλυνε τὴν ἐπιχειρηματολογία τῶν ἐκάστοτε ἀντιτιθεμένων πρὸς τὴ Μητρόπολη. Ἔτσι, ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια εἴμαστε συνεχῶς ὑποχρεωμένοι νὰ ἐνημερώνουμε διαφόρους ἀρμοδίους, νὰ ἀπαντοῦμε σὲ αἰτιάσεις, συκοφαντίες, ἀπειλὲς τῶν διασπαστῶν καὶ νὰ δίνουμε ὑπομνήματα καὶ ἀναφορὲς σχετικῶς μὲ τὸ δεσμὸ τῶν «δύο» αὐτῶν θρησκευτικῶν νομικῶν προσώπων σὲ διάφορα κυβερνητικὰ κλιμάκια. Πολλὰ πράγματα αὐτονόητα γιὰ μᾶς εἶχαν καταστήσει, μὲ τὴ φοβερὴ διαστρέβλωση τῶν γεγονότων, ἀβέβαια καὶ περίπλοκα γιὰ τὶς κενυατικὲς ἀρχές⁵.

Ἡ 'Εκκλησία τῆς Οὐγκάντας ἐπίσης, τὴν ἐποχὴ ποὺ ἀναλάβαμε τὴν Τοποτηρησία τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Εἰρηνοπόλεως, ταλαιπωρεῖτο ἀπὸ τὴν κίνηση αὐτονομήσεως τοῦ Ἐπισκόπου Νειλουπόλεως Χριστοφόρου (τοῦ γνωστοῦ Ρουβῆμ Μουκάσα Σπάρτας). Ὁ τελευταῖος μάλιστα ἤρθε σὲ ἐπαφὴ μὲ τὸν Γαδούνα γιὰ νὰ συμπῆξουν κοινὸ μέτωπο. Ὁ Γαδούνα τὸ πρῶτο ἔτος (1982) λόγῳ τῶν ἐπαφῶν ποὺ εἶχαμε ἔμεινε ἀναποφάσιτος. Ὁ θάνατος τοῦ Νειλουπόλεως ματαίωσε περαιτέρω συσπείρωση.

Μὲ μόχθο καὶ θυσιᾶς κατορθώσαμε νὰ περιορίσουμε τὴν πυρκαϊὰ τοῦ διχασμοῦ μὲ ν ο σὲ μιὰ φυλὴ τῆς Κένυας, τὴ φυλὴ τοῦ καθηρημένου Ἐπισκόπου Γαδούνα, καὶ μάλιστα σ' ἓνα μόνον τμήμα της. Οἱ ἄλλες ὀρθόδοξες ἐνορίες στὴ Δυτικὴ Κένυα, τὸ Νυέρι, τὸ Λάμου κ.ἄ. διεχώρησαν τὴ θέση τους καὶ μᾶς ἀκολούθησαν, μένοντας πιστὲς στὸ Πατριαρχεῖο. Πρόκειται γιὰ ἓνα ἐπίτευγμα ποὺ μόνον ὅταν μελετήσῃ κανεὶς προσεκτικὰ τὶς συνθήκες θὰ μπορέσει νὰ καταλάβῃ τὸ μέγεθος καὶ τὴ σημασία του.

2. Μεγάλες προσπάθειες ἀπαιτήθηκαν γιὰ τὴ νομικὴ κατοχύρωση τῶν βασικῶν περιουσιακῶν στοιχείων τῆς Μητροπόλεως: α) Τὸ οἰκόπεδο, στὸ ὁποῖο ἔχει κτισθεῖ ὁ καθεδρικός ναὸς τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων (ἀρ. 1132/2), μέχρι τὸ Μάιο 1982 ἦταν ἀκόμη στὸ ὄνομα τῆς οἰκογενείας Μοννᾶ. Οὔτε κἂν ὁ ναὸς ἀνῆκε στὴ Μητρόπολη, ἀλλ' ἔθεωρεῖτο ἰδιωτικός. Ἄν καὶ εἶχε δωρηθεῖ στὶς 18.2.1976, δὲν εἶχαν γίνει οἱ ἀπαραίτητες νομικὲς πράξεις καὶ ἡ δωρεὰ δὲν εἶχε καταχωρηθεῖ στὸ Ὑποθηκοφυλακεῖο. Ἔπρεπε νὰ ξεπεραστοῦν φοβερὰ ἐμπόδια. Ἀπὸ τοὺς τέσσερεις ἐπιτρόπους (trustees) ὁ ἓνας ἦταν Ἰνδὸς ἀπὸ τὴ Μουμπάσα καὶ στάθηκε ἀδύνατο νὰ βρεθεῖ· ὁ Ἄ. Μοννᾶς εἶχε ἀντικατασταθεῖ μετὰ τὸ θάνατό του ἀπὸ κάποιον ἄλλον, ὁ ὁποῖος εἶχε χαθεῖ· ἡ Ἀντωνία Μοννᾶ εἶχε πεθάνει. Ἐπανεπιλημ-

5. Οἱ αὐτονομιστὲς ὑποστήριξαν ὅτι ἡ «Ἱερὰ Μητρόπολις Εἰρηνοπόλεως» εἶναι «ἑταιρεία» γιὰ τοὺς Ἕλληνες καὶ ἡ «Ἀφρικανικὴ 'Ορθόδοξη 'Εκκλησία τῆς Κένυας» ἡ δική τους 'Εκκλησία. Ἀπὸ τὰ διάφορα ὑπομνήματα, τὰ ὁποῖα ὑπέβαλα, τὰ δύο βασικότερα εἶναι: «The Orthodox Church in Kenya. History and Today's Problems» καὶ τὸ «African Orthodox of Kenya and Holy Archbishopric of Irinoupolis, one and the same Church».

3. Π.χ. «No Passion Play. Orthodox wrangle heats up», Weekly Review (Nairobi), 5.9.80, σελ. 9-10.

4. «Μιὰ περιπέτεια τῆς 'Ορθοδοξίας στὴν Ἀνατολικὴ Ἀφρική», περιοδικὸ «Πάντα τὰ Ἑθνη», τεύχη 19 (1986), 20 (1986), 21 (1987).

μένως είχαν γίνει προσημειώσεις από το δημοτικό Συμβούλιο τῆς Ναϊρόμπης κ.λπ. Δυστυχῶς, τίποτε δὲν εἶχε προχωρήσει σωστά. Ὑστερα ἀπὸ πολλοὺς κόπους, ἡ ὑπόθεση κερδήθηκε ὀριστικά στίς 9.7.1985, ἀφοῦ πληρώσαμε γιὰ τὴν ὅλη διαδικασία 37.017,30 σελλ. Κέννας, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὰ 34.332,90 σελλ. ἦταν πρόστιμο γιὰ φόρους ποὺ δὲν εἶχαν καταβληθεῖ στὸ παρελθόν. Στὴν Κέννα ἡ γῆ ἀνήκει στὸ κράτος καὶ κάθε τόσο πρέπει νὰ πληρώνονται φόροι γιὰ τὴ χρήση τῆς.

β) Τὸ οἰκόπεδο, ὅπου βρίσκεται ἡ κατοικία — παλαιότερα Ἑλληνικὴ Λέσχη—, στὴν ὁποία ἔμεναν οἱ Μητροπολίτες Νικόδημος καὶ Φρουμέντιος (στὴν περιοχὴ Woodley, ἀρ. οἰκοπ. 209/4810), εἶχε χαθεῖ γιὰ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Ὁ χρόνος παραχωρήσεώς του στὴν Ἑλληνικὴ Λέσχη — ἡ ὁποία οὐσιαστικά καὶ τυπικά εἶχε παῦσει ὑφισταμένη — εἶχε λήξει, καὶ τὸ οἰκόπεδο ἔπρεπε νὰ ἐπιστραφεῖ στὸ Δῆμο τῆς Ναϊρόμπης. Τελικά, μετὰ ἀπὸ σειρά νομικῶν ἐνεργειῶν κατορθώσαμε νὰ πάρουμε ἀνανέωση χρήσεως τοῦ οἰκοπέδου γιὰ 45 χρόνια, μὲ τὴ διαβεβαίωσή μας ὅτι πρόκειται νὰ χρησιμοποιηθεῖ γιὰ ἕνα γενικότερο ἀναπτυξιακὸ πρόγραμμα τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας: Νηπιαγωγεῖα, Οἰκοκυρικὴ Σχολὴ (βλ. § 5).

γ) Τὸ οἰκόπεδο τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς (ἀρ. 844, ἐκτάσεως 90 περίπου στρεμμάτων) τὸ σώσαμε κυριολεκτικά τὸ τελευταῖο λεπτό. Πλησίαζαν νὰ συμπληρωθοῦν δέκα χρόνια ἀπὸ τότε ποὺ παραχωρήθηκε γιὰ συγκεκριμένο σκοπὸ, ὁ ὁποῖος ἔμενε ἀνεκπλήρωτος. Στὸ μεταξύ, ἡ «Τεχνικὴ Σχολὴ Κινουαντζούι», ποὺ εἶχε κτισθεῖ στὸ ἴδιο οἰκόπεδο καὶ δωρηθεῖ στὴν κυβέρνηση, ἀναπτυσσόταν ραγδαίως, καταπατώντας τὸ χώρο. Ἡ ἐπὶ δεκαετία σχεδὸν μὴ χρησιμοποιήση τοῦ οἰκοπέδου γιὰ τὸ σκοπὸ γιὰ τὸν ὁποῖο εἶχε παραχωρηθεῖ ὀδηγοῦσε αὐτομάτως, μετὰ τὴ λήξη τῆς δεκαετοῦς προθεσμίας, στὴν ἐπιστροφή του στὸ δημόσιο, μαζὶ μὲ τὰ κτίρια τὰ ὁποῖα εἶχαν ἀνοικοδομηθεῖ. Τὸ πιθανότερο ἦταν ὅτι θὰ παρεχωρεῖτο στὴν «Τεχνικὴ Σχολὴ Κινουαντζούι», ποὺ τελευταίως ἀποφασίσθηκε νὰ ἀνυψωθεῖ σὲ Τεχνικὸ Ἰνστιτοῦτο τῆς περιοχῆς. Ἡ Κέννα ἔχει φοβερὸς ἀνάγκες σὲ ἐκπαιδευτικά ἰδρύματα καὶ συνεχῶς γίνονται νομοθετικὲς ἀναθεωρήσεις προκειμένον νὰ ἐξυπηρετηθεῖ τὸ ἐκπαιδευτικὸ ἔργο. Οἱ ἐνεργεῖες γιὰ τὴν ἐξασφάλιση τοῦ οἰκοπέδου αὐτοῦ ὀλοκληρώθηκαν στίς 6.8.1982, ὅταν ἔγινε ἡ ἀπαραίτητη νομικὴ πράξη καὶ ἔπαυσε νὰ ἰσχύει τὸ καθεστὼς χρησιμεύσεως ἐκ μέρους τῆς «Τεχνικῆς Σχολῆς Κινουαντζούι». Τὴν ἴδια αὐτὴ ἡμέρα δηλώσαμε τὴν ἀπόφασή μας νὰ ἀρχίσουμε τὴ λειτουργία τοῦ Σεμιναρίου.

3. Ἡ λειτουργία τῆς Ὁρθόδοξης Ἱερατικῆς Σχολῆς ἦταν ζήτημα πρωταρχικῆς σπουδαιότητος γιὰ τὴ σταθεροποίησι τῆς θέσεως τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στὴν Κέννα καὶ γενικότερα γιὰ τὴν ὀργάνωσι καὶ ἀνάπτυξιν τῆς ἀφρικανικῆς Ὁρθοδοξίας. Εἶναι γνωστὸν ὅτι κανένα ἄλλο ἐκπαιδευτικὸ ἐκκλησιαστικὸ ἴδρυμα δὲν ὑφίσταται στὸ κλίμα τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας. Μακρο-

χρόνιες ἐνεργεῖες τοῦ Μητροπολίτου Φρουμεντίου καὶ τοῦ ἰδίου τοῦ Πατριάρχου Νικολάου εἶχαν μείνει ἀκαρπες. Ἐνας ἀπὸ τοὺς βασικοὺς σκοποὺς τῆς ἀναθέσεως τῆς Τοποτηρησίας στὸν γράφοντα ὑπῆρξε ἀκριβῶς ἡ ἐλπίδα ὅτι θὰ κατορθωνε νὰ ἀνοίξει καὶ ὀργανώσει αὐτὴ τὴ Σχολή. Τὸ ἐγχείρημα ὑπῆρξε ιδιαίτερα δύσκολο καὶ πολυέξοδο.

α) Κατ' ἀρχήν, τὰ κτίρια, τὰ ὁποῖα εἶχαν κτισθεῖ μὲ δωρεὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου (1972-74), δὲν εἶχαν ὀλοκληρωθεῖ ἐξ αἰτίας τῆς τουρκοικῆς ἐπεμβάσεως στὴ Μεγαλόνησο. Τὰ χρόνια τὰ ὁποῖα μεσολάβησαν συνέβαλαν μὲ τις καταστροφικὰς βροχὰς καὶ τὴν ὀργιῶδη βλάστηση, στὴν καθίζηση τοίχων καὶ ιδιαίτερα τὴν καταστροφὴ τῶν στεγῶν, οἱ ὁποῖες δὲν εἶχαν μελετηθεῖ ὀρθὰ γιὰ τὸ τροπικὸ αὐτὸ κλίμα. Ἡ ζούγκλα προχωρεῖ ταχύτατα, μόλις σταματήσῃ ἡ ἀνθρώπινη μέριμνα. Μεγάλον μέρος ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴ ἐπίπλωσι εἶχε κλαπεῖ. Ἐπρεπε νὰ βρεθοῦν μεγάλα ποσὰ γιὰ νὰ ἐπισκευασθοῦν τὰ κτίρια, καὶ ιδιαίτερα οἱ στέγες, ὥστε νὰ παῦσει τὸ νερὸ τῶν βροχῶν νὰ καταστρέφει δάπεδα καὶ τοίχους· ἐπίσης νὰ περιφραχθεῖ ἡ περιοχὴ τῆς Σχολῆς, νὰ τοποθετηθοῦν οἱ ἀπαραίτητες σιδεριεὲς στὰ παράθυρα καὶ τις πόρτες, νὰ καθαρισθοῦν οἱ ἐσωτερικοὶ χώροι καὶ οἱ δεξαμενὲς ἀπὸ τὰ στρώματα λάσπης, νὰ συμπληρωθεῖ ἡ ἐπίπλωσι καὶ ὁ ἐξοπλισμὸς (κλινοστρωμνὲς, γραφεῖα, σεντόνια, κουβέρτες, γραφομηχανὲς), νὰ γίνουσι οἱ ἐγκαταστάσεις ἠλεκτρικοῦ, τηλεφώνου κ.λπ. Σοβαρότατες ἐπίσης δαπάνες ἔγιναν γιὰ τὴ δημιουργία ἐκ τοῦ μηδενὸς βιβλιοθήκης τῆς Σχολῆς. Ἰδιαίτεροι κόποι ἀπαιτήθηκαν γιὰ τὴν ἐτοιμασία τοῦ Ἐπισκοπείου καὶ τῶν χώρων διαμονῆς τῶν ἱεραποστόλων (ἀγὰρὰ τῶν ἀπαραίτητων ἠλεκτρικῶν οἰκιακῶν συσκευῶν, εἰδῶν κουζίνας, σερβιτσιῶν, ἐπίπλων, εἰδῶν γραφείου κ.λπ.). Γιὰ νὰ γίνῃ ἕνα ἐρειπωμένον «γιαπὶ» κατοικήσιμο σπιτί χρειάζονται ἀσυνήθιστες φροντίδες καὶ ὑπέρογκα ἐξοδα.

β) Ἐνα ἀπὸ τὰ ὀξύτερα προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίσαμε ἦταν τὸ θέμα τῆς ὑδρεύσεως. Ἐπανεπιλημένως φθάσαμε σὲ ἀδιέξοδο λόγω τῆς δυσκολίας νὰ προμηθευόμεσθε μὲ βυτίο τὸ ἀπαραίτητο γιὰ τὴ ζωὴ τῶσων ἀνθρώπων νερό. Μὲ πρωτοβουλία καὶ προσωπικὲς δαπάνες τῷ γράφοντος ἔγινε προσπάθεια γεωτρήσεως, ἡ ὁποία, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, ἔφερε ἕνα ἐκπληκτικὸ ἀποτέλεσμα. Σὲ βάθος 138 μέτρων βρέθηκε πολὺ νερό. Ὅπως γνωμάτευσε εἰδικός, πρόκειται μᾶλλον γιὰ ἕνα μεγάλο ὑπόγειον ρεῦμα, ποὺ βρίσκεται στὸ σημεῖο ἐκεῖνο. Ἐτσι ἐξασφαλίσθηκε ἡ λειτουργία τῆς Σχολῆς καὶ ἡ ἄρδευσι τοῦ κτήματος. Χωρὶς αὐτὴ τὴ γεώτρηση θὰ ἦταν ἀδύνατο νὰ σταθεῖ Σχολὴ καὶ Ὁρθόδοξον Κέντρο στὸ οἰκόπεδο αὐτό. Σύντομα ἀκολούθησε ἡ τοποθέτησι ἐγκαταστάσεως γιὰ τὴν ἀντλησι τοῦ νεροῦ, ἡ φύτευσι δένδρων (περίπου 300) καὶ κηπευτικῶν γιὰ τὴν τροφοδοσία τῶν σπουδαστῶν, καὶ ἐλπίζομε στὸ μέλλον νὰ ἀναπτυχθεῖ συστηματικὰ ἕνα ἀγρόκτημα.

γ) Σοβαρὰ ἐμπόδια συναντήσαμε στίς προσπάθειες γιὰ τὴν ἔγκρισιν ἀδείας λειτουργίας τῆς Σχολῆς.

Εύτυχως, ανακαλύψαμε ότι η αναγνώριση τής «Ίεραῶς Μητροπόλεως Εἰρηνοπόλεως» ὡς θρησκευτικῆς Ἐταιρείας, μᾶς ἔδινε τὸ δικαίωμα νὰ λειτουργήσει τὸ Σεμινάριο ὑπὸ τὴν ἄμεση αἰγίδα καὶ εὐθύνη τῶν ὑπευθύνων τοῦ νομικοῦ αὐτοῦ προσώπου. Ἔτσι, ὡς διευθυντῆς τῆς Σχολῆς χρειάστηκε νὰ παρουσιάζεται ὁ Τοποτηρητῆς, τὸ μόνο πρόσωπο τὸ ὁποῖο de facto αναγνωρίζεται νομικῶς ἀπὸ τὴν κυβέρνηση. Μὲ τὴ λειτουργία τῆς Σχολῆς — ἡ ὁποία, κατόπιν αἰτήσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου καὶ συγκαταθέσεως τοῦ Πατριάρχου, ὀνομάστηκε: «Ὁρθόδοξος Πατριαρχικὴ Σχολὴ Ἱεραποστολῆς Γ', Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου» — δὲν σταμάτησαν οἱ βλέψεις ἐπεκτάσεως τῆς «Τεχνικῆς Σχολῆς Κινυαντζοῦν»· χρειάστηκε ἀγῶνας γιὰ νὰ ἀντιληφθοῦν οἱ ἀρμόδιοι ὅτι στὸ μεγάλο αὐτὸ οἰκόπεδο δὲν ἐφιλοξενεῖτο ἀπλῶς μιὰ μικρὴ ἱερατικὴ Σχολή, ἀλλὰ ἀνεπτύσσετο ἓνα εὐρύτερο Ὁρθόδοξο Κέντρο γιὰ τὴν Ὁρθόδοξη Ἱεραποστολὴ ὁλοκληρῶν τῆς Ἀνατολικῆς Ἀφρικῆς.

δ) Ἡ λειτουργία τῆς Σχολῆς ἄρχισε (1982) μὲ 15 σπουδαστές. Σήμερα (Μάρτιος 1987) οἱ σπουδαστές εἶναι 40. Σ' αὐτοὺς προσφέρεται διαμονή, διατροφή, ἰατρο-φαρμακευτικὴ περίθαλψη καὶ ἀκόμα ἐπίδομα γιὰ προσωπικὰ ἐξοδα· στοὺς ἐγγάμους δίδεται καὶ ἓνα μικρὸ ἐπίδομα γιὰ τὴν αἰκογένειά τους. Ὅπως εἶναι γνωστὸ σὲ ὅσους ἀσχολοῦνται μὲ ἰδρύματα, τὸ μεγάλο πρόβλημα δὲν ἔγκειται τόσο στὴν ἀνέγερση, ὅσο στὴ λειτουργία τους. Ὅλα αὐτὰ τὰ ἐξοδα, μισθοὶ διδασκόντων, ἐργατικῶν προσωπικῶν, συντήρηση, διατροφή, καλύπτονται μὲ δωρεὰς ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν, οἱ ὁποῖες συγκεντρώνονται μὲ ἐπίπονη δραστηριότητα τοῦ Τοποτηρητοῦ πρὸς διάφορες κατευθύνσεις.

ε) Τὸ διδακτικὸ προσωπικὸ τῆς Σχολῆς ἀποτελεῖται σήμερα ἀπὸ 8 πρόσωπα: 4 ἀφρικανοὺς θεολόγους: Ἀρχιμ. Ἰωνᾶ Λουανγκά — Ἀναπληρωτὴ Διευθυντῆ, Κλήμη Καμπούτου, Σαμουήλ Κιριάχο (πτυχιούχους τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν), Φίλιππο Γαδάρι (πτυχιούχο τοῦ Θεολογικοῦ Πανεπιστημιακοῦ Ἰνστιτούτου Σιμπίου Ρουμανίας)· 2 Ἀμερικανούς, τὸν π. Δανιὴλ Χριστόπουλο — Βοηθὸ Διευθυντῆ, καὶ τὴν πρεσβυτέρα του Νάνση· 2 Κενυάτες γιὰ τὴ διδασκαλία γλωσσῶν.

Ἡ Ὁρθόδοξη Πατριαρχικὴ Σχολὴ τῆς Ναϊρόμπης δὲν ἐπρόκειτο νὰ εἶναι τὸ ἀντίγραφο κάποιου ἄλλου Ἰδρύματος τῆς Ἑλλάδος ἢ ἄλλης ὀρθόδοξης χώρας, ἀλλὰ ἔπρεπε νὰ μελετηθοῦν οἱ συγκεκριμέναι συνθῆκες καὶ δυνατότητες τῆς ἀφρικανικῆς αὐτῆς περιοχῆς. Ὑστερα ἀπὸ ἐνδελεχὴ σπουδὴ καὶ τὴν πείρα τῶν δύο πρώτων ἐτῶν, ὀδηγηθήκαμε στὸ ἐξῆς σχῆμα: Δύο σειρὲς μαθημάτων: Ἡ πρώτη (Α' ἔτος), εἰσαγωγικὴ συνοπτικὴ ἐκκλησιαστικὴ ἐκπαίδευση ἐπὶ ἑπτὰ μῆνες (Ἰαν.-Ἰούλ.), μὲ σκοπὸ τὴν κατάρτιση κατηχητῶν-ἀναγνωστῶν καὶ τὴ βασικὴ ἐπιλογή τῶν μελλοντικῶν κληρικῶν· ἔτσι, σὲ μικρὸ σχετικῶς χρονικὸ διάστημα, ἐτοιμάζονται στελέχη τὰ ὁποῖα θὰ ἐργασθοῦν ἱεραποστολικῶς στὰ χωριά. Ἡ δεύτερη σειρά (γ' τρίμηνο τοῦ Α' ἔτους, Β' καὶ Γ' ἔτη) ἀπο-

βλέπει στὴ θεολογικὴ καὶ ποιμαντικὴ ἐκπαίδευση τῶν ἐπιλεγέντων γιὰ νὰ γίνουν κληρικοί. Στὸ τέλος τοῦ Α' ἔτους χειροθετοῦνται συνήθως ἀναγνώστες, στὰ μέσα τοῦ Β' ἔτους διάκονοι καὶ στὰ μέσα τοῦ Γ' ἔτους ἱερεῖς. Ἡδη ἡ προσεκτικὴ αὐτὴ σπορὰ ἄρχισε νὰ ἀποδίδει καρπούς.

ς) Ὑστερα ἀπὸ πολλὰς ἐνέργειες στὸ Ὑπουργεῖο Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων τῆς Ἑλλάδος ἐλπίζομε ὅτι στὸ ἐκπονούμενο νομοσχέδιο Ἐκκλησιαστικῆς Παιδείας, θὰ περιληφθεῖ ἄρθρο μὲ τὸ ὁποῖο νὰ ἀναγνωρίζεται ἡ Ἱερατικὴ Σχολὴ τῆς Ναϊρόμπης ὡς Ἐκκλησιαστικὸ Λύκειο.

4. Ἐκπαίδευση καὶ ἐνίσχυση στελεχῶν. Χειροτονίες. Κατὰ τὴ δεκαετία 1972-1981 μόνο τρεῖς ἀφρικανοὶ κληρικοὶ εἶχαν χειροτονηθεῖ, καὶ αὐτοὶ χωρὶς καμμία προετοιμασία. Κατὰ τὰ τελευταῖα πέντε ἔτη, ὕστερα ἀπὸ προσεκτικὴ ἐπιλογή καὶ ἐκπαίδευση, κοινὴ λατρευτικὴ ζωὴ (ἐξομολόγηση κ.λπ.), χειροτονήθηκαν 15 νέοι ἱερεῖς, 7 διάκονοι⁶, καὶ χειροτετήθηκαν ἓνας ὑποδιάκονος καὶ 32 ἀναγνώστες.

Βεβαίως στὸ παρελθὸν ὑπῆρξαν μερικοὶ ἐκλεκτοὶ ἀφρικανοὶ κληρικοί. Κατὰ πλειοψηφία ὅμως ἡ παλαιὰ γενεὰ τῶν ὀρθοδόξων ἱερέων εἶχε ἀναλάβει τὰ καθήκοντά της χωρὶς οὐσιαστικὴ προετοιμασία, καὶ μὲ δυσκολία μπορούσε νὰ ἀνταποκριθεῖ στὶς ἀνάγκες τῶν ὀρθοδόξων ἐνοριῶν. Πολλοὶ ἱερεῖς δὲν ἦταν σὲ θέση νὰ τελέσουν οὔτε τὴ θεία Λειτουργία! Πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς δημιουργοῦσαν φαβερὰ σκάνδαλα μὲ τὴ συμπεριφορὰ τους καὶ οἱ πιστοὶ διέφεραν σὲ ἄλλες Ἐκκλησίες. Ἀπὸ τὸν Ἰανουάριο 1982 ἀρχίσαμε ἱερατικὲς συνάξεις, γιὰ τὴν ἄμεση ἐπικοινωνία καὶ γνωριμία μὲ τοὺς ἀφρικανοὺς ἱερεῖς, τὴ συζήτηση τῶν προβλημάτων ποὺ ἀντιμετωπίζουν, τὴν καθοδήγηση καὶ τὴν πνευματικὴ καὶ ὕλικὴ ἐνίσχυσή τους, καθὼς καὶ τὴ βελτίωση τοῦ ἱερατικοῦ τους ἔργου.

Γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ἱστορία τῆς Ἀφρικανικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Κένυας ἄρχισε νὰ προσφέρεται σὲ ὅλους τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς διακόνους ἓνα μηνιαῖο ἐπίδομα ἀπὸ τὴ Μητρόπολη (σήμερα, 800 σελλίνια Κένυας). Ἐπίσης δόθηκε ἰδιαίτερη προσοχὴ στὴ συμπαράσταση τῶν οικογενειῶν τῶν ἱερέων (ἐνδύματα, ἐπίδομα γιὰ νοσοκομειακὴ περίθαλψη, διδάκτρα γιὰ παιδιὰ τους κ.λπ.). Τὸ συντονιστικὸ ὄργανο γιὰ τὴ βοήθεια αὐτὴ εἶναι ἡ «Διακονία Ἀγάπης» (βλ. § 12). Γιὰ τὴ βοήθεια τῆς μετακινήσεως ἱερέων καὶ κατηχητῶν στὶς μεγάλες ἀποστάσεις μεταξὺ τῶν ἐνοριῶν ἀγοράσθηκαν τὰ τελευταῖα ἔτη 15 ποδήλατα (πέντε γιὰ τὴν Κένυα καὶ 10 γιὰ τὴν Οὐγκάντα).

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Ἀνδρούσης ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ
Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

6. Κατὰ τὴ δημοσίευση τοῦ παρόντος ὁ ἀριθμὸς τῶν χειροτονηθέντων νέων κληρικῶν ἔχει φθάσει τοὺς 30 (21 ἱερεῖς καὶ 9 διάκονοι).

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ*

Ίστορική, φιλοσοφική και θεολογική θεώρηση του οικολογικού προβλήματος

Ἡ ἀνθρωπότητα σήμερα, στὸ τέρμα τοῦ 20οῦ αἰώνα, ἀντιμετωπίζει σοβαρὸ πρόβλημα ἀπὸ τὴν αὐξημένη μόλυνση καὶ καταστροφή τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Τὸ πρόβλημα ἔχει πραγματικὰ παγκόσμιες διαστάσεις (ἀφορᾷ Ἀνατολὴ καὶ Δύση) καὶ ἔχει διάφορες αἰτίες οἰκονομικές, κοινωνικές, πολιτικές καὶ πνευματικές, καθὼς καὶ πολλὰ προεκτάσεις καὶ ἐπιπτώσεις. Γιὰ τὴν μελέτη καὶ ἐπίλυση τοῦ προβλήματος ἔχει δημιουργηθεῖ μιὰ νέα ἐπιστῆμη ἢ «Ὁ ἰ-κ ο λ ο γ ἱ α»** [διεθνῶς Ecology, ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸ ὄρο οἶκος+λόγος (=λόγος περὶ τοῦ αἵκου, δηλ. τοῦ περιβάλλοντος τοῦ ἀνθρώπου)]. Οἱ ἐπιστήμονες τῆς νέας αὐτῆς ἐπιστήμης, οἱ οἰκολόγοι, δὲν ἔχουν ἀκόμη συμφωνήσει οὔτε γιὰ τὶς αἰτίες οὔτε γιὰ τοὺς τρόπους ἀντιμετωπίσεώς του, οἱ λύσεις πὺ προτείνουν εἶναι ἀκόμη ἐπηρεασμένες ἀπὸ τὶς ἰδεολογικές καὶ κοινωνικές πεποιθήσεις τους.

Παράλληλα μὲ τὴν οικολογικὴ ἐπιστῆμη ἔχουν ἀναπτυχθεῖ καὶ διάφορα οἰκολογικά Κι ν ἤ μ α τ α, τῶν ὁποίων ἡ ποιικιλία τῶν τίτλων καὶ τῶν τοποθετήσεων ἀντανανκλᾷ ἀσφαλῶς τὴ διαφοροποίηση τῶν Οἰ-κολόγων.

Καθὼς λοιπὸν ἡ Οἰκολογία βρῖσκεται ἀκόμη στὸ ξεκίνημά της καὶ ἐν ὄψει τῆς ἀσυμφωνίας τῶν οἰκολόγων τόσο γιὰ τὴν ἐρμηνεία ὅσα καὶ γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος, ἡ συμβολὴ τῆς χριστιανικῆς Θεολογίας κρίνεται ἀναγκαία καὶ ἀπαραίτητη. Γιατὶ ἡ χριστιανικὴ ἀποψη γιὰ τὸ οἰκολογικὸ πρόβλημα πὺ βασίζεται κυρίως στὴν ἀγιογραφικὴ θεώρηση τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καθὼς καὶ τῆς σχέσεως ἀνθρώπου καὶ φύσεως θὰ ἀποτελέσει τὸ θεμέλιο γιὰ μιὰ σωστὴ τοποθέτηση τῆς οἰκολογίας καὶ τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου γενικότερα μπροστὰ στὸ περιβαλλοντολογικὸ πρόβλημα τῆς ἐποχῆς μας.

Στὴν παρούσα μελέτη καταβάλλεται προσπάθεια γιὰ τὴ διατύπωση τῆς χριστιανικῆς ἀπόψεως πάνω στὸ οἰκολογικὸ πρόβλημα, μὲ τὴν πεποίθηση ὅτι ἡ διαπραγματεύση τοῦ μεγάλου αὐτοῦ θέματος θὰ δώσει ἓνα μήνυμα ἐλπίδας στὸ σύγχρονο ἀνθρώπο πὺ ζεῖ μέσα στὸ φόβο καὶ τὴ σκιά ἐνὸς οἰκολογικοῦ θανάτου καὶ μιᾶς παγκόσμιας οἰκοκτονίας. Ἡ μελέτη αὐτὴ

* Συνεπτυγμένη μορφή τῆς μελέτης αὐτῆς ἐξέδωσε καὶ κυκλοφόρησε ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (1987).

** Ἰδρυτὴς τῆς «Οἰκολογίας» θεωρεῖται ὁ Θεόφραστος. Οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες καὶ στὴ θεωρία καὶ τὴν πράξη ἀνέπτυξαν ἀπόψεις καὶ ἐφαρμοσαν μέτρα γιὰ τὴν προστασία τοῦ περιβάλλοντος καὶ τὴν «εὐσχημοσύνη» τῶν κατασκευῶν.

ἀποτελεῖ ἐπίσης καὶ μιὰ συμμετοχὴ στὸ διεθνὲς Ἔτος Οἰκολογίας καὶ Περιβάλλοντος 1987.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΣΧΕΣΕΙΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Η ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΗ ΣΧΕΣΗ

(ἱστορικὴ θεώρηση **)

Ὁ φυσικὸς κόσμος διαμορφώθηκε¹ πρὶν ἀπὸ τὴ δημιουργία καὶ τὴν ἐμφάνιση τοῦ ἀνθρώπου στὴ γῆ². Ὁ ἀνθρώπος, ὅταν ἀνοιξε γιὰ πρώτη φορὰ τὰ μάτια του, εἶδε γύρω του τὰ ἄψυχα καὶ ἐμψυχα ἀντικείμενα καὶ ὄντα νὰ τὸν περιβάλλουν. Τὸ γεγονός αὐτὸ εἶχε καθοριστικὴ σημασία τόσο γιὰ τὸν ἴδιο τὸν ἀνθρώπο ὅσο καὶ γιὰ τὴ δημιουργία καὶ ἀνάπτυξη τῶν σχέσεων του μὲ τὸ φυσικὸ περιβάλλον. Ἡ μεταγενέστερη ἐμφάνιση τοῦ ἀνθρώπου στὸ γήινο σκηνικὸ συνετέλεσε ἀσφαλῶς ὥστε τὸ φυσικὸ περιβάλλον νὰ ἀσκήσει μιὰ ἰδιαίτερη ἐπίδραση στὴ ζωὴ καὶ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ ἀνθρώπου, «ἄλλοῦ προσφέροντάς του εὐνοϊκὲς συνθήκες καὶ ἄλλοῦ ὑψώνοντας μπροστὰ του ἀνυπέροβλητα ἐμπόδια»³.

** Στὸ κεφάλαιο αὐτὸ οἱ σχέσεις τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸ φυσικὸ περιβάλλον ἐξετάζονται ἀπὸ καθαρὰ ἱστορικὴ ἀποψη. Ἀναφορὰ στὴ χριστιανικὴ διδασχὴ γίνεται μόνον περιπτωσιακά. Γενικὰ ὅμως ἡ βιβλικὴ καὶ χριστιανικὴ θεώρηση τοῦ θέματος θὰ γίνει ξεχωριστὰ στὸ Γ' κεφάλαιο τοῦ ἴδιου Μέρους.

1. Ἡ δημιουργία τοῦ Σὺμπαντος ὑπολογίζεται πὺς ἔγινε πρὶν 15-20 δισεκατομμύρια ἔτη. Ἡ δημιουργία τῆς Γῆς, πρὶν ἀπὸ 4-5 δισεκατομ. ἔτη.

2. Ἡ ἐμφάνιση τοῦ ἀνθρώπου στὴ Γῆ τοποθετεῖται εἴτε στὴν Πλειστόκαινο Ἐποχὴ, πρὶν 1.000.000 χρόνια (μακροχρονολόγηση) εἴτε στὴν Παλαιολιθικὴ Ἐποχὴ, πρὶν 100.000 χρόνια (βραχυχρονολόγηση). Καὶ στὴν πρώτη καὶ τὴ δευτέρη περίπτωση οἱ ἐπιστήμονες ὑποστηρίζουν ὅτι ὁ φυσικὸς κόσμος δημιουργήθηκε πρὶν ἀπὸ τὸν ἀνθρώπο. Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἡ ἐπιστῆμη συμφωνεῖ μὲ τὴν Ἀγία Γραφή, ἡ ὁποία τοποθετεῖ τὴ δημιουργία τοῦ φυσικοῦ κόσμου στίς Πέντε πρώτες «Ἡμέρες» καὶ τὴ δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου στὴν Ἐκτη «Ἡμέρα» (Γεν. α').

3. «Τὸ περιβάλλον τὸ ἴδιο δὲν ρυθμίζει τοὺς πολιτισμούς ἢ τὶς τύχες τῶν λαῶν... Δὲν μπορούμε ὅμως ν' ἀρνηθοῦμε τὴν ἰδέα ὅτι οἱ φυσικὲς συνθήκες ἀποτελοῦν καθοριστικὸν παράγοντα ἐξαιρετικῆς σημασίας γιὰ τὴν πρόοδο τοῦ ἀνθρώπου». Ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας UNESCO, ἐκδ. Τεζόπουλος-Νίκα, τόμ. 1, σελ. 15.

1. Ἡ ταύτιση τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τὸ φυσικὸ περιβάλλον.

Ἡ πρώτη ἐπαφή τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τὸ φυσικὸ περιβάλλον ἦταν ἀσφαλῶς ἐμπειρική. Ὁ ἄνθρωπος ἄρχισε νὰ γνωρίζει τὸ περιβάλλον διὰ μέσου τῶν σωματικῶν αἰσθήσεων καὶ τῶν ὀργάνων του. Μετὰ τὰ μάτια του παρατηροῦσε τὰ ἀντικείμενα, ἔβλεπε τὰ σχήματα καὶ τὰ χρώματα τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων, παρακολουθοῦσε τὶς κινήσεις τῶν πουλιῶν, τοῦ ἡλίου, τοῦ φεγγαριοῦ. Μετὰ τὰ χέρια του ψηλαφοῦσε τὶς μαλακὲς καὶ σκληρὲς ἐπιφάνειες τῶν δένδρων, τῶν φυτῶν, τῶν βράχων, τοῦ ἐδάφους. Ἄκουγε τὶς κραυγὲς τῶν ζώων, τὰ κελαδήματα τῶν πουλιῶν, τοὺς βρυθμοὺς τῶν θηρίων, τὸ θρόισμα τῶν φύλλων. Γευόταν τοὺς γλυκοὺς καὶ τοὺς πικροὺς καρποὺς τῶν δένδρων, τὰ τρυφερὰ βλαστάρια τῶν φυτῶν καὶ τῶν θάμνων. Μύριζε τὰ διάφορα λουλούδια καὶ ξύλα, ξεχώριζε τὶς εὐχάριστες καὶ δυσάρεστες μυρωδιές.

Οἱ πρῶτες αὐτὲς ἐμπειρίες τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν σωματικὴ ἀντιπαράθεσή του πρὸς τὸ φυσικὸ περιβάλλον τὸν βοήθησαν ἀσφαλῶς νὰ συνειδητοποιήσει τὴν ἑτερότητά του, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀδυναμία καὶ μικρότητά του σὲ σχέσεις μετὰ τοὺς ἐμψυχους καὶ ἄψυχους συντρόφους στὴ ζωὴ. Ἡ ἐμπειρική αὐτὴ γνώση καὶ ἀναμέτρηση τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τὸ φυσικὸ περιβάλλον ἦταν ἐξουθενωτική γι' αὐτόν. Ἔτσι, ὁ ἄνθρωπος, συνειδητοποιώντας τὶς ὑπέρτερες δυνάμεις τῆς φύσεως ἀναγκάστηκε παλὺ νωρίς νὰ ὑποταχθεῖ καὶ ταυτισθεῖ μετὰ τὸ φυσικὸ περιβάλλον. Οἱ σχέσεις ἀνάμεσα στὸν ἄνθρωπο καὶ τὴ φύση γιὰ ἓνα μεγάλο χρονικὸ διάστημα πρέπει νὰ ἦταν σχέσεις ὑποταχῆς καὶ ταυτίσεως τοῦ πρώτου πρὸς τὸ δεύτερο⁴. Τὶς σχέσεις ἀνάμεσα στὸν ἄνθρωπο καὶ τὴ φύση κατὰ τὴν περίοδο αὐτὴ διέκριναν τὰ ἐξῆς ἐπὶ μέρους στοιχεῖα:

α) Ὁ φόβος: Ὁ ἄνθρωπος βρέθηκε ξαφνικὰ μπροστὰ σ' ἓνα ἄγνωστο σύντροφο. Ἡ ἄγνοια τοῦ ἀνθρώπου σχετικὰ μετὰ τὴ φύση καὶ τὸ σκοπὸ τῶν ἄλλων συντρόφων του στὴ ζωὴ συνετέλεσε ἀσφαλῶς στὸ νὰ γεμίσει ἡ καρδιά του μετὰ φόβο. Ὁ φόβος εἶναι πάντοτε ἀποτέλεσμα τῆς ἄγνοιας. Κι' ἐπειδὴ ἡ πρώτη ἀντίδραση τοῦ ἀνθρώπου εἶναι συνήθως συναισθηματικὴ, τὸ πρῶτο συναίσθημα ποὺ δοκίμασε ὁ ἄνθρωπος ἀντιμετωπίζοντας τὸν φυσικὸ κόσμον ἦταν ὁ φόβος⁵. Τὸ συναίσθημα αὐτό, σὲ συνδυασμὸ καὶ μετὰ ἄλλους παράγοντες, ὅπως θὰ δοῦμε στὴ συνέχεια, καθόρισαν οὐ-

4. Καὶ στὸ σημεῖο αὐτὸ ἡ ἱστορικὴ ἄποψη συμφωνεῖ μετὰ τὴ σχετικὴ διαπίστωση τῆς Ἀγίας Γραφῆς γιὰ τὸν μεταπτωτικὸ ἄνθρωπον: «Ἄνθρωπος, ἐν τιμῇ ὧν οὐ συνῆκε· παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὡμοιωθη αὐτοῖς» (Ψαλμ. 48,13).

5. Ὁ φόβος τοῦ ἀνθρώπου μπροστὰ στὸ φυσικὸ περιβάλλον ὀφείλεται βέβαια σὲ ἀντικειμενικὰ στοιχεῖα (τὶς ὑπέρτερες δυνάμεις τῶν ζώων καὶ τῶν φυσικῶν φαινομένων), ἔχει ὅμως καὶ ὑποκειμενικοὺς λόγους. «Ὁ φόβος λ.χ. τοῦ ἀνθρώπου ἐναντι τῶν θηρίων εἶναι ἔκφραση τοῦ αἰσθήματος τῆς ἀνασφάλειας ποὺ νιώθει ὁ ἴδιος μέσα του. Ὁ ἄνθρωπος βλέπει νὰ ἀντικατοπτρίζονται στὸ περιβάλλον του οἱ δικοί του φόβοι». Δ. Τσάμη, «Ἄνθρωπος καὶ περιβάλλον στὴ σκέψη τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν», Θεσσαλονίκη 1977, σελ. 9.

σιαστικὰ τὴ στάση καὶ τὶς σχέσεις τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τὸ φυσικὸ περιβάλλον.

β) Ἡ ἄμεση ἐξάρτηση: Τὸ φυσικὸ περιβάλλον δὲν ἦταν μόνο ἄγνωστο στὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ διέθετε καὶ σαφῶς μεγαλύτερες δυνάμεις ἀπ' αὐτόν, ὅπως σημειώθηκε προηγουμένως. Ἡ διαπίστωση αὐτὴ τῆς παντοδυναμίας τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος εἶχε δύο σημαντικὲς ἐπιδράσεις στὸν ἄνθρωπον καὶ τὴ ζωὴ του. Πρῶτον, ὁ ἄνθρωπος ὑποτάχθηκε, ταυτίστηκε μετὰ τὸν τρόπο ὑπαρξῆς καὶ λειτουργίας τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Ὁ ἄνθρωπος ἄρχισε νὰ μιμεῖται τὴ φύση. Ἄρχισε νὰ ζεῖ καὶ συμπεριφέρεται, ὅπως καὶ τὰ γύρω του δημιουργήματα. Ἐπαναλάμβανε τὶς κινήσεις καὶ τὶς κραυγὲς τῶν ζώων. Ζοῦσε ὅπως καὶ ἐκεῖνα καὶ πολλὲς φορὲς μοιραζόταν τοὺς τόπους τῆς διαμονῆς τους (δάση καὶ σπήλαια)⁶. Δεύτερον, ὁ ἄνθρωπος συνειδητοποίησε ὅτι πρέπει νὰ ἀγωνισθεῖ γιὰ τὴν ἐπιβίωσή του. Ὁ κόσμος τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων ἦταν πολὺ ἰσχυρότερός του. Ἡ ἀδυναμία καὶ ἡ ὑστέρηση αὐτὴ μπροστὰ στὸ φυσικὸ περιβάλλον ἀνάγκασε τὸν ἄνθρωπον νὰ ἀγωνισθεῖ γιὰ τὴν ἐπιβίωσή του. Ἐπρεπε νὰ φροντίσει κι' αὐτός, μετὰ τὶς δυνάμεις εἶχε, γιὰ τὴν ἐξασφάλιση τροφῆς καὶ κατοικίας. Ἐπρεπε ν' ἀγωνισθεῖ γιὰ νὰ προστατέψει τὸν ἑαυτό του στὴ ζωὴ καὶ τὴν ὑπαρξή, ὅπως ἔκαναν καὶ ὅλα τὰ ζωντανὰ πλάσματα γύρω του. «Ἡ παρουσία τῆς ἀνάγκης γιὰ ἐπιβίωση ἔδωσε στὸν ἄνθρωπον ἓνα ἔντονον παρὸν καὶ ἄρχισε νὰ ρυθμίζει τὴ σχέση του μετὰ τὸ φυσικὸν κόσμον. Ἡ ἀνάγκη αὐτὴ μεγέθυσε μέσα στὴν ἀμεσότητά της τὴ σημασία τοῦ ὑλικοῦ κόσμου γιὰ τὸν ἄνθρωπον»⁷.

γ) Ἡ ἐχθρότητα: Ἡ συνειδητοποίηση αὐτῆς τῆς σημασίας τοῦ φυσικοῦ κόσμου γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὴν ὑπαρξή του γέννησε στὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου στὴ συνέχεια τὰ συναισθήματα τῆς ἀνασφάλειας καὶ καχυποψίας ποὺ ἀδημιούργησαν τὴ βεβαιότητα ὅτι τὸ περιβάλλον εἶναι μιὰ διαρκὴς ἀπειλὴ καὶ ἐχθρικὰ ἀφιλόξενο⁸ γιὰ τὴν ἀνθρώπινη ὑπαρξή.

Ἔτσι, ὁ ἄνθρωπος ἄρχισε ν' ἀντιμετωπίζει τὸ φυσικὸ περιβάλλον ἀρνητικὰ καὶ ἐχθρικὰ. Ἡ ἀρνητικὴ αὐτὴ στάση τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸ φυσικὸ περιβάλλον ἐκδηλώθηκε μετὰ τοὺς ἐξῆς τρόπους. 1) μετὰ τὴν ἐπιθετικότητα καὶ τὸ βίασμα τῆς φύσεως, 2) μετὰ τὴν ἄμυνα καὶ αὐτοπροστασία. Ὁ φόβος μπροστὰ στὴν ἀνταγωνιστικὴ παρουσία τῆς φύσεως ἀναγκάζει τὸν ἄνθρωπον νὰ παίρνει μέτρα ἄμυνας καὶ αὐτοπροστασίας του. Τὰ μέτρα αὐτὰ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά ἡ δημιουργία ἑνὸς δικοῦ του περιβάλλοντος μετὰ τὴ βοήθεια τῶν ἐργαλείων

6. Εἶναι ἐντυπωσιακὸ τὸ γεγονός ὅτι σύγχρονοι ἄνθρωποι (ἰδίως παιδιὰ) ποὺ ὕστερα ἀπὸ κάποιο ἀεροπορικὸ δυστύχημα ἐπέζησαν μέσα στὴ ζούγκλα καὶ βρέθηκαν ὕστερα ἀπὸ πολλὰ χρόνια παρουσιάσαν ἐκδηλὰ ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς συμπεριφορᾶς καὶ τῆς ζωῆς τῶν ζώων (τρέξιμο μετὰ χέρια καὶ πόδια, ἀγριότητα, ἀκάρθρες κραυγὲς κλπ.).

7. Ἡλ. Βουλγαράκη, «Εἰδωλολατρία», στὸ «Πάντα τὰ Ἑθνη», 1986/17, σελ. 24.

8. Δ. Τσάμη, ὅπ. π. σελ. 8.

(=τεχνική). Τὰ εργαλεία αὐτά, ὅπως θὰ δοῦμε πῶς κάτω, ὁ ἄνθρωπος τὰ χρησιμοποιεῖ εἴτε ὡς ὅπλα ἐπιθετικά καὶ ἀμυντικά εἴτε ὡς τεχνικά μέσα γιὰ τὴν ἐξασφάλιση καὶ ἐπιβίωσή του.

δ) Ἡ θεοποίηση: Εἶναι ὅμως παράδοξο ὅτι καὶ ἡ θεοποίηση τῆς φύσεως ἀπὸ τὸν πρωτόγονο ἄνθρωπο εἶναι καὶ αὕτη ἀποτέλεσμα τῆς ἀρνητικῆς στάσεώς του ἐναντι τοῦ φυσικοῦ κόσμου. Ὁ ἄνθρωπος, τὸ ἀντικείμενο ἢ τὸ πρόσωπο πὺ ὑποψιάζεται καὶ τοῦ προκαλεῖ φόβο καὶ ἀνασφάλεια ἢ τὸ καταστρέφει ἢ τὸ θεοποιεῖ καὶ τὸ λατρεύει ὡς θεό. Ἡ εἰδωλολατρία δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἔμφαση τῆς σχέσεως αὐτῆς τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸ Θεὸ πὺ βασίζεται στὴν καχυποψία καὶ τὸ φόβο. Ἡ εἰδωλολατρία βασίζεται στὸν φόβο τοῦ ἀνθρώπου, μπροστὰ στὰ φυσικά ἀντικείμενα καὶ φαινόμενα πὺ εἶναι ἰσχυρότερα ἢ ἄγνωστα ἀπ' αὐτόν⁹.

2. Ἡ ἐχθρική στάση τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸ περιβάλλον.

Ὁ ἄνθρωπος, κατὰ τὴ σωματικὴ ἀναμέτρησή του μὲ τὴ φύση συνειδητοποίησε ὅτι δὲν μπορεῖ ν' ἀντιμετωπίσει τὸν ἰσχυρότερο αὐτὸ σύντροφο-ἐχθρὸ μὲ μόνες τὶς σωματικὲς του δυνάμεις. Ἔτσι σιγά-σιγά καὶ ταυτόχρονα μὲ τὴν ταύτιση καὶ ὑποταγὴ του στὸ φυσικὸ περιβάλλον ἄρχισε νὰ χρησιμοποιεῖ βοηθητικά μέσα, μὲ τὰ ὁποῖα ἐξασφάλιζε τὴν ὑπαρξὴ καὶ ἐπιβίωσή του. Τὰ βοηθητικά αὐτά μέσα ἦταν καὶ πάλιν ἐμπειρικά καὶ ἀποτελοῦσαν ἀπλῶς προέκταση τῆς σωματικῆς (μυϊκῆς) του δυνάμεως.

α) Ἐπιθετικά καὶ ἀμυντικά μέσα: Στὴν ἀντιπαράθεσή του πρὸς τὸ φυσικὸ περιβάλλον ὁ ἄνθρωπος ἐχρησιμοποίησε, εἴτε ἐπιθετικά εἴτε ἀμυντικά, τὰ ἐξῆς μέσα: 1) Τὴν φωτιά: Ἡ φωτιά ἦταν ἡ πρώτη πηγὴ ἐνέργειας πὺ δὲν προερχόταν ἀπὸ τοὺς μῦες τοῦ ἀνθρώπου. Μὲ τὴ δύναμη τῆς φωτιᾶς ὁ ἄνθρωπος πολλαπλασίασε τοὺς κυνηγετικούς του ἄθλους. Διαπιστώνοντας δηλαδὴ ὅτι ὅλα τὰ ζῶα φοβοῦνται τὴ φωτιά, ὁ προϊστορικὸς ἄνθρωπος τὴ χρησιμοποίησε μὲ δαυλοὺς γιὰ νὰ πανικοβάλλει καὶ νὰ σαστίζει τὸ θῆραμά του. Σὲ κάποια στιγμή τῆς σταδιοδρομίας του ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἄρχισε νὰ χρησιμοποιεῖ τὴ φωτιά γιὰ νὰ μαγειρεύει τὸ κρέας¹⁰. 2) Τὰ ἐργαλεῖα: Στὴν Παλαιολιθικὴ Ἐποχὴ ὁ ἄνθρωπος ἄρχισε νὰ χρησιμοποιεῖ ξύλινα καὶ λίθινα εργαλεῖα. Τὰ εργαλεῖα αὐτά (ρόπαλα, πέτρες, ραβδιά) τὰ χρησιμοποιοῦσε σὰν προέκταση τῆς μυϊκῆς του δυνάμεως. Τὰ ὅπλα: Στὸ μέσον περίπτου τῆς Παλαιολιθικῆς Ἐποχῆς ὁ ἄνθρωπος ἄρχισε νὰ χρησιμοποιεῖ ὅπλα. Τὸ πρῶτο ὅπλο τοῦ ἀνθρώπου ἦταν τὸ

9. Τὰ ἀγάλματα (εἰδῶλα) καὶ τὰ μικρὰ ἀγαλματῖδια (εἰδῶλια) πὺ βρέθηκαν στὴ Μεσοποταμία (τῆς 3ης χιλιετίας π.Χ.) μὲ τὰ τεράστια τρομαγμένα μάτια ἐκφράζουν τὸ φόβο τοῦ ἀνθρώπου μπροστὰ στὰ θεοποιημένα στοιχεῖα τῆς φύσεως (πλημμύρες κυρίως).

10. «Ἡ ἐποποιία τοῦ ἀνθρώπου», ἔκδ. περιοδ. LIFE, ἔλλ. μετάφραση καὶ ἔκδοση «Χρυσὸς Τύπος», σελ. 17.

ἀκόντιο, μὲ αἰχμηρὴ ράβδος, στὴν ἄκρη τῆς ὁποίας προσαρμοζόταν μὲ κοφτερὴ αἰχμὴ ἀπὸ πυρόλιθο. Μὲ τὰ ὅπλα αὐτά ὁ ἄνθρωπος ἀνταγωνιζόταν ἀποτελεσματικά καὶ τὰ πῶς δυνατὰ καὶ μεγάλα ζῶα, ὅπως ἦταν τὰ Μαμμούθ, τὰ μεγαλύτερα χερσαῖα ζῶα πὺ ὑπῆρξαν ποτὲ στὴ γῆ¹¹.

β) Στοιχεῖα τῆς φύσεως, πρὸς τὰ ὁποῖα ἀντιπαρατάχθηκε ὁ ἄνθρωπος: Ὁ προϊστορικὸς ἄνθρωπος εἶχε ν' ἀντιπαλαίσει εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς μὲ τρία στοιχεῖα τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος: τὸ φυτικὸ, τὸ ζωϊκὸ καὶ τὸ κλιματολογικὸ. 1) Ἡ βλάστηση καὶ, εἰδικότερα, ἡ ἀρχέγονη ἦταν ὀργιαστικὴ καὶ δημιουργοῦσε ἀσφυκτικὲς συνθήκες διαβίωσης γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Οἱ κάτοικοι τῶν τροπικῶν ἰδίως περιοχῶν ἔπρεπε νὰ ἀγωνίζονται συνεχῶς ἐναντίον τῆς ἀπότομης ἀνάπτυξης τῆς βλάστησεως. Νὰ κόβουν δένδρα, νὰ ξεριζώνουν φυτὰ καὶ θάμνους, πὺ μέσα σὲ λίγες ὥρες ξαναεμφανίζονταν¹². Ἡ κατασκευὴ μεταλλικῶν ἰδίως ἐργαλείων εἶχε καταστρεπτικὲς συνέπειες γιὰ τὴν ξυλεία. Ἡ καταστροφὴ τῶν δασῶν εἶναι συνέπεια τῆς μεταλλουργίας¹³.

2) Τὰ ζῶα εἶχαν διπλὴ σημασία γιὰ τὸν ἄνθρωπο, ἀρνητικὴ καὶ θετικὴ. Ἀπὸ τὴ μὲν μερὶ ἀποτελοῦσαν συνεχῆ κίνδυνο καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἀντιπροσώπευαν τὴν καλύτερη τροφικὴ του ἀπόλαυση. Ἔτσι, ὁ ἄνθρωπος ἄρχισε νὰ συγκρούεται μὲ τὰ ζῶα, εἴτε γιὰ νὰ ἐξουδετερώσει τὶς ἐπιθέσεις τους εἴτε γιὰ νὰ ἐξασφαλίσει τὸ κρέας γιὰ τὴ διατροφή του. Ἡ ἀντιπαράθεση ὅμως αὕτη τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὰ ζῶα ἐφάρθε συνήθως σὲ ὑπερβολές, σὲ μεγάλῃς δηλαδὴ ἔκτασης σφαγῆς ζῶων, ἰδίως ἀπὸ τότε πὺ ὁ ἄνθρωπος ἄρχισε νὰ χρησιμοποιεῖ τὸ ἐνισχυμένο ἀκόντιο¹⁴. Κύρια τροφὴ ἐπίσης τοῦ ἀνθρώπου ἦταν τὰ ψάρια καὶ τὰ πούλια. Τὰ ψάρια τὰ ἐπιάναν σὲ μεγάλες ποσότητες καὶ τὰ ἀποξήραναν γιὰ μελλοντικὴ χρῆση. Τὰ πούλια τὰ χτυποῦσαν μὲ βέλη. Τὰ πρῶτα πούλια πὺ κυνήγησε ὁ ἄνθρωπος ἦταν οἱ πάπιες, οἱ κύκνοι καὶ οἱ ἐρωδιοί¹⁵. 3) Γιὰ ν' ἀντιμετωπίσει ὁ ἄνθρωπος

11. «Ἡ ἐποποιία...», σελ. 24.

12. Τὸ ἴδιο φαινόμενο παρατηρεῖται καὶ σήμερα ἀκόμη στὴν Ἀφρική. Οἱ ἰθαγενεῖς τῶν τροπικῶν περιοχῶν, κάθε πρῶτὸ εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ καθαρίζουν τὴν περιοχὴ τους ἀπὸ φυτὰ καὶ θάμνους πὺ ἀναπτύχθηκαν κατὰ τὴ διάρκεια τῆς προηγούμενης νύχτας!

13. Σ. Κυριαζοπούλου, «Ἡ καταγωγή τοῦ τεχνικοῦ πνεύματος», Ἀθήναι 1965, σελ. 19. «Οἱ βόρειοι λαοὶ τῆς Εὐρώπης ἔκοβαν δένδρα σὲ μεγάλη κλίμακα. Χρησιμοποιοῦσαν τοὺς πελέκειες καὶ τὰ σκεπάρινα τους γιὰ νὰ κοιτάνουν τοὺς κορμούς καὶ νὰ κατασκευάζουν μονόξυλα... σφάλιζαν κουτιά γιὰ τὰ μονόξυλα, καθὼς καὶ κοντὰ, καμπυλωτὰ δόρατα, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ τόξα, τὰ βέλη καὶ τοὺς διαφόρους κοντοὺς καὶ λαβῆς». «Ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος», ὅπ. π. τ. 1, σ. 136.

14. Κοντὰ στὸ Σολντρέ τῆς Γαλλίας βρέθηκαν πὺ ὀστὰ 100.000 περίπτου ἀλόγων μαζὶ μὲ ὀστὰ ἄλλων ζῶων. Ἡ ἐπιστημονικὴ μελέτη τοῦ τεραστίου αὐτοῦ ὄστεοφυλάκιου κατέληξε στὸ συμπέρασμα ὅτι πρόκειται γιὰ ὁμαδικὴ ἐξόντωση ἀγρίων ἀλόγων πὺ ἔκαναν ὀργανωμένες ὁμάδες κυνηγῶν. Τὸ ἴδιο ἔγινε καὶ στὴ Ρωσία καὶ σὲ ἄλλα μέρη μὲ μεγάλῃς ἔκτασης σφαγῆς μαμμούθ». «Ἐποποιία...», σελ. 25.

15. «Ἐποποιία...», σελ. 53.

τις ἀντίξοες κλιματολογικὲς συνθήκες, ὅπως ἦταν γιὰ χιλιάδες χρόνια οἱ παγετῶνες, ἐχρησιμοποίησε κυρίως τὴ φωτιά (γιὰ θέρμανση), τὰ δέρματα τῶν ζώων (γιὰ ἐνδυση) καὶ τοὺς κορμούς τῶν δένδρων (γιὰ κατοικία). Ἡ πιὸ συνηθισμένη καύσιμη ὕλη ἦταν τὸ ξύλο (πεῦκο, ἱτιά καὶ σημύδα)¹⁶.

Ὁ ἄνθρωπος συμπεριφέρθηκε ἐχθρικά ὄχι μόνο πρὸς τὰ στοιχεῖα τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς συναθρώπους του (κοινωνικὸ περιβάλλον). Στὶς συγκρούσεις ἀνάμεσα στὶς διάφορες ἀνθρώπινες ομάδες ἢ φυλὲς ὑπῆρχαν ὄχι μόνο νεκροί, ἀλλὰ καὶ αἰχμαλώτοι. Τοὺς αἰχμαλώτους τοὺς χρησιμοποιοῦσαν ἀπὸ πολὺ νωρὶς ὡς δούλους πού τοὺς θεωροῦσαν ἐπέκταση τῆς μυϊκῆς δυνάμεως τῶν ζώων.

3. Ἡ συμφιλίωση ἀνθρώπου καὶ περιβάλλοντος.

Ὁλόκληρη ἡ προϊστορία χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν ταύτιση ἀνθρώπου καὶ φύσης. Ἡ ταύτιση αὐτὴ εἶχε σὰν συνέπεια ὄχι μόνο τὴν ἐξάρτηση καὶ ὑποδύλωση τοῦ ἀνθρώπου στὴ φύση, ὅπως εἶδαμε, ἀλλὰ προκάλεσε καὶ τὴ συνεχῆ ἐχθρότητα τοῦ πρώτου πρὸς τὴ δεύτερη.

Σὲ κάποια ὅμως στιγμή, μέσα στὸν ἴδιο τὸν ἄνθρωπο ἐγίνε μιά ἐπαναστατικὴ ἀλλαγὴ. Ἦταν ἡ στροφὴ τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν ἑαυτό του. Στὸ ἐσωτερικὸ του. Στὰ βῆθη τῆς ὑπάρξεώς του. Στὸ πνεῦμα του. Ἡ συνειδητὴ αὐτὴ στροφὴ προκάλεσε τὴν ἀφύπνιση τοῦ πνεύματος τοῦ ἀνθρώπου πού γιὰ χιλιάδες ἴσως χρόνια, ὅπως ὑποστηρίζουν οἱ ἐπιστήμονες, ἦταν ναρκωμένα. Οἱ πρῶτες ἐκφράσεις τοῦ πνεύματος τοῦ ἀνθρώπου ἦταν ἡ ὁμιλία (ὁ ἔναρθρος λόγος) καὶ ἡ σχηματικὴ παράστασή της, ἡ γράφῃ¹⁷.

Μὲ τὴν ἀφύπνιση αὐτὴ τοῦ πνεύματος, οἱ σχέσεις τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸ φυσικὸ περιβάλλον ἀλλάξαν ριζικά. Τὴν ὑποψία καὶ τὴν ἐχθρότητα τὶς διαδέχθηκαν ἡ συμφιλίωση καὶ ἡ συνεργασία. Ὁ ἄνθρωπος ἄρχισε νὰ συνπάσχει εἰρηνικά μὲ τὸ φυσικὸ περιβάλλον. Ὁ πολιτισμὸς πού ἐδημιούργησε ὁ ἄνθρωπος, ἐπὶ δύο χιλιάδες χρόνια μέχρι σήμερα, εἶχε ὡς βάση του τὴν εἰρηνικὴ αὐτὴ συνπάσχη καὶ συνεργασία τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως. Ἡ ἀφύπνιση τοῦ πνεύματος στὸν ἄνθρωπο εἶχε εἰδικότερα τὶς ἐξῆς ἐπιπτώσεις στὶς σχέσεις του μὲ τὸ φυσικὸ περιβάλλον:

α) Χωρισμός, ἀλλὰ καὶ συνεργασία μὲ τὴ φύση: «Ὅταν ὁ ἄνθρωπος συνειδητοποίησε τὴν πνευματικὴ του διάσταση ἐγίνε πρόσωπο.

16. «Ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος», ὅπ. π. τόμ. 1, σελ. 122.

17. Ἐννοεῖται πὼς ὅλα αὐτὰ ἀναφέρονται στὸν μεταπτωτικὸ ἄνθρωπο. «Ὁ ἄνθρωπος ὠμίλησεν, ὅταν ἔπαυσε νὰ ἐξασφαλίζῃ τὴν ὑπαρξίν του διὰ τοῦ σώματος... Μετέθεσε διὰ τοῦτο τὸ πρόβλημα τῆς ζωῆς ἐκ τῆς σωματικῆς ὑπάρξεως πρὸς τὴν πνευματικὴν κίνησιν. Πρῶτη γλώσσα ὅμως ὑπῆρξεν ἡ κίνησις τοῦ σώματος. Ὅταν ἡ πράξις ἔμεινε βιολογικῶς χωρὶς ἀποτέλεσμα, ὁ ἄνθρωπος ἐχόρευσεν. Ἐπεχείρησε τότε νὰ ὑποχρεώσῃ τὸ περιβάλλον του μιμούμενος ἢ μορφάζων, ἀπειλῶν ἢ ὑποτασσόμενος... Ὁ χορὸς λοιπὸν ὑπῆρξεν ἡ πρώτη γλώσσα». Σ. Κυριακοπούλου, «Ἐνώπιον τῆς Τεχνικῆς», ἐκδ. Γρηγόρη, σελ. 82.

Ἀπόκτησε ὑποκειμενικὴ ὄντοτητα. Ἡ συνειδητοποίηση αὐτὴ ἔκανε τὸν ἄνθρωπο νὰ διαχωρίσει τὴν ὑπαρξὴ του ἀπὸ τὴν ταύτισή της μὲ τὴ φύση.

Ἡ ὑποκειμενοποίηση ὅμως αὐτὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶχε σὰν συνέπεια καὶ τὴν ἀντίστοιχὴ ὑποκειμενοποίηση τῆς φύσεως. Μὲ τὸ χωρισμὸ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸ περιβάλλον, ὁ φυσικὸς κόσμος ἀπόκτησε ὑποκειμενικὴ διάσταση. Στάθηκε «ἐνώπιον» τοῦ ἀνθρώπου. Ἐγίνε τὸ «ἀπέναντι» τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ἄλλος, ὁ ἕτερος, ἀλλὰ καὶ ὁ ἑταῖρος, ὁ συγγενὴς καὶ σύντροφος τῆς ζωῆς του.

Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ἡ ἀφύπνιση τοῦ πνεύματος συνετέλεσε ὥστε νὰ δημιουργηθοῦν νέες σχέσεις ἀνάμεσα στὸν ἄνθρωπο καὶ τὸ φυσικὸ περιβάλλον. Σχέσεις ἀμοιβαίας ἐξαρτήσεως, συνεργασίας καὶ ὑπακοῆς. Ὁ ἄνθρωπος ἀπόκτησε τὴν ἀνεξαρτησία του ἀπὸ τὴ φύση, ὑποχρεώθηκε ὅμως σὲ συνεργασία μαζί της.

β) Πολιτιστικὴ χρησιμοποίηση τῆς ξυλείας¹⁸: Ἡ πρώτη πολιτιστικὴ χρῆση τῆς ξυλείας ἐγίνε ἀσφαλῶς μὲ τὴν ναυπηγικὴ. Οἱ πρῶτοι καλοὶ ναυπηγοὶ ὄχι ὅμως καὶ τολμηροὶ ναυτικοὶ ἦταν οἱ Φοίνικες πού ἔκαναν πλήρη χρῆση τῆς ὠραίας ξυλείας πού εἶχαν στὰ χέρια τους, ἀπὸ τὰ δάση τοῦ Λιβάνου¹⁹. Τὸ ξύλο ἦταν ἐπίσης βασικὸ οἰκοδομικὸ ὕλικό γιὰ τὴν ἀνέγερση σπιτιῶν, δημοσίων κτιρίων, ἀνακτόρων κλπ. Τὰ μεταλλικὰ ἐργαλεῖα διευκόλυναν τὴν κατασκευὴ ξυλίνων ἐπίπλων γιὰ κάθε χρῆση. Τὸ ξύλο ἦταν ἐπίσης τὸ πρῶτο ὕλικό πού χρησιμοποιήθηκε ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο γιὰ τὴν κατασκευὴ ἔργων τέχνης (γλυπτὰ, ἀγάλματα-ξάνα, κλπ.)²⁰. Περὶφημα ἔργα ξυλογλυπτικῆς ἦταν ὁ Δούρειος Ἴππος καὶ ἡ Λάρνακα τοῦ Κυψέλου στὴν Ὀλυμπία. Ἀξιόλογα ξυλογλυπτὰ ἔργα εἶχαν φιλοτεχνήσει οἱ Ἴνδοί, οἱ Κινέζοι, οἱ Ἰάπωνες καὶ οἱ μουσουλμανικοὶ λαοί. Στὸ Ναὸ τοῦ Σολομῶντος ὑπῆρχαν γλυπτὰ ἀπὸ ξύλο ἐληῆς, κέδρου καὶ κυπαρισσιοῦ μὲ ἐπένδυση χρυσοῦ²¹.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Ἐπίσκοπος Ἀχελώου ΕΓΘΥΜΙΟΣ

18. «Ἡ ξυλεία εἶναι ἡ πρώτη πηγὴ τῆς γνώσεως τοῦ ἀνθρώπου. Διὰ τοῦ ξύλου δηλαδὴ ὁ ἄνθρωπος ἐθεμελίωσε τὴν γνῶσιν τοῦ κόσμου (αἰξὺλον τοῦ εἰδέναι γνωστὸν καλοῦ καὶ πονηροῦ)», Γεν. β' 9). «Ἡ ξυλεία ὑπῆρξεν ἀσφαλῶς ἡ βῆσις τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τὰ κεντρικὸν στοιχεῖον ὅλων τῶν τεχνικῶν κατασκευῶν. Τὰ μνημεῖα ὅμως τοῦ ξυλίνου αἰῶνος λόγῳ τῆς σαθρότητος τοῦ ὕλικου τὰ διέλυσεν ὁ χρόνος». Σ. Κυριακοπούλου, «Ἡ καταγωγὴ...», σελ. 117.

19. Ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος, τ. 2, σελ. 549.

20. «Τὰ ἀρχαιότερα δείγματα τῆς ἀρχαϊκῆς ἐλληνικῆς γλυπτικῆς ἀποτελοῦνται κυρίως ἀπὸ πρότυπα σκαλισμένα σὲ κορμούς ἢ κλάδους δένδρων». «Ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος», τ. 2, 988. «Πολλοὶ λαοὶ μὲ χαμηλὸν πολιτιστικὸν ἐπίπεδον εἰς πᾶσι ἀλλὰς κοινωνικὰς ἐκφάνσεις, ἐπέτυχον νὰ ἀναγάγουν τὴν ξυλογλυπτικὴν εἰς τέχνην μεγάλῃς ἐκφραστικότητος καὶ διακοσμητικῶν πλούτου, ὅπως π.χ. οἱ Ἰνδιάνοι τῆς Ἀμερικῆς καὶ, κυρίως, ἰθαγενεῖς λαοὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ καὶ τῆς Ἀφρικῆς, οἱ ὅποιοι ἐφιλοτέχνουν καὶ τελετουργικὰ προσωπεῖα ἐκπληκτικῆς τεχνικῆς, λειτουργικῆς καὶ αἰσθητικῆς τελειότητος. Ἀπὸ τὰ ἔργα ξυλογλυπτικῆς τῶν Ἰνδιάνων γνωστότεροι εἶναι οἱ τοτεμικοὶ στυλοὶ των». Ἐγκυκλοπαίδεια ΗΛΙΟΣ, τ. ΙΣΤ', 500.

21. Ἐγκυκλ. ΗΛΙΟΣ, ὅπ. π. σελ. 502.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΝΤΙΚΑΝΟΝΙΚΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 1700/87 ΔΙΑ ΤΗΝ «ΡΥΘΜΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ» *

III.

ΕΙΔΙΚΑΙ ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ Ν. 1700) 1987.

1. Ο τίτλος «Ρύθμιση θεμάτων Έκκλησιαστικής περιουσίας» του Νόμου 1700) 87 δέν ανταποκρίνεται εις τό περιεχόμενόν του, διότι ό νόμος αυτός ρυθμίζει και άλλα θέματα, τά όποια σχετίζονται με τό αυτοδιοικητόν³⁷ τής Έκκλησίας και με τά Έκκλησιαστικά δικαστήρια³⁸. Πρόκειται συνεπώς περι έν τινι μέτρω ψευδευγράφου νόμου.

2. Τό άρθρον 1 αφαιρεί από τήν Έκκλησίαν τήν διοίκησην, διαχειρίσιν και εκπροσώπησιν τής μοναστηριακής περιουσίας και τήν μεταβιβάζει εις όργανα (ΟΔΕΠ και ΟΑΜΠ) έλεγχόμενα από τό Κράτος³⁹.

3. Τό αυτό άρθρον 1, διά τής διατάξεως περι περιελεύσεως «α υ τ ο δ ι κ α ί ω ς» εις τόν Όργανισμόν Διαχειρίσεως Έκκλησιαστικής Περιουσίας τής άποκλειστικής διοικήσεως και διαχειρίσεως και εκπροσωπήσεως ολοκληήρου τής ακινήτου μοναστηριακής περιουσίας, «ως προς τήν οποία νομιμοποιείται πλέον ενεργητικώς και παθητικώς, είτε αυτή ανήκει, σύμφωνα με τήν ισχύουσα νομοθεσία στη "δ ι α τ η ρ η τ έ α" ή "δ ι α τ η ρ ο υ μ έ ν η", είτε στην "ε κ π ο ι η τ έ α" ή "ρ ε υ σ τ ο π ο ι η τ έ α" περιουσία», συνιστά εϋθέως κατάλυσιν όχι μόνον τών άνωτέρω κανονικών και συνταγματικών διατάξεων τών άρθρων 3 και 13 του Συντάγματος, αλλά και τών άρθρων 17 και

18 περί προστασίας τής ιδιοκτησίας⁴⁰, έτι δέ και τό άρθρον 109 περί δωρεών⁴¹, δεδομένου ότι υπάρχουν δωρεάι, αι όποιαι έδόθησαν εις μονάς δι' ώρισμένους σκοπούς, τούς όποιους ό νόμος 1700) 87 ματαιώνει, με τήν ως άνω διάταξιν, παρά τήν θέλησιν τώσων τών δωρητών, όσων και τών δωροεδόχων Μονών.

4. Τό αυτό ισχύει και διά τήν όμοίαν διάταξιν τής παραγράφου 2 του αυτού άρθρου, αναφερομένην εις τήν Έκκλησίαν τής Κρήτης, διεπομένην, ως γνωστόν, υπό του ισχύοντος έν αυτή πατριαρχικού καθεστώτος. Τό Πατριαρχείον Κωνσταντινουπόλεως επ' αυτού δέν ήρωτήθη. Τούτο αποτελεί προσβολήν και έλλειψιν επιβαλλομένου σεβασμού προς τήν Μητέρα Έκκλησίαν τής Έλληνικής Όρθοδοξίας.

5. Τήν αυτήν καταλυτικήν σημασίαν διά τάς σχετικές συνταγματικές διατάξεις και τούς ιερούς κανόνας έχουν και τά εις τήν παρ. 3 του αυτού άρθρου δριζόμενα περι εκδόσεως Προεδρικών διαταγμάτων, προτάσει τών Όπουργών Έθνικής Παιδείας και Όρησκευμάτων, Οικονομικών και Γεωργίας, διότι α) άγνοούνται και περιφρονούνται αι Μοναί και ή Έκκλησία, εις τάς όποιάς και μόνον ανήκει, κατά τούς ιερούς Κανόνας, ή κυριότης, ή νομή και κατοχή, και γενικώς ή διοικήσις και διαχειρίσις τής Έκκλησιαστικής περιουσίας, και β) διότι είναι ιδιαιτέρως επικίνδυνος ή διάταξις ότι τά ως άνω προεδρικά διατάγματα δύνανται να καθορίζουν τούς όρους και τήν διαδικασίαν εκποίησης, εκμισθώσεως, παραχωρήσεως τής χρήσεως και αξιοποιήσεως ολοκληήρου τής «κ ι ν η τ ή ς και α κ ι ν η τ η ς» μοναστηριακής περιουσίας, άκόμη «και κατά τροποποίηση των ισχυουσών διατάξεων».

* Συνέχεια εκ τής σελ. 487 του ύπ' αριθ. 12 τεύχους.

37. Όλα όσα σχετίζονται με τόν καταρτισμόν του ΟΔΕΠ, τών Μητροπολιτικών Συμβουλίων και τών Έκκλησιαστικών Συμβουλίων και ιδίως ή σύνθεσις αυτών, ό τρόπος εκλογής, αι άρμοδιότητες διοικήσεως και διαχειρίσεως τών εκκλησιαστικών πραγμάτων «δίχα γνώμης επισκόπου» πλήττουν εϋθέως τό αυτοκέφαλον τής Έκκλησίας τής Ελλάδος, αφού τήν διοίκησην αυτήν δέν καθορίζει ή «Κεφαλή» Της, αλλά εξωεκκλησιαστικά κέντρα αποφάσεων.

38. Βλ. άρθρ. 11 του Ν. 1700/87 διά του όποιου επιβάλλεται μεταβολή του συστήματος άπονομής εκκλησιαστικής δικαιοσύνης, ως προς τήν δημοσιότητα (περιορισμένην) τής Έκκλησιαστικής δίκης και τήν παράστασιν εις αυτήν και λαϊκών δικηγόρων.

39. Διά του όρισμού υπό του Κράτους τής πλειοψηφίας των μελών αυτών των συλλογικών όργάνων.

40. Ιδιαιτέρως πρέπει να τονισθή ένταϋθα ότι κατά τό Σύνταγμα του 1975, άρθρ. 17 § 1 ή ιδιοκτησία τελεί υπό τήν προστασίαν του Κράτους και δι' αυτό κατά τήν § 2 αούδεις στερείται τής ιδιοκτησίας αυτού, ει μη διά δημοσίαν ώφέλειαν προσηκόντως αποδεδειγμένην... πάντοτε δέ προηγουμένης πλήρους αποζημιώσεως...». Επ' αυτών δέν χρειάζονται σχόλια, διότι είναι προφανής ή παραβίασις των από τόν Ν. 1700/87, όστις δημεύει τήν εκκλησιαστικήν περιουσίαν, χωρίς ανάγκην, χωρίς αποζημιώσιν κλπ.

41. Προστατεύεται από τό άρθρον αυτό (βλ. άνωτέρω υπό στοιχ. I, Α', τό όποιον ρητώς απαγορεύει τήν μεταβολήν του περιεχομένου ή τών όρων τής διαθήκης, κωδικέλλου ή δωρεάς. Εξ άλλου αι ρυθμίσεις του Ν. 1700/87 δέν έμπίπτουν ούτε εις τάς εξαιρέσεις του άρθρ. 109 § 2 του Συντάγματος, αι όποιαι καλύπτουν περιπτώσεις καθ' ός είναι άδύνατον να πραγματοποιή ή θέλησις του διαθέτου ή του δωρητού καθ' ολοκληρίαν ή κατά τό μείζον περιεχόμενον ταύτης.

Πρόκειται περί διατάξεως ἀπαράδεκτοῦ ἐπιστημονικῶς καὶ ἀπὸ πλευρᾶς τύπων καὶ ἀπὸ πλευρᾶς οὐσίας.

α) Ἀπὸ πλευρᾶς τύπου, διότι μὲ αὐτὴν τὴν διάταξιν πλήττεται εὐθέως ἡ νομιμότης. Ὡς γνωστόν, τὴν κυρίαν νομοθετικὴν ἐξουσίαν ἀσκεῖ ἡ Βουλὴ, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Οἱ βουλευταὶ ἔχουν καθήκον νὰ νομοθετοῦν οἱ ἴδιοι τὰ βασικὰ νομοθετήματα καὶ μόνον τὴν ὑλοποίησιν αὐτῶν ἐν τῶν πλαισίων τῶν νόμων δύναται νὰ ἀναθέτουσιν εἰς τὸν ἀρμόδιον καθ' ὕλην ὑπουργόν. Ὅταν ὅμως παραχωροῦν εἰς αὐτὸν τὸ δικαίωμα νὰ καταργῇ νόμους, τοὺς ὁποίους ἡ Βουλὴ ἐθέσπισε, τότε πλήττουν εἰς τὴν καρδίαν τῆς τὴν ἀρχὴν τῆς νομιμότητος, ἰδιαιτέρως μάλιστα ὅταν πρόκειται διὰ θέμα μεγίστης σημασίας διὰ τὴν Πολιτείαν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν, ὅπως εἶναι τὸ θέμα ὁλοκλήρου τῆς κινήσεως καὶ ἀκινήτου μοναστηριακῆς περιουσίας.

Ἀπὸ πλευρᾶς οὐσίας β) διότι δι' αὐτῶν τῶν προεδρικῶν διαταγμάτων αἱ Μοναὶ δύναται κατ' οὐσίαν νὰ ἀποξενωθοῦν ὁλοκλήρου σχεδὸν τῆς κινήσεως καὶ ἀκινήτου περιουσίας των, ἀφοῦ στεροῦνται τοῦ δικαιώματος τῆς συμμετοχῆς εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῶν ὄρων καὶ τῆς διαδικασίας ἐκποιήσεως, ἐκμισθώσεως τῆς, κ.λπ.

6. Καταλυθεῖσης, διὰ τῶν ἀνωτέρω, τῆς κανονικῶς καὶ συνταγματικῶς κατοχυρωμένης διοικήσεως, ὁ νόμος 1700)1987 καθορίζει ἐφεξῆς καὶ ἀλλὰς λεπτομερείας, τὰς ὁποίας δὲν εἶναι μὲν ἀνάγκη νὰ ἐκθέσωμεν ἐνταῦθα, ἐπιβάλλεται ὅμως νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι καθιστοῦν τὰς ἤδη πολλαπλᾶς συνταγματικὰς παραβάσεις θαυτέρας ἔτι μορφῆς. Καὶ τοῦτο διότι, εἰς περίπτωσιν ἀνήσεως τῆς Ἐκκλησίας νὰ συνεργασθῇ πρὸς ἔκδοσιν τῶν σχετικῶν προεδρικῶν διαταγμάτων, οἱ συναρμόδιοι Ὑπουργοὶ θὰ δύναται νὰ ὀρίσουν τὸ περιεχόμενον τῶν διαταγμάτων αὐτῶν ἐρήμην τῆς Ἐκκλησίας⁴².

Εἰς τὸ ἄρθρον 2 προβλέπεται ἐξάμηνος προθεσμία ἐντὸς τῆς ὁποίας ὁ ΟΔΒΠ καὶ οἱ ΟΔΜΠ δύναται νὰ μεταβιβάσουν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον τὴν ἀκίνητον μοναστηριακὴν περιουσίαν (κατὰ τὰς διακρίσεις τοῦ ἄρθρου 2) ἐκτὸς ἀπὸ ἐλάχιστον μέρος διὰ αὐτοκαλλιέργειαν ὑπὸ τῶν μοναχῶν καὶ διὰ περιβαλλοντολογικὴν προστασίαν τῶν Μονῶν. Ἄν ὅμως δι' οἰοῦσθε ποτε λόγον δὲν γίνῃ ἡ μεταβίβασις αὕτη ἐντὸς τοῦ ἐξαμήνου, τότε κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 3 ὀριζόμενα ἢ περιουσία αὕτη περιέρχεται αὐτοδικαίως εἰς

τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον. Πρόκειται κατ' οὐσίαν περί δημεύσεως τῆς Ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, κατὰ τὸν ἐντελῶς ἀντικανονικὸν καὶ ἀντισυνταγματικόν, κατὰ ἀθθαίρετον πλάσμα δικαίου, τὸ ὁποῖον δημιουργεῖται διὰ τοῦ «θεωροῦνται» τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 3.

7. Ἰδιαιτέρως πρέπει νὰ τονισθῇ ἐνταῦθα ἢ εἰς θάρος μόνον τῆς Ὁρθοδόξου ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας κατάρρησις ὡς τίτλου κυριότητος τῆς τακτικῆς (10ετοῦς) καὶ τῆς ἐκτάκτου (20ετοῦς) χρησικτησίας, τὰς ὁποίας τόσον τὸ Σύνταγμα ὅσον καὶ ὁ Ἀστικὸς Κώδιξ (ἄρθρα 1041, 1045) ἀναγνωρίζουν καὶ εἰς τὸν ἀπλὸν πολίτην.

Εἰς ὅλα τὰ δημευθέντα ἀκίνητα τῶν Μονῶν τῆς παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 3 τὴν κυριότητα, νομὴν καὶ κατοχὴν ἔχει πλέον τὸ Δημόσιον, τὸ ὁποῖον διὰ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας ἀσκεῖ ὅλα τὰ δικαιώματα, τὰ ὁποία ἀπορρέουν ἀπὸ τὴν ἐκ δημεύσεως προσελθοῦσαν κυριότητα, νομὴν καὶ κατοχὴν. Τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο διαχειρίζεται καὶ διοικεῖ ταῦτα. Εἰς περίπτωσιν ὅμως παραχωρήσεως τῆς χρήσεως τῶν ἀκινήτων τούτων, κατὰ τὸ ἄρθρον 2, παρ. 1, τὸ ὑπὸ τῆς παραγράφου ταύτης προβλεπόμενον ἀντάλλαγμα δὲν περιέρχεται εἰς τὰς Μονὰς, ἀλλὰ εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 9 προβλεπόμενον νομικὸν πρόσωπον. Οὕτω κατ' οὐσίαν αἱ Μοναὶ ἐκδιάζονται νὰ παραχωρήσουν τὴν χρῆσιν τῶν ἀκινήτων τούτων διὰ νὰ λάβουν τὸ ὅσο, τὸ ὁποῖον προβλέπει τὸ ἄρθρον 2, παρ. 1, ἄλλως τὰ ἀκίνητα αὐτὰ δημεύονται καὶ τὸ ὅσο περιέρχεται (οὐσιαστικῶς κατάσχεται) εἰς τὸ νομικὸν πρόσωπον τοῦ ἄρθρου 9, διὰ νὰ διατεθῇ «για τις ἀνάγκες τῆς ἐκπαίδευσης». Καὶ ἐπειδὴ θεβαίως ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν ὑπάρχει αὐτὸ τὸ νομικὸν πρόσωπον, μέχρι νὰ ἰδρυθῇ, τὸ ποσὸν αὐτὸ κατατίθεται εἰς εἰδικὸν λογαριασμὸν τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ὑπὲρ τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων.

Πάντα ταῦτα οὐδὲ ὑποψίαν κανονικότητος δύναται νὰ ἔχου. Ἀπὸ πλευρᾶς Ἱερῶν Κανόνων ἀποτελοῦν ἀπροκάλυπτον ἱεροσυλίαν.

Ἄξιον παρατηρήσεως τῶν πλασμάτων δικαίου, τὰ ὁποῖα δημιουργεῖ ὁ νόμος, εἶναι καὶ τὸ πλάσμα δικαίου τοῦ ἄρθρου 3, παρ. 2, ἐδάφ. τελευτ., εἰς τὸ ὁποῖον ἀναμφιδόλου χαρακτηρὸς ἀστικὰ ἀκίνητα «νοοῦνται» (κατ' οὐσίαν δηλ. «θαπτιζοῦνται») ὡς μὴ ἀστικὰ ἀκίνητα καὶ συγκαταριθμοῦνται μετὰ τῶν ἀγροτικῶν, τῶν δασικῶν κ.λπ. ἐκτάσεων, οὕτως ὥστε νὰ περιληφθοῦν καὶ αὐτὰ εἰς τὰς ρυθμίσεις τοῦ ἄρθρου 3 παρ. 1 καὶ συνεπῶς νὰ δημευθοῦν.

8. Μετὰ τσσαύτας κατὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς - μοναστηριακῆς περιουσίας ἀθθαίρετους ἐπεμβάσεις τοῦ Κράτους, τὸ τελευταῖον ἐμφανίζει καὶ μίαν μικρὰν δόσιν «μεγαλοφυχίας»! Ἀπὸ τὴν κατασχεθεῖσαν περιουσίαν προβλέπεται εἰς τὸ ἄρθρον 3, παρ. 3, ἢ δυνατότης καὶ ὄχι ἢ ὑποχρέωσις παραχωρήσεως μικρᾶς ἀκινήτου περιουσίας εἰς τὰς μονὰς, ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ

42. Τὸ δῆλημα συνεπῶς διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος εἶναι τοῦτο: Ἡ συνεργάζεται μὲ τὴν Πολιτείαν πρὸς ἔκδοσιν τῶν σχετικῶν Προεδρικῶν Διαταγμάτων, ὁπότε οὐ μὴ πρότερον εἰς ἀντικανονικότητας καὶ ἀντισυνταγματικότητας ἀνεπιτρέπτους, ἢ ἀρνεῖται αὐτὴν τὴν συνεργασίαν (ἐπιμένουσα εἰς τὴν τήρησιν τῆς κανονικῆς καὶ συνταγματικῆς τάξεως) μὲ ὅλας τὰς σχετικὰς συνεπείας. Τὸ πρῶτον, καθ' ὃ μέτρον τοῦλάχιστον ὀδηγεῖ εἰς τὴν παραβίασιν τῶν Ἱερῶν κανόνων καὶ τοῦ Συντάγματος δὲν δύναται νὰ τὸ πράξῃ, χωρὶς νὰ καταστῇ ὑπόλογος ἔναντι ὁλοκλήρου τοῦ Ὁρθοδόξου λαοῦ.

των μοναχών εκάστης μονής και πρὸς «αυτοκαλλιέργεια από τους ίδιους τους μοναχούς». Ἡ διατύπωση αὐτῆ δύναται γραμματικῶς ἐρμηνευομένη νὰ στερήσῃ ἀπὸ τοὺς μοναχοὺς, οἱ ὁποῖοι λόγῳ γήρατος, ἀσθενείας, ἀναπηρίας, κ.λπ. δὲν δύνανται νὰ ἐργασθοῦν οἱ ἴδιοι, καὶ τὸν ἐλάχιστον τοῦτον μοναχικὸν κλῆρον. Τὸ χειρότερον ὅμως εἶναι ὅτι ἀποκλείει ἐμμέσως τὴν αὐξησιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μοναχῶν ἐν τῇ πράξει καὶ ἐκμηδενίζει τὸ φιλανθρωπικὸν ἔργον τῶν Μονῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ ἀδυνατοῦν πλέον νὰ παρέχουν καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν πατροπαράδοτον φιλοξενίαν εἰς τοὺς προσκυνητὰς καὶ ἐπισκέπτας αὐτῶν.

Ἡ εἰς τὴν συνέχειαν τῆς ἰδίας παραγράφου τοῦ ἄρθρου 3 προβλεπομένη περιβαλλοντολογικὴ προστασία τῶν μονῶν εἶναι δυναμικὴ καὶ ὄχι ὑποχρεωτικὴ καὶ ἐπίσης εἶναι ἀόριστος, διότι δὲν ὀρίζει τὸν ἀπαραίτητον διὰ περιβαλλοντολογικὴν προστασίαν χώρον, ὁ ὁποῖος καὶ πάλιν θὰ καθορίζεται μὲ σύμβασιν τῶν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 3, παρ. 3 ὀριζομένων ἐκπροσώπων τριῶν Ὑπουργείων καὶ τοῦ νομικοῦ προσώπου, τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν διοίκησιν τῆς περιουσίας τῆς Μονῆς.

9. Εἰς τὴν παράγραφον 1 τοῦ ἄρθρου 4 προβλέπεται ἡ ὑποχρέωσις παντὸς κατέχοντος ἀκίνητον δημοθετὸν κατὰ τὰ ἀνωτέρω νὰ τὸ παραδώσῃ εὐθὺς ὡς λήξουν αἱ προθεσμίαι τῶν ἄρθρων 3, παρ. 1 καὶ 5 παρ. 1 «στον προϊστάμενον τῆς αρμόδιας γεωργικῆς ἢ δασικῆς υπηρεσίας», συντασσόμενον καὶ σχετικῶς πρωτοκόλλου. Διὰ τὰ ἀστικὰ ἀκίνητα, τὰ ὁποῖα ἐπίσης δεσμεύονται, δὲν προβλέπεται τρόπος παραδόσεως.

Εἰς περίπτωσιν μὴ αὐτοβούλου παραδόσεως ὁ ἀρμόδιος προϊστάμενος τῆς δασικῆς ἢ γεωργικῆς υπηρεσίας κατ' ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 4 παρ. 2 «εκδίδει πρωτόκολλον διοικητικῆς αποβολῆς ἐναντίον κάθε φυσικοῦ ἢ νομικοῦ προσώπου, δημοσίου ἢ ιδιωτικοῦ δικαίου, που ἐξακολουθεῖ νὰ κατέχει τὸ ἀκίνητο». Δηλ. εἶναι ὡς ἐὰν λέγῃ εἰς τὸν μέχρη σήμερον δικαιούχον: ἡ μού παραδίδεις τὸ ἀκίνητον πού σοῦ ἐδήμεισα ἢ σὲ ἀποβάλλω διὰ τῆς χρήσεως βίας. Πρόκειται ὄχι ἀπλῶς περὶ ἀντικατονοικῆς καὶ ἀντισυνταγματικῆς διατάξεως, ἀλλὰ καὶ περὶ ἐντελῶς ἀναρμόστου εἰς δημοκρατικὸν Κράτος ρυθμίσεως.

Αἱ ἐν συνεχείᾳ παράγραφοι 3 καὶ ἐξῆς ἀναφέρονται εἰς τὰς συνεπείας τῆς δημεύσεως καὶ κατασχέσεως καὶ τὰς διαδικασίας ἀσκήσεως τυχόν ἐνδίκων μέσων, τὰ ὁποῖα οὕτως ἢ ἄλλως δὲν πρόκειται νὰ ἐμποδίσουν τὴν δήμευσιν αὐτῶν καὶ τὴν κατοχὴν τῶν ἀκινήτων ἀπὸ τὸ Κράτος. Πρόκειται περὶ ἐξωεκκλησιαστικῶν, ἀντικατονοικῶν καὶ ἀντισυνταγματικῶν διαδικασιῶν, τὰς ὁποῖας δὲν κατευθύνει οὔτε ἐπηρεάζει ὁ μέχρη σήμερον νόμιμος κύριος, νομεὺς καὶ κάτοχος τῶν ἀκινήτων τούτων.

Ἡ ἀυθαίρετος ἐπέμβασις τοῦ Κράτους φθάνει μέχρι καὶ τῆς ἀνατροπῆς νομίμων τίτλων κυριότητος ἐπὶ τῶν ἀκινήτων τῶν μονῶν (τοῦ ἄρθρου 3, παρ. 1, Α, α). Καὶ αὐτὸς εἰσέτι ὁ καλόπιστος τρίτος, ὁ ὁποῖος ἀπέκτησεν αὐτοῦ τοῦ εἴδους ἀκίνητα, στερεῖται τῶν δικαιωμάτων του.

Ἡ παρ. 9 (ἀνάλογος τῆς παρ. 3 τοῦ ἄρθρου 1)

παρέχει τὴν δυνατότητα εἰς τοὺς ἀρμοδίους Ὑπουργοὺς νὰ ἐκδώσουν Προεδρικὰ Διατάγματα, ρυθμίζοντα τὰς λεπτομερείας κατὰ τὸ δοκοῦν ἀκόμη καὶ ἐρήμην τῆς Ἐκκλησίας.

10. Διὰ τοῦ ἄρθρου 5, παρ. 1 θίγονται σοβαρὰ ἐνοχικὰ δικαιώματα καὶ ἄλλαι ἐννομοὶ σχέσεις τρίτων ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὰ ἀκίνητα τῆς παραγρ. 2 τοῦ ἄρθρου 2 καὶ τῆς παραγρ. 1 τοῦ ἄρθρου 3. Τὰ δικαιώματα αὐτὰ λήγουν «αὐτοδικαίως» ἐξ (6) μῆνας μετὰ τὴν ὑπογραφήν τῆς συμβάσεως μεταβιβάσεως τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 2 ἢ τὴν παρέλευσιν τῆς προθεσμίας τοῦ ἄρθρου 3, παρ. 1. Τὸ «αὐτοδικαίως» σημαίνει ὅτι πράξεις ἢ συμφωνία μεταξύ μονῆς καὶ τρίτων δὲν ἀπαιτεῖται. Οἱ τελευταῖοι οὐσιαστικῶς στεροῦνται τῶν δικαιωμάτων των ἀνευ ἰδικῆς των ὑπαιτιότητος. Τὸ Κράτος αἰφνιδίως παρεμβαίνει καὶ καταργεῖ τὰς μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν μονῶν συμβάσεις. Οὕτως ὅμως α) ζημιώνει αὐθαίρετως καὶ ἐναντίον τῆς καλῆς πίστεως καὶ τῶν χρηστῶν ἡθῶν τοὺς τρίτους, οἱ ὁποῖοι καλοπίστως καὶ νομίμως συνεβλήθησαν μετὰ τῶν Μονῶν, β) ζημιώνει αὐθαίρετως καὶ ἐναντίον τῆς καλῆς πίστεως τὰς Μονὰς, αἱ ὁποῖαι δὲν θὰ λάβουν τὴν μετὰ τῶν τρίτων συμφωνηθεῖσαν ἀντιπαροχὴν, μίσθωμα, τίμημα, κ.λπ. Καὶ ἐπὶ πλέον οἱ τρίτοι δὲν ἀποκλείεται νὰ στραφοῦν κατὰ τῶν Μονῶν διεκδικούντες ἀποζημίωσιν διὰ τὴν ζημίαν, ἣν θὰ ὑποστοῦν. γ) Τὸ Κράτος δίδει κάκιστον παράδειγμα καταχρήσεως ἐξουσίας, κατὰ παράθεσιν τῆς καλῆς πίστεως καὶ τῶν χρηστῶν ἡθῶν. δ) Μειώνει καὶ ἠθικῶς τὰς Μονὰς, διότι δημιουργεῖ καὶ διὰ τὸ μέλλον κλίμα ἀφηρεγγυότητος ἐναντι τῶν τρίτων, οἱ ὁποῖοι θὰ ἀποφεύγουν τὸν καταρτισμὸν συμβάσεων μετὰ τῶν Μονῶν, φοβούμενοι μήπως οἱ ὅροι τῶν συμβάσεων αὐτῶν δὲν τηρηθοῦν, ἐξ αἰτίας πιθανῆς μελλοντικῆς αὐθαίρετου παρεμβάσεως τοῦ Κράτους.

Ἡ εἰς τὸ ἄρθρον 5, παρ. 2 προβλεπομένη δυνατότης παραχωρήσεως εἰς τρίτους τῆς κυριότητος ἀκινήτων, τὰ ὁποῖα ἔχουν μεταβιβάσθῃ εἰς αὐτούς: α) δὲν ὠφελεῖ τὰς Μονὰς, αἱ ὁποῖαι οὐδὲν λαμβάνουν ἐκ τυχόν τοιούτων μεταβιβάσεων, β) δὲν ἐξασφαλίζει τοὺς τρίτους διότι δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἀλλὰ δυναμικὴ ἢ μεταβιβάσις καὶ γ) «Τους ὅρους, τις προϋποθέσεις, τὴν διαδικασίαν, τὸ τυχόν ἀντάλλαγμα καὶ ὅτι ἄλλο ἀφορὰ στήν παραχώρησιν αὐτὴν ὀρίζει προεδρικῶς διάταγμα». Οὕτω δὲν ἀποκλείεται οἱ ἀγοράσαντες ἀπὸ τὰς Μονὰς ἐν ἀκίνητον, νὰ τὸ πληρώσουν καὶ πάλιν εἰς τὸ Κράτος, ἐὰν τὸ τελευταῖον αὐξήσῃ μονομερῶς τὴν τιμὴν τοῦ ἀκινήτου τούτου. Ἐγνοεῖται ὅτι καὶ εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ θὰ εἶναι εὐχερεῖς οἱ «κομματικῆς ἐξυπηρετήσεις».

11. Τὸ ἄρθρον 6 ἀποτελεῖ ἀντισυνταγματικὴν διάκρισιν καὶ ἀνισότητά εἰς θάρος μόνον τῆς Αὐτοκεφάλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ἡμι-αυτονομίου Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης. Πράγματι, κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο δὲν θίγεται ἢ ἐν Ἑλλάδι περιουσία τοῦ Ἁγίου Ὁρους, τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας, τῆς Μονῆς Βλατάδων, τῆς Μονῆς τῆς Πάτμου, τῶν Πατριαρχικῶν καὶ Σταυροπηγιακῶν Μονῶν τῆς Δωδεκανήσου, τῶν Πατριαρχείων Κωνσταντινουπόλεως, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων, τοῦ Παναγίου Τά-

φου και της Ίερας Μονής Σινᾶ. Κατά ρητὴν ἐπίσης διατάξιν τοῦ ἄρθρου τούτου, ἐδάφ. τελευταίου, δὲν τίγεται «η περιουσία που ἀνήκει σε ἐκκλησίες ἄλλων δογμάτων και θρησκειῶν».

Οὕτως ὅμως ἀφ' ἐγὸς μὲν ἀποδυναμοῦται ἡ ἐπικρατοῦσα θρησκεία, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐνισχύονται αἱ ξένη θρησκείαι, οἱ ἑτερόδοξοι, και αἱ διάφοροι αἱρέσεις, πρὸς τὰς ὁποίας θὰ προσδλέπουν μὲ μεγαλυτέραν ἐμπιστοσύνην οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἀφιερῶσουν περιουσιακά των στοιχεῖα διὰ θρησκευτικούς ἢ παρεμφερεῖς σκοποῦς και μὴ ἔχοντες ἐμπιστοσύνην εἰς τὸ Κράτος.

Ἡ ἀναμφιβόλως αὕτη ἄνισος μεταχειρίσις εἰς ἄρος μόνον τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος και τῆς ἡμιαυτονόμου Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης εἶναι ἀντισυνταγματική διότι α) προσκρούει εἰς τὰ ἄρθρα 3 και 13 τοῦ Συντάγματος, ἀφοῦ ἀποτελεῖ παραβίασιν τῶν Ἱερῶν Κανόνων, οἱ ὁποῖοι προσδλέπουν ἄλλον τρόπον διοικήσεως και διαχειρίσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, β) παραβιάζει τὸ ἄρθρον 4 τοῦ Συντάγματος, διότι ἡ ἀνισότης αὕτη μεταξὺ Ἐκκλησιῶν ὀδηγεῖ τελικῶς εἰς ἀνισότητα μεταξὺ πολιτῶν, δεδομένου ὅτι οἱ πολῖται, οἵτινες ἀπέκτησαν καλοπίστως ἀκίνητον περιουσίαν ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἀντιμετωπίζονται και μάλιστα ἀναδρομικῶς (πρόσθετος λόγος ἀντισυνταγματικότητος) δυσμενέστερον ἀπὸ τοὺς πολῖτας οἱ ὁποῖοι ἀπέκτησαν ἀκίνητον ἀπὸ ἄλλην Ἐκκλησίαν, θρησκείαν ἢ αἵρεσιν. Ἀποτελεῖ ἐπίσης και παραβίασιν και τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ Συντάγματος, διότι περιορίζει τὸ δικαίωμα, τὸ ὁποῖον ἔχει ἕκαστος πολίτης «νὰ ἀναπτύσσει ἐλευθέρως τὴν προσωπικότητά του και νὰ συμμετέχη εἰς τὴν κοινωνικὴν, οἰκονομικὴν και πολιτικὴν ζωὴν τῆς χώρας, ἐφ' ὅσον δὲν προσβάλλει τὰ δικαιώματα τῶν ἄλλων και δὲν παραβιάζει τὸ Σύνταγμα ἢ τὰ χρηστὰ ἥθη». Ὁ ὀρθόδοξος πολίτης, ὁ ὁποῖος ἐπιθυμεῖ νὰ ἐνισχύσῃ οἰκονομικῶς τὴν Ἐκκλησίαν του και δι' αὐτῆς νὰ ἐπιτελέσῃ κοινωνικὸν ἔργον, δὲν δύναται νὰ ἀναπτύξῃ ἐλευθέρως τὴν προσωπικότητά του, ὡς πρὸς τὴν συμμετοχὴν του εἰς τὴν κοινωνικὴν και οἰκονομικὴν ζωὴν τῆς Χώρας, ὅταν γνωρίζῃ ὅτι χωρὶς νὰ προσβάλλῃ τὸ Σύνταγμα ἢ τὰ χρηστὰ ἥθη δὲν ἔχει τὰς ἐγγυήσεις πού προϋποτίθενται ἀπὸ τὸ ἄρθρο 5 παρ. 1 τοῦ Συντάγματος, βασικώτερα τῶν ὁποίων εἶναι ἡ ἐλευθέρη διάθεσις και ἡ κατὰ τὴν αὐτοῦ βούλησιν χρῆσις τῆς περιουσίας του.

12. Διὰ τοῦ ἄρθρου 7 δημιουργεῖται ἡ δυνατότης ἐπεμβάσεως τοῦ Κράτους και εἰς τὸ παρὸν και εἰς τὸ μέλλον ἐπὶ τῶν ἐπιδεχομένων ἀξιοποίησιν ἢ περαιτέρω ἀξιοποίησιν ἐκτάσεων και ἀστικῶν ἀκινήτων, ἀνηκόων εἰς τὰς Ἱεράς Μονὰς ἢ εἰς οἰονδήποτε ἐκκλησιαστικὸν νομικὸν πρόσωπον δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ δικαίου τῆς παραγρ. 4 τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Ν. 590) 1977.

Διὰ τῆς διατάξεως ταύτης δημιουργεῖται διὰ τὸ φιλανθρωπικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας πολὺ σοβαρὸς κίνδυνος. Πράγματι διὰ τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ (7 παρ. 1) τὸ Κράτος ἐπεμβαίνει και εἰς τὴν περιουσίαν ὄλων τῶν ἐκκλησιαστικῶν νομικῶν προσώπων δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ δικαίου. Ποῖα ὅμως εἶναι αὐτά; Τὰ εἰς τὸ ἄρ-

θρον 1 παρ. 4 τοῦ Ν. 590) 1977, εἰς τὸ ὁποῖον παραπέμπει ὁ νόμος 1700) 87, καθοριζόμενα νομικὰ πρόσωπα δημοσίου δικαίου εἶναι α) Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὡς ὅλον, β) Αἱ Μητροπόλεις, γ) αἱ ἐνορία μετὰ τῶν ἐνοριακῶν αὐτῶν γαῶν, δ) αἱ Μοναί, ε) ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία, στ) ὁ ΟΔΕΠ, ζ) τὸ TAKE και η) τὸ Διορθόδοξον Κέντρον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐξ ἄλλου ἐκκλησιαστικὰ νομικὰ πρόσωπα ἰδιωτικοῦ δικαίου εἶναι τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Ὁρφανοτροφεῖον Βουλευαγμένης, ὡς και τὰ λοιπὰ καθιδρύματα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν και τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων.

Ἐκ τῆς συνδεδεασμένης λοιπὸν ἐρμηνείας τῶν ἄρθρων 7 τοῦ Νόμου 1700) 87 και 1 παρ. 4 τοῦ Νόμου 590) 1977 συνάγεται ἀδιάστως, ὅτι ἡ Πολιτεία παρεμβαίνει ἀθθαίρετως εἰς τὴν περιουσίαν ὀλοκλήρου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, τῶν Ἐνοριῶν, τῶν γαῶν, τῶν Μονῶν, τοῦ ΟΔΕΠ, τοῦ TAKE κ.λπ. Δύναται νὰ ἀπογομνωθῇ ἀπὸ τὴν περιουσίαν της και αὕτη ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κύριον ἔργον τῆς ὁποίας, ὡς γνωστόν, εἶναι ἡ ἐξωτερικὴ και ἐσωτερικὴ Ἱεραποστολή. Θὰ στερηθῇ τῆς περιουσίας του και τὸ Διορθόδοξον Κέντρον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Θὰ στερηθῇ τῆς περιουσίας του τὸ Ὁρφανοτροφεῖον Βουλευαγμένης, τὸ Κέντρον Ἀποκαταστάσεως δυσπροσαρμόστων ἀτόμων «Η ΔΑΜΑΡΙΣ», ἡ «Στέγη Κατακοίτων Γερόνων», τὰ «Σπίτια Γαλήνης τοῦ Χριστοῦ», ἡ «Στέγη Προνοίας Γερόνων» και πλῆθος παρομοίων ἐκκλησιαστικῶν καθιδρυμάτων μὲ σπουδαῖον κοινωνικὸν ρόλον και ἀποστολήν. Καὶ τὸ ἐρώτημα τὸ ὁποῖον προσβάλλει κατόπιν τούτων, πέρα πάσης ἀντικατονομικότητος και ἀντισυνταγματικότητος εἶναι τοῦτο: Δύναται πράγματι νὰ ἀνήκει εἰς τὴν ἐπικρατοῦσαν θρησκείαν (Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν) και νὰ ὀμιλῇ ὑπὲρ τῆς Ὁρθοδοξίας, ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἔχει συνειδητοποιήσει αὕτην τὴν πραγματικότητα, ἥτις ἀπειλεῖ νὰ ἐκμηδενίσῃ τὸ κοινωνικὸν και φιλανθρωπικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας;

13. Εἰς τὴν παράγραφον 1 τοῦ ἄρθρου 8 προβλέπεται ἡ σύνθεσις τοῦ Κεντρικοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου (Κ.Δ.Σ.) τοῦ Ὁργανισμοῦ Διοικήσεως τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Περιουσίας (Ο.Δ.Ε.Π.).

Διὰ τῆς συνθέσεως ταύτης ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος παύει νὰ διοικῇ και νὰ διαχειρίζεται ἡ ἴδια τὴν περιουσίαν της, ἀφοῦ ταύτην διαχειρίζεται τὸ Κ.Δ.Σ. τοῦ Ο.Δ.Ε.Π., μὲ πλειοψηφίαν μελῶν τὰ ὁποῖα διορίζει τὸ Κράτος. Πράγματι ἀπὸ τὰ ἑπτὰ (7) μέλη τοῦ Κ.Δ.Σ. ὁ Πρόεδρος ὀρίζεται ἀπὸ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον και τρία (3) μέλη ἀπὸ τὸν Ἐθνικὸν Ἐθνεγὴ Παιδείας και Θρησκευμάτων. Οὕτω τὰ ὑπόλοιπα τρία (3) μέλη τὰ ὁποῖα ὀρίζονται ἀπὸ τὴν Διοική Ἱερῶν Σύνοδον θὰ ἔχουν ἀπλῶς διακοσμητικὸν ρόλον, διότι ὡς μειοψηφία δὲν δύναται νὰ ἀποτρέψουν τὰς ἀποφάσεις τῶν 4 μελῶν τῶν ὀριζομένων ὑπὸ τῆς Πολιτείας, ὅσον βλαπτικαί, ἀντικατονομικαί και ἀντισυνταγματικαί και ἂν εἶναι αὗται.

Ἐντύπωσιν δημιουργεῖ ὁ πλήρης παραμερισμὸς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ἀπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Ὁργανισμοῦ

Διοικήσεως τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Περιουσίας, ὁ ὁποῖος εἶναι κατὰ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας ὁ φυσικὸς πρόεδρος τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ φύσει ἐκτελεστικὸν ὄργανον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἡ εἰς τὸ ἄρθρον 8, παράγρ. 2 προβλεπομένη «γνώμη» τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου διὰ τὰ ἐν αὐτῇ ὀριζόμενα θέματα εἶναι ἄνευ ἀντικρύσματος, διότι δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τοὺς ἀρμοδίους Ὑπουργοὺς.

Μὲ τὰς παραγράφους 3 καὶ 4 τοῦ ἄρθρου 8 παρέχεται εἰς τὸν Ὑπουργὸν τὸ δικαίωμα νὰ καταργῇ διὰ τροποποιήσεων ἀκόμη καὶ διατάξεις νόμων ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψηφισθέντων, σχετικῶν πρὸς τὰ ρυθμιζόμενα θέματα. Οὕτως ὁ ἀρμόδιος Ὑπουργὸς ὑποκαθιστᾶ τὴν Βουλὴν, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐλέχθη.

14. Διὰ τῆς παραγράφου 6 τοῦ ἄρθρου 8 τροποποιεῖται τὸ ἄρθρον 35 τοῦ Νόμου 590) 1977, οὕτως ὥστε τὰ Μητροπολιτικὰ Συμβούλια νὰ εἶναι ἐγγεαμελῆ. Ἀπὸ τὰ ἐγγέα μέλη οὐδένα ὀρίζει ὁ ἔχων τὴν ἐκ τῶν Ἱερῶν Κανόνων ἀποκλειστικὴν δικαιοδοσίαν Μητροπολίτης!

Πράγματι ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην, τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Συμβούλιον ἀποτελεῖται ἀπὸ ἕνα Πρωτοδίκην, τὸν Δημόσιον Ταμίαν, δύο Κληρικοὺς ποὺ ἐκλέγονται μὲ μυστικὴν ψηφοφορίαν ἀπὸ τὸ σύνολον τῶν κληρικῶν τῆς Μητροπόλεως καὶ τέσσαρα λαϊκὰ μέλη, ἐκλεγόμενα ἀπὸ τὰ λαϊκὰ μέλη τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων τῆς Μητροπόλεως.

Οὕτω οὐδεὶς ὀρίζεται ἀπὸ τὸν οἰκείον Μητροπολίτην, ὁ ὁποῖος ἀπογομνοῦται καὶ εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἀπὸ τῆς σχετικῆς δικαιοδοσίας καὶ ἐξουσίας, τὴν ὁποίαν τοῦ παρέχουν οἱ ἱεροὶ κανόνες.

Εἰς τὴν παράγρ. 6,4 ὁ Μητροπολίτης, ὡς πρὸς τὴν ἐκδοσὶν πράξεως συγκροτήσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, ἀντικαθίσταται ἀπὸ τὸν προϊστάμενον τοῦ Διοικητικοῦ Πρωτοδικείου. Πάντα ταῦτα εἶναι ἀντικανονικὰ καὶ ἀντισυνταγματικά, ἀφοῦ ἐν καθαρῶς ἐκκλησιαστικὸν ὄργανον μετατρέπεται οὐσιαστικῶς εἰς κρατικὸν τοιοῦτο κατὰ σαφεστάτην παραβίασιν θεμελιωδῶν ἱερῶν κανόνων.

Ἡ ἀντικανονικὴ αὕτη ἀλλοίωσις τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου δύναται νὰ ὀδηγήσῃ εἰς διοικήσιν τῆς Μητροπόλεως ὑπὸ μὴ ἐκκλησιαστικῶν φορέων. Τοῦτο σαφῶς συναγεται ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 8 παρ. 6, περ. 5 κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ οὕτω συγκροτούμενα Μητροπολιτικὰ Συμβούλια ἀναλαμβάνουν τὴν διαχείρισιν, διοικήσιν καὶ ἀξιοποίησιν τῆς περιουσίας τοῦ νομικοῦ προσώπου τῆς Μητροπόλεως, καθὼς καὶ τῆς περιουσίας τῶν Ἱερῶν Προσκυνημάτων τῆς περιοχῆς τῆς οἰκείας Μητροπόλεως. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ Κράτος ὑπεισέρχεται εἰς τὰ οἰκονομικὰ τῶν Μητροπόλεων καὶ τῶν Ἱερῶν Προσκυνημάτων καὶ δύναται νὰ ἐπιωφεληθῇ ἀκόμη καὶ ἐκ τῶν εὐλαδῶν ἀφιερωμάτων τῶν πιστῶν.

Οὕτως ὁμοῦς ἢ διοικήσιν καὶ ἢ διαχείρισιν τῶν οἰκονομικῶν τῆς Μητροπόλεως γίνετα ἀντικανονικῶς. Τὰ Ἱερά Προσκυνημὰ κανονικῶς πρέπει νὰ διοι-

κοῦνται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ μόνον διὰ τῶν ἀρμοδίων αὐτῆς ὀργάνων (ἐπίσκοπος, οἰκονόμος, κ.λπ.).

Καὶ ἐδῶ πρὸς ἀντιμετώπισιν τυχόν δυσχερειῶν προβλέπονται Προεδρικὰ Διατάγματα, μὲ τὰ ὁποῖα τὸ Κράτος, διὰ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, μετὰ γνώμην τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου (ἔχι ὑποχρεωτικῶς λαμβανομένην ὑπ' ὄψιν) δύναται νὰ καθορίσῃ καὶ ἄλλον τρόπον διαχείρισεως τῶν προσκυνημάτων.

15. Κατὰ τὴν παράγραφον 7 τοῦ ἄρθρου 8 «τὴ διαχείριση, διοίκηση καὶ ἀξιοποίηση γενικὰ τῆς περιουσίας τῶν εφημεριακῶν ἱερῶν γῶν ἔχει τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Συμβούλιον». Ἡ διατάξις αὕτη εἶναι ὁμοία πρὸς τὴν μέχρι τοῦδε ἰσχύουσαν διατάξιν τοῦ ἄρθρου 7 παρ. 1 τοῦ Κανονισμοῦ 8) 1979 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐγοριῶν» (Φ.Ε.Κ. Α' 1/1980). Εἰς ἀμφοτέρω ἢ σύνθεσις εἶναι πενταμελής, μὲ πρόεδρον ἐφημέριον. Τὰ τέσσαρα ὁμοῦς λαϊκὰ μέλη, ἐνῶ μέχρι τώρα ἐξελέγοντο καὶ διορίζοντο ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν Ἐγοριτῶν ἀπὸ τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον, μετὰ πρότασιν τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου, τώρα θὰ ἐκλέγονται διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας ἐκ τοῦ συνόλου τῶν Ἐγοριτῶν, ποὺ ἔχουν συμπληρώσει τὸ 18ον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῶν καὶ εἶναι Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί. Αἱ μέχρι τώρα ἐγγυήσεις, ὅπως π.χ. «Νὰ εἶναι ἀφωσιωμένον τέκνον τῆς Ἐκκλησίας» (Κανονισμὸς 8/1979, ἄρθρον 7, παρ. 2, στ') δὲν ὑπάρχουν εἰς τὸν νέον νόμον. Οὕτω θὰ δύναται νὰ ἐκλεγῇ μέλος τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου ἀκόμη καὶ ἄτομον ἐχθρικὸν ἢ ἀδιάφορον ἐναντι τῆς Ἐκκλησίας, ἀρκεῖ νὰ ἀναγράφεται εἰς τὴν ταυτότητά του ὅτι εἶναι Χριστιανὸς Ὁρθόδοξος!

Τοῦτο ὁμοῦς εἶναι ἀντικανονικόν, διότι μετατρέπει τὸ κύτταρον τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον εἶναι ἢ Ἐγορία, ἀπὸ χριστοκεντρικὸν καὶ ἐπισκοπικοκεντρικὸν εἰς λαϊκιστικόν, χαρακτηριστικὸν τῶν Προτεσταντικῶν Κοινοτήτων καὶ ἔχι τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ὑπάρχουν ἐκκλησιαστικὰ λειτουργήματα ἢ δικαονήματα, δυνάμενα νὰ ἀναληφθοῦν ἄνευ τῆς ἀδείας ἢ τουλάχιστον τῆς συγκαταθέσεως τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου. Ἀποτελεῖ ἀλλοίωσιν τῆς κανονικῆς τάξεως τῆς Ἐκκλησίας. Ἀκόμη ἀνοίγει τὴν θύραν διὰ τὴν εἰσόδον τοῦ κομματισμοῦ εἰς τὰς Ἐγορίας καὶ γενικώτερον τὴν Ἐκκλησίαν.

Τὰ πολιτικὰ κόμματα ἢ ὀργανωμένα συμφέροντα ἐὰν θελήσουν νὰ ἀλώσουν τὰς ἐγορίας διὰ νὰ ἀποκαμίσουν ἴδια ὀφέλη, εἶναι βέβαιον ὅτι ἐμφανῶς ἢ ἀφανῶς, ἀμέσως ἢ ἐμμέσως, θὰ προσπαθήσουν νὰ προωθήσουν εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια τῶν ἐγοριῶν καὶ δι' αὐτῶν εἰς τὰ Μητροπολιτικὰ συμβούλια «ἡμετέρους». Τὸ δέλεαρ εἶναι ἰσχυρόν, διότι τὸ κόμμα ἢ τὰ ὀργανωμένα συμφέροντα, εἰς περίπτωσιν ἐπιτυχίας μιᾶς τοιαύτης προσπάθειας θὰ διαχειρίζονται καὶ θὰ διοικοῦν τὰ τῆς Ἐγορίας καὶ θὰ διαθέτουν τὰ χρήματα τοῦ ἱεροῦ γαοῦ καὶ τῶν προσκυνημάτων, ἀκόμη καὶ τὰ προερχόμενα ἐκ τοῦ κηροῦ, τοῦ φιλοπτώχου ἢ καὶ τῶν δωρεῶν (Ἄρθρον 109 τοῦ Συντάγματος) διὰ σκοποῦς ἐξυπηρετοῦντας ἀμέσως ἢ ἐμμέσως τὸ κόμμα ἢ τὰ ὀργα-

νωμένα συμφέροντα. Είς μίαν τοιαύτην περίπτωσιν τὸ ἀμιγῶς ἐκκλησιαστικὸν ἔργον δὲν θὰ δύναται νὰ ἐπιτελεσθῆ, ἐὰν δὲν συγκατατεθοῦν τὸ κόμμα ἢ τὰ ὄργανωμένα συμφέροντα. Ἡ ἀντικανονικότης καὶ ἀντισυνταγματικότης τοιούτων ρυθμίσεων εἶναι προφανής.

16. Τὸ ἄρθρον 9 προβλέπει ἴδρυσιν μὲ Προεδρικὸν Διάταγμα (Υπουργ. Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων καὶ Οἰκονομικῶν) Νομικοῦ Προσώπου Ἰδιωτικοῦ Δικαίου, τὸ ὁποῖον, σφετεριζόμενον ἐκκλησιαστικὴν περιουσίαν καὶ συνταγματικῶς κατωχυρωμένην καὶ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων προβλεπομένην, ἐκκλησιολογικῶς δὲ θεμελιωμένην ἐπισκοπικὴν διοίκησιν, διαθέτει τὴν περιουσίαν αὐτὴν διὰ σκοποῦς, οἱ ὁποῖοι ἔπρεπε νὰ πραγματοποιηθῶνται διὰ κρατικῶν χρημάτων. Οἱ σκοποὶ ὅμως αὐτοὶ δύνανται νὰ εἶναι καὶ ξένοι πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, χωρὶς νὰ ἀπεκλείεται μάλιστα εἰς τινὰς περιπτώσεις, νὰ εἶναι καὶ ἀντίθετοι πρὸς Αὐτήν, ἐνῶ αἱ πολλαπλαῖ ἀνάγκαι τῆς Ἐκκλησίας δὲν θὰ ἱκανοποιούνται, ἀφοῦ τὰ χρήματά της θὰ διατίθενται ἐρήμην αὐτῆς.

Π Ο Ρ Ι Σ Μ Α

1. Ὁ ψηφισθεὶς νόμος, διὰ τοὺς ἐν τῇ παρουσίᾳ γνωμοδοτήσει ἐπιστημονικοὺς λόγους, εἶναι ἀναμφιβόλως πολλαπλῶς ἀντισυνταγματικός, διότι παραβιάζει οὐσίῳδῃ ἄρθρα τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος (ἄρθρα 3, 4, 5, 13, 17 - 18, 48, 72, 87 καὶ 109) καὶ θεμελιώδεις Ἱεροὺς Κανόνας, οἱ ὁποῖοι ἔχουν καθορίσει τὸ πολίτευμα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὡς Συνοδικὸν - Ἐπισκοπικόν, ἕνεκα τοῦ ὁποῦ οὐδὲν κατ' οἰονδήποτε ἄλλον τρόπον (δῆλ. ἄνευ συμφώνου γνώμης ἐπισκόπου ἢ ἐπισκόπων) προσδιορισμὸς ἢ διορισμὸς, ἢ ἐκλογή ἐκκλησιαστικῶν ὀργάνων εἶναι ἐκκλησιολογικῶς καὶ κανονικῶς ἀπαράδεκτος.

2. Οἱ Ἱεροὶ Κανόνες ἀποτελοῦν ἐν συνόλῳ οἰονεὶ Κώδικα, ἰσχύοντα δι' ἅλας τὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας. Τούτους δὲν δύναται νὰ παραβιάσῃ οὔτε ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, οὔτε ἡ Πολιτεία, χωρὶς νὰ πλήξῃ τὰ θεμέλια ὀλοκλήρου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Οἰκουμένης καὶ ἰδιαιτέρως τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνισμοῦ.

3. Ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ ἀγωνισθῆ, ὥστε τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα νὰ κρίνονται εἰς τελευταῖον βαθμὸν ὄχι ἀπὸ ἀμιγῶς πολιτικὸν δικαστήριον, ἀλλὰ ἀπὸ ἀνώτατον Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον, τὸ ὁποῖον κανονικῶς πρέπει νὰ εἶναι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας, τῆς ὁποίας ἡ σύνθεσις διασφαλίζει τὴν πληρότητα τῆς ἱερωσύνης καὶ τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς ἐν τοῖς ἐπισκόποις. Εἰς εἰδικὰς περιπτώσεις, ἐπὶ θε-

μάτων γενικωτέρας φύσεως καὶ θεμελιώδους σημασίας καὶ εὐθύνης διὰ τὴν «Καθολικὴν» Ὁρθοδοξίαν, τὴν ἀνωτάτην ἀποφασιστικὴν ἐξουσίαν ἔχει ἡ Πανορθόδοξος καὶ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος.

Τὰ κοσμικὰ δικαστήρια, μὴ ἔχοντα ἀρμοδιότητα νὰ ἐρμηνεύσουν αὐθεντικῶς τὰ ἱερά κείμενα, πλανῶνται πολλακίς εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς αὐτῶν ἀποφάσεις, παραγνωρίζοντα συνήθως τὸν ἐντελῶς διάφορον καὶ εἰδικὸν χαρακτήρα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς (ἐπισκοπικῆς, συνοδικῆς καὶ ἀποστολικῆς προελεύσεως) διοικήσεως. Ἀσχολούμενα μὲ τὴν «νομιμότητα» πράξεων τὰς ὁποίας κρίνουν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νόμων τοῦ πολιτειακοῦ νομοθέτου, γίνονται μοιραίως ἐνίοτε ἡ αἰχμὴ τοῦ δόρατος διὰ τοῦ ὁποῦ οὗ ὁ «Καῖσαρ» πλήττει τὸ σῶμα Χριστοῦ, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ Ἐκκλησία καὶ τῆς ὁποίας κύριον χαρακτηριστικὸν τῆς ταυτότητός της εἶναι τὸ αὐτοδιοίκητον.

4. Διὰ τὸ ἐξόφθαλμον τῆς ἀντικανονικότητος τοῦ νόμου 1700) 87 περιωρισθῆμεν ἐν τῇ παρουσίᾳ γνωμοδοτήσει εἰς τὴν ἀναφορὰν ὠρισμένων μόνον ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου τούτου πληττομένων ἱερῶν κανόνων. Ἡ πλήρης καὶ λεπτομερὴς ἔκθεσις ὅλων τῶν παραβιάσεων τῶν ἱερῶν κανόνων, αἱ ὁποῖαι γίνονται ὑπὸ τοῦ νόμου, ἀπαιτεῖ ἐκτεταμένην ἐργασίαν, ἐκφεύγουσαν τῶν πλαισίων μιᾶς γνωμοδοτήσεως.

Μετὰ θαυτάτου σεβασμοῦ

Ὁμότ. Καθηγητῆς ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΚΟΝΙΔΑΡΗΣ
Καθηγητῆς ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ
Ἀναπλ. Καθηγητῆς ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΠΟΥΜΗΣ
Ἀναπλ. Καθηγ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΝΑΚΗΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Παρακαλοῦνται οἱ συνδρομητῆς τῶν περιοδικῶν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», «ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ» καὶ «ΘΕΟΛΟΓΙΑ», κάθε ἀλλαγὴ τῆς διευθύνσεώς τους νὰ τὴ γνωρίζουν ἀμέσως στὰ Γραφεῖα τῶν Περιοδικῶν, Ἰωάννου Γεργαδίου 14, 115 21 Ἀθήνα, ἀναφέροντας ἀπαραίτητα καὶ τὴν παλαιὰ τους διεύθυνση, γιὰ νὰ γίνετα κανονικὰ ἢ ἀποστολῆ τῶν Περιοδικῶν.

Η ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ ΣΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

1. Κατά τὸ ἄρθρο 87 παρ. 1 τοῦ Συντάγματος «Ἡ δικαιοσύνη ἀποπέμπεται ἀπὸ δικαστήρια συγκροτούμενα ἀπὸ τακτικούς δικαστές, πού ἀπολαμβάνουν λειτουργική καὶ προσωπική ἀνεξαρτησία». Κατὰ δὲ τὸ ἄρθρο 88 παρ. 1 τοῦ ἰδίου Συντάγματος «Οἱ δικαστικοὶ λειτουργοὶ διορίζονται μὲ προεδρικό διάταγμα, σύμφωνα μὲ νόμο πού ὀρίζει τὰ προσόντα καὶ τὴ διαδικασία τῆς ἐπιλογῆς τους, καὶ εἶναι ἰσόδιοι».

Ὁ νόμος 5383)1932 «περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας», πού ἐπανήχθη σὲ ἰσχὺ μὲ τὸ ἄρθρο 9 παρ. 1 τοῦ Ν.Δ. 87) 1974, καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ἰσχύη κατὰ τὸ ἄρθρ. 44 παρ. 1 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καθιστᾷ «ἐκκλησιαστικά δικαστήρια» πρὸς διατήρησιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς πειθαρχίας καὶ πρὸς τιμωρίαν τῶν ὑποπεσόντων εἰς παράπτωμα ὡς πρὸς τὰ χρέη καὶ τὰ καθήκοντα τῆς ἐπαγγελίας αὐτῶν κληρικῶν καὶ μοναχῶν (ἄρθρον 1). «Ὅλα τὰ «δικαστήρια» αὐτὰ συγκροτοῦνται ἀπὸ ἐν ἐνεργείᾳ ἐπισκόπους (μητροπολίτας) καὶ ἐπίσκοποι καὶ πρεσβυτέρους. Αὐτοὶ δὲν εἶναι δικαστικοὶ λειτουργοὶ καὶ δὴ ἰσόδιοι καὶ ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης ἀπασχολούμενοι.

Ἐπομένως τὰ λεγόμενα «ἐκκλησιαστικά δικαστήρια» δὲν εἶναι, ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς ἐν Ἑλλάδι ἰσχύουσας νομοθεσίας, «δικαστήρια». Ἄν ἦσαν τέτοια θὰ ἐλειτούργουν παρὰ τὸ Σύνταγμα καὶ κάθε συζήτησις γιὰ τὴν ἐνώπιον αὐτῶν διαδικασία θὰ ἦτο περιττή¹.

2. Κατὰ τὴν ταπεινὴν μου γνώμην ἢ ὡς φαίνεται ἐπικρατούσα στοὺς συγγραφείς² ἄποψις ὅτι ὁ ἐπίσκοπος ἢ ὁ δυνάμει ἐνταλτηρίου γράμματος αὐτοῦ ἐνεργῶν πρεσβύτερος ἐπιθάλλων κανονικὰ ἐπιτίμια ἐνεργεῖ ὡς δικαστήριον, δὲν εἶναι σύμφωνος μὲ τὴν ὀρθόδοξον διδασκαλίαν. Ἡ ἄποψις αὕτη ἐγκαταλείπεται ἡδὴ καὶ ἀπὸ τοὺς δικτικούς Κανονολόγους εἰς τὴν πνευματικὴν ἀτμόσφαιραν τῶν ὁσίων καὶ ἀνεπτύχθη. Ὁ ἐπίσκοπος καὶ ὁ πνευματικὸς ἐνεργεῖ εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ὡς ἰατρὸς τῶν ψυχῶν καὶ τὰ μέτρα πού λαμβάνει εἶναι φάρμακα καὶ ὄχι ποινές³.

Στὴν ἀποψη αὕτη ὀδηγήθηκε κατὰ ἀδήριτη λογικὴ

ἀναγκαιότητα καὶ τὸ Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας⁴, τὸ ὁποῖον, παρὰ τὴν χρησιμοποιομένην νομικὴν ὀρολογίαν, δέχεται παγίως πλέον ὅτι τὰ κατὰ νομικὴν ἀκυρολογίαν ἀποκαλούμενα ἐκκλησιαστικά δικαστήρια εἶναι ὄργανα τῆς Ἐκκλησίας τῆς ἐπικρατοῦσης ἐν Ἑλλάδι Θρησκείας, ἤτοι τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, μὴ ἄσκοῦντα διοίκησιν καὶ μὴ δικαιοδοτοῦντα, ἀλλὰ ἐπιβάλλοντα μέτρα ἔχοντα χαρακτηριστὰ καθαρῶς πνευματικῶν καὶ ἀποσκοποῦντα ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν κατὰ τὰς ἐπιταγὰς τῆς θρησκείας βελτίωσιν τῶν εἰς οὓς ἀφορῶν πιστῶν.

3. Ἀναγκαῖα συνέπεια τῆς τοιαύτης καθαρῶς πνευματικῆς καὶ θρησκευτικῆς φύσεως τῶν λεγομένων οὐχὶ ὀρθῶς ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων καὶ τῶν λαμβανομένων ὑπ' αὐτῶν μέτρων εἶναι ὅτι οἱ ἀποφάσεις τους δὲν ὑπόκεινται σὲ κανένα ἔλεγχον ἀπὸ τὸ Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας ἢ τὶς ὁποιοσδήποτε ἄλλες διοικητικῆς ἢ δικαστικῆς ἀρχές⁵. Προσφυγὴ κατὰ «ἀποφάσεων» τῶν δῆθεν «δικαστηρίων» τῆς ἐκκλησίας ἀπορρίπτεται ἀπὸ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ὡς ἀπαράδεκτος εἴτε ἀφορᾷ τὴν οὐσίαν τῆς ὑποθέσεως εἴτε ἀφορᾷ τὴν τυχόν παραβίασιν τῆς νομοθετημένης ὡς τηρητέας ἐνώπιον αὐτῶν διαδικασίας.

Ἄλλη συνέπεια τῆς τέτοιας φύσεως τῶν ποιμαντικῶν ὀργάνων τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας πού ἐπεκράτησε νὰ ὀνομάζονται δικαστήρια εἶναι ὅτι αὐτὰ ἀντλοῦν τὴν ποιμαντικὴν τους ἀρμοδιότητα ὄχι ἀπὸ τὸν νόμον 5383) 1932 ἢ ὁποιοσδήποτε ἄλλον πολιτικὸν νόμον, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν ἀρχηγὸν τῆς ἐκκλησίας, ὁ ὁποῖος κατέστησε τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ ἐπισκόπους, τοὺς δὲ ποιμένες κ.λπ. Ἡ ἐντολὴ τῆς διαποιμάνσεως τῶν προβάτων τῆς λογικῆς ποιμνῆς ἐδόθη ἀπὸ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν εἰς τοὺς ἀποστόλους καὶ μετεβίβασθη ἀπὸ τοὺς ἀγίους ἀποστόλους εἰς τοὺς διαδόχους τους μέχρι σήμερον, διεμορφώθη δὲ εἰς τὰς λεπτομερείας ἐπινεύσει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἀπὸ τὴν ἱερὰν παράδοσιν καὶ πολλὰς φορές εἰς πολλὰ θέματα ἀπὸ τοὺς συνοδικῶς τεθεσπισμένους ἱεροὺς κανόνας. Τὰ ποιμαντικά αὐτὰ ὄργανα τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας ὑπῆρχον καὶ πρὸ τῆς συστάσεως τοῦ ἐλληνικοῦ κράτους καὶ ὑπάρχουν καὶ ἐκτὸς τῶν ὁρίων του καὶ λειτουργοῦν

1. Βλ. Ἄν. Μαρτίνου, Σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, 1984, σελ. 177. Σ.Ε. 36) 1975 ἢν βλ. καὶ ἐν Τρωϊάννου, Παράδοσεις Ἐκκλ. Δικ. 1984) 85 σελ. 456.

2. Μαρτίνου, ἐνθ' ἄν. σελ. 175, Τρωϊάννου Σπ., Παράδοσεις ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου, 6' ἐκδ. 1984 σελ. 419 καὶ οἱ παρ' αὐτῶν ἀναφερόμενοι Χριστοφιλόπουλος, Παναγιωτάκος.

3. Τίτου Ματθαίου, Ἐξομολογητικὴ, 1965 σελ. 103 «Τὰ ἐπιτίμια... εἶναι... θεραπευτικὰ μέσα... δὲν δίδονται πρὸς ἐξίλειψιν τῆς θείας δικαιοσύνης, ἀλλ' ὡς θεραπευτικὰ φάρμακα... Πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας συμφωνοῦν καὶ οἱ ἱεροὶ Κανόνες αὐτῆς, χαρακτηριστικῶς πάντα ὡς μέσα ἰάσεως τῆς ψυχῆς...».

4. Σ. Ε. 2800) 1973 ΝοΒ 21 109, 507) 1983, 4120) 4122) 1980 παρὰ Μαρτίνου ἐνθ' ἄν. σελ. 179. Ἡ 4120) 80 καὶ ἐν Τρωϊάννου σελ. 457.

5. Μαρτίνου ἐνθ' ἄν. σελ. 175 ἐπ., Τρωϊάννου ἐνθ' ἄν. σελ. 453. Ἀποκλινούσά πως ἀποψις ὑπεστηρίχθη προσφάτως ὑπὸ τῆς Σ.Ε. 195) 15.1.87, ἢ ὁποία ἡμῶς παρέπεμψε τὸ θέμα εἰς τὴν Ὀλομέλειαν. Οἱ ἀπόψεις αὐτῆς καὶ τῶν ὑποστηρικτῶν τῆς (ΒΗΜΑ 8.2.1987 Κ. Σακελλαρίου) ἢ τῶν ἐπικριτῶν τῆς (Ε. Μαντζουνέα, Ἐκκλ. Δικαστήρια ἢ Πειθαρχικά Συμβούλια, 1987) δὲν μᾶς εὐρίσκουν συμφώνους.

γούν παρά την έλλειψιν τής νομοθετικής προνοίας του.

4. Ο δικηγόρος δέν συνοδεύει τόν άσθενή εις τόν ιατρόν. Μεταξύ ιατρού και άσθενούς, άκόμη και όταν ο ιατρός άκρωτηριάζει τόν άσθενή, δέν υπάρχει σχέσις αντίπαλων. Ο ιατρός ενεργεί πάντοτε με τήν συγκατάθεσιν του άσθενούς και ο άσθενής συγκατατίθεται διότι έμπιστεύεται τόν ιατρόν. Όμως ένίοτε ή υπόθεσις είναι δυσχερής και ο άσθενής ζητεί ιατρικόν συμβούλιον. Κατάλληλος σύμβουλος έν μέσω ιατρών δέν είναι ο δικηγόρος, άλλ' ένας άλλος ιατρός.

Στόν ποιμένα τής εκκλησίας ως εις ιατρόν ο πιστός καταφεύγει ελευθέρως και αυτόθούλως. Τήν υποδεικνυομένην θεραπευτικήν άγωγήν δέχεται ή όχι αυτόπροαιρέτως και έκουσίως. Άν έχει παράπονον τι ή διαφωνίαν καταφεύγει εις τόν ιεραρχικώς άνωτερον ως εις έμπειρότερον ιατρόν. Και είτε γίνουν δεχταί αι απόψεις του είτε όχι υποτάσσεται ως τῷ Κυρίῳ και, αγωνιζόμενος τόν καλόν άγωνα τής άρετής, αγιάζεται, έστω και με φάρμακα πικρά ή άνεπιτήδεια.

Είς τί δύναται να βοηθήση τόν έξομολογούμενον ο δικηγόρος; Έφαντάσθη ποτέ τις τών όρθοδόξων να μεταβή μετά συνηγόρου προς έξομολόγησιν;

Η αντίρρησις ότι εις τό λεγόμενον εκκλησιαστικόν δικαστήριον ο κατηγορούμενος κληρικός ή μοναχός οδηγείται παρά τήν θέλησιν του δέν είναι όρθή. Εάν δέν θέλει να προσέλθει καμμία έξουσία δέν τόν έξαναγκάζει. Καλεΐται θεβαίως, όπως ο άσθενής από τούς οικείους του, όταν ο ίδιος δέν έχει συναίσθησιν τής κρίσιμου καταστάσεώς του και τής ανάγκης του ιατρού. Καλούμενος δέ ή αποδέχεται τήν ποιμαντικήν άρμοδιότητα του όρθοδόξου ποιμένος και προσέρχεται ένώπιόν του προς θεραπείαν ή δέν τήν αποδέχεται και άδιαφορεί. Στη δεύτερη περίπτωση ο ιατρός διαπιστώνει τήν άνίατον νόσον ή τήν επικίνδυνον δια τούς υγιείς μόλυσιν του και αναλόγως χορηγεί φάρμακον δια τόν άσθενή και τούς λοιπούς έν τή ποίμνη. Είς τήν θεραπευτικήν αυτήν άγωγήν τί μπορεί να συνεισφέρει ο δικηγόρος; Ένας άλλος πνευματικός θα μπορούσε έν συμβουλίω μετά του άρμοδίου να βοηθήση εις τήν καλύτεραν θεραπείαν του άσθενούς και τήν πρόληψιν τής μεταδόσεως τής νόσου εις τούς λοιπούς.

Αυτή ήτο και ή αντίληψις του Ν. 5383) 1932, όταν έλεγε στο άρθρον 112, ότι με τήν πρέπουσα δέδβαια άκριβολογία, ότι ο κατηγορούμενος δύναται να παραστή μετά συνηγόρου κληρικό. Έννοούσε με σύμβολον πνευματικόν, γνώστην τών πνευματικών θεμάτων τά όποια θα ήσαν τό αντικείμενον τής εξετάσεως από τόν ιατρόν - ποιμένα.

5. Ο συντάκτης του νόμου 1700) 1987 εκκινά από τήν σκέψιν ότι τά λεγόμενα εκκλησιαστικά δικαστήρια είναι όντως δικαστήρια και χωρίς έμβάθυνσιν και μελέτην συμπεραίνει ότι λογικόν είναι να υπάρξει και εδώ ή σύζευξις δικηγόρου προς δικαστήριον. Άστοχει όμως διότι ή φύσις του θεσμού αποκλείει τήν δικηγορικήν συνηγορίαν.

Η δια του νόμου υποχρέωσις του επισκόπου να συμπράξη εις τήν άσκησιν του ποιμαντικού του έργου, έργου καθαρώς θρησκευτικού και πνευματικού, με δικη-

γορον, ο όποιος έξ ορισμού μπορεί να άνήκει εις άλλο θρησκευμα ή δόγμα ή να είναι άθεος ή και πολέμιος τής εκκλησίας είναι αντίθετος με τό Σύνταγμα, από απόψεως κοσμικού δικαίου και αντίθετος με τούς ιερους κανόνες και τήν παράδοσιν τής εκκλησίας από απόψεως όρθοδόξου πίστεως. Ο νομοθέτης δέν μπορεί να έπεμβαίνει τόσο βαθεία στη θρησκευτική ελευθερία, να καθορίζει αυτός τόν τρόπον άσκήσεως τής ποιμαντικής διακονίας και να επιβάλλει τήν σύμπραξιν τών ποιμένων με δικηγόρους προκειμένου να αποφασίσουν για θέματα τής διακονίας αυτής.

Συνεπώς ή διάταξις του άρθρου 11 του Ν. 1700) 1987, κατά τήν όποια οι κατηγορούμενοι στα εκκλησιαστικά δικαστήρια του Ν. 5383) 1932 παρίστανται με συνηγόρο είναι αντισυνταγματική και άνεφάρμοστη⁶.

6. Άλλά και αν άκόμη επικρατούσε στον κοσμικό νομικό κόσμο αντίθετη άποψη, οι αποφάσεις των ποιμαντικών αυτών εκκλησιαστικών οργάνων δέν θα έπασχαν ακυρότητα από τό γεγονός ότι δέν έπετράπη στον ποιμαινόμενο να παραστή με δικηγόρο. Εκκλησιαστικώς και πνευματικώς έχουν αναμφισβήτητο κύρος όταν είναι σύμφωνες με τούς ιερους κανόνες. Πολιτειακά είναι άπρόσβλητες ένώπιον του Συμβουλίου τής Επικρατείας ή άλλου δικαστηρίου, άνεξαρτήτως τής ουσιαστικής όρθότητος και τής διαδικαστικής τυπικότητος ή παρατυπίας στην έκδοσή τους. Έπομένως ή άρνησις των έχόντων τήν διακονίαν τής συγκροτήσεως των λεγομένων ουχι όρθώς εκκλησιαστικών δικαστηρίων, όπως δεχθούν τήν παράστασιν του «κατηγορουμένου» μετά συνηγόρου δικηγόρου είναι επιβεδλημένη από τούς ιερους κανόνες, από τό Σύνταγμα. Και δέν συνεπάγεται ούτε ελάττωμα νομικόν δια τήν απόφασίν τους ούτε παράπτωμα των ίδιων εναντι τής πολιτείας⁷.

7. Παρεκδοτικώς πρέπει να σημειωθή ότι ή μερική δημοσιότης των συνεδριάσεων που επιβάλλεται

6. Η διάταξη, μη υπάρχουσα στο αρχικό νομοσχέδιο, προσετέθη από τόν ύπουργό ως τροπολογία (νέο άρθρο) στις 2.4. 1987, όταν είχε τελειώσει ή κατ' αρχήν και κατ' άρθρον συζήτησις του νομοσχεδίου. Επηρεολούθησε μόνο ή ψήφισή του στις 8.4.1987. Στη διαμκρτυρία του βουλευτού κ. Βαρβιτσιώτη, ότι έχομε κινούργιο νομοσχέδιο, ο Πρόεδρος τής Βουλής τόν ήρώτησε γιατί διαμαρτύρεται και όταν ο βουλευτής απήντησε ότι αυτά δέν έχουν διανεμηθή, ο κ. Πρόεδρος τής Βουλής του είπε ότι δέν έχει τόν λόγο και διέταξε να μη γραφή στα πρακτικά τίποτε απ' όσα λέει ο κ. συνάδελφος (Πρακτικά Βουλής 2.4.87 σελ. 5091). Τήν αντισυνταγματικότητα τής διατάξεως υπεστήριξε και ο Κ. Αθανασόπουλος, Καθημερινή 5) 6.4. 1987, σελ. 7, ως και ο Μητροπολίτης Τυραλόης Παντελεήμιον Ροδόπουλος έν γνωμοδότησει, Έκκλησία 1987 σελ. 363. Βλ. σχετικώς και Βλ. Φειδᾶ, Γνωμοδότησις έν Έκκλησία 1987, σελ. 323.

7. Το Σ.Ε. με τήν υπ' αριθμ. 866) 1981 απόφασή του, μνημονευομένη από τόν Τρωϊάνο, ένθ' άν. σελ. 448 σημ. 7, εδέχθη ότι είναι δυνατό να άπαγορευθή σε ένα κληρικό ή παράστασή του ως συνηγόρου στα εκκλησιαστικά δικαστήρια και ότι στην περίπτωση αυτή ή σχετική απόφασις τής εκκλησιαστικής αρχής εκφεύγει του ακυρωτικού ελέγχου λόγω τής αποκλειστικά πνευματικής τής φύσεως. Συνεπώς για τόν ίδιο λόγο είναι επιτρεπτή ή άπαγόρευσις τής παραστάσεως και σε όποιονδήποτε δικηγόρο και μη ελεγκτή ή σχετική πράξη τής εκκλησιαστικής αρχής.

Η ΣΤΕΡΗΣΙΣ ΤΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΙΣΧΥΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ

Ἡ ἰδιοκτησία ἐπροστατεύετο ὑπὸ τῶν ἐλληνικῶν Συνταγμάτων¹ καὶ προστατεύεται ὑπὸ τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος τοῦ 1975 ἐμφατικώτερον, ἂν ληφθῆ ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἐν ἄρθρ. 17 αὐτοῦ, ὑπερ τυγχάνει ταυτόσημον μὲ τὰ ἀντίστοιχα ἄρθρα τῶν προΐσχυσάντων προσετέθη ἢ παρ. 1 ὀρίζουσα, ὅτι ἡ ἰδιοκτησία τελεῖ ὑπὸ τῆν προστασίαν τοῦ Κράτους, τὰ ἐξ αὐτῆς ὁμῶς δικαίωματα δὲν δύνανται νὰ ἀσκῶνται εἰς βάρος τοῦ γενικοῦ συμφέροντος. Ὁ γενικός οὗτος περιορισμός συμπίπτων μὲ τὰς ἀπαγορευτικὰς διατάξεις περὶ καταχρήσεως δικαιώματος τῶν ἄρθρ. 25 Σ. καὶ 281 Α.Κ. ἀνάγει τὴν ἰδιοκτησίαν εἰς κοινωνικὴν λειτουργίαν, δεδομένης μάλιστα καὶ τῆς θέσεως τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 17 ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει τοῦ κειμένου τοῦ Σ. ὑπὸ τὸν τίτλον ΑΤΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ, ὡς καὶ τῶν εἰδικῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρ. 106 αὐτοῦ.

Ἡ ἔννοια τῆς ἰδιοκτησίας εἶναι ταυτόσημος μὲ τὴν

1. Σ. 1864, 1911, 1927, 1952.

ἔννοια τῆς κυριότητος², τὴν ὁποῖαν ἀποδίδει τὸ ἄρθρ. 1000 Α.Κ. ὀρίζων, ὅτι ὁ κύριος τοῦ πράγματος δύναται, ἐφ' ὅσον δὲν προσκρούει εἰς τὸν νόμον ἢ εἰς δικαίωματα τρίτων, νὰ διαθέτῃ τοῦτο κατ' ἀρέσκειαν καὶ νὰ ἀποκλείῃ πᾶσαν ἐπ' αὐτοῦ ἐνέργειαν ἄλλου³. Ἦτοι πᾶσα ἐξουσία ἐπὶ τοῦ πράγματος, κινήτου ἢ ἀκινήτου, μὴ εἰδικῶς ἐκ τοῦ νόμου ἢ ἐκ δικαιωμάτων τρίτων ἀποκλειομένης⁴.

Ἡ κυριότης ἢ ἰδιοκτησία λοιπὸν ἐννοεῖται ἐντὸς

2. Ἄρθρ. 1002 Α.Κ., Ν.Δ. 1024/71 περὶ διηρημένης ἰδιοκτησίας, ἄρθρ. 20, παρ. 1 Ν. 1541/85 «γιά τὶς ἀγροτικῆς συνεταιριστικῆς ὁργανώσεις».

3. Ἄρθρ. 903 Γερμ. Κ., 641, I Ἑλβ. Κ., 832 Ἰταλ. Κ. Πρβ. καὶ ἄρθρ. 544 Γαλ. Κ.

4. Γ. Μπαλῆ, Ἐμπράγματον Δίκαιον, παρ. 30. Α. Γεωργιάδης, Ἐμπράγματον Δίκαιον Γ', 1983, σελ. 234. Ἄρα τὸ δικαίωμα τῆς κυριότητος περιέχει ὅλα τὰ ἐμπράγματα δικαιώματα ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν διαγραφόμενων ἐκάστοτε καὶ ἐκασταχοῦ ὑπὸ τοῦ νόμου. Ἄρθρ. 973, 999 καὶ 1000 Α.Κ. Bandry-Laoantinerie, Precis de droit civil I, no, 1262 ἐπ. Νοεῖται ὡς δικαίωμα διαρκές, ἄμεσον καὶ ἀποκλειστικὸν ἐπὶ τοῦ πράγματος ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς ἐννόμου τάξεως. Cha-

ἀπὸ τὸ νόμο αὐτὸ καὶ μάλιστα χωρὶς νὰ ἀπαιτεῖται ἡ προηγουμένη συγκατάθεσις τοῦ «κατηγορουμένου» εἶναι ἐπίσης ἀντισυνταγματικὴ. Ἡ πράξις τοῦ «κατηγορουμένου» ποῦ ἐξετάζεται ἀπὸ τὸν ποιμένα ἀφορᾷ τὴ θρησκευτικὴ ζωὴ, τὰ χρέη καὶ καθήκοντα τῆς ἐπαγγελίας τῶν κληρικῶν καὶ μοναχῶν, καὶ δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ κατὰ πολιτειακὴν ἐπιταγὴν ἐνώπιον ἀκροατηρίου ἔστω καὶ κληρικῶν ἢ μοναχῶν. Ἄν ἡ ἐκκλησία κρίνει ὅτι αὐτὸ πρέπει νὰ γίνῃ εἶναι θέμα δικό της, ἀλλὰ ὁ κοσμικός νομοθέτης δὲν μπορεῖ νὰ τῆς τὸ ἐπιβάλλει.

8. Ἐπ' εὐκαιρίᾳ ἃς μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ ἐκθέσω λίγες σκέψεις γενικώτερες πάνω στὸ νόμο γιὰ τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια. Ὁ νόμος αὐτὸς ἀπευθύνει ἐπιταγὰς ἀφ' ἑνὸς μὲν στὰ ὅργανα τῆς πολιτείας, ὅπως ὅταν λέγεται ὅτι ἡ ἐπίδοσις τῆς κλήσεως στὸν κατηγορούμενο γίνεται καὶ διὰ τῆς ἀστυνομικῆς ἀρχῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ στὸς πιστοῦς, ποιμένας καὶ ποιμαινομένους. Ἡ πρώτη κατηγορία ἐπιταγῶν δεσμεύει τὰ πολιτειακὰ ὅργανα στὰ ὁποῖα ἀπευθύνεται καὶ ἔτσι ὁ ἀστυνόμος ὑποχρεοῦται π.χ. νὰ ἐπιδώσῃ μιὰ κλήσι πρὸς ἱερέα ποῦ τοῦ στέλνει ὁ μητροπολίτης. Ἡ δευτέρη κατηγορία ἐπιταγῶν δὲν δεσμεύει παντάπασι τοὺς ὀρθοδόξους χριστιανούς, ποιμένας καὶ ποιμαινομένους. Ἀνάγεται στὴ σφαῖρα τῆς ἑσωτερικῆς ζωῆς τῆς ἐκκλησίας, στὸ ἀπαράβιαστο ἄδυτο τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, στὸ ὁποῖο ὁ κοσμικός νομοθέτης δὲν ἔχει ἐξουσία νὰ εἰσέλθῃ καὶ νὰ νομοθετήσῃ. Τὸ γεγονός ὅτι μέχρι τώρα ὁ νόμος αὐτὸς ἐφηρμόζετο ἀπὸ τὴν ἐκκλησία δὲν σημαίνει ὅτι ἐφηρμόζετο ὡς πρωτογενὴς πηγὴ ρυθμίσεως, ἐν συνειδήσει δικαίου ἐξωγενούς, ἐπιβεβλημένου ἀπὸ τὴν πολι-

τεία ἐν δυνάμει ἐξαναγκασμοῦ. Ἐφηρμόζετο διότι ἡ ἐκκλησία εὔρισκε τὶς διατάξεις του σύμφωνες μὲ τοὺς ἱεροὺς κανόνες (ἀδιάφορον ἂν ὀρθῶς ἢ ὄχι) καὶ ὡς πρόχειρη κωδικοποίηση αὐτῶν. Ἐφηρμόζετο διότι ἡ ἐκκλησία τὸ ἤθελε καὶ ὄχι διότι τῆς ἐπεβάλλετο. Ἐπομένως καὶ στὸ ἐξῆς ἡ ἐκκλησία μπορεῖ νὰ πορευθῆ στὸ θέμα αὐτὸ ὅπως θέλει εἴτε σύμφωνα εἴτε ἀντίθετα μὲ τὸ νόμο 5383)1932. Ἄν ἡ πολιτεία θὰ ἀναγνωρίσῃ ἢ ὄχι ἀποφάσεις ποῦ δὲν θὰ ἔχουν ἐκδοθῆ κατ' ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ ν. 5383)1932 εἶναι θέμα τῆς πολιτείας.

Κατὰ τὴν γνώμην μου ἡ ἐκκλησία ὀφείλει νὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ ἐνεργῆ στὸ θέμα αὐτὸ ὡς μέχρι τοῦδε, ἀλλὰ χωρὶς νὰ ἐπικαλεῖται στὶς σχετικῆς ἀποφάσεις τῶν ὁργάνων τῆς τῆς διατάξεις τοῦ νόμου αὐτοῦ. Θὰ ἐπικαλεῖται τοὺς ἱεροὺς κανόνες καὶ τὴν ἱερά παράδοσι. Καὶ θὰ ἀναθέσῃ σὲ ὀρθοδόξους θεολόγους, ὄχι εἰδικούς τοῦ σύγχρονου κοσμικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου, νὰ ἐκπονήσουν ἕνα κανονισμό γιὰ τὸ θέμα μετὰ μελέτην τῶν τηρουμένων στὴν περιοχὴ τοῦ οἰκουμενικοῦ καὶ τῶν λοιπῶν ὀρθοδόξων πατριαρχείων. Αὐτὸς ὁ κανονισμός, ὅταν ἐγκριθῆ συνοδικῶς ἐδῶ καὶ τύχῃ τῆς συμβουλευτικῆς πατρικῆς ἐγκρίσεως τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου θὰ ἀρχίσῃ νὰ τηρῆται ἐν πεποιθήσει ἰσχύος κανόνος τοπικῆς συνόδου. Ἡ δὲ νομοθεσία τῆς πολιτείας ἢ σχετικὴ θὰ ἀπονεκρωθῆ δι' ἀχρησίας.

Γ. Π. ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ

τ. Πρόεδρος Ἐφετῶν

των όριών τής έννόμου τάξεως⁵. Τά όρια ταύτα είναι συμφώνως τῷ άρθρ. 1000 Α.Κ. ἀφ' ένός μὲν τὰ δικαιώματα τῶν τρίτων (δουλεία, ένέχυρον, ύποθήκη), ἀφ' έτέρου δὲ ὁ νόμος, ἤτοι οἱ νόμιμοι περιορισμοί, τοὺς ὁποίους ἐπιβάλλει ἡ έννομος τάξις χάριν τοῦ γενικοῦ (κοινωνικοῦ) συμφέροντος, ὅτινες δημοσιοποιῶν τὸ ιδιωτικὸν δίκαιον έν τινι μέτρῳ ἀναλόγως τῶν ἐκάστοτε καὶ ἐκασταχοῦ οἰκονομικῶν καὶ τεχνικῶν ἐξελίξεων καὶ τῶν ἐκ τούτων ἐπιβαλλομένων νομικῶν ρυθμίσεων διὰ τοῦ κρατικοῦ παρεμβατισμοῦ⁶. Ἐν βαθυτέρῃ ἀναλύσει πρόκειται περὶ τῆς κρίσεως ἐκ τῆς ιστορικῆς ἐξελίξεως ἀπὸ τοῦ κράτους δικαίου εἰς τὸ κοινωνικὸν κράτος, ἡ ὁποία παρατηρεῖται εἰς πολλοὺς τομεῖς τοῦ δικαίου καὶ εἰς τοὺς πολιτειακοὺς θεσμοὺς⁷.

Κατὰ ταῦτα κυριότης εἶναι ἡ έντὸς τῶν νομίμων περιορισμῶν ἄμεσος καὶ ἀπόλυτος (κατ' ἀρέσκειαν) ἐξουσία ἐπὶ τοῦ πράγματος καθ' ἀπάσας τὰς χρησιμότητάς του (θετικὸν στοιχείον) καὶ ἡ ἀπογόρευσις πάσης ἐπὶ τοῦ πράγματος ἐνεργείας ἄλλου, πλην τῶν ἐχόντων δικαιώματα τρίτων, δικαιουμένου τοῦ κυρίου νὰ ἀπαιτήσῃ διὰ τῆς διεκδικαστικῆς ἀγωγῆς πλην τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς κυριότητός του καὶ τὴν ἀπόδοσίν του (ἀποθετικὸν στοιχείον)⁸.

Οἱ νόμιμοι περιορισμοί, ἀναφερόμενοι εἴτε εἰς τὸ θετικὸν εἴτε εἰς τὸ ἀποθετικὸν στοιχείον τῆς κυριότητος⁹, μειοῦν, ἀλλὰ δὲν ἀναιροῦν τὴν ιδιοκτησίαν, ὡς καὶ τοὺς τρόπους κτήσεως καὶ ἀπωλείας τοῦ δικαιώματος κυριότητος, ὡς οὗτοι ἀναγράφονται έν τῷ Α.Κ. καὶ τοῖς εἰδικοῖς νόμοις¹⁰. Μειοῦν δέ, διότι δὲν ἀποτελοῦν μόνον ἐξωτερικὸν ἐμπόδιον ἢ θάρος έν τῇ ἀσκήσει τοῦ δικαιώματος κυριότητος, ἀλλ' ἀπτονται τοῦ περιεχομένου του, ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τῆς ἀναλόγου διατυπώ-

σεως τοῦ άρθρ. 1000 μὲ τὸ άρθρ. 903 τοῦ Γερμανικοῦ Κώδικος¹¹. Ἦτοι διὰ τῶν περιορισμῶν τοῦ νόμου ἀποκλείονται ἐξ αὐτοῦ ἐξουσίαι καὶ προσδιορίζεται ἡ έννοια καὶ ἡ ἔκτασις τῆς κυριότητος κατὰ τὸ γενικὸν κοινωνικὸν συμφέρον, καθισταμένης οὕτω τῆς ιδιοκτησίας κοινωνικῆς λειτουργίας έν τῇ έννοίᾳ, ὅτι ἐμπεριέχει οὐ μόνον δικαιώματα, ἀλλὰ καὶ ὑποχρεώσεις καὶ ταύτας ὅχι μόνον ἐναντι τῶν τρίτων δικαιούχων, ὡς προελέχθη, ἀλλὰ καὶ ἐναντι τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου¹².

Γενικῶς περιορισμοὶ τῆς ιδιωτικῆς ιδιοκτησίας εἶναι ἐπιτρεπτοί, ἐφ' ὅσον πάντως ἡ θέσις τῶν περιορισμῶν τούτων δὲν ἐξασκεῖται μέχρις ὑπερμέτρου βαθμοῦ, ὥστε νὰ προκαλέσῃ πλήρη καὶ δλοκληρωτικὴν ἐκμηδένισιν ἢ ἀποδυνάμωσιν τοῦ δικαιώματος ιδιοκτησίας¹³. Καὶ τούτο διότι ἡ ιδιοκτησία ἀποτελεῖ βασικὸν θεσμὸν προστατευόμενον ὑπὸ τοῦ Κράτους δυνάμει τῶν άρθρων 17 καὶ 18 τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος¹⁴. Προστατεύεται ὡς ἀτομικὸν δικαίωμα, ὑπερ ὅμως δὲν δύναται νὰ ἀσκεῖται εἰς θάρος τοῦ κοινωνικοῦ ἢ γενικοῦ συμφέροντος κατὰ τὰς νεωτέρας κοινωνικὰς ἀντιλήψεις, αἵτινες ἐπηρέασαν τὰ συντάγματα τῶν νεωτέρων χρόνων¹⁵.

Αἱ ἀντιλήψεις αὗται δὲν ἀφήκαν ἀνεπηρέαστον καὶ τὸν Ἀστικὸν Κώδικα (1946), ὡς φαίνεται έν τῷ άρθρ. 281 περὶ καταχρήσεως δικαιώματος, δυνάμει τοῦ ὁποίου «ἡ ἀσκήσις τοῦ δικαιώματος ἀπαγορεύεται, ἐάν αὕτη ὑπερβαίη προφανῶς τὰ όρια τὰ ἐπιβαλλόμενα ἐκ τῆς καλῆς πίστεως ἢ τῶν χρηστῶν ἠθῶν, ἢ ἐκ τ ο ὕ κ ο ι ν ω ν ι κ ο ὕ ἢ ο ἰ κ ο ν ο μ ι κ ο ὕ σ κ ο π ο ὕ τ ο ὕ δ ι κ α ι ὡ μ α τ ο ς».

Ἡ ἀντιλήψις περὶ τοῦ κοινωνικοοικονομικοῦ σκοποῦ τοῦ δικαιώματος ιδιοκτησίας διαφαίνεται καὶ εἰς τὰς διατάξεις τῶν παρ. 4, 6 καὶ 7 τοῦ άρθρ. 18 τοῦ Σ. ὑπὲρ τῆς ἐγγείου ιδιοκτησίας, τῆς ἀποκαταστάσεως ἀκτημάτων εἰς ἐγκαταλειφθείσας ἐκτάσεις καὶ τῆς ἀναγκαστικῆς συνιδιοκτησίας προφανῶς διὰ τὴν λύσιν τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος. Πλήν καὶ διὰ τῶν διατά-

fardet. Le probleme de la perpetuité de la propriété (1933). Δ. Μπόσδα, Κυριότης καὶ νομή, ΝοΒ. Γ'. 249 Γεωργιάδη-Σταθοπούλου, Ἀστικὸς Κώδιξ V, 1985, άρθρ. 1000, ἀρ. 21.

5. Π. Παραρᾶ, Τὸ Σύνταγμα Ι, άρθρ. 17 ἐπ. Planiol-Ripert-Boulangier, Traité elem. de droit civil I, 1948, no. 2703.

6. G. Ripert, Le declin du droit, 1948, σελ. 37 ἐπ. Radbruch-Ταξεδάκη, Εἰσαγωγή εἰς τὴν Νομικὴν Ἐπιστήμην, 1962, σελ. 94 ἐπ. Γ. Μιχαηλίδου-Νουάρου, Ὁ Τεχνικὸς πολιτισμὸς καὶ τὸ Ἀστικὸν Δίκαιον (1962).

7. L. Ferrajoli, (Politica del Diritto), XIII, 1982, σελ. 41 ἐπ. Freyer-Κανελλοπούλου, Εἰσαγωγή στὴν Κοινωνιολογία, παρ. 8. Τὸ Δίκαιον καλύπτει πάντοτε ποικίλας κοινωνικὰς διευθετήσεις διὰ τῶν ἐπιταγῶν του, ἵνα συμβιβασθῇ ἀτομικά, ταξικὰ καὶ κοινωνικὰ συμφέροντα καὶ δημιουργήσῃ έν τῇ κοινωνίᾳ κοινότητα συμφερόντων. R. Stammel Riechtiges Recht (1902). Κ. Τριανταφυλλοπούλου, Γεν. Ἀρχαί (1926). Ἰ. Θεοδωρακοπούλου, Πολιτεία, Δίκαιον καὶ Ἔθνος, Ν. Δίκ. Κ', 1964, σελ. 1 ἐπ. Ἡ τάσις τῆς ἐξισορροπήσεως ἀτομικοῦ καὶ γενικοῦ συμφέροντος παρατηρεῖται καὶ έν άρθρ. 1001, ἐδ. 2 Α. Κ. Γενικῶς βλ. Γ. Κωσταρᾶ, Κοινωνικοὶ περιορισμοὶ έν τῷ ἀστικῷ κώδικι, ΕΕΝ, 39, 681 ἐπ.

8. Ἀρθρ. 973, 1000, 1094 Α. Κ. Arndts-Κυριακοῦ, Ρωμαϊκὸν Δίκαιον παρ. 130 Α.Π. 638/62, ΝοΒ ΙΑ', 471 Ε. Θεσ. 540/65, Ἀρχ. Ν. ΙΖ', 686.

9. Ἀρθρ. 1003 ἐπ. Α.Κ. Βλ. καὶ εἰδικοὺς νόμους π.χ. Ν. 1468/50 Arndts, ἔ. ἀν., παρ. 131. Δ. Μπόσδα, Ἀρχ. Γ. ΣΤ', Ι.

10. Γ. Κωσταρᾶ, Νέος περιορισμὸς κυριότητος, ΕΕΝ. ΑΔ', 813 ἐπ. Valline, L'individualisme et le droit, σελ. 331 ἐπ.

11. Enneccerus-Wolf, Sachenrecht, παρ. 51. Β. Αῶλος, Ν. Δίκ. ΣΤ', 275.

12. Γ. Μπαλῆ, Τὸ περιεχόμενον τῆς κυριότητος, Ν. Δίκ. Ε', Ι ἐπ. Γεωργιάδη-Σταθοπούλου, ἔ. ἀν. άρθρ. 1000, ἀρ. 32-58 Ε. Αἰγ. 79/66, ΝοΒ ΙΕ', 911. Βλ. καὶ Εἰσηγητικὴν Ἐκθεσιν Κοιν. Ἐπιτροπῆς τῆς 28-3-1975: «...ἡ ιδιοκτησία ἀναγνωρίζεται ὡς βασικὸς θεσμὸς τελῶν ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Κράτους, ἀλλὰ ταυτόχρονα ἀπαγορεύεται νὰ ἀσκήται εἰς βάρος τοῦ δημοσίου συμφέροντος». Δὲν ἐπηρεάζει κανὸν χαρακτηῖρα ιδιωτικοῦ δικαίου τῆς κυριότητος τὸ ὅτι ὑπόκειται εἰς περιορισμὸς θεσπιζομένους ὑπὸ διατάξεων δημοσίου δικαίου. Π. Δαγτόγλου, Γνωμ. ΝοΒ., 1985, σελ. 1374. Ἡ έννοια τοῦ ἐμπραγμάτου δικαιώματος τῆς κυριότητος, ὡς καὶ ἡ προστασία αὐτοῦ ἀπορρέει ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ Α.Κ., ἔστω καὶ ἂν δικαιοῦχος εἶναι τὸ Δημόσιον.

13. Σ.Ε. 4050/76, ΤοΣ., 1977, σελ. 155. Α.Π. 141/67, ΝοΒ. ΙΕ', 798. Α.Π. 355/67, ΝοΒ. ΙΕ', 1138.

14. Βλ. Εἰσηγητικὴ Ἐκθεση ἔ. ἀν., Σβώλου-Βλάχου, Γνωμ. ΝοΒ. Γ', 103 ἐπ. Ἀ. Γεωργιάδη, Γνωμ. Εἰσδ. 24, σελ. 599 ἐπ. Σ.Ε. 321/48, Θ. ΝΘ', 299.

15. Planiol-Ripert-Boulangier, ἔ. ἀν., no 2704. Ἀ. Σβώλου, Ἡ ιδιοκτησία κατὰ τὰ συντάγματα τῆς τελευταίας εικοσαετίας, ΑἰΔ. Θ', Ι ἐπ. Πρόκειται περὶ τῶν ἀτομικῶν καὶ κοινωνικῶν δικαιωμάτων, ὡς ἐμφαίνεται καὶ ἐκ τοῦ σχετικοῦ τίτλου τοῦ Συντάγματος.

ξων του άρθρου τούτου δεν αδικείται ο ιδιοκτήτης, εφ' όσον είτε ο περιορισμός είναι προσωρινός είτε παρέχεται αὐτῷ ἀνάλογον ἀντάλλαγμα είτε ἐν περιπτώσει στερήσεως τῆς ιδιοκτησίας ἀποζημιώσεις (παρ. 5 καὶ 6).

Κατὰ ταῦτα τὸ δικαίωμα τῆς ιδιοκτησίας προστατεύεται ὡς ἀτομικὸν καὶ κοινωνικὸν ἐντὸς τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου διαγραφόμενων ὁρίων, ἥτοι τῶν δικαιωμάτων τρίτων καὶ τῶν νομίμων περιορισμῶν, οἵτινες ὁμως εἰσαγόμενοι διὰ νόμου δὲν δύνανται νὰ ἐξουθενώσουν τὸ περιεχόμενον τῆς ιδιοκτησίας ἢ κυριότητος, ὅπερ ἐπίσης δὲν δύνανται νὰ ἀρθῆ δι' ἀναδρωμικοῦ νόμου ὡς εὐθέως ἀντιθέτου εἰς τὸ Σύνταγμα¹⁶.

Πράγματι ἐν ἀρθρ. 17, 2 Σ. σαφῶς ὀρίζεται: «Οὐδεὶς στερεῖται τῆς ιδιοκτησίας αὐτοῦ, εἰ μὴ διὰ δημοσίαν ὠφέλειαν προσηκόντως ἀποδεδειγμένην, ὅταν καὶ ὅπως ὁ νόμος ὀρίξῃ, πάντοτε δὲ προηγουμένης πλήρους ἀποζημιώσεως, ἀνταποκρινομένης πρὸς τὴν ἀξίαν τοῦ ἀπαλλοτριουμένου κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐν ᾧ πῖον τοῦ δικαστηρίου συζητήσεως περὶ προσωρινοῦ προσδιορισμοῦ τῆς ἀποζημιώσεως...».

Ἡ στερήσις τῆς ιδιοκτησίας διαφέρουσα τοῦ περιορισμοῦ ὑπὸ τὴν προεκτεθεῖσαν ἔννοίαν σημαίνει ἀφαίρεσιν τῆς ιδιοκτησίας ἐπιβαλλομένην ἐκ τοῦ νόμου μοναδικῶς διὰ δημοσίαν ὠφέλειαν¹⁷, δεόντως ἀποδεδειγμένην καὶ πάντοτε προηγουμένης πλήρους ἀποζημιώσεως τοῦ στερουμένου τῆς ιδιοκτησίας του προσώπου, ἥτοι δι' ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως¹⁸.

Ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτριώσις ὑπὸ τοὺς ὅρους τοῦ ἀρθρ. 17 Σ. ἀποτελεῖ λοιπὸν τὴν μόνην ἐπιτρεπόμενην πράξιν στερήσεως ὑπὲρ ἄλλου τῆς ιδιοκτησίας. Ὁφείλεται εἰς τὸ δημόσιον συμφέρον (δημοσία ὠφέλεια), ἐξ οὗ καὶ κἀμπτεται ἢ ἀπολυτότης τοῦ δικαιώματος κυριότητος¹⁹. Εἶναι πράξεις δημοσίας ἀρχῆς, δι' ἧς ὁ δικαιούχος στερεῖται ὑπὲρ τρίτου ἐπὶ ἀποζημιώσεως, ἥτις εἰς τοιαύτην εἰς οὐδένα φόρον, κράτησιν ἢ τέλος ὑπόκειται, τῆς ιδιοκτησίας του ἐπὶ τοῦ πράγματος, εἴτε ἀστικοῦ εἴτε ἀγροτικοῦ, ἃ τε τοῦ νόμου μὴ διακρίνοντος, καὶ καταλήγει εἰς μεταβίβασιν τῆς κυριότητος εἰς τὸν τρίτον (πρωτότυπος τρόπος κτήσεως τῆς κυριότητος). Κηρύσσεται δὲ διὰ διοικητικῆς πράξεως τοῦ

ἀρμοδίου κατὰ νόμον ὄργανου, ἥτοι διὰ κοινῆς ὑπουργικῆς ἀποφάσεως τοῦ ἀρμοδίου ὡς ἐκ τοῦ σκοποῦ τῆς ἀπαλλοτριώσεως ὑπουργοῦ καὶ τοῦ ὑπουργοῦ οικονομικῶν ἢ ἀποφάσεως τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου ἢ ἀποφάσεως ἐπιτροπῆς ὑπουργῶν²⁰.

Ἄρα ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτριώσις εἶναι ἡ μόνη ἐξαιρέσις τοῦ συνταγματικοῦ κανόνος τοῦ ἀρθρ. 17 Σ., καθ' ὃν ἡ ιδιοκτησία προστατεύεται ὑπὸ τοῦ κράτους καὶ οὐδεὶς στερεῖται τῆς ιδιοκτησίας του. Διὰ τῆς ἐν λόγω συνταγματικῆς διατάξεως ὁ νομοθέτης ἐπεφύλαξεν ἐκὐτῷ τὸ δικαίωμα ρυθμίσεως κυριότητος ἐν τῇ μοναδικῇ περιπτώσει τῆς δημοσίας ὠφελείας προσηκόντως ἀποδεδειγμένης. Ἦτοι καθιέρωσε μὲν ὁ συνταγματικὸς νομοθέτης τὸ ἀπαρτιάζον τῆς ιδιοκτησίας ἐν τῷ πλαίσίῳ τῶν ὑφισταμένων ὄρων καὶ περιορισμῶν τοῦ ἀστικοῦ νόμου, ἀλλ' ἵνα ἀποθῆ αὕτη πράγματι κοινωνικὴ λειτουργία, ἐδημιούργησεν ἕνα ἐπὶ πλέον τρόπον πρωτοτύπου κτήσεως κυριότητος: τὴν ἀπαλλοτριώσιν διὰ δημοσίαν ὠφέλειαν, καὶ ἐδεσμεύθη, ὅπως ἐν τῇ νομοθετικῇ αὐτοῦ ἐξουσίᾳ μὴ ρυθμίξῃ πέραν ταύτης θέματα κυριότητος στερῶν ταύτης τοὺς δικαιούχους²¹. Κατὰ συνέπειαν πᾶσα κτήσις ἢ μεταβίβασις ἢ ἀπόλεια κυριότητος ἐπὶ τοῦ πράγματος δεόν νὰ γίνεται κατὰ τοὺς κανόνες τοῦ Ἀστικοῦ Δικαίου (πρωτοτύπως ἢ παραγῶγως) καὶ ἄνευ παρεμβάσεως τοῦ νομοθέτου, πλην τῆς ἀπαλλοτριώσεως διὰ δημοσίαν ὠφέλειαν, ἄλλως θά

20. Ἄρθρ. 17 Σ., Ν.Δ. 797/71. Γ. Μπαλῆ, Ἐμπράγματον Δίκαιον, 1955, παρ. 74, τοῦ αὐτοῦ, Μελέται Ἀστικοῦ Δικαίου, 1934, σελ. 386. Α. Δούση, Ἐμπράγματον Δίκαιον, 1965, παρ. 106. Π. Κορδογιαννοπούλου, Τὸ Δίκαιον τῆς ἀναγκ. ἀπαλλοτριώσεως (1976). Κ. Χορομίδη, Ἡ Ἀναγκαστικὴ Ἀπαλλοτριώσις, 1975, σελ. 77 ἐπ., 79 ἐπ. Πρόκειται περὶ διφυοῦς διαδικασίας ἐκ πράξεως τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας τῆς κηρυττούσης τὴν ἀπαλλοτριώσιν καὶ ἐκ πράξεως τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας τῆς ἐπιδικαζούσης τὴν ἀποζημίωσιν, ἄνευ τῆς καταβολῆς τῆς ὁποίας ἡ ἀπαλλοτριώσις δὲν θεωρεῖται συντελεσμένη. Β. Οἰκονομίδου, Ἐμπράγματα Δικαίου, 1931, σελ. 108, σημ. 23. Γ. Μπαλῆ, ἐν. ἀν. Κ. Χορομίδη, ἐ. ἀν. Α.Π. 1437/80, ΝοΒ. 1981, 706. Α.Π. 1236/82, ΕΕΝ, Ν', 557. Ε.Π. 75/47, ΕΕΝ. ΙΑ', 343. Ε.Α. 2975/48, Θ. 1949, 82. Πρ. Ἡρ. 874/47, ΕΕΝ. 1948, 50. Πρ. Ἀθ. 293/57, ΕΕΝ. 1957, 892. Πρ. Μυτ. 367/82, Ἀρχ. Ν. 34, 478. Εἰρ. Δερβ. 6/70, ΕλλΔνη, 1970, 534.

21. Γ. Μπαλῆ, ἐ. ἀν., Γ. Κωσταρά, Τὸ Σύνταγμα καὶ ὁ Α.Ν. 1323, Ν. Δίκ. ΣΤ', 259 ἐπ. Δημοσία ὠφέλεια, δημόσιον συμφέρον, γενικὸν καὶ γενικώτερον συμφέρον, κοινωνικὸν συμφέρον εἶναι ὅροι ταυτόσημοι, ἀποδίδοντες τὰς νεωτέρας κοινωνικὰς ἀντιλήψεις ἐπὶ τῶν ἐννοιῶν δικαιώματος, δικαίου, κράτους καὶ εἰδικῶς τῆς ιδιοκτησίας, ἥτις ἐν τῇ ἱστορικῇ ἐξελίξει τοῦ ὅλου θεσμοῦ ἀπέβαλε τὸν ἀκρατὸν ἀτομισμὸν «χρῶ καὶ παραχρῶ», τῆς ἐλληνικῆς ἀρχαιότητος καὶ τοῦ ἀρχαίου Ρωμαϊκοῦ Δικαίου, ἐν ᾧ ἡ κυριότης ὑφίστατο μόνον ὡς πλήρες δικαίωμα ιδιοκτησίας. Windscheid-Kipp-Ἀργυροῦ, Ἐμπράγματον Δίκαιον, παρ. 168, 169. Προϊόντος τοῦ χρόνου διεπλάσθησαν τὰ ἐμπράγματα δικαιώματα ἰδίως διὰ τοῦ πραιτωριοῦ ἐδίκτου ἐπὶ ἀλλοτρίων πραγμάτων καὶ ἡ κυριότης ἐπάσσε νὰ παρέχῃ τὴν πλήρη καὶ ἀποκλειστικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πράγματος. Καίτοι ἐνὸς εἶδους κατ' ἔννοιαν, ἤρχισε νὰ λαμβάνῃ διαφόρους μορφὰς ἐμφανίσεως σὺν τῷ χρόνῳ λόγω κοινωνικῶν ἀναγκῶν, αἵτινες θεραπεύονται διὰ τῶν νομίμων περιορισμῶν τοῦ περιεχομένου τῆς. Dernburg-Δουβουινιώτου, Ἐμπράγματον Δίκαιον, παρ. 192. Α.Π. 1763/84, ΝοΒ., 33, 165. Βλ. καὶ Γ. Κασιμάτη, Τὰ συνταγματικὰ ὅρια τῆς ιδιοκτησίας, 1972, σελ. 21 ἐπ. Hedemann, Sachenrecht, σελ. 80 ἐπ.

16. Ἀ. Φλώρου, Ἐπισκόπησις τῆς νομολογίας ἐπὶ τῆς ἐννοίας τῆς στερήσεως ιδιοκτησίας κατὰ τὸ ἀρθρ. 17 τοῦ Συντάγματος. ΕλλΔνη, 1966, σελ. 453 ἐπ., 670 ἐπ., 681 ἐπ. Α.Π. 29/68, ΝοΒ. ΙΣΤ', 396.

17. Διὰ δημοσίαν ὠφέλειαν ἀναγράφεται καὶ εἰς τὰ Συντάγματα 1911, 1927, καὶ 1952, ἐνῶ τὸ Σύνταγμα τοῦ 1864 διελάμβανε «διὰ δημοσίαν ἀνάγκην».

18. Ἡ προσκύρωσις ἀποτελεῖ μορφήν ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως. Εἰρ. Ἀθ. 2132/82, ΕλλΔνη, 24, 872.

19. Baudry-Lacantinerie, ἐ. ἀν., Ἀ. Σβώλου, ἐ. ἀν. Ἐν τῇ ἐξαιρετικῇ ταύτῃ περιπτώσει ἢ σύγκρουσις τοῦ δημοσίου καὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ συμφέροντος ἀπολήγει ὑπὲρ τοῦ δημοσίου συμφέροντος μὲ ἀποζημιώσιν τοῦ ἰδιώτου. Π. Κορδογιαννοπούλου, Τὸ Δίκαιον τῆς ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως (1954).

Η ΙΕΡΑ ΠΟΡΕΙΑ ΑΓΑΠΗΣ ΤΗΣ Α.Θ.Π. ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΤΑ ΠΡΕΣΒΥΓΕΝΗ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ (22.5 — 6.6.1987)

Τὸ πρῶτὸ τῆς Κυριακῆς 24 Μαΐου τελέσθηκε στὸν Ἱ. Πατριαρχικὸ Ναὸ Ἁγίου Νικολάου Χαμιζάνου Πατριαρχικὸ καὶ Συνοδικὸ Συλλεΐτουργο, στὸ ὁποῖο προσέστησαν ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Δημήτριος καὶ ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ. Παρθένιος περιστοιχιζόμενοι ἀπὸ Μητροπολίτες τῶν δύο Πατριαρχικῶν Θρόνων καὶ παρέστησαν οἱ ταγοὶ τῆς ἐλληνικῆς παροικίας, ἐκπρόσωποι ξένων δογμάτων, πρέσβεις ξένων χωρῶν καὶ πολλοὶ ὁμογενεῖς. Δὲν ἀνταλλάχθηκαν λόγοι.

Ἀμέσως μετὰ ὁ Παναγιώτατος συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Μακαριώτατο, τὸν Σεβ. Ἀμερικῆς κ.ἁ. Ἱεράρχες τῶν δύο Πατριαρχείων ἐπισκέφθηκε τὸν Ἀντιπρόεδρο τῆς Αἰγυπτιακῆς Κυβερνήσεως καὶ Ὑπουργὸ τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Esmat Abou Taleb παρουσία τοῦ Πρέσβου τῆς Τουρκίας στὸ Κάιρο κ. Haluk Hayinsu, τὸν Μεγάλου Μουφτῆ καὶ Πρύτανη τοῦ Ἁλχαρ σοφολογιώτατο κ. El Acher Gad Hak παρουσία ἀνωτάτων ὑπηρεσιακῶν παραγόντων τῆς Αἰγυπτιακῆς Κυβερνήσεως, καθὼς καὶ τὸν Διοικητὴ τῆς πόλεως τοῦ Καΐρου κ. Youssef Abou Taleb, μὲ τοὺς ὁποίους ὁ σεπτὸς Προκαθήμενος τῆς Ὀρθοδοξίας ἔκανε ἐνδιαφέρουσες συζητήσεις καὶ ἀντάλλαξε ἀπόψεις γιὰ θέματα κοινῶς ἐνδιαφέροντος. Ἰδιαιτέρα μὲ τὸν Μεγάλου Μουφτῆ συνέπεσε ἡ ἐπιθυμία γιὰ προώθηση τοῦ διαλόγου μεταξὺ Ὀρθοδοξίας καὶ Ἰσλάμ καὶ ἐκατέρωθεν ἐνημέρωση, ἐξάρθηκε δὲ ὁ ρόλος τῶν θρησκευτικῶν γιὰ τὴν παγίωση τῆς παγκοσμίου εἰρήνης.

Τὸ μεσημέρι ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Παρθένιος παρέθεσε ἐπίσημο γεῦμα πρὸς τιμὴν τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Δημητρίου καὶ τῆς συνοδείας του στὸ ξενοδοχεῖο «Ramsis Hilton», τοῦ ὁποῖο ὁ ἀρχιμάγειρος κ. Σαράντος εἶναι Ἕλληνας! Παρέστησαν ὁ Πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ κ. Νομικοῦ, οἱ τὰ πρῶτα φέροντες τῆς

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 479 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 13 τεύχους.

εἶναι ἄκυρος. Πολλῶ μάλλον ἄκυρος ὡς ἀντισυνταγματικὸς καὶ ἔκθεσμος τυγχάνει ὁ Ν. 1700) 87, καθότι στερεῖ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς κυριότητος πραγμάτων κτηθέντων ὑπ' αὐτῆς δι' ἐκτάκτου χρησιμεύσεως, ἥς αἱ διατάξεις ἴσχυσαν καὶ ἴσχουν, ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου ἄνευ ἀποζημιώσεως.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ε. ΚΩΣΤΑΡΑΣ
Δρ Ν. - Δικηγόρος

ἐλληνικῆς παροικίας, ἐκπρόσωποι τῆς Ἀραβοορθόδοξης Κοινότητος κ.ἁ. Μετὰ τὸ τέλος τοῦ γεύματος τὸν λόγο ἔλαβε ὁ Μακ. κ. Παρθένιος ὁ ὁποῖος εἶπε:

«Ἡ πορεία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, πορεία εἰρήνης, ἀγάπης καὶ ἐνότητας, συμπληρώνει τὸ βράδυ τρεῖς μέρες στὸ Πατριαρχεῖο μας. Οἱ μέρες αὐτὲς θὰ μείνουν ἀλησιμόνητες καὶ θὰ θυμόμαστε πάντοτε διὰ μᾶς χαρίσατε θάρρος, κουράγιο καὶ σεῖς ὁ ἴδιος θὰ τὸ νοιώσατε βλέποντας τὸν πιστὸ λαὸ τοῦ Πατριαρχείου μας νὰ συγκεντρώνεται μὲ πολὺ σεβασμὸ καὶ πολλὴ ἀγάπη σὲ κάθε παρουσία σας. Μικρὰ ἀντίδοσις τῆς ἀγάπης σας εἶναι καὶ τὸ λιτὸ γεῦμα, αὐτὸ ποὺ προσφέρει ἡ Ἐκκλησία μας. Τὸ προσφέρει μὲ τὴν παρουσία τῆς Ἐκκλησίας μας, μὲ τὴν παρουσία τοῦ Πρέσβεώς μας, τοῦ Γένους μας μὲ τὴν παρουσία τοῦ Πρέσβεως τῆς Κύπρου, μὲ τὴν παρουσία τῶν ἐκπροσώπων τῶν Κοινοτήτων μας, τῶν σοματιῶν καὶ ἀδελφοτήτων μας, μὲ τὴν παρουσία τῶν ἀδελφῶν Ἀράβων Ὀρθοδόξων, μία ἐπιτομὴ ἐκλεκτῆ μικρὰ, ἀλλὰ πάντα ζωντανὴ ἐκπροσώπησης τῆς παρουσίας τῆς Ἐκκλησίας μας ἐδῶ εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Θὰ ἤθελα νὰ σᾶς εὐχαριστήσω μετὰ τὴν θεία Δειτουργία ποὺ ἔγινε σήμερον καὶ ποὺ ἀποτελεῖ τὸ πιὸ ὁμορφο, τὸ πιὸ ἅγιο ποὺ μπορεῖ νὰ προσφέρει μία ἐκκλησία εἰς τὸν λαὸν τῆς. Ἐκεῖ μὲ τοὺς ὀλίγους Χριστιανούς μας, νοιώσαμε ὅλοι διὰ τὴν πορεία τῆς εἰρήνης, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἐνότητος ποὺ ἤρθατε νὰ μᾶς προσφέρετε ἐνώθηκε μὲ τὸ Θεὸ καὶ ἐνώθηκε καὶ μὲ τὸν λαὸ μας.

Ἐδῶ αὐτὴ τὴν στιγμή ποὺ πλησιάζει ἡ ὥρα ἡ μεγάλη ποὺ θὰ συναντήσετε στὸ Κέντρο Καΐρου ὄχι μόνον τοὺς ταγοὺς τῆς παροικίας μας ἀλλὰ καὶ τὸ λαὸ μας, ἕναν λαὸ ἀγνό, ἐργατικὸ, ποὺ νοιώθει τὴν ἀγάπη του στὴν Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας καὶ ποὺ ἡ Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας τὸν περιβάλλει καὶ αὐτὴ μὲ τὴν ἀγάπη τῆς. Θὰ ἤθελα νὰ σᾶς πῶ διὰ τὴν Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας ἔζησε μὲ τὴν βοήθεια τοῦ λαοῦ τῆς, καὶ ὁ λαὸς ἀγάπησε τὸν ταπεινὸ κληρὸ τῆς. Ἔτσι προχωρήσαμε αὐτὸν τὸν αἰῶνα καὶ παρουσιάσαμε ἐνομινοῦ μιὰ παροικία ποὺ εἶναι ζηλευτή, μπορῶ νὰ πῶ. Θὰ ἤθελα καὶ τὴν ὥρα αὐτὴ καὶ τὴν βραδυνή, νὰ εὐλογήσετε τὸν λαὸ μας. Ἡ εὐλογία σας θὰ εἶναι μαζί μας σὺν παρουσίᾳ τοῦ Θεοῦ μας καὶ σὺν παρουσίᾳ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας τοῦ Πατριάρχου τοῦ Γένους μας. Σᾶς εὐχαριστῶ».

Ἀμέσως μετὰ μίλησε ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Γέρον Ἀμερικῆς κ. Ἰάκωβος, ὁ ὁποῖος εἶπε:

«Παναγιώτατε Πάτερ και Δέσποτα, Μακαριώτατε Πατριάρχα Ἀλεξανδρείας, σεβασμιώτατοι και τιμιώτατοι Ἀρχιερεῖς τῶν δύο τιμίων προσβυτερῶν τῆς ἐν Χριστῷ διακονίας και ἀγαπητοὶ ἀδελφοί,

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Δημήτριος με τὸν μεγάλο ἱερέα τῆς Αἰγύπτου. Μαζί του ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Παρθένιος και ὁ Μητροπολίτης Ἑρμοπόλεως κ. Παῦλος.

Εἶμαι εὐτυχῆς πὸν με τὴν ἱστορικὴ πρόσκληση τοῦ Παναγιωτάτου θρόνου και ἐγὼ συμπορευόμενος σὲ μιὰ γραμμὴ ἀτέλειωτη πὸν ἀρχίζει ἀπὸ αἰῶνες και θὰ συνεχιστεῖ μέχρι συντελείας τῶν αἰῶνων. Γιατὶ ἡ πορεία τῆς Α.Θ.Π., εἶναι πορεία τοῦ Γένους μας πὸν στάθηκε πάντοτε πὸν ψηλά, ἀνέθηκε ὅλες τὶς κορφές τῆς πορείας γιὰ νὰ διακηρύξει τὴν ἐνότητά του, τὴν ζωτικότητα του, τὴν ἀγάπη του σὸν κόσμο, τὸ οἰκουμενικὸ πνεῦμα και τὶς ἀρχές τῆς δικαιοσύνης και τῆς εἰρήνης ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἔχει ἀνάγκη ὁ ἄνθρωπος διὰ μέσον τῶν αἰῶνων. Τελειώνει αὐριο τὸ πρῶν ἓνα μέρος τῆς πορείας γιὰ νὰ συνεχιστεῖ πρὸς τὸ Θεοβάδιστο ὄρος Σινᾶ πᾶνω σὸν ὁποῖο βασιλεύει πράγματι μιὰ τέτοια γαλάζια γαλήνη, μιὰ τέτοια χρυσὴ ἡρεμία, πὸν πρὶν λίγο μοῦ τὴν περιέγραψε ἡ Κα Νομικοῦ διὰν ἀνέθηκε με τὰ τέκνα τῆς σὴν κορφή σὶς 2 μισοὶ τὸ πρῶν και εἶδε τὸν ἥλιο νὰ χρυσώνει τὴν γῆ μαζί και τὸν οὐρανὸ. Ἔτσι φέγγει και ὁ Πατριάρχης μας. Ὅπου βαδίζει, ὅπου ἀνεβαίνει νὰ σκορπιεῖται ἓνα φῶς, τὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας, και σὸν οὐρανὸ και σὴν γῆ. Γιατὶ ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι ἀκριβῶς ἡ θρησκεία τῆς ἀγάπης, τῆς ἐνότητας και τῶν ἀγωνισμάτων και ἀθλημάτων, ὄχι μονάχα τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἀλλὰ και ὅλου τοῦ ἀνθρωπίνου Γένους. Οἱ μάρτυρες πὸν προσέφερε ἡ Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας, ἡ Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων, ἡ Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως, μᾶς ὑποχρεώνουν νὰ συνεχίσουμε τὴν μαρτυρία του σὸν κόσμο τοῦτο πὸν εἶναι μ α ρ τ υ ρ ῖ α δικαιοσύνης, ἀγαθότητας και ἀγάπης τόσο πλατειᾶς, πὸν νὰ ἀγκαλιάζει ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Ἐκ μέρους τῶν Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων

τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, τοῦ μὲν νὰ σᾶς εὐχαριστήσω Μακαριώτατε Πάπα και Πατριάρχα Ἀλεξανδρείας και λέγω τοῦ μὲν, γιατί ἔχει ὑπερεκχειλίσει ἡ ἀγάπη σας. Μᾶς ἔχετε κυριολεκτικῶς σπλαγχνιστεῖ με τὴν μελιχρία φωνῆ σας, τοὺς εὐγενικοὺς σας τρόπους και τὴν γενναϊότητα φιλοξενίας σας. Ἐρχόμεστε ὅλοι μαζί, ἀπὸ μάλιστα εἶστε ἓνας ἀπὸ μᾶς, ἀπὸ εἶστε ἀπόφοιτος τῆς Χάλκης. Ὅ, τι πῆρατε ἀπὸ τὴν Χάλκη, τὸ δώσατε πλέον σὸν κόσμο σας ἐδῶ. Πῆρατε μιὰ γαλήνη πὸν μονάχα σὴν Χάλκη τὴν νοιώθει ὁ ἄνθρωπος.

Πῆρατε τοὺς ἀπλωμένους ὁρίζοντες πὸν πονθενὰ ἄλλου δὲν εἶναι τόσο ἀπλωμένοι ὅσο σὴν Χάλκη. Πῆρατε και αὐτὸ τὸ ἡλιοβασιλεμαῖ τῆς ὄχι μόνο ἀπ' τὴν αὐγὴ τῆς ἡμέρας τὶς πὸν ὁμορφες ἀκτίνες μιᾶς προσωπικότητας πὸν τὴν ἔχει ἀνάγκη ὁ Ἀλεξανδρινὸς Θρόνος. Σᾶς θέλομε πάντοτε συνοδοιπόρους σὴν μεγάλη πορεία αὐτή. Κοπιώδης εἶναι ἀλλὰ τόσο ὁμορφὴ πὸν θὰ σᾶς χαρίσει σὸν τέλος μιὰν ἀπέραντη εὐφροσύνη και μιὰ ἔξαρση πὸν δὲν θὰ νοιώσετε πονθενὰ ἄλλου. Τὴν ἔξαρση αὐτὴ θὰ τὴν ζήσομε ἐλπίζομε αὐριο και μεθαύριο σὸν Σινᾶ, θὰ τὴν ἀποθησαυρίσετε ἐσεῖς και μεῖς γιὰ νὰ μπορέσομε νὰ συνεχίσουμε τὸ ἔργο μας πὸν εἶναι ἡ διακονία τοῦ θελήματος τοῦ Κυρίου (ἄνα πάντες ἐν ὄσιν), εἴτε εἶναι Ἀραβες, εἴτε εἶναι Ἕλληνες, εἴτε εἶναι Σκῆθες, εἴτε εἶναι Μῆδοι, εἴτε εἶναι βάρβαροι, πάντες «ἐν ἔσμεν ἐν Χριστῷ».

Αὐτὴ τὴν νότια τὴν ἐπιτιμήσαμε πὸν πὸν ἐδῶ με τὴν προσφορά τῆς ἀγάπης σας. Ἐπαναλαμβάνω τὶς εὐχαριστίες μου και τὴν ἀγάπη μας και τὶς εὐχές μας νὰ μεγαλύνεσθε και νὰ ἀφοιξεσθε και νὰ ἀγωνίζεσθε νικηφόρα σὶς ἐπάλλξεις τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ Θρόνου».

Μέσα σὲ ἐγκάρδια ἀτμόσφαιρα ὁ Παναγιώτατος ἔλαβε τελευταῖος τὸν λόγο και ἀνοιξε διάπλατα τὴν καρδιά του, γιὰ νὰ ἀγκαλιάσει ὅλους τοὺς παρευρισκομένους και στὰ πρόσωπά τους κάθε μέλος τῆς ὁμογένειας. Ὁ λόγος του ἔχει ὡς ἔξης:

«Μακαριώτατε, Σεβασμιώτατοι, τέκνα τοῦ Κυρίου ἀγαπητά,

Σήμερα ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἔζησε πάλι μιὰ ἀξέχαστη μέρα, κοντὰ σὸν ἀγαπημένο του ἀδελφὸ, τὸν Πατριάρχη τῆς Ἀλεξανδρείας, κοντὰ σὸν Ἀρχιερεῖς και κοντὰ σὸν πνευματικὰ του τέκνα. Τὸ ἀποκορύφωμα τῆς χαρᾶς τοῦ Πατριάρχου ἦτο δι' ὅλοι μαζί συλλειτουργήσαμε σὸν Ναὸ τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ὁ ὁποῖος Ἅγιος Νικόλαος, κατὰγειται ἀπὸ τὰ μέρη τὰ δικὰ μας και εὐλόγησε χιλιάδες πιστοὺς μέσα σὲ ὅλο τὸν κόσμο, και προσέφερε τὴν προστασία και τὴν ἀγάπη του σὲ ἑκατομμύρια φτωχοὺς και ἔθλα ἀπὸ δεινὲς περιστάσεις ἄλλους ἰσσοὺς και τοὺς ἐποθέτησε μέσα σὸν φῶς τῆς χαρᾶς και τῆς εὐτυχίας σ' αὐτὸν τὸν Ναὸ πὸν ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ συλλειτουργήσαμε, και μεταλάβαμε ἀπὸ τὸ κοινὸ ποτήριον τὸ Σῶμα και τὸ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο μᾶς ἐμψυχώνει, μᾶς δυναμώνει, μᾶς ἐνώνει, μᾶς δίδει ζωὴ και χωρὶς νὰ τὸ θέλομε δύναμη και

θέληση γιὰ τὴν μεγάλη πορεία αὐτὴ τὴν ὁποία ἀναλάβαμε, ἐμεῖς καὶ σεῖς, ἐσεῖς καὶ μεῖς. Καὶ εἶναι ἡ πορεία τοῦ Γένους μας, τοῦ Γένους τὸ ὁποῖον εἶναι διασκορπισμένο μέσα σ' ὅλο τὸν κόσμο καὶ αὐτὴ τὴν στιγμή μέσα σὲ ἓνα κομμάτι τοῦ ὁλοκλήρου γένους μας, ἓνα κομμάτι ὅμως πὸν τὸ εἶδα χαρούμενο, τὸ εἶδα εὐτυχιμένο. Δὲν εἶδα τοὺς μορφοσμούς τῆς ἀγωνίας καὶ τῆς δυστυχίας σὰν πρόσωπά των. Δὲν ἤκουσα γογγυσμούς, καὶ δὲν εἶδα νὰ σπαριαροῦν οἱ ψυχές τους, διότι δὲν εἶναι ἀπ' αὐτὸν τὸν κόσμο οἱ ἄνθρωποι τοῦ Γένους μας.

Ὁ κόσμος τους εἶναι διαφορετικός, εἶναι ἐκ τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦ Θεοῦ ζοῦν, καὶ πρὸς τὸν Θεὸν κατευθύνονται καὶ διὰν ἓνας ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος προέρχεται ἀπὸ τὸν Θεόν, ζεῖ ἀπὸ τὸν Θεόν καὶ πορεύεται πρὸς τὸν Θεόν, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ εἶναι ἄνθρωπος καλός, ἄνθρωπος εὐγενής, ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος βλέπει τὸν πλησίον του, τὸν ἀγκαλιάζει, τὸν βοηθεῖ, ὁ ὁποῖος κοιτάζει νὰ κάνει τὴν καλοσύνη, ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος αἰσθάνεται ὅτι βρισκεῖται τοποθετημένος ἐπάνω σὸ Χέρι τοῦ Θεοῦ σταθερὰ καὶ δὲν μπορεῖ νὰ πέσει ἀπὸ αὐτὸ καὶ γιαντὸ μὲ περηφάνεια πορεύεται τὴν ὁδὸ. Δὲν ζαλλίζεται ἀπὸ τὰ γύρω κύματα καὶ τὶς τρικυμίες ὅσο δυνατὰ καὶ συγκλονιστικὰ καὶ ἂν εἶναι. Χάρηκα πὸν σὰς εἶδα ὄλους, πολλοὺς ὁμορφονωμένους σωματικὰ καὶ ψυχικὰ μὲ τὰ παιδιά σας, ἄνδρες καὶ γυναῖκες σὴν ἐκκλησία, τὴν καταστολισμένη ἀπὸ τὴν μαριτρία σας καὶ ἀπὸ τὸ μαριτύριό σας τῶν αἰώνων πὸν γίνονται θαύματα καὶ χωρὶς ἐσεῖς νὰ τὸ νοιώθετε πολὺ καλὰ ἀλλὰ ἐμεῖς περισσότερο τὰ νοιώθουμε αὐτὰ διότι μᾶς τὰ δείχνει πλατύτερα ὁ Θεός. Σήμερα διὰν μεταλάβαινα, σὰν νὰ μεταλάβαινα τῆς ἀγάπης σας καὶ τῆς καλωσύνης σας καὶ τῆς προσφορᾶς σας καὶ τῆς ἐπισχύσεώς σας πρὸς τὸν Θρόνον τὸν Ἀλεξανδρινὸ καὶ πρὸς τὸν ἀγαπημένο Πατριάρχον τὸν ὁποῖο ἔχετε καὶ τὸν ὁποῖο ἐμεῖς ὄντως ἀγαποῦμε, ὄντως ἐκτιμοῦμε, ὄντως αἰσθανόμεθα ὅτι εἴμαστε καὶ εἶναι πλησίον ὁ ἓνας σὸν ἄλλο. Διότι εἶναι ἄξιος τῶν προσδοκιῶν τῆς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ εἶδα καὶ ἓνα κόσμο ὅπως ἀνέφερε πρὸ ὀλίγου ὁ Γέροντας Ἅγιος Ἀμερικῆς, ἀπὸ διάφορα ἔθνη καὶ λαοὺς ἐνωμένους ὅμως ἐν πίστει. Καὶ ἡ πίστις μας εἶναι ἡ Ὁρθοδοξία. Καὶ ὅπως εἶπε πάλι ὁ Γέροντας Ἀμερικῆς ἡ Ὁρθοδοξία δὲν χωρίζει τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ τοὺς ἐνώνει, ὅπως εἴμασταν ἐνωμένοι, διὰν εἴμασταν μέσα σὴν Ἐκκλησία, ὅποιος ἐθνικότητος κα! ἂν εἴμασταν, διότι εἴμεθα πολλοὶ καὶ οὐράνιοι, εἴμεθα μέλη τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἐπουρανοῦ Πατρός μας καὶ ὁ Πατὴρ αὐτὸς μᾶς ἐλογεῖ. Κατενθουσιασμένος μαζί μὲ τὴν συνοδεία μου ἐγκαταλείπω τὸ ἔδαφος αὐτὸ αἰθρὶο τὸ πρῶν ἀλλὰ τὸ μεγάλο μου καὶ ἡ ψυχὴ μου εἶναι γεμάτα ἀπὸ σᾶς. Θὰ σὰς σκέπτομαι καὶ θὰ σὰς ἀγαπῶ. Θὰ σὰς μεταδίδω πάντοτε τὴν εὐλογία τῆς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ σὲ κάθε λειτουργία τὴν ὁποία θὰ κάνω θὰ εὐχομαι ὑπὲρ ὑμῶν, ὑπὲρ τῆς προόδου ὑμῶν, τῆς εὐμερείας ὑμῶν, ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς, ὑπὲρ τῆς ἐμμορῆς ἐν τῇ πίστει πρὸς τὸν Θεόν καὶ ἐν τῇ πίστει τῇ Ὁρθοδόξῳ. Καὶ διὰν εἴμεθα τελειωτικὰ δοσμένοι καὶ

ἐνωμένοι μὲ τὸν Θεὸν νὰ εἴμεθα πάντα βέβαιοι ὅτι ὁ Θεὸς συνεργεῖ πάντοτε καὶ πάντα εἰς ἀγαθόν.

Ὁ Θεὸς μαζί μας καὶ ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ ποτὲ νὰ μὴ σὰς ἀφήσει».

Στις 8.30 μ.μ. ἡ Ἑλληνικὴ Κοινότητα Καΐρου παρέθεσε σὸ Ἑλληνικὸ Κέντρο δεξίωση πρὸς τμητὴν τοῦ Παναγιωτάτου, σὴν ὁποία παρέστησαν ὁ Μακ. Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Παρθένιος, Ἀρχιερεῖς τῶν δύο θρόνων, ὁ Πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος ἐπικεφαλῆς τῶν διπλωματικῶν ὑπαλλήλων, Πρόεδροι τῶν ἐλληνικῶν σωματείων καὶ πολλοὶ ὁμογενεῖς. Προσφωνώντας τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχον ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Καΐρου κ. Τάκης Διαμαντίδης εἶπε:

«Παναγιώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα, Οἰκουμενικὸ Πατριάρχα Κύριε Κύριε Δημήτριε,

Μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Μακαριώτατον, πνευματικὸν μας Πατέρα καὶ Πατριάρχον Ἀλεξανδρείας καὶ Πάσης Ἀφρικῆς κ.κ. Παρθένιον, σύμπασα ἡ Ἑλληνικὴ Παροικία τοῦ Καΐρου, μετὰ τὴν Πατρικὴν Σας εὐλογίαν πὸν ἐλάβομεν κατὰ τὴν Θεῖαν Δειουργίαν, τὸ πρῶν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Νικολάου, Σᾶς ὑποδέχεται μὲ αἰσθήματα θαυμάτου σεβασμοῦ, νίκης ἀγάπης, μὲ αἰσθήματα συγκινήσεως καὶ χαρᾶς. Δὲν βρίσκομεν πραγματικὰ Παναγιώτατε τὰ λόγια πὸν πρέπει γιὰ νὰ Σᾶς ἐκφράσωμεν, αὐτὸ πὸν αἰσθανόμεθα, γιὰ τὸν ἐρχομὸ Σας, ἐδῶ σὴν πόλιν τοῦ Νεῖλου, γιὰ τὴν ἐπίσκεψίν Σας εἰς τὸ Πατριαρχεῖον μας, καὶ εἰς τὴν Παροικίαν μας, εἰς τὴν χώραν τῆς Αἰγύπτου πὸν ζοῦμεν, τὴν δευτέραν Πατριδα μας, πὸν μᾶς φιλοξενεῖ καὶ τὴν ἀγαποῦμεν. Ἦλθατε ἀπὸ τὴν ἄλλοτε Βασιλίδα τῶν Πόλεων, καὶ μᾶς ἐφέρατε τὴν ἐνθύμησιν τῶν τόσων γεγονότων τοῦ Γένους μας, καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας μας, πὸν ἔγιναν ἐκεῖ. Βρῆχονται τὰ μάτια μπροστὰ σὴν σκέψιν τῆς θέσεως καὶ τοῦ ἔργου πὸν ἐπιτελεῖτε καὶ οἱ καρδιές ὄλων μας κτυποῦν ἀδιάκοπα, τὶς μέρες αὐτές, διὰ τὸ γεγονὸς τῆς εὐγενοῦς ἐπισκέψεώς Σας, διὰ τὸ γεγονὸς τῆς θνημῆσεώς Σας, καὶ γιὰ μᾶς.

Μετὰ τὴν ἀναγγελίαν τοῦ Πατριάρχου μας κ.κ. Παρθενίου, καὶ τὰ τόσα λόγια πὸν μᾶς εἶπε, κατὰ τὸν Ἑσπερινὸν καὶ τὴν Θεῖαν Δειουργίαν τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου, εἰς τὸν Κοινοτικὸν μας Ναὸν ἐδῶ, διὰ τὴν σημασίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, καὶ διὰ τὸν ρόλον πὸν ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης διαδραματίζει διὰ ὅλον τὸ Γένος μας, καὶ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν μας. Ἡ Ἑλληνικὴ Κοινότης Καΐρου καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Παροικία πὸν παλαιὰ ἦτανε στενὰ μὲ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐνωμένη, ἀνέμενε μὲ ἀγωνίαν νὰ Σᾶς δῆ, νὰ δῆ τὴν ἱστορικὴν διὰ τὸ ἔθνος προσωπικότητά Σας, μὲ τὴν Ἅγιαν Χάριν Της, νὰ ἀσπασθῇ τὴν δεξιάν Σας, νὰ γιορτάσῃ μπροστὰ Σας, νὰ κλάσῃ, νὰ θρηνησῇ, νὰ θνημηθῇ, νὰ πάρῃ δύναμιν, ἀπὸ τὸ παρελθὸν τοῦ ἐλληνισμοῦ τοῦ Θρόνου Σας, ἀπὸ τὴν ἱστορίαν του καὶ φωτισμὸν ἀπὸ Ἑσᾶς, διὰ νὰ συνεχίσῃ τὸν ἀγῶνα διὰ τὴν ζωὴν τῆς, καὶ τὴν συμπαράστασιν εἰς κάθε τι τὸ ἐλληνικόν, πὸν περιλαμβάνει πάντοτε τὸ καλόν, τὸ ἀγα-

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Διακήρυξεις και υπόμνησις.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν ἑκτακτικὴν συνεδρίαν τῆς 18ης καὶ 19ης Αὐγούστου ἐ.ξ., μετὰ ἐνδελεχῆ συζήτησιν ἐπὶ τοῦ ὁσημέραι ὀγκουμένου Ἐκκλησιαστικοῦ Ζητήματος, προέβη ὁμοφώνως εἰς τὴν σύνταξιν Συνοδικῆς Ἀποφάσεως, ἐν τῇ ὁποίᾳ «διακηρύσσει ἅπαξ ἔτι πρὸς τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τὴν ἀραγῆ ἐνότητά ὄλων τῶν Ἱεραρχῶν, τὴν ἀκαμπτον ἀγωνιστικότητα τῶν καὶ τὴν ἀνυποχώρητον καὶ ὁμόφωνον ἀπόφασιν τῶν νὰ μὴ συμπράξουν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀντιεναγγελικοῦ, ἀντικανονικοῦ καὶ ἀντισυνταγματικοῦ ν. 1707)87, ἀλλὰ νὰ ἀγωνισθοῦν μὲχρι πλήρους καταργήσεως τοῦ δηλοῦντες ὅτι δὲν ἀφίστανται τῆς ἀρχικῆς ἀποφάσεώς των διὰ τὴν ἐπαναδιαπραγματεύσιν μετὰ τῆς Πολιτείας τοῦ περιουσιακοῦ θέματος ἀπὸ μηδενικῆς βάσεως».

Ἡ αὐτὴ ἀπόφασις τῆς Σεπτιῆς Ἱεραρχίας «πομιμνήσκει πρὸς τὸ πλήρωμα τοῦ πιστοῦ λαοῦ, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἐξῆλθε νικῶσα ἐκ τῶν σκοτεινῶν κατακομβῶν τοῦ διωγμοῦ τῶν πρώτων αἰώνων, ἐξουδετέρωσε τὴν εἰδωλολατρείαν συντελέσασα εἰς τὸ θαῦμα τῆς χλιετοῦς μεγαλοφυΐας τοῦ Ἐλληνοβυζαντινοῦ Πολιτισμοῦ, ἐκρότισεν ἀδόουλιον τὸ φρόνημα, γενναίαν τὴν πίστιν καὶ καθαρὰν τὴν γλῶσσαν τῶν ὑποδούλων Ἑλλήνων ὀδηγήσασα αὐτοὺς εἰς τὴν ἐλευθερίαν, διατηρεῖ ἀκόμη ἄσβεστον τὴν φλόγα τοῦ Φαναρίου εἰς τὴν «Πόλιν» καὶ κρατεῖ μόνη ἡ Ἐκκλησία καὶ κατὰ τὴν παρούσαν κρίσιμον ἐποχὴν τὴν βαρεῖαν ἐδύνην τῆς συνεκτικῆς καὶ συμφιλικτικῆς δυνάμεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς οὐράνιον πολιτεῖμα, εἶναι ἀνάγκη νὰ παραμείνῃ ἐλευθέρη καὶ ἀνεπηρέαστος ἐκ τῶν πολιτικῶν σκοπιμοτήτων καὶ τῶν κομματικῶν ἀνταγωνισμῶν».

θὼν καὶ τὸ ὄραϊον, καὶ μεταλαμπαδεύει τὸ ἀθάνατο ἑλληνικὸ Πνεῦμα.

Καλῶς ὀριόατε Παναγιώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα, μετὰ τὴν τιμίαν συνοδείαν Σας, τῆς ὁποίας ἡγεῖται ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς κ.κ. Ἰάκωβος, ὁ πνευματικὸς καὶ πολιτικὸς οἰακοστρόφος τοῦ Ἀποδήμον Ἑλληνισμοῦ σὴν Ἀμερικὴν καὶ τὸν Καναδά, ἐκεῖ πὸν τὸ ἕνα τρίτο τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος μας εὐρίσκειται καὶ ζῆ καὶ ἐργάζεται, καὶ πὸν τιμᾷ τὴν Ἐκκλησίαν μας, ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος καὶ τὴν Πατριὰ μας χάριν τοῦ ὁποίου ὁ Ἑλληνισμὸς σὴν Ἀμερικὴν ἐμεγαλοῦργησε καὶ μεγαλοφυεῖ καὶ προσφέρει δύναμιν μεγάλην διὰ τὸ Ἔθνος μας. Σᾶς ἐγνωμονοῦμε Παναγιώτατε καὶ Σᾶς προσκυνοῦμε (σύμφωνα καὶ μετὰ τὰ λόγια τοῦ Πατριάρχου μας) καὶ θέλομε τὴν προσευχὴν Σας καὶ τὴν εὐλογίαν Σας καὶ γιὰ μᾶς.

Ἡ γενεσιουργὸς αἰτία τῆς κρίσεως.

Εἰς ἄλλας σελίδας τοῦ παρόντος τεύχους τῆς «Ἐκκλησίας» δημοσιεύεται ἡ πλήρης ἀποκαλυπτικὴ καὶ διαφωτιστικὴ ἐπιστολὴ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ πρὸς τὸν Πρωθυπουργὸν κ. Ἀ. Παπανδρέου διὰ τὸ θέμα τοῦ ἀπαράδεκτου, ἀντικανονικοῦ, ἀντισυνταγματικοῦ καὶ ἀντικληρονοσιακοῦ Νόμου περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας.

Ἐν τῇ βαρυσημάντῳ ταύτῃ ἐπιστολῇ ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπιτὸς τῶν ἄλλων, τονίζει πρὸς τὸν Πρωθυπουργὸν τὸ ἐξῆς: «Εἰς τὰς 13.1.87 Σᾶς ἐπεσκέφθη εἰς τὴν κατοικίαν Σας καὶ Σᾶς παρέδωσα, ὅπως εἶχεν ἀποφασισθῆ ἀπὸ τὴν Ἱεραρχίαν, τὸ πρακτικὸν τῶν ἀποφάσεών Της ἐπὶ τοῦ περιουσιακοῦ, τὸ ὁποῖον καὶ μόνον πάντοτε συνεζητεῖτο καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου πάντοτε ἐπανελάμβανα ὅτι κυρίαρχος νὰ ἀποφασίσῃ ἦτο ἡ Ἱεραρχία. Εἰς τὴν συνάντησίν μας παρίστατο καὶ ὁ Ὑπουργὸς καὶ μετὰ ἰκανοποίησιν Σᾶς ἤκουσα, ὅτι αἱ τροποποιήσεις εἰς τὸ ἀρχικὸν σχέδιον, διὰ τὰς ὁποίας ἀορίστως ἐξεφράζετο ὁ Ὑπουργὸς, θὰ ἐτίθεντο ὑπ' ὄψιν τῆς Ἱεραρχίας καὶ ὑπ' ὄψιν Ὑμῶν. Ἀντιθέτως πρὸς τὰ ἀνωτέρω ὁ Ὑπουργὸς διέκοψε τὴν ἐπαφήν μου μετὰ τὴν Συνοδικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Ἱεραρχίας καὶ, ἐνῶ εἶχε τὸν χρόνον νὰ μεταβαίῃ εἰς συνάξεις μαθητῶν, δὲν εὐρίσκει τὸν χρόνον οὐδὲ νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τηλεγράφημα, τὸ ὁποῖον τοῦ ἀπηύθυνε ὁ πρῶτος κατὰ τὰ προθεῖα τῆς Ἀρχιερωσύνης τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως, διὰ τοῦ ὁποίου ἐξητεῖτο, ὅπως ἄλλως τε τὸ εἶχεν ὑποσχεθῆ, συνάντησις μου μετὰ τὴν Ἐπιτροπὴν». Ὅπως, ἀνεὶ οἰαοδήγησε συζητήσεως μετὰ τῆς Ἱεραρχίας, «ὁτὸ σχέδιον Νόμου εἶχαν περιληφθῆ καὶ διατάξεις γιὰ Ο.Δ.Ε.Π., Μητροπολιτικὰ καὶ Ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια, Ἐκκλη-

Καὶ Σᾶς, Σεβασμιώτατε Ἁγίε Ἀμερικῆς σᾶς εὐχαριστοῦμε καὶ σᾶς ἐγνωμονοῦμε διὰ ὅσα εἰς τοὺς ἐκεῖ ἀποδήμους ἀδελφούς μας προσφέρετε συνεχῶς, ἀδιάκοπα, καὶ διὰ τὴν τιμὴν πὸν προσφέρετε εἰς ὄλους μας, καὶ τὸν ἐρχομὸν Σας ἐδῶ.

Δεχθῆτε Παναγιώτατε τὸ δῶρον τοῦτο τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Καΐρου, καὶ Σεῖς Σεβασμιώτατε καὶ τὰ μέλη τῆς τιμίας Συνοδείας, εἶναι δῶρα ἀπλά, πὸν σὲ μᾶς ὅμως, θὰ ἀφήσουν ἀνεξίτηλον τὴν ἀνάμνησιν τοῦ ἐρχομοῦ Σας καὶ τῶν εὐλογιῶν πὸν μᾶς ἐδώκατε.

Σᾶς εὐχαριστοῦμε θερμῶς.

(Συνεχίζεται)

I. M. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗΣ

Διευθυντῆς τοῦ Γραφείου Τύπου
τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

οιαστικά Δικαστήρια, γὰ τὶς ὁποῖες δὲν εἶχε γίνει ποτὲ καμμιά συζήτηση καὶ μὲ τὶς ὁποῖες, χωρὶς τὴν γνώμην τῆς αὐτοδιοικουμένης Ἐκκλησίας, πραγματοποιεῖται σὲ βάθος τροποποιήσεις τοῦ Νόμου περὶ Κατασιατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος». Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον «ἐπέσθη ἡ Ἱεραρχία διὰ ὃ Ὑπουργὸς εἶχε σχέδιον κατὰ τοῦ αὐτοδιοικητοῦ τῆς Ἐκκλησίας καὶ διὰ τὸ σχέδιον τοῦ Νόμου τὸν δὲν ἦταν παρὰ τὸ πρῶτο βῆμα ἐπεμβάσεων», ὅπως ἄλλως τε τὸ εἶχεν ὁμολογήσει μὲ τὴν δικαιολογίαν τοῦ «ἐκδημοκρατισμοῦ» τῆς Ἐκκλησίας παραμεριζομένου τοῦ Αὐτοδιοικητοῦ Τῆς...».

Ἐκ τῶν ὑπομνηστικῶν ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου περιστατικῶν καθίσταται φανερὰ ἡ γενεσιουργὸς αἰτία τῆς κρίσεως εἰς τὰς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, ἥτις «ἐγκυμονεῖ καὶ ἐθνικοὺς καὶ κοινωνικοὺς κινδύνους». «Ὅθεν γενικὴ εἶναι ἡ εὐχή, ὅπως, διὰ πρωθυπουργικῆς ἐπεμβάσεως, ἐπαληθευθῇ ἡ ρησις: «ὃ τρώσας καὶ ἰάσεται».

Βαρουσήμαντος καὶ ἱστορικὴ ἐγκύκλιος.

Ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἄρσεως τοῦ μετὰ τῆς Ἀλβανίας ἐμπολέμου, ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ὅστις ἠγείται τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς Βορειοηπειρωτικοῦ Ἀγῶνος, διὰ τῆς εἰς ἄλλην σελίδα τοῦ παρόντος τεύχους τῆς «Ἐκκλησίας» δημοσιευομένης θαρροσημάντου καὶ ἱστορικῆς αὐτοῦ ἐγκυκλίου πρὸς τὸ Χριστιανικὸν πλῆρωμα τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, καταγγέλλει, διὰ εἰς τὴν Ἀλβανίαν, «τὴν χώραν, τὴν ὁποίαν ἐδημιούργησαν αἱ πολιτικαὶ σκοπιμότητες τῶν Μεγάλων, ἑκατοντάδες χιλιάδων Ὁρθόδοξοι, ἐξ αἵματος καὶ καταγωγῆς Ἕλληνες, ὑφίστανται κυρίως κατὰ τὰ τελευταῖα εἴκοσι χρόνια ἕνα ἀπηνῆ καὶ ἀπάνθρωπον διωγμὸν, διὰ τὸ παύσαν νὰ εἶναι Ἕλληνες, διὰ νὰ σταματήσουν νὰ πιστεύουν εἰς τὸν Χριστόν, διὰ τὸ σβῆθουν ἀπὸ τὴν καρδίαν τῶν τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ τελευταῖος Ἀρχιεπίσκοπος Τυράνων Χριστοφόρος ἐξέπνευσε τὸ 1958 ἐκ τῶν κακουχιῶν μετὰ ἀπὸ ἐννεαετῆ ἐξορίαν, ὁ Ὁρθόδοξος κληρὸς ἠφανίσθη, αἱ Ἐκκλησιαὶ ἐβδελιώθησαν, εἰς δὲ τὸν βαθῆος θρησκευόντα Βορειοηπειρωτικὸν λαὸν ἀπαγορεύεται νὰ κἀν ἀκόμη καὶ τὸ σημεῖον τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ἢ νὰ ὁμιλῇ ἐλευθέρως τὴν μητρικὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἐπὶ ποιῆσιν πολυετοῦς φυλακίσεως καὶ ἐπιτοπίσεως ὑπὸ ἐξοντωτικὰς συνθήκας. Ἀποφάσεις διεθνῶν Ὁργανισμῶν, ὅπως τοῦ ΟΗΕ, τῆς ΕΟΚ, τῆς Διεθνοῦς Ἀμνηστίας δικαίωνων ἠθικῶς τὰς 400.000 τῶν καταπιεζομένων, καταγγέλλουν τὸ Καθεστῶς δι' ἐγκλήματα, ζητοῦν τὴν ἀπελευθέρωσιν δεκάδων χιλιάδων φυλακισμένων καὶ τὴν ἐπιστροφήν τῶν ἐπιτοπισμένων, ἀλλ' οὐδὲν ἀποτελέσμα. Τὸ φρικιότερον ὅμως δι' αὐτοὺς εἶναι διὰ τῆς ἡμεῖς, οἱ ἐλεύθεροι Ὁρθόδοξοι Ἕλληνες ἀδελφοί τῶν, ἀρνούμεθα νὰ τοὺς συμπαρασταθῶμεν, νὰ ἀναγνωρίσωμεν τὸν ἀγῶνά τῶν, νὰ ἐπιστρατεύσωμεν πᾶν νόμιμον μέσον ὑπὲρ αὐτῶν ἐνῶ μία τριακτὴ συνεχῆς ἀντίστασις θὰ ἠνάγκαζε ὁποσοδήποτε τὴν Ἀλβανικὴν κυβέρνησιν νὰ ἐλαφρύνῃ τὸν βαρῦτατον

Σταυρόν τῶν. Ἄνι' αὐτοῦ ὅμως, ὑποστέλλομεν ἐσχάτως τὴν σημαίαν καὶ τοὺς προδίδομεν ἄνευ οἴκτου, διὰ νὰ δύνανται οἱ σταυρωταὶ τῶν νὰ τοὺς λέγουν, δι, ἰδοῦ, ἡ Ἑλλάς εὐλογεῖ τὸ καθεστῶς τῶν φρικιῶν διώξεων καὶ δὲν σὰς ἀναγνωρίζει».

Εἶναι ἴσως ἐγγλωττα τὰ ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου ἐπισημαινόμενα, ὅστε τὰ σχόλια περιπεύουν.

Τὸ χριστιανικὸν παιδαγωγικὸν ἰδεῶδες.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου κ. Χρυσόστομος, ἀπευθύνων χαιρετισμὸν πρὸς τοὺς μετασχόντας τοῦ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος συνελθόντος Παγκυπρίου Ἐκπαιδευτικοῦ Συνεδρίου τοῦ Συνδέσμου Ἑλλήνων Διευθυντῶν Μέσης Ἐκπαιδεύσεως Κύπρου, ἐτόνισεν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἐξῆς: «Θεωρώντας τὴ σημερινὴ κοινωνία ἀπὸ πνευματικὴ ἀποψη, ἃς μᾶς ἐπιτραπεί νὰ τὴν παρομοιάσωμεν σὰν μιὰ θάλασσα τρικυμισμένη. Παντοειδεῖς ἄνεμοι καὶ ἰσχυρὰ ρεύματα πνέουν ἀπὸ ὅλες τὶς κατευθύνσεις καὶ τὴ συνταράσσουν. Θεωρίες καὶ δοξασίαι ἀλληλοσυγκρουόμενες, ἀντιφάσεις καὶ ἀντινομίες, ἐπιδιώξεις, ἐκδηλώσεις καὶ ἐνέργειες κάθε λογῆς καὶ κάθε σκοπιμότητος, πὸν ὑποτιμοῦν καὶ παραμερίζουν, ἂν ὄχι καὶ διαγράφουν, τὶς ἠθικὰς ἀρχὰς καὶ ἀξίες, ὅλα αὐτὰ προκαλοῦν σύγχυση καὶ χάος στὴν ἱεράρχησιν τῶν στόχων καὶ τῶν ἀξιῶν τῆς ζωῆς. Δι' αὐτὸ, ὅπως στὴν πηδαλιούχησιν ἐνὸς καραβιοῦ μέσα σὲ μιὰ τρικυμισμένη θάλασσα, ἔτσι καὶ ἐδῶ (δηλ. εἰς τὸ ἐκπαιδευτικὸν ἔργον) χρειάζεται συνεχῆς ἐπαγρύπνησι, σύνεσι πολλὴ καὶ ἐπιδεξιότητα, ἀλλὰ καὶ ἰδρύσεως καὶ μόχθος πολὺς. Χρειάζεται συνδυασμὸς τῆς ἀσθητικότητος μὲ τὴν ἐπιείκεια, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς πειθοῦς μὲ τὴν ἀνάγκη τῆς ἐπιβολῆς τῆς τάξεως, τῆς προσφορᾶς μὲ τὴν ἀπαιτησιν. Χρειάζεται ἡ ἁρμονικὴ συνύπαρξις τῆς ἐλευθερίας μὲ τὴ συνείδησιν τῆς εὐθύνης, τοῦ δικαιώματος μὲ τὴ συνείδησιν τοῦ καθήκοντος καὶ τοῦ χρέους.

Κι ὅπως ὁ πλοίαρχος, σὰν θροεθεῖ σὲ μιὰ τέτοια τρικυμισμένη θάλασσα, προσφεύγει σὲ κάποια σταθερὰ καὶ ἀλάνθαστα μέσα καὶ σημεῖα, — ὅπως εἶναι ὁ πολιτικὸς ἀστέρης, ἡ πωξίδα, ὁ φάρος —, πὸν τὸν βοηθοῦν νὰ χαράξῃ σωστὴ γραμμὴ πλεύσεως καὶ νὰ μὴ χάσει τὸν προσανατολισμὸν του, ἔτσι καὶ ὁ ἐκπαιδευτικὸς, καὶ δι' ὃ Διευθυντὴς τοῦ Σχολείου, μέσα στὶς ἀντινομίες καὶ στὶς τρικυμίες τῆς σύγχρονης κοινωνίας, πρέπει νὰ χαράσσει τὴν πορεία του στὴ διεύθυνσιν τοῦ σχολείου ἔχοντας μπιστοσύνην τὸν ὡς πολιτικὸ ἀστέρη, πωξίδα καὶ φάρος τὶς αἰώνιες καὶ ἀμετάβλητες ἠθικὰς ἀρχὰς καὶ ἀξίες, πὸν καταξιώνουν τὴν ἀνθρώπινη ζωὴ καὶ τὴν ὁδηγοῦν μέσα ἀπὸ τὴ μεταβλητότητα καὶ τὴν παροδικότητα στὸ αἰώνιο καὶ στὸ ἀμετάβλητο, στὸ «ἀεὶ ὄν», στὴν αὐτοῦπαρξις δηλαδὴ καὶ αὐτοζωή, στὸν ἴδιον τὸν Θεὸν καὶ «εἰς ὃν ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, Ἰησοῦν Χριστόν». Αὐτὸς καὶ μόνον εἶναι ὁ ἀλάνθαστος Παιδαγωγός. Εἶναι «ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ» (Ἰω. ιδ' 6). Εἶναι «τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον» (Ἰω. α' 9).

Εἶναι περιττὸν νὰ εἴπωμεν, διὰ τὸ ἴσως γλαφυ-

ρῶς διατυπούμενον χριστιανικὸν ἰδεῶδες τῆς Παιδείας, δὲν ἰσχύει μόνον διὰ τὰ σχολεῖα τῆς Κύπρου, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ γίνουσι «χαλκεία ἀγωνιστῶν τῆς ἐλευθερίας, τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς πατριδας» καὶ «ἐπάλλεξι ἀγῶνα γιὰ τὴν ἐκδίωξη τοῦ εἰσοβόλου καὶ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς σκλαβωμένης γῆς» τῆς ὠραίας ἐλληνικῆς μεγαλονήσου. Τὸ ἰδεῶδες αὐτὸ ἰσχύει διὰ τὰ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς σχολεῖα τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνισμοῦ.

Ἡ Βόρειος Ἡπειρος - Ὁ Ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός.

Ὁφείλουσι συγχαρητήρια εἰς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Δρυϊνουπόλεως, Πρωγωνιανῆς καὶ Κονίτιος κ. Σεβαστιανὸν καὶ τὸν Πανελλήνιον Σύνδεσμον Βορειοηπειρωτικῶν Ἀγῶνος διὰ τὸ ὑπ' αὐτῶν συγκληθὲν εἰς τὴν ἀκριτικὴν Κόνισσαν Ἀ' Πανελλήνιον Ἐπιστημονικὸν Συνέδριον μὲ τὸ γενικὸν θέμα «Ἡ Βόρειος Ἡπειρος — Ὁ Ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός».

Διὰ τοῦ Συνεδρίου τούτου διαπρεπεῖς ἐπιστήμονες, οὔτινες μετέσχον αὐτοῦ, ἀφ' ἐνὸς κατέδειξαν τὴν ἐλληνικότητα τῆς Β. Ἡπείρου ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος μέχρι τῶν χρόνων μας καὶ τὴν προσφορὰν τῆς εἰς τὸ ἐθνικὸν σύνολον ἀφ' ἐτέρου ἐξήραν τὴν ἀγάπην τοῦ Ἁγίου Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ πρὸς τὸν Ἡπειρωτικὸν λαόν, τὸν ὁποῖον διὰ τῆς διδασκαλίας του διεφύλαξεν ἐκ τοῦ ἐξισλαμισμοῦ, καὶ τὸν Ἡπειρωτικὸν χῶρον, τὸν ὁποῖον καθήρτισε διὰ τοῦ μαρτυρίου του καὶ τρίτον διεφώτισαν τὸ λεγόμενον «Βορειοηπειρωτικὸν ζήτημα» ἀπὸ τῆς δημιουργίας του μέχρι σήμερον καὶ κατέστησαν συνειδητὴν τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπιρρώσεως τοῦ διεξαγομένου ἀγῶνος διὰ τὴν δικαίαν λύσιν του καὶ διὰ τὴν κατοχύρωσιν τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων τῶν χειμαζομένων ὁμοπίστον καὶ ὁμοεθνῶν μας Βορειοηπειρωτῶν. Ἄνευ τῆς διασφαλίσεως τῶν δικαιωμάτων τούτων δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ νοηθῇ ἄρως τῆς ἐμπολέμου καταστάσεως μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἀλβανίας.

Ἐκπληξίς καὶ ὀδύνη.

Τὰ λεχθέντα εἰς τὴν προηγουμένην παρατήρησιν ἐξηγοῦν τὴν ἐκπληξίν καὶ τὴν ὀδύνην μετὰ τῆς ὁποίας τὰ μέλη τῆς Πανελλήνιου Ὁμοσπονδίας Ἀμερικῆς - Καναδᾶ - Αὐστραλίας καὶ τοῦ Πανελληνίου Συνδέσμου Βορειοηπειρωτικῶν Ἀγῶνος καὶ πάντων τῶν ὑγιῶς σκεπτομένων Ἑλλήνων διὰ τὴν ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως αἰφνιδιαστικὴν ἄρως τοῦ ἐμπολέμου Ἑλλάδος καὶ Ἀλβανίας ἄνευ προηγουμένης διασφαλίσεως τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων τῶν Βορειοηπειρωτῶν ἀδελφῶν.

Δι' αὐτὸ ἀποκτᾷ ὄλως ἰδιαιτέραν σημασίαν ἡ καταγγελία τοῦ ἀγωνιστοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Δρυϊνουπόλεως κ. Σεβαστιανοῦ, διὰ τῆς ὁποίας ἐπισημαίνονται, ὅτι «οἱ Ἕλληνες τῆς Βορείου Ἡπείρου ἐγκαταλείπονται σιῇ διάθεσιν τῶν Ἀλβανῶν, οἱ ὁποῖοι ἀνενόηστα θὰ συνεχίσουσι πλέον τὸ ἐγκληματικὸν τους

ἔργον τοῦ πλήρους ἀποχριστιανισμοῦ καὶ ἀνθελληνισμοῦ τῶν ἀδελφῶν Βορειοηπειρωτῶν».

Ἡ ἀντισυνταγματικὴ καὶ μονομερῆς ἄρως τοῦ ἐμπολέμου, σημαίνει ἀπώλειαν τοῦ «διαπραγματευτικοῦ αἵτου» τὸ ὁποῖον εἶχεν ἡ Ἑλλάς, «γιὰ νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τοὺς Ἀλβανοὺς τὸ σεβασμὸν τῆς Ἑθνοκειρίας, τῆς ἐλληνικῆς παιδείας, τῆς ἐλληνικῆς γλώσσας ὡς καὶ τὴν ἀποφυλάκιση καὶ ἀπελευθέρωση τῶν χιλιῶν φυλακισμένων ἐξορίστον». Ἐπομένως «ἡ Ἀλβανία θὰ συνεχίσῃ ἀνεξέλεγκτα τὴν ἐξόντωσιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Β. Ἡπείρου».

Ἡ καταπολέμησις τοῦ Ἐντῆ.

Ἐχει ἐνιαυτῆ ἐσχάτως ἡ προσπάθεια πρὸς διαφώτισιν τῶν Ἑλλήνων περὶ τοῦ AIDS, τῆς φοβερᾶς αὐτῆς νόσου, ἣτις ἔχει χαρακτηρισθῆ ὡς «πανούκλα τοῦ 20οῦ αἰῶνος». Τὰ ἀρμόδια Ὑπουργεῖα διὰ διαφωτιστικῶν φυλλαδίων καὶ δι' ἐπαναλαμβανομένων τηλεοπτικῶν προγραμμάτων καὶ ραδιοφωνικῶν ἀνακοινώσεων προσπαθοῦν νὰ ὑποδείξουσι τοὺς τρόπους τῆς προφυλάξεως ἐκ τῆς νόσου.

Παρὰ ταῦτα, εἶναι λίαν λυπηρὸν τὸ γεγονός, ὅτι ἡ ὅλη ἐκστρατεία περιορίζεται ἐπὶ τοῦ βιολογικοῦ καὶ σωματικοῦ πεδίου κατὰ τρόπον μᾶλλον διευκολύνοντα τὴν ἠθικὴν ἔκλινσιν καὶ διαφθοράν. Οὕτως προϋποτίθεται συνήθως ὡς αὐτονόητος καὶ ἀναπόφευκτος ἡ «σεξουαλικὴ ἀπελευθέρωσις» καὶ ὁ ἀχαλίνωτος ἠδονισμὸς, χωρὶς νὰ ὑποδεικνύεται εἰς τοὺς νέους ἡ ὁδὸς τῆς ἐγκρατείας, τῆς αὐτοκυριαρχίας καὶ τῆς ὑγιῶς ἀσκήσεως, ἣτις θεωρεῖ τὸ σῶμα ὡς ναὸν τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ ὑποτάσσει αὐτὸ εἰς τὴν ὀλότητα μιᾶς ἀνωτέρας πνευματικῆς ζωῆς. Ἐπίσης ἡ «διαφωτιστικὴ» αὐτὴ προσπάθεια οὐ μόνον δὲν ὑπομιμνήσκει ὅτι αἱ ἐκτὸς τοῦ γάμου γενετήσιοι σχέσεις εἶναι ἐκφυλιστικαί, ἀλλ' ἀντιθέτως προπαγανδίζει ταύτας.

«ΠΑΝΤΑ ΤΑ ἘΘΝΗ»

Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία μὲ τὸ εἰδικὸν ἱεραποστολικὸν περιοδικὸν «Πάντα τὰ Ἐθνη»

* πληροφωρεῖ ὑπεύθυνα γιὰ τὸ ἱεραποστολικὸν ἔργον ποὺ ἀσκεῖ σήμερα ἡ ὀρθόδοξη Ἐκκλησία,

* περιγράφει τὸ περιβάλλον μέσα στὸ ὁποῖο ἀσκεῖται ἡ ἱεραποστολή.

Ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἐγγραφοῦν συνδρομητὲς μποροῦν νὰ στείλουν τὴν ἐτήσια συνδρομὴν τους (300 δρχ.) στὴ διεύθυνσιν:

Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος — «Πάντα τὰ Ἐθνη», Ἰω. Γενναδίου 14, 115 21 Ἀθήνα. Τηλ. 7212.112.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Ἑποδοχὴ ξένων ἐπισκεπτῶν

Τεσσαράκοντα περίπου ἐκπρόσωποι (κατὰ τὸ πλεῖστον διακόνισσαι) τῶν Ἀδελφότητων Διακονισσῶν τῆς Δ. Γερμανίας, οἱ ὅποιοι εἶναι συνησιμαμένοι εἰς τὸν «Καίζερσθέρτειον Σύνδεσμον τῶν γερμανικῶν Μητρικῶν Οἴκων Διακονισσῶν» (KAISERSWERTHER VERBAND DEUTSCHER DIAKONISSENMITTERHAELSER), ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Διευθυντὴν τοῦ Συνδέσμου ἱερέα GÜENTHER FREYTAG, ἐπραγματοποίησαν ἐκδρομὴν εἰς Ἑλλάδα, ἀκολουθοῦντες εἰς τὰ ἴχνη τοῦ Ἀπ. Παύλου. Ὅταν οὗτοι ἦσαν ἐν Ἀθήναις, τὴν 1ην Σεπτεμβρίου 1987, ἐπεσκέφθησαν τὸ κτίριον τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας». Ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἴθρῳσῃ αὐτῆς, κατὰ τὴν διάρκειαν διαλειμματος συνεδρίας τῆς νέας Ἱερᾶς Συνόδου, ἐδεξιῶθη αὐτοὺς ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, προσφωνήσας αὐτοὺς δι' ὀλίγων θερμῶν λόγων καὶ ἐκφράσας τὰς εὐχὰς τοῦ δι' εὐδόωσιν τῶν προσπαθειῶν τῶν πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ διακονικοῦ - κοινωνικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας. Εἰς τὴν προσφώνησιν τοῦ Μακαριώτατου ἐγένετο εὐσύνοπτος εὐχαριστήριος ἀντιφώνησις τοῦ ἱερέως κ. FREYTAG.

Ἐν συνεχείᾳ, ἀφοῦ προσεφέρθησαν εἰς τοὺς ἐπισκέπτας ἀναμνηστικὰ, ὠμίλησε πρὸς αὐτοὺς ὁ Καθηγητὴς κ. Εὐάγγελος Θεοδώρου, ἀναπτύξας γερμανιστὶ τὸ θέμα: «Ἡ διακονικὴ καὶ κοινωνικὴ διάστασις τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας». Ἐπηκολούθησε ἡ ἐκ μέρους τῶν ἐπισκεπτῶν ὑποβολὴ πλήθους ἐρωτήσεων, εἰς τὰς ὁποίας ἀπήντησεν ὁ κ. Θεοδώρου, δώσας πολλὰς πληροφορίας περὶ τῆς πνευματικῆς ζωῆς καὶ τοῦ διακονικοῦ - κοινωνικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Κράτους εἰς τὸν τομέα τοῦ προνοιακοῦ ἔργου καὶ περὶ τῶν γενεσιουργῶν αἰτίων τῆς σημερινῆς κρίσεως εἰς τὰς σχέσεις αὐτάς.

Ἱερά Μητρόπολις Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α

Τὸ Α' Πανελλήνιον Ἐπιστημονικὸν Συνέδριον μὲ γενικὸν θέμα «ΒΟΡΕΙΟΣ ΗΠΕΙΡΟΣ — ΑΓΙΟΣ ΚΟΣΜΑΣ Ο ΑΙΤΩΛΟΣ», τὸ ὁποῖον συνήλθεν εἰς Κόνιτσαν ἀπὸ 22ας ἕως καὶ 24ης Αὐγούστου 1987 καὶ εἰς τὸ ὁποῖον συμμετέσχον ὑπὲρ τοὺς 700 σύνεδροι ἐξ ὅλης τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἀ φ ο ὕ ἄ κ ο υ σ ε

ἀφ' ἑνὸς μὲν τοὺς χαιρετισμοὺς καὶ τὰ μηνύματα, τὰ ὁποῖα ἀπηύθυναν πρὸς αὐτὸ Ἀρχιερεῖς, Βουλευταὶ, Δήμαρχοι, ἐκπρόσωποι πολιτικῶν κομμάτων καὶ ἑκατοντάδων ἐπιστημονικῶν, ἐθνικῶν καὶ λοιπῶν σωματείων τοῦ ἐσωτερικοῦ, ὡς καὶ τοῦ ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ,

ἀφ' ἑτέρου δὲ τοὺς εἰδικούς ἐπιστήμονας εἰσηγητάς, οἱ ὅποιοι ἀνέπτυξαν μὲ σαφήνειαν καὶ ἐπιστημονικὴν πληρότητα:

α) τὰ περὶ τῆς ἑλληνικότητος τῆς Βορείου Ἡπείρου ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον,

β) τὰ τῆς δράσεως τοῦ Ἁγίου Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ εἰς τὴν Ἡπειρον καὶ ἰδιαίτερος εἰς τὸ βόρειον τμήμα αὐτῆς,

γ) τὰ τῆς συγχρόνου καταστάσεως τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὁ ὁποῖος καταπιέζεται ἀπανθρώπως ὑπὸ τοῦ Ἀλβανικοῦ καθεστώτος,

δ) τὸ νομικῶς ἀδικαιολόγητον καὶ ἐθνικῶς ἀσύμφορον τῆς ἄρσεως τῆς ἐμπολέμου καταστάσεως καὶ
ε) τὸν ἔσχατον κίνδυνον διὰ τὸν Ἑλληνισμόν τῆς Βορείου Ἡπείρου,

ΟΜΟΦΩΝΩΣ ΑΠΟΦΑΙΝΕΤΑΙ ΤΑ ΕΞΗΣ:

1) Ἐπιβεβαιώνει, ὅτι ἡ Βόρειος Ἡπειρος, ὄργανικὸν τμήμα τῆς ἐνιαίας Ἡπείρου, ἦτο πάντοτε ἠνωμένη μετ' αὐτῆς, μὲ ἀδιαφιλονίκητον τὸν Ἑλληνικὸν τῆς χαρακτῆρα.

2) Θεωρεῖ ἀπαραράγραπτα τὰ δικαιώματα τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῆς Βορείου Ἡπείρου καὶ μὴ διαπραγματεύσιμα. Ἀντίθετος ἐνέργεια θὰ στιγματισθῇ ὑπὸ συμπαντος τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Ἱστορίας μας, ὡς ἐθνικὴ μειοδοσία.

3) Ἀποκρούει τὴν ἄρσιν τῆς ἐμπολέμου καταστάσεως μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἀλβανίας, ἐὰν προηγουμένως δὲν ὑπογραφῇ συνθήκη εἰρήνης, διασφαλίζουσα τὰ ἐθνικὰ δίκαια καὶ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα τῶν Ἑλλήνων, πού εὐρίσκονται εἰς τὴν ἱστορικὴν τῶν ἐστῖαν. Εἶναι δὲ τὰ δικαιώματα ταῦτα, κατωχυρωμένα μὲ διεθνεῖς συμβάσεις, πρωτόκολλα (ὡς τῆς Κερκύρας κ.λπ.), τὰ ἐξῆς:

α) Ἐλευθερία θρησκευτικῆς πίστεως καὶ λατρείας τοῦ Θεοῦ εἰς τὰς Ἐκκλησίας.

β) Ἐλευθερία ὁμιλίας καὶ διδασκαλίας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης εἰς ὅλας τὰς βαθμίδας τῆς ἐκπαίδευσως.

γ) Ἀπελευθέρωσις τῶν πολιτικῶν κρατουμένων ἀπὸ τὰς φυλακὰς καὶ τὰ στρατόπεδα καταναγκαστικῶν ἔργων.

δ) Κατάργησις τῶν ἀπαισίων ἠλεκτροφόρων συρματοπλεγμάτων καὶ ἐλευθέρᾳ ἐπικοινωνίᾳ μετὰ τὸν ἐκεῖ ἀδελφῶν μας.

4) Χαρακτηρίζει ὡς ἔγκλημα γενοκτονίας τῶν Ἑλλήνων τῆς Βορείου Ἡπείρου τὴν ἔναντι τῶν Βορειοηπειρωτῶν στυγνὴν συμπεριφορὰν τῆς Ἀλβανίας, ἡ ὁποία κατεδικάσθη διὰ ταύτην ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων τοῦ Ο.Η.Ε., τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου, τῆς Διεθνούς Ἀμνηστίας καὶ ἄλλων σχετικῶν Διεθνῶν Ὄργανισμῶν.

5) Καλεῖ τὴν Κυβέρνησιν τῆς Ἑλλάδος, τὰ Ἑλληνικὰ πολιτικὰ κόμματα, τὸν Τύπον καὶ ὅλους τοὺς Ἕλληνας, ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῶν Ἑλληνικῶν συνόρων, νὰ παρακολουθοῦν μὲ ἀνύστακτον ἐνδιαφέρον, νὰ ἐνεργοῦν καὶ νὰ πιέζουν πρόσωπα καὶ Κυβερνήσεις διὰ τὴν δικαίαν ἀντιμετώπισιν τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ ζητήματος.

6) Ἀπαιτεῖ ἐξ ἴσου σοβαρὰν καὶ ἐθνικὴν ἀντιμετώπισιν, μετὰ τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ, καὶ τῶν ἄλλων ἐθνικῶν θεμάτων, ἦτοι: τοῦ Κυπριακοῦ, τοῦ Αἰγαίου, τοῦ ἀνυπάρκτου λεγομένου «Μακεδονικοῦ», καθὼς καὶ τοῦ ἐσχάτως ἀνακύψαντος εἰς τὴν Χώραν Ἐκκλησιαστικοῦ, ἐξ αἰτίας τοῦ ὁποίου ἀπειλεῖται ἡ ἐθνικὴ ἐνότης καὶ ἐγκυμονεῖται νέος τῶν Ἑλλήνων διχασμός. Τέλος,

7) Διαμαρτύρεται ἐντόνως πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, διότι ἐν ἡμέραις, κατὰ τὰς ὁποίας κατὰ κόρον διατυμπανίζονται αἱ δῆθεν «δημοκρατικαὶ ἐλευθερίαι», λαμβάνονται ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ἀντιδημοκρατικὰ καὶ ἀψυχολόγητα μέτρα, ὅπως τὸ τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς ἐπισκέψεως τῶν συνέδρων εἰς τὸ Ἑλληνικὸν φυλάκιον τῆς Κακκαβιάς.

Τὸν παρὸν Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α νὰ ἐπιδοθῇ εἰς:

- τόν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας,
- τόν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καί τήν Ἱεράν Σύνοδον,
- τόν Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως,
- τόν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων,
- τούς Ἀρχηγούς τῶν πολιτικῶν κομμάτων,
- τόν Ὑπουργόν Ἐξωτερικῶν,
- τόν Ἑλληνικόν Τύπον καί τὰ Γραφεῖα Τύπου καί Δημοσιῶν Σχέσεων ὄλων τῶν Πρεσβειῶν καί
- τήν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν καί τὰ Ἀνώτατα Ἐκπαιδευτικά Ἰδρύματα τῆς Χώρας.

Ἐγκρίνεται ὁμοφώνως ὑπό τοῦ Συνεδρίου.

Ἐν Κονίτῃ τῇ 24ῃ Αὐγούστου 1987,

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

† Ὁ Δρυῖνουπόλεως ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Π. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

Α Ν Α Κ Ο Ι Ν Ω Θ Ε Ν

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

1. Εἰς τὸ πρόγραμμα τοῦ Α΄ Πανελληνίου Ἐπισημονικοῦ Συνεδρίου, συνελθόντος ἐν Κονίτῃ, μὲ θέμα: «ΒΟΡΕΙΟΣ ΗΠΕΙΡΟΣ — ΑΓΙΟΣ ΚΟΣΜΑΣ Ὁ ΑΙΤΩΛΟΣ», περιελαμβάνετο —ὅπως συνηθίζεται εἰς τὰ Συνέδρια— καί ἐπίσκεψις - προσκύνημα τῶν συνέδρων εἰς Κακκαβίαν (Ἑλληνικὸν Φυλάκιον), κατὰ τὸ ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς.

2. Δυστυχῶς, ἡ ὡς ἄνω ἐπίσκεψις, παρὰ τὴν σφοδρὰν ἐπιθυμίαν τῶν ἑκατοντάδων συνέδρων ἐξ ὅλης τῆς Ἑλλάδος καί τοῦ Ἐξωτερικοῦ, δὲν θὰ πραγματοποιηθῆ, καί τοῦτο διότι ἡ Μεραρχία, ἐκτελοῦσα ἀσφαλῶς ἐντολὰς τῆς κυβερνήσεως, ἀπηγόρευσε τὴν ὡς ἄνω ἐπίσκεψιν, παρὰ τὴν προσωπικὴν ἔντονον παράστασιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Δρυῖνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καί Κονίτῃς κ.κ. ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΥ, τοῦ καί Προέδρου τοῦ Συνεδρίου.

Τὸ φοβερότερον δὲ εἶναι, ὅτι Συνταγματάρχης - Ἀστυνομικὸς Διευθυντής, ἐπισκεφθεὶς τὸν Μητροπολίτην τοῦ ἐγνωστοποίησεν χθὲς (22.8.87) ὅτι θὰ ἐμποδισθῆ, ἀκόμη καί δι' ἀστυνομικῆς δυνάμεως μία τυχὸν ἀπόπειρα πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Φυλακίου τῆς Κακκαβιάς!

3. Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω τὸ Α΄ Πανελλήνιον Ἐπισημονικὸν Συνέδριον «ΒΟΡΕΙΟΣ ΗΠΕΙΡΟΣ — ΑΓΙΟΣ ΚΟΣΜΑΣ Ὁ ΑΙΤΩΛΟΣ» διαμαρτύρεται ἐντόνως πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, οὐ μόνον διὰ τὴν προσβολὴν πρὸς τὸ Συνέδριον —εἰς τὸ ὁποῖον οὐδὲ ἐκπρόσωπον τῆς Νομαρχίας ἀπέστειλεν— ἀλλὰ καί διότι, ἐν ἡμέραις, ὅπου κατὰ κόρον διατυμπανίζονται αἱ δῆθεν «δημοκρατικαὶ ἐλευθερίαι» λαμβάνονται ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων τοιαῦτα ἀντιδημοκρατικὰ καί ἀψυχολόγητα μέτρα. Εἰς τὴν ἀκριτικὴν ἐπαρχίαν τὸ τοιοῦτον εἶναι πρωτοφανές!

4. Ἀσφαλῶς, θὰ τρίζουν τὰ ἱερά κόκκαλα τῶν πεσόντων κατὰ τὸ 1941 εἰς Βόρειον Ἠπειρον...

Καὶ ὅπωςδήποτε, πληροφοροῦμενοι τοῦτο οἱ Δικτάτορες τῆς Ἀλβανίας, θὰ ἐκφράσουν ἐγκάρδια συγχαρητήρια πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος, διὰ τὴν ταπεινωτικὴν τακτικὴν του ἐναντι ἐνὸς Συνεδρίου μὲ ἓνα τοιοῦτον Ἐθνικὸν θέμα.

5. Εἰς ἐνδειξιν, ὅθεν, διαμαρτυρίας ὁ Σεβ. Μητροπολίτης καί Πρόεδρος τοῦ Συνεδρίου, εἰδοποίησεν ἀμέσως τὴν Μεραρχίαν, ὅπως, κατὰ τὴν μεγαλειώδη σήμερον (23.8.87) λιτανεῖαν τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ, ἡ πρὸς ἀπόδοσιν

τιμῶν παρουσία τῆς στρατιωτικῆς Μουσικῆς τῆς VIIης Μεραρχίας, καθὼς καί ἡ τοιαύτη στρατιωτικὸ ἀγῆματος, ματαιωθῆ, διὰ νὰ ἀποφευχθῆ θεβασία ἢ λαϊκὴ ἀντίδρασις κατὰ τῆς ἀπαραδέκτου αὐτῆς τακτικῆς.

Ὁ Λαὸς προτιμᾷ νὰ ἑορτάσῃ τὸν Ἅγιον ταπεινὰ καί ἄνευ συμμετοχῆς τῶν ἐπισημῶν.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

† Ὁ Δρυῖνουπόλεως ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΣ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Ἱερά Μητρόπολις Γερμανίας

Σὲ πανηγυρικὴ τελετῇ, ποὺ πραγματοποιήθηκε τὴν 25.6.1987, στὴν Ἱερά Μητρόπολη Γερμανίας μὲ τὴν εὐκαιρίαν τοῦ ἑορτασμοῦ τῶν 1200 χρόνων ἀπὸ τὴ σύγκληση τῆς 7ης Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἀπονεμήθη ὁ Χρυσοῦς Σταυρὸς Α΄ Τάξεως στοὺς Καθηγητὲς Γεώργιο Γαλίτη, Γεώργιο Μαντζαρίδη, Πάλο Βίρτς καί στὸ Διευθυντὴ τῆς Τηλεοράσεως Βάδης - Βυττεμβέργης κ. Βέρνερ Φάιστ, γιὰ τὴ συμβολὴ τους στὴν παρουσίαση τῆς Ὁρθοδοξίας στὸ Γερμανικὸ κόσμον, ὅπως καί στὸν Πρωτοπρεσβύτερο π. Ἀριστείδη Παπαϊωάννου γιὰ τὴν ὑποδειγματικὴ ποιμαντορικὴ δράση του.

Στὴν τελετῇ αὐτῇ ἐξεφώνησε τὸν πανηγυρικὸ τῆς ἡμέρας ὁ Διευθυντὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Κέντρου τῆς Φραγκφούρτης Δρ. Ἀθανάσιος Μπασδέκης μὲ θέμα «Ἡ τελευταία Οἰκουμενικὴ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ σημασία της γιὰ τίς Ἐκκλησίες σήμερον». Πολυμελὲς χορωδία τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου ἔψαλε κατὰ τὴ Δοξολογία, στὴν ὁποία ἐχοροστάτησε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Γερμανίας κ. Αὐγουστίνος.

Οἱ τιμηθέντες καθηγητὲς, σὲ συνεργασία μὲ τὸν κ. Φάιστ παρουσίασαν σειρά ἐννέα τηλεοπτικῶν ἐκπομπῶν, ποὺ προβλήθηκαν ἤδη σὲ πολλὰ προγράμματα τῆς Γερμανικῆς καί Ἑλβετικῆς Τηλεοράσεως μὲ τὸν γενικὸ τίτλο «Πίστη ἀπὸ τὴν καρδιά. Μιά εἰσαγωγή στὴν Ὁρθοδοξία». Παράλληλα δημοσίευσαν καί βιβλίον μὲ τὸν ἴδιον τίτλο, ποὺ ἐκδόθηκε ἀπὸ τὸν ἐκδοτικὸ οἶκο Ραδιοφωνίας καί Τηλεοράσεως (TR - VERLAGSUNION) τοῦ Μονάχου. Ἡ πρώτη ἐκδοσις τοῦ βιβλίου, ποὺ δημοσιεύθηκε σὲ χιλιάδες ἀντίτυπα στὶς ἀρχὲς τοῦ ἔτους αὐτοῦ ἤδη ἐξαντλήθηκε καί προετοιμάζεται ἡ δευτέρη ἐκδοσις του. Ἐξάλλου ἡ ἀπήχηση τῶν τηλεοπτικῶν ἐκπομπῶν στὸν γερμανόφωνο κόσμον ἦταν ἐντυπωσιακὴ, ὅπως διαπιστώνεται ἀπὸ τίς ἐνθουσιάζουσες κριτικὰς τοῦ ἡμερησίου καί περιοδικοῦ τύπου τῆς Γερμανίας καί ἀπὸ τίς χιλιάδες ἐπιστολὰς καί τηλεφωνήματα, ποὺ ἔλαθε καί λαμβάνει ἡ Γερμανικὴ Τηλεόραση καί ἡ Ἱερά Μητρόπολη Γερμανίας. Γιὰ τὴν προβολὴ τῶν ἐκπομπῶν αὐτῶν ἐνδιαφέρθηκε ἤδη ἡ Τηλεόραση τῆς Αὐστρίας καί τῶν Σκανδιναβικῶν χωρῶν.

Σὲ προηγούμενη φάση οἱ ἐν λόγῳ καθηγητὲς καί ὁ κ. Φάιστ παρουσίασαν ἄλλες τηλεοπτικὰς ἐκπομπὰς, ποὺ προσέβαλλον τὴν Ὁρθοδοξία στὸν γερμανόφωνο κόσμον, ὅπως: «Χίλια χρόνια σάν μιά μέρα, τὸ Ἅγιον Ὅρος Ἀθῶς», «Πάσχα στὴ Θεσσαλία» κ.ἄ. Ἦδη προετοιμάζουν τὴν παρουσίαση νέων ἐκπομπῶν καί κειμένων.

Ἡ Ἱερά Μητρόπολη Γερμανίας καί ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Αὐγουστίνος προσωπικά, περιβάλλουν μὲ ἰδιαίτερη συμπάθεια τὴν προσπάθειαν αὐτὴ καί προσφέρουν τὴ βοήθειαν καί συμπαράστασίν τους μὲ κάθε τρόπο.

(Πρωτοπρ. Σωκρ. Νταλλῆς)

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ἡ ἐν Αἰγύπτῳ ἐπίσημοποίησις τῆς ἐκλογῆς
τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ.κ. Παρθενίου

الجريدة الرسمية - العدد ٢٧ في ٢ يولييه سنة ١٩٨٧ ٢١١٨

قرار رئيس جمهورية مصر العربية

رقم ٢٥٢ لسنة ١٩٨٧

رئيس الجمهورية

بعد الاطلاع على الدستور ؛

وعمل القانون رقم ١٥ لسنة ١٩٢٧ بتنظيم السلطة فيما يختص بالمعاهد الدينية وتعيين
الرؤساء الدينيين والمسائل الخاصة بالاديان المسجوح بها في البلاد ؛
وعلى القانون رقم ٣٦ لسنة ١٩٧٥ بشأن الجنسية المصرية ؛

فقرر :

(المادة الاولى)

يعين المطران ارنس برثينيوس ميناس كوثيندس بطريركا للارثوذكس
في الكرسي الاسكندري باسم برثينيوس الثالث بدلا من البطريرك المتوفى نيقولاوس
السادس .

(المادة الثانية)

يمنح البطريرك ارنس برثينيوس ميناس كوثيندس جنسية جمهورية مصر العربية .

(المادة الثالثة)

ينشر هذا القرار في الجريدة الرسمية ما

صدر برئاسة الجمهورية في ٢٠ شوال سنة ١٤٠٧ (١٦ يولييه سنة ١٩٨٧)

حسني مبارك

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἐξ ἀφορμῆς τῆς συμπληρώσεως 60 ἐτῶν ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Προέδρου τῆς ἐν Βατικανῷ Ἐπιτροπῆς διὰ ζητήματα πίστεως Καρδινάλιου JOSEPH RATZINGER ὁ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς ρωμαιοκαθολικός κόσμος διὰ ποικίλων ἐκδηλώσεων ἐτίμησε τὸν διακεκριμένον καὶ διεθνῶς γνωστὸν θεολόγον τοῦτον. Ἀπονομὴ διδακτορικῶν διπλωμάτων τιμῆς ἔνεκεν, ἐπιστημονικὰ συμπόσια, ἑορταστικὰ εὐχαριστιακὰ συνάξεις, ἐκδόσεις τιμητικῶν τόμων, δημοσιεύσεις ἐιδικῶν ἀρθρῶν καὶ πολλὰ ἄλλα τοιαῦτα ἐχρησιμοποιήθησαν καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ χρησιμοποιῶνται διὰ νὰ τιμηθῇ ἐπαξίως ὁ ὑπ' ἀρ. 1 σημερινὸς θεολόγος τοῦ Βατικανοῦ, ὅστις προηγουμένως εἶχε διακριθῇ ὡς Καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ REGENSBURG καὶ ὡς ἐπὶ δεκαετίαν Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Μονάχου καὶ τοῦ FREISING. Τοῦτο ἐξηγεῖ διατὶ ἰδιαιτέραι ἐκδηλώσεις ἐγένοντο πρὸς τιμὴν του ἐν τῷ «AU-DITORIUM MAXIMUM» τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ REGENSBURG καὶ ἐν Μονάχῳ, ἐνθα ὁ μὲν διάδοχος του Ἀρχιεπίσκοπος καὶ Καρδινάλιος FRIEDRICH WETTER ἐτόνισεν ὅτι ὁ Καρδινάλιος JOSEPH RATZINGER εἶναι «δῶρον τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν» καὶ «ἀσυνήθως» διακεκριμένη θεολογικὴ προσωπικότης, ὁ δὲ θρησκευοφιλόσοφος Καθηγητῆς EUGEN

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Ἐφημερίδα τῆς Κυβέρνησης
Ἀριθ. 27) 2.7.1987

ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΑΡΑΒΙΚΗΣ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ Ἀριθ. 252) 1987

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας

Ἴδων τὸ Σύνταγμα,

Ἴδων τὸν Νόμο ἀριθ. 15 τοῦ ἔτους 1927 σχετικὰ
μὲ τὴν διοργάνωση τῶν Θρησκευτικῶν Ὄργανισμῶν,
τὸν διορισμὸ τῶν Θρησκευτικῶν Ἀρχηγῶν καὶ τῶν
θρησκευτικῶν ζητημάτων ποῦ ἐπιτρέπονται στὴν χώρα,
Ἴδων τὸν Νόμο ἀριθ. 36 τοῦ ἔτους 1975 σχετικὰ
μὲ τὴν αἰγυπτιακὴ ὑπηκοότητα,

Ἀποφάσισε

Ἄρθρο Πρῶτο:

Διορίζεται ὁ Μητροπολίτης Ἀρῆς - Παρθένιος Μη-
να Κοϊνίδης, Πατριάρχης τοῦ Ἑλληνορθόδοξου Πα-
τριαρχείου Ἀλεξανδρείας μὲ τὸ ὄνομα Παρθένιος Γ',
στὴ θέση τοῦ ἀποβιώσαντος Πατριάρχου Νικολάου ΣΤ'.

Ἄρθρο Δεύτερο:

Χορηγεῖται στὸν Πατριάρχη Ἀρῆ - Παρθένιο Μη-
να Κοϊνίδη ἡ ὑπηκοότητα τῆς Ἀραβικῆς Δημοκρατίας
Αἰγύπτου.

Ἄρθρο Τρίτο:

Δημοσιεύεται αὐτὸ τὸ Διάταγμα στὴν Ἐφημερίδα
τῆς Κυβέρνησης.

Ἐκδόθηκε ἀπὸ τὴν Προεδρία τῆς Δημοκρατίας
στὶς 20 τοῦ μηνὸς Σαουὰλ τοῦ ἔτους τῆς Ἐγείρας 1407
(16.6.1987).

Χόσνυ Μουμπάρακ.

BISER ἐπεσήμανεν, ὅτι ὁ τιμῶμενος «εἶναι παράδειγμα καθολικοῦ σκέπτεσθαι» καὶ συνδυάζει ἀφοσίω-
σιν «εἰς τὰς ἀληθείας τῆς χριστιανικῆς πίστεως» καὶ
εἰς τὸ «αἶτημα τῆς μεταδόσεως αὐτῆς κατὰ συγχο-
νισμένον τρόπον».

Ἐν Δρέσδη τῆς Λαοκρατικῆς Δημοκρατίας τῆς
Ἀνατολικῆς Γερμανίας ἐγένετο μεγάλη συγκέντρωσις
100 χιλιάδων Ρωμαιοκαθολικῶν. Ἡ συγκέντρωσις αὐ-
τῆ ἐδημιούργησε μεγάλην ἐντύπωσιν καὶ ἐσχολιάσθη
ἰδιαιτέρως καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἀνατολικῇ Γερμανίᾳ, τῆς
ὁποίας ἡ κυβέρνησις ἔχει ἀθεϊστικὸν - μαρξιστικὸν
προσανατολισμὸν.

Ὁ γνωστὸς ἐπιφανὴς Καρδινάλιος JOHANNES
WILLEBRANDS, Πρόεδρος τῆς Γραμματείας τοῦ Βα-
τικανοῦ διὰ τὴν Ἐνότητα τῶν Χριστιανῶν, ἀνεκηρύ-
χθη ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ὁξφόρδης Διδάκτωρ
τιμῆς ἔνεκεν διὰ τὰς μεγάλας ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας
προσφέρει εἰς τὴν Χριστιανικὴν Οἰκουμένην ἐν τῇ προ-
σπαθίᾳ πρὸς προώθησιν τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἐνό-
τητος μεταξὺ τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν.

Κατὰ τὴν προσεχῆ Σύνοδον τῶν Ἐπισκόπων τῆς
Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας πρόκειται, ἐκτὸς τῶν ἄλ-
λων, νὰ συζητηθῇ καὶ τὸ ζήτημα ἐὰν θὰ γίνῃ ἀνάβιω-
σις ἐν αὐτῇ τῆς παλαιοχριστιανικῆς καὶ θυζαντινῆς χει-
ροτονίας τῶν διακονιστῶν.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

'Ιερά 'Αρχιεπισκοπή 'Αθηνών

"Εχοντες υπ' ὄψει τὰς διατάξεις: α) τῶν ἄρθρων 38 παράγρ. 2, καὶ 67 τοῦ Ν. 590)1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398)1973, γ) τοῦ Ν. 673)1977 ὡς καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 2799)16.12.1982 'Απόφασιν 'Ημῶν «Περὶ κατανομῆς τῶν ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων εἰς 'Ενοριακοὺς 'Ιεροὺς Ναοὺς τῆς 'Ιεράς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν», καὶ προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ 'Ιερῷ Ναῷ Εὐαγγελιστοῦ Λουκά - Πατησίων, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους, ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 34)1α τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν, 'Ενοριῶν καὶ 'Εφημεριῶν», προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

'Εν 'Αθήναις τῇ 10ῃ Αὐγούστου 1987,

† 'Ο 'Αθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

"Εχοντες υπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 37, παράγρ. 2, καὶ 67 τοῦ Ν. 590)1977, «Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος», ὡς καὶ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ, «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν, 'Ενοριῶν καὶ 'Εφημεριῶν», προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν κενῆς θέσεως τακτικοῦ 'Εφημερίου ἐν τῷ 'Ιερῷ Ναῷ 'Αγίου Σάββα - Βοτανικοῦ, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους, ἵνα καταλάβωσιν τὴν 'Εφημεριακὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 34)1α τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

'Εν 'Αθήναις τῇ 18ῃ Αὐγούστου 1987,

† 'Ο 'Αθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

'Ιερά Μητρόπολις 'Ελευθερουπόλεως

"Εχοντες υπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς 'Ιεράς Συνόδου «περὶ 'Ιερῶν Ναῶν, 'Ενοριῶν καὶ 'Εφημεριῶν», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημεριῶν τῶν 'Ιερῶν Ναῶν 1) Δευτέρας (Β) θέσεως 'Αγίου Νικολάου 'Ελευθερουπόλεως, 2) 'Αγίου Εὐγενίου Χορτοκοπίου, 3) 'Αγίου 'Ιωάννου Προδρόμου Μεσοτόπου, 4) 'Αγίου Γεωργίου Ποδοχωρίου καὶ 5) τῆς δευτέρας (Β) θέσεως τοῦ 'Ιεροῦ Ναοῦ Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Νικησιάνης, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

'Εν 'Ελευθερουπόλει τῇ 17ῃ 'Ιουνίου 1987,

† 'Ο 'Ελευθερουπόλεως ΕΥΔΟΚΙΜΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Δρυϊνουπόλεως καὶ Κονίτσης

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν μιᾶς (1) θέσεως λαϊκοῦ ὑπαλλήλου Κλάδου ΑΤ, ΑΡ ἢ ΜΕ

τῆς καθ' ἡμᾶς 'Ιεράς Μητροπόλεως, κατὰ τὰς ἰσχυοῦσας διατάξεις, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς εἰκοσαήμερου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς 'Ιεράς ἡμῶν Μητροπόλεως, διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω θέσεως.

'Εν Δελθινῶν τῇ 13ῃ 'Ιουλίου 1987,

† 'Ο Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Τριφυλίας καὶ 'Ολυμπίας

"Εχοντες υπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς 'Ιεράς Συνόδου «περὶ 'Ιερῶν Ναῶν, 'Ενοριῶν καὶ 'Εφημεριῶν», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ 'Ιεροῦ Ναοῦ Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Κυπαρισσίας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω θέσεως.

'Εν Κυπαρισσίᾳ τῇ 17ῃ 'Ιουλίου 1987,

† 'Ο Τριφυλίας καὶ 'Ολυμπίας ΣΤΕΦΑΝΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις 'Αρτης

"Εχοντες υπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς 'Ιεράς Συνόδου «περὶ 'Ιερῶν Ναῶν, 'Ενοριῶν καὶ 'Εφημεριῶν», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημεριῶν τῶν 'Ιερῶν Ναῶν 1) 'Αγίου Γεωργίου Σελλάδων, 2) 'Αποτομῆς Τιμίας Κεφαλῆς 'Ιωάννου Προδρόμου Πέρα Καλεντίνης, 3)

'Αγίας Τριάδος Διστράτου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

'Εν 'Αρτῇ τῇ 1ῃ Αὐγούστου 1987,

† 'Ο 'Αρτης ΙΓΝΑΤΙΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις 'Αργολίδος

"Εχοντες υπ' ὄψει: 1) Τὰς διατάξεις τοῦ Ν.Δ. 1398/1973 «Περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων παρὰ τῇ 'Ιερᾷ 'Αρχιεπισκοπῇ 'Αθηνῶν καὶ ταῖς 'Ιεραῖς Μητροπόλεσι τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος», 2) τὰς διατάξεις τοῦ Ν. 673/1977 «Περὶ ἀνακατανομῆς καὶ ρυθμίσεως ὀργανικῶν τιμῶν θέσεων Διακόνων», 3) τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν, 'Ενοριῶν καὶ 'Εφημεριῶν» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων Διακόνων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν Διακονικῶν θέσεων τῶν 'Ενοριακῶν 'Ι. Ναῶν: 1) 'Αγίου Πέτρου 'Αργους, 2) Κοιμ. Θεοτόκου 'Αργους, 3) 'Αγίου Βασιλείου 'Αργους, 4) 'Αγίου Νικολάου 'Αργους καὶ 5) 'Αγίου Κωνσταντίνου Ναυπλίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ, διὰ τὰ περαιτέρω.

'Εν Ναυπλίῳ τῇ 3ῃ Αὐγούστου 1987,

† 'Ο 'Αργολίδος ΙΑΚΩΒΟΣ Β'

Ίερά Μητρόπολις Καλαβρύτων και Αιγιαλείας

Έχοντες ύπ' όψει τας διατάξεις του άρθρου 38 παράγρ. 2 του Ν. 590)1977 «περί Καταστατικού Χάρτου της Έκκλησίας της Ελλάδος» και των άρθρων 33 - 37 του ύπ' αριθ. 2)1969 Κανονισμού της Ίερας Συνόδου «περί Ίερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν τας κενάς οργανικές θέσεις τακτικών έφημερίων των Ίερών Ναών α) Γενεσίου της Θεοτόκου - Κερτέζης - Καλαβρύτων, β) Άγ. Δημητρίου - Κρασιτικών - Καλαβρύτων, καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως εντός μηνός από της δημοσιεύσεως της παρούσης εν τώ Περιοδικώ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσι τὰ απαιτούμενα δικαιολογητικά διά την κατάληψιν των άνωτέρω κενών θέσεων.

Έν Αιγίω τή 4η Αύγουστου 1987,

† Ό Καλαβρύτων και Αιγιαλείας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Έχοντες ύπ' όψει τας διατάξεις των Νόμων 1398/73 «Περί συστάσεως οργανικών θέσεων Διακόνων κ.λπ., θ) Το Ν. 817/78, γ) Το Ν. 673/77, προκηρύσσομεν έκλογήν Διακόνου προς πλήρωσιν κενών θέσεων α) Μητροπολιτικού Ί. Ναού Κοιμήσεως της Θεοτόκου Καλαβρύτων, β) Ένοριακού Ί. Ναού Άγιου Κων)νου - Έλένης και Θεοπρομήτορος Άννης Αιγίου, καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, όπως εντός μηνός από της δημοσιεύσεως της παρούσης εις τό Περιοδικόν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ήμιν πάντα τὰ υπό του άρθρου 36 του ύπ' αριθ. 2/1969 Κανονισμού της Ίερας Συνόδου της Έκκλησίας της Ελλάδος «Περί Ίερών Ναών, ένοριών και Έφημερίων» προβλεπόμενα δικαιολογητικά.

Έν Αιγίω τή 14η Αύγουστου 1987,

† Ό Καλαβρύτων και Αιγιαλείας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Καστορίας

Έχοντες ύπ' όψει τας διατάξεις του άρθρου 38 παράγρ. 2 του Ν. 590)1977 «περί Καταστατικού Χάρτου της Έκκλησίας της Ελλάδος» και των άρθρων 33 - 37 του ύπ' αριθ. 2)1969 Κανονισμού της Ίερας Συνόδου «περί Ίερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν την κενήν οργανικήν θέσιν τακτικού έφημερίου του Ίεροϋ Ναού Άγ. Άθανασίου Γέρμα, καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως εντός μηνός από της δημοσιεύσεως της παρούσης εν τώ Περιοδικώ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσι τὰ απαιτούμενα δικαιολογητικά διά την κατάληψιν της άνωτέρω θέσεως.

Έν Καστορία τή 13η Αύγουστου 1987,

† Ό Καστορίας ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Τρίκκης και Σταγών

Έχοντες ύπ' όψει τας διατάξεις του άρθρου 38 παράγρ. 2 του Ν. 590)1977 «περί Καταστατικού Χάρτου της Έκκλησίας της Ελλάδος» και των άρθρων 33 - 37 του ύπ' αριθ. 2)1969 Κανονισμού της Ίερας Συνόδου «περί Ίερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν την κενήν οργανικήν θέσιν τακτικού έφημερίου του Ίεροϋ Ναού Άγ. Δημητρίου Παναγίτης, καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως εντός μηνός από της δημοσιεύσεως της παρούσης εν τώ Περιοδικώ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσι τὰ απαιτούμενα δικαιολογητικά διά την κατάληψιν της άνωτέρω θέσεως.

Έν Τρικάλους τή 14η Αύγουστου 1987,

† Ό Τρίκκης και Σταγών ΑΛΕΞΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Άλεξανδρουπόλεως

Έχοντες ύπ' όψει τας διατάξεις α) των άρθρων 38, παράγρ. 2 και 67 του Ν. 590)1977, θ) του Ν. Δ. 1398)1973, γ) του Ν. 673)1977 και προκειμένου ίνα προβώμεν εις άνακήρυξιν ύποψηφίου προς πλήρωσιν της κενής θέσεως τακτικού Διακόνου εν τώ Ίερῶ Ναῶ

Άγ. Έλευθερίου Άλεξανδρουπόλεως, καλούμεν τούς βουλομένους ίνα καταλάβωσι την Διακονικήν ταύτην θέσιν και έχοντας τὰ υπό του άρθρου 34)ιβ' του ύπ' αριθ. 2)1969 Κανονισμού «Περί Ίερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων» προβλεπόμενα κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως εντός μηνός από της δημοσιεύσεως της παρούσης προκηρύξεως εις τό Περιοδικόν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ήμιν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διά τὰ περαιτέρω.

Έν Άλεξανδρουπόλει τή 18η Αύγουστου 1987,

† Ό Άλεξανδρουπόλεως ΑΝΘΙΜΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Μεσσηνίας

Έχοντες ύπ' όψει τας διατάξεις του άρθρου 38 παράγρ. 2 του Ν. 590)1977 «περί Καταστατικού Χάρτου της Έκκλησίας της Ελλάδος» και των άρθρων 33 - 37 του ύπ' αριθ. 2)1969 Κανονισμού της Ίερας Συνόδου «περί Ίερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν την κενήν οργανικήν θέσιν τακτικού έφημερίου του Ίεροϋ Ναού Άγ. Ίωάννου Προδρόμου Κυνηγού Άριστομένους, καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως εντός μηνός από της δημοσιεύσεως της παρούσης εν τώ Περιοδικώ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσι τὰ απαιτούμενα δικαιολογητικά διά την κατάληψιν της άνωτέρω θέσεως.

Έν Καλαμάτα τή 21η Αύγουστου 1987,

† Ό Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Καρπενησίου

Έχοντες ύπ' όψει τας διατάξεις του άρθρου 38 παράγρ. 2 του Ν. 590)1977 «περί Καταστατικού Χάρτου της Έκκλησίας της Ελλάδος» και των άρθρων 33 - 37 του ύπ' αριθ. 2)1969 Κανονισμού της Ίερας Συνόδου «περί Ίερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν την κενήν οργανικήν θέσιν τακτικού έφημερίου του Ίεροϋ Ναού άγίου Νικολάου Πλατάνου - Κλειστοϋ - Εϋρυτανίας, καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως εντός μηνός από της δημοσιεύσεως της παρούσης εν τώ Περιοδικώ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσι τὰ απαιτούμενα δικαιολογητικά διά την κατάληψιν της άνωτέρω θέσεως.

Έν Καρπενησίω τή 26η Αύγουστου 1987,

† Ό Καρπενησίου ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Διδυμοτειχου και Όρεστιάδος

Έχοντες ύπ' όψει τας διατάξεις του άρθρου 38 παράγρ. 2 του Ν. 590)1977 «περί Καταστατικού Χάρτου της Έκκλησίας της Ελλάδος» και των άρθρων 33 - 37 του ύπ' αριθ. 2)1969 Κανονισμού της Ίερας Συνόδου «περί Ίερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν τας κενάς οργανικές θέσεις τακτικών έφημερίων των Ίερών Ναών 1) Άγ. Κων)νου και Έλένης Ρούσης Σουφλίου, και 2) Κοιμ. της Θεοτόκου Κοτρωνιάς Σουφλίου,

καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως εντός μηνός από της δημοσιεύσεως της παρούσης εν τώ Περιοδικώ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσι τὰ απαιτούμενα δικαιολογητικά διά την κατάληψιν των άνωτέρω κενών θέσεων.

Έν Διδυμοτειχώ τή 22α Αύγουστου 1987,

† Ό Άλεξανδρουπόλεως ΑΝΘΙΜΟΣ, Τοποτηρητής

Ίερά Μητρόπολις Κεφαλληνίας

Έχοντες υπ' όψει τās διατάξεις του άρθρου 38 παράγρ. 2 του Ν. 590)1977 «περί Καταστατικού Χάρτου της Έκκλησίας της Ελλάδος» και τών άρθρων 33 - 37 του υπ' άριθ. 2)1969 Κανονισμού της Ίερας Συνόδου «περί Ίερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν τήν κενήν οργανικήν θέσιν τακτικού έφημερίου του Ίερού Ναού Αγίου Παντελεήμονος Κοντογουράτων, καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από της δημοσίευσεως της παρούσης έν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσι τὰ απαιτούμενα δικαιολογητικά διά τήν κατάληψιν της άνωτέρω θέσεως.

Άργοστόλιον 2 Σεπτεμβρίου 1987

† Ό Κεφαλληνίας ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Ίερά Μητρόπολις Πατρών

Έχοντες υπ' όψει τās διατάξεις του άρθρου 38 παράγρ. 2 του Ν. 590)1977 «περί Καταστατικού Χάρτου της Έκκλησίας της Ελλάδος» και τών άρθρων 33 - 37 του υπ' άριθ. 2)1969 Κανονισμού της Ίερας Συνόδου «περί Ίερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν τās κενās οργανικές θέσεις τακτικών έφημερίων τών Ίερών Ναών 1) Άγ. Άποστόλων - Άγ. Δημητρίου Ρωμανού, 2) Άγ. Χαράλαμπος Καλάνιστρας, 3) Άγ. Νικολάου Κανδάλου, 4) Άγ. Δημητρίου Μανεισίου και 5) Άγ. Δημητρίου Σκούρα,

καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από της δημοσίευσεως της παρούσης έν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσι τὰ απαιτούμενα δικαιολογητικά διά τήν κατάληψιν τών άνωτέρω κενών θέσεων.

Έν Πάτραις τῆ 9η Σεπτεμβρίου 1987

† Ό Πατρών ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Κισάμου και Σελίνου

Π Ρ Α Ξ Ι Σ 38

Έχοντες υπ' όψει τήν παράγραφο 3 του άρθρου 25 του Ν. 817)1978 «περί ρυθμίσεως ένίων εκπαιδευτικών και Έκκλησιαστικών θεμάτων». Τήν άνάγκη καθορισμού και κατανομής τών οργανικών θέσεων τών Ίεροκηρύκων της καθ' ήμάς Ίερας Μητροπόλεως Κισάμου και Σελίνου. Τās άνάγκας τών Ένοριών της Μητροπόλεώς μας.

Άποφασίζομεν:

Κατανέμομεν τās δύο (2) οργανικές θέσεις τών Ίεροκηρύκων έν τῆ Μητροπολιτική περιφέρειά ήμῶν ως κάτωθι: 1) Ίερού Ναού Μεταμορφώσεως Καστελλίου Κισάμου και 2) Ίερού Ναού Άναλήψεως Καντάνου Σελίνου και προσκαλούμεν τούς έχοντας τὰ νόμιμα προσόντα και βουλομένους να καταλάβωσιν αὐτās όπως ένεργήσουν κατά νόμον διά τὰ περαιτέρω.

Έν Κισάμῳ τῆ 2α Ίουλίου 1987,

† Ό Κισάμου και Σελίνου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

Διά της υπ' άριθμ. 38)87 πράξεως ήμῶν ή οποία έξεδόθη συμφώνως προς τήν κειμένην Νομοθεσίαν προκηρύσσομεν τās δύο θέσεις τών Ίεροκηρύκων της καθ' ήμάς Ί. Μητροπόλεως Κισάμου και Σελίνου του Ί. Ναού Μεταμορφώσεως Σωτήρος Καστελλίου και του Ί. Ναού Άναλήψεως Καντάνου και παρακαλούμεν τούς έχοντας τὰ νόμιμα προσόντα και βουλομένους να καταλάβωσιν αὐτās όπως ένεργήσουν κατά Νόμον διά τὰ περαιτέρω.

Καστέλλι 8 Ίουλίου 1987,

† Ό Κισάμου και Σελίνου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

« Ε Κ Κ Λ Η Σ Ι Α »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έκδιδόμενον κατά δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ό Σερβίων και Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† Ό Θεσσαλονίκης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητής Πανεπιστημίου Άθηνών

Σ Υ Ν Δ Ρ Ο Μ Α Ι

A) Έσωτερικού : Δραχμαί 300 έτησίως.

B) Έξωτερικού : Δολάρια 20 έτησίως.

Τιμή έκάστου τεύχους μετά του «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»
δρχ. 15.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Τῆς Ί. Συνόδου τῆς Ί ε ρ α ρ χ ί α ς, Άπόφαισις τῆς 18 - 19ης Αύγουστου 1987.

Άρχιεπ. Άθηνών Σ ε ρ α φ ε ί μ, Έπιστολή προς τόν κ. Πρωθυπουργόν.

Πίναξ τών ύποψηφίων προς έγγραφήν εις τόν κατάλογον τών προς άρχιερατείαν έκλογίμων.

Άρχιεπ. Άθηνών Σ ε ρ α φ ε ί μ, Έγκύκλιος 582 (διά τήν άρσιν του έμπολέμου μετά τῆς Άλβανίας).

Εὔαγγέλου Δ. Θ ε ο δ ῶ ρ ο υ, Πανεπιστήμιον και Θεολογία.

Ή Δ. Ί. Σύνοδος τῆς 131ης Περιόδου. Συγκρότησις Δικαστηρίων, Έπιτροπών, Συμβουλίων κ.λπ.

Μητροπ. Γρεβενών Σ ε ρ γ ί ο υ, Ή Ί. Μογή του Όσίου Νικάνορος και τὸ κειμηλιοφυλάκειον αὐτῆς.

Έπισκόπου Άνδρούσης Ά ν α σ τ α σ ί ο υ, Έραποστολικές προσπάθειες στην Άνατ. Άφρική (1982 - 1986).

Έπισκόπου Άχελώου Ε ὕ θ υ μ ί ο υ, Άνθρωπος και φυσικό περιβάλλον.

Έπιτροπῆς Κ α θ η γ η τ ῶ ν, Περί τῆς αντικανονικότητος και αντισυνταγματικότητος του Νόμου 1700)87 διά τήν «ρύθμισιν θεμάτων εκκλησιαστικῆς περιουσίας».

Γ. Π. Ά ρ θ α ν ί τ η, Ή παράστασις δικηγόρου στα Έκκλησιαστικά Δικαστήρια.

Γεωργίου Ε. Κ ω σ τ α ρ ᾶ, Ή στέρησις τῆς ιδιοκτησίας κατά τὸ ισχύον Δίκαιον.

Ί. Μ. Χ α τ ζ η φ ῶ τ η, Ή Ίερά πορεία άγάπης τῆς Α.Θ.Π. του Οικουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Δημητρίου στα πρεσβυγενή Πατριαρχεία τῆς Άνατολῆς (22.5 - 6.6.87).

Παρατηρήσεις και Σχόλια.

Έκκλησιαστικά Χρονικά.

Παράρτημα.